XI. 226.

F
XI. 226

IV. 8F.

JACOBI WALLIJ

E SOCIETATE JESU

POEMATUM LIBRI NOVEM.

Editio nova cui accedit poſthuma ad Elegias appendix.

LUGDUNI,

Sumptibus ANISSONIORUM, JOAN. POSUEL, & CLAUD. RIGAUD.

M. DC. LXXXVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

JACOBI WALLIJ

E SOCIETATE JESU

POEMATUM LIBRI NOVEM.

Editio nova cui accedit poſthuma ad Elegias appendix.

LUGDUNI,

Sumptibus ANISSONIORUM, JOAN. POSUEL, & CLAUD. RIGAUD.

M. DC. LXXXVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

ALEXANDRO VII.
PONTIFICI MAXIMO,
JACOBUS VVALLIUS.

LABITUR *quidem adhuc, Sanctiſſime Pater, Pontificatus tui annus primus: ſed cujus dies ſingulos ſingulas vitas reputare quilibet poſſit. Ita multa, ac præclara ſunt, quibus nominis tui ſanctitatem quotidie tueris, ac ſuſtines. Vt ſi quis illa temporibus ſejungere, ac diſpertiri per ætatem integram velit, habiturus ſit, unde illam Pontificiis virtutibus impleat, & illuſtret. Neque ſic tantùm Roma Imperii tui ſedes, & rerum à te geſtarum ſpectatrix ſentit, & loquitur: ſed hæc eſt omnium nationum, quas ab oraculis & nutibus tuis pendentes è Quirinali monte circumſpicis, conſentiens & pervulgata vox. Non enim ut odores, aut ſoni, qui, quò longiùs feruntur, eò languidiùs ſenſus afficiunt: ita ſecundiſſima de Pontificatu tuo fama ad remotiores populos extenuata pervenit. Sed ut ſolis lumine illi quidem primùm, apud quos oritur; dein alii atque alii, toto etiam cælo diſtantes, illuſtrantur, om-*

nes ex æquo : ita virtutum tuarum pari omnes luce perfundimur,& recreamur. Quid, quod ut orientem ſolem priùs è radiis , quibus oppoſita longéque ſubmota montium juga feriebantur ,obſervaſſe, regiæ felicitatis olim auſpicium fuit : ita nunc lætitiæ noſtræ pars magna eſt relucentem ſanctitatis tuæ ſplendorem priùs conſpexiſſe , quàm ex hoc rerum culmine ſeſe pleniùs jucundiúſque diffunderet. Vidimus quippe , vidimus Septemtrionem noſtrum ſapientiæ , pietatis , eruditioniſque tuæ luce colluſtrari , ex eóque communi præſagitione conjecimus id futurum , quod nunc publico terrarum bono eveniſſe gratulamur. Quocircà cùm de ſupremâ Deóque proximâ dignitate conſenſu antehac inaudito tibi delatâ nuntius venit,non quid tibi debitum, ſed quid perſolutum eſſet , intelleximus. Hæret adhuc infixus omnium animis vultus ille tuus,dignitatis & modeſtiæ plenus:recurrunt veteres tuæ ad religionis propagationem , temporúmque tranquillitatem intentæ curæ : abſolutiſſimæ vitæ exempla , quæ de te ſumſit , perire apud ſe aut evaneſcere numquam ſinet Germania. Habet ſua verba ſincerus animus , ſimulatus ſua : aliud obſervantiæ , aliud aſſentationis ingenium eſt. At teſtis ipſe es , quàm integræ miniméque fucatæ eminerent ex omnium ore , eorum etiam qui à Romanis ſacris alieni erant , amoris in te , venerationiſque ſignificationes. Quò minùs ſperanda mihi eſt ab iis venia , in quorum manus hi libelli incident. Neque enim falli ſeſe ferent , cùm eoſdem tibi videbunt inſcriptos , in quibus nihil ferè deprehendent , quod cum animorum ſuorum ſenſu, & ſanctiſſimi nominis tui inſcriptione conveniat. Quis eorum, ſi modò hujus opuſculi veſtibulum viderit, non continuò de materiâ judicabit , quam tu

illi

illi copioſiſſimam præbuiſti? Id ego veriſſimè dici fateor: at omnium judiciis ſententiiſque convictus, quem præter te appellem, habeo neminem. A rerum tuarum & meritorum magnitudine ad modeſtiam tuam provoco, quæ Romam, quæ Italiam, quæ orbem Chriſtianum ad ſe convertit, & rapuit. Incredibilis omnium erat ad honores tibi deferendos voluntatum ſtudiorumque conſenſio: geſtiebant omnes erumpenti latiſſiméque redundanti lætitiæ paria præſtare: columnæ, imagines, ſtatuæ nullæ ſatis magnificæ & elaboratæ videbantur, quæ in arcus triumphales aſſurgerent: ut eaſdem inſcriptionibus te dignis exornarent, contendebant ingenia: ſeptem ipſi colles, ita vivam, gentilitiis tuis montibus altiùs attollendi, ſeſe ſubmittere velle videbantur: cùm his omnibus modeſtiæ tuæ nutus unus occurrit & obſtitit, & in egenorum animis omnes triumphos, omnia ornamenta honoris, & laudis inſignia condi & collocari voluit. Hæc faciet, ut Pontificatus tui gloria alatur memoriâ omnium, ſermonibus creſcat, literarum monumentis corroboretur. Hæc igitur, non ſolùm Ferdinando Furſtenbergio Cubiculario tuo, me deducente, illud mihi ſumſi, ut auderem, quidquid hoc libelli eſt, ad ſacros pedes tuos venerabundus deponere. Non quòd eſſem neſcius, quid offerrem, ſed quòd exemplis & ſapientium vocibus inſtitutus mihi perſuaderem nihil delibari de cujuſquam gloriâ, ſi rem exilem benigno vultu animóque dignetur. Auxit potiùs, quàm imminuit regum laudem benevolentia, quâ aut aquam è propinquo fluvio exceptam, aut avulſum è terrâ legumen admiſerunt. Nam [1] cui nihil ad augendum faſtigium ſupereſt, hic uno modo creſcere poteſt, ſi ſe ipſe ſubmittat, ſecurus magnitudinis ſuæ. Neque

[1] *Plinius in Paneg.*

enim ab ullo periculo fortuna Principum longiùs abeſt, quàm ab humilitate. *In ſupremo te faſtigio conſiſtentem adorant ipſi, quibus præter te unum nihil eſt ſublimius, Reges : illi pedibus tuis figunt oſcula : illi te communem patrem, diſcordiarum moderatorem, belli paciſque arbitrum à Deo ſibi datum vocant : illi poteſtatem tuam dicam, an ſanctimoniam ? certè utramque reveriti coronas ſuas & regna conſignatis à ſe literis tibi tradunt, & conſecrant. Reginæ ab ultimo Septemtrione ſapientiæ tuæ famâ excitæ te audire, tibi parere pulcrius ducunt, quàm imperare. Nec me cum his libellis ad te accedere cogitantem majeſtatis tantæ ſplendor aditione prohibuit ? Prohibuiſſet ſanè, niſi, quanta illa ſit, ex ejuſdem remiſſione, quâ rem tenuem, uti confido, excipies, clariùs perſpici videretur.*

S. D. N.

SIDRONIJ HOSSCHIJ
E SOCIETATE JESU
ELEGIA
AD
JACOBUM VVALLIUM
EX EADEM SOCIETATE.

Vt poëmata ſua in lucem edat.

FLos & amor vatum, quo Cynthius ipſe canente,
Et veniunt faciles ex Helicone Deæ,
Quando erit, ut magnis addat te fama poëtis,
A totâ dignum poſteritate legi?
Serta quidem, lauroſque tibi properamus amici:
Munera privati ſunt tamen iſta laris.
Immenſum tua Muſa, nec arctius orbe theatrum
Exigit: hoc ſpatium laudis habere potes.
Quis tibi non canit hæc, & miſcet plauſibus iras?
Illa tibi iraſci me quoque cauſa jubet.
Quod potes, hoc igitur tantùm te poſſe ſciemus?
Soláque ſpes de te votáque ſemper erunt?
Vtilis intereà, meliórque elabitur ætas.
Ceſſatum ſatis eſt: quò vocat ira, ſequar.
Nec mihi vindicta eſt, quam non vereare, facultas.
Muſarum cauſa eſt: & Deus ora movet.
Nec tibi, ſi causâ victus vincaris & armis,
Turpe puta culpa pœnituiſſe tuæ.
Invidiam, & lauros, & nomen, & omnia vatum
Præmia Pierides jam meruere tuæ.
Sive gravi nixus canis arma viróſque cothurno;
Armis digna virûm verba cothurnus habet.

Seu Latiam tentas Venuſinâ barbiton arte;
Proveniunt Latiâ carmina digna lyrâ.
Seu cantes elegos: Quo dicat Apolline Naſo
Implevit numeros iſte poëta meos?
Seu Deus increpuit thyrſo graviore furentem,
Nil vulgare ſonas: omnia pondus habent.
Sermo fluit purus, priſcóque ſimillimus auro,
Et quem Roma vetus non neget eſſe ſuum.
Pars operis quæcumque tui, quæcumque legetur
Pagina, me verum dicere teſtis erit.
Curarum intereà pretium tibi vile tuarum eſt,
Si te nil aliud, quàm labor ipſe juvat.
Admonui quoties, Debes tua carmina famæ:
Fama tuum expectat non patienter opus.
Sic ego: ſed mihi tu, Muſiſque monentibus aures
Obſtruis, & paucos poſcere carmen ais.
Quid culpam extenuas? non excuſabilis illa eſt.
Quæ labor eſt meritus præmia ferre, ferat.
Quis, niſi mentis inops, ipſis jam dives ab Indis
Dum redit, advectas in mare mittat opes?
Numquid Erythræo quas legit litore conchas,
Rurſus Erythræo litore condit Arabs?
Quid tibi, quid Superis obſtas, tantumque recuſas
Quantum optare ſoles, nec tua vota capis?
Ergò terra tuum cum corpore nomen habebit?
Et qui te tumulus, tam bona ſcripta teget?
Sit tibi mens melior, nec poſtera neſciat ætas,
Nec tua, te priſcis vatibus eſſe parem.
Marmora Lyſippus, vivoſque imitantia vultus
Non tulit in cæco ſigna latere ſpecu.
Nec Venerem Cous poſtquàm pinxiſſet Apelles,
Paſſus in obſcuro delituiſſe loco eſt.
Tu tua ſcripta premes? potioráque marmore & ære
Ingenii perdes tot monumenta tui?
Si furor antiquis placuiſſet vatibus idem,

AD AUCTOREM.

Quid Maro, quid Flaccus, quid modò Naſo foret,
Hæc eadem magno ſi mens veniſſet Homero,
Quis vatum Aoniis ora rigaſſet aquis?
Finibus exiguis virtus, & inertia diſtant,
Obruta ſi virtus ſemper, ut illa, latet.
Si Calamis nocti tantùm tenebriſque laboret,
Exactos Calamis quid mihi jactet equos?
Illa Syracoſii toties laudata Myronis
Bucula, quæ domino, quæ ſibi fama fuit,
Plus propè, quàm domino, luci debere fatetur;
Hæc vitam, hæc famam contulit; ille manum.
Ille dedit ſaxo vitam, lucémque mereri:
Quod vivat, quod adhuc nota ſit, illa dedit.
At tibi, ſi lateas, quid proderit eſſe poëtam?
Si renuis laurum, quid meruiſſe juvat?
Quid dubitas, nimiúmque times tua credere famæ
Carmina: nil illis cura quod addat habet.
Aude, quid trepidas? en cum lauróque tubáque
Fama tuas pridem conſtitit ante fores.
Hoc aude verſare tuos in pulvere currus:
Ne dubita, vinces: palma parata tibi eſt.
Sæpè aliquis lauróſque comis, ederáſque precatur,
Implorátque omnes, ſollicitátque Deos.
Nec veniunt ederæ, nec circum tempora lauri,
Nec miſero Phœbus, Pieridéſque favent.
At tibi quos vivo promittit Fama triumphos,
Paucis poſt cineres vatibus æqua dedit.
Ipſa tibi defert Pindi de vertice laurum,
Sertáque temporibus Calliopeia tuis.
Ecce tibi aſſurgit Phœbi chorus omnis, & orat
Vt te reſpicias, & quod es, eſſe velis.
Sarmaticas horrens Naſonis ſpiritus umbras
Dum fugit, & noſtram luſtrat & ambit humum,
Repperit heredem, dominóque ævoque ſuperſtes
Incidit ingenio, magne poëta, tuo.

Hunc

Hunc tu, quem nec hiems Scythia, nec Cæſaris ira
Perdidit, hunc in te non ſupereſſe ſines?
Hoc tu ſi facies, tum te de marmore dicam
Exciſum è Scythicis pectus habere jugis.
Hoc tu ſi facies, fiam de ſupplice vindex.
Cornua jam ſumſi: dum licet, illa cave.
Indice me (neque enim nomen culpámque tacebo,
Nec mea cum paucis juncta querela venit)
Indice me, donec vates, ederæque vigebunt,
Diceris populi publicus ore reus.
Cedis? an obduras? nec te mea vota, nec iræ,
Nec te Parnaſſi numina magna movent?
Iam feror in pugnam: neque me reverentia vertet,
Aut pudor, aut, tanti cauſa furoris, amor.
Nec vani aſſultus, nec erunt ſine viribus iræ:
Pierides nobis, & dolor arma dabunt.
Trans ego Pyrenen, trans altas audiar Alpes,
Vena mihi felix ſit modò, parque tuæ.
Solis ab occaſu mea vox pertinget ad ortum,
Nec te poſteritas neſciet eſſe reum.
Sed puto, flecteris: ſi falles, pagina teſtis
Hæc maneat culpæ tempus in omne tuæ.

AD LECTOREM.

NUMQUAM mihi conſilium fuit, Amice Lector, libellos poëmatum ſcribere, nedum publica de iis judicia experiri. Verùm cùm Muſas ſive naturæ quadam inductione, ſive earum elegantiâ atque ſuavitate captus ſic amarem, ut illæ me viciſſim non omnino negligerent, & cùm ita res ferret, tentanti dictarent aliquid, quod legi poſſet, factum eſt, ut me priùs inter Poëtas cenſeri poſſe animadverterem, quàm ipſe me poëtam eſſe crederem. Nimirum ut illi interdum, qui utiles herbas in montibus legunt, legendi ſtudio in eorum faſtigio conſiſtere ſe priùs vident, quàm eodem eniti conſtituerant: ita dum hæc ſtudia me oblectant, & nunc meâ ſponte, nunc amicorum rogatu elaboro aliquid, eò me paullatim dies, & nonnulla ſedulitas inſcientem deduxerunt, quò vix me pervenire poſſe ſperaveram. Quæ igitur diverſis temporibus vario argumento à me ſcripta fuerant, cùm ejus artis periti legerent probaréntque, eadem ut in publicum prodire permitterem, impetrarunt convitio pænè quotidiano, ſed amoris & commendationis pleno, quale in ſuperiorè Elegiâ expreſſum vides. Veritati quidem aliquid, plus amicitiæ ab iis tribui facilè ſuſpicabar: tamen utrique locum dedi. Et, amabo, quæ pulcritudinem unquàm ſuam audivit commendari, nec credidit? Forma, ut peſſima ſit, nulli ſua non placet. Nam quid hîc multa excuſem, qui, ſi excuſandum à ſcriptore quidpiam ſit, ſemper exiſtimavi id unâ

liturâ

liturâ potiùs quàm verbis confici oportere: in poëſi præcipuè, in quâ ſi optimo ſcribendi & judicandi magiſtro ſtandum eſt, mediocribus eſſe non licet. Neque tamen mihi non aliquid ſubinde in mentem venit, quod hujus qualiſcumque libelli editionem inhiberet, hoc præſertim ſæculo & erudito, & culto, & quo vix totidem rudes reperias, quot olim ſapientes repertos fuiſſe accipimus. Sed cùm eruditionem ferè omnem ad utilitatem & quæſtum plerique conferant, granum etiam, unde victitent, ſi fas eſt credere, præ gemmâ habituri, inutilia hæc, ut ipſi quidem loquuntur, & inania Muſarum oblectamenta haud magni putant, quia cœna duci ſine illis poteſt. Quò fit, ut ſi quem poëſis delectet, neceſſe propemodùm ſit, ut benè vivat, & lateat; quorum alterum conſcientiæ, alterum arti excolendæ tribuat, ampla graviorum ſtudiorum præmia aliis relicturus. Ad hæc, dum quidam ingenio ſuo, bono quidem, ſed præfidenti tamen, & quod miſerâ arte fortunatius ſibi eſſe credunt, pluſculum favent, illicò ſi in libellum novum inciderint, faſtidio neſcio quo evicti pulcrum putant non pauca carpere. Cur, inquiunt, hoc omiſit? cur illud pleniùs non tractavit? in iſto quid neceſſe erat ita multis immorari? illud, & illud quàm amplam & rei convenientem materiam dabat? Sic nonnumquam tecto ædificiis impoſito notantur & perſtringuntur multa: hoc anguſtum, illud amplum nimis: hoc non aſſurgit ſatis: iniquo ſoli iſtud obverſum: aliud non quo debebat loco ſitum; & ſexcenta ejuſmodi. Hæc judicia ut vitare quiſpiam velit, vix eſt ut poſſit. Neque dubitant ingenioſi illi, quin haud paullò meliora, qualia ſibi ſemper comminiſcuntur, ſcripturi ſint dummodò aut otii tantillum à ſe impetrent, aut patientiæ,

tientiæ, ut cum Muſis in gratiam redeant, & ad pluteum paullisper meditabundi conſideant. Quos ego quidem tam magnificè & ſentire de ſe, & loqui facilè patior; hoc minùs æquè, quod, cùm non etiam nihil poſſint, & tamen de Hippocrene, uti canes de Nilo, biberent fugeríntque, ad judicii ſui laudem, & reconditioris doctrinæ exiſtimationem intereſſe putent, palàm efferre, quàm nihil aut parùm ſit, quodcumque diuturnus aliorum labor extruſerit. Sed, ſi dicenda res eſt, eorum quiſque

1 *ſudet multùm, fruſtráque laboret*
Auſus idem.

Quantò illi rectiùs, qui, cùm diſciplinæ alicujus arcana penitùs ſe introſpicere exiſtimant, ex eo potiùs laudem ſibi conficiunt, quod, quæ in aliis bona ſunt, expendere ſuis momentis, & commendare explicando poſſint? Domum à perito architecto conſtructam ingreſſus, quis non ex Vitruvianis regulis, ſi modò eas ipſe calleat, & obſervatas videat, laudet potiùs, quàm, ut nihil eſt ab omni parte perfectum, arguat neſcio quid, dúmque in eo totus eſt, tot alia concinnè elegantérque diſpoſita velut inobſervata prætereat? Sed querelis ne tum quidem, cùm neceſſariæ ſunt, eſt locus; ab hac certè præfatione alienæ prorſus videantur, in quâ bonis & comibus verbis Lectorem ad hos libellos percurrendos invitare convenientius ſit. Quare cùm nihil æquè animum conciliet, quàm reverenter alterum habere, volui, Erudite Lector, ſi minùs id præſtiti, convenit te mihi ignoſcere, volui ſanè eum tibi honorem tribuere, quem hoſpes hoſpiti, cujus gratiâ, ſi fortè cum eo convivere lubeat, nihil, quod ad epulas, aut addita epulis oblectamenta pertinet, ſumtui

1 *Horat. de Arte Poës.*

ſumtui parcit. Nequid igitur tibi aut inſipidum aut ingratum offerrem, impenſam, quam quidem opes meæ ferre potuerunt, lubens volénſque ſuſtinui. Nam cur indignum putem cum Oratorum Principe fateri, me, quò minùs ingenio poſſum, ſubſidio mihi diligentiam comparaſſe? Detinuit me ſæpiùs epiſtolæ ad Atticum inſignis omnino locus, in quo magnus ille dicendi ſcribendíque artifex prodidit, quantum ſtudii, curæ, judiciíque conferret ad delectum proprietatémque verborum, ſuaviſſimam ad capiendos legentium animos illecebram. Scripſerat librum neſcio quem (nam & ille injuriâ temporum intercidit) &, ut cum Attico illi erant omnia communia, communem cum eo fecerat. Legit enimverò librum Atticus diligenter: nec dubitavit vir prudentiſſimus eloquentiæ patrem per literas de voce unâ commonere. Dixerat ille, 2 *ſuſtinere remos*; *inhibere*, arridebat Attico magis. Et ille quidem amici primùm judicio ſuum ſubmittere: verbum poſteà excutere: excuſſo ſententiæ ſuæ priori adhæreſcere. Satíſne hoc homini diligenti fuit? etiam Attico præcipere, Varroni ſimiliter, verbum, ſi fortè ſubmoviſſent, loco ſuo reſtituerent. Quid prætereà? laudare Lucilium & Carneadem ſic locutos: cauſam etiam, cur ita ſentiret, reddere: ad extremum non diffiteri, hoc à ſe diligentiùs curatum eſſe, quàm quod ad publicas privatáſque res pertineret. Tantáne vocis unius mutandæ retinendæve cura virum maximum inceſſerit! Atqui ſcribendi & loquendi leges auctoritate ſuâ figere ac refigere poſſe videbatur. In foro, in curiâ, in judiciis dominabatur, ac triumphabat: nec jam Oratoris, ſed Eloquentiæ nomen ſibi comparaverat. Et tamen non ſe nugas agere

2 *Lib.* 13. *Epiſt.* 21.

agere credidit, cùm de verbo uno laboravit. Riſerit aliquis, ſi parùm propriè dictum eſſe contendero, *valetudini fideliter inſervire*: at riſum ipſe merebitur, ſi quam Tiro 3 Ciceronis libertus reveritus fuit, cenſuram defugerit. Quid hîc ego nunc de Poëtarum noſtrorum curâ loquar, quando optimi magiſtri præcepto jubemur carmen hoc ipſo reprehendere, quod perfectum cùm fuerit, decies præterea ad unguem uſque caſtigatum non ſit? Alia profecto in judicum ſubſelliis, alia in Muſarum ſacrariis exercentur judicia. Illic capitales homines & peſtiferos decem pœnâ eximi potiùs videas, quàm multari probum unum: hîc, ne verſiculus unus incultior ſervetur, obliterantur elegantes decem: quaſi his ad noxam ſatis ſit ſententiâ cum illo cohærere. Quam judicii & emendationis ſeveritatem cùm quotidie magis magíſque animadverteremus in paucis illis ac præcipuis, quorum tantùm exempla intuiti ſumus, crevit in nobis illorum veneratio, & cum eâ ſtudium, & animus, & ſpes ſcribendi aliquid, quod qui legeret, ab iis non abiret. Porrò ut pictores interdum imagines ſuas, ſic nos libellos noſtros ſingulis ſingulos inſcripſimus. Quod etſi veteri recentíque more à me factum eſt, vereor tamen ne non rerum mearum exiguitas cum eorum quos ad id delegimus amplitudine convenire videatur. Cùm eſſet, ut Cicero refert, 4 apud ſe ad Lavernium Scipio, ac fortè allatus illi eſſet acipenſer piſcis in primis nobilis, unum & alterum ex iis qui eum ſalutatum venerant, invitavit, pluréſque etiam invitaturus videbatur, cùm in aurem Pontius: *Scipio, vide quid agas: acipenſer iſte paucorum*

3 *Lib.16. Epiſt.17.*

4 *In fragm. lib. de Fato.*

hominum eſt. Poterat & mihi Pontianum illud quiſpiam inſuſurrare, qui vidiſſet ad rem omnino modicam tot ac tantos à me evocari. Neque ego in illius ſententiam non lubens volénſque conveniſſem, niſi credidiſſem fore, ut artium noſtrarum cultores fautoréſque rem etiam parvam pro ſuâ humanitate non parvo æſtimarent. Hortorum cultores exiguas in illis areas deſcribunt, & hìc floribus, illic peregrinis plantis, alibi arboribus conſitas ſuis ſpatiis ac ſeptis ad elegantiam aliquam includunt: cur ab his exemplum mihi non liceret capere? Ego verò cepi, & libellos meos paucos & exiles non inconcinnâ partitione diſtinxi: & ſi mihi quidem tam ambitioſo eſſe fas ſit, ut cum Cyro Perſarum Rege me componam, ut ille Lyſandrum, Lacedæmonium, virum ſummæ virtutis, ita ego non unum auctoritate & eruditione præſtantem in hortulos meos deduxi. Ingredere & tu, Amice Lector, ſi curæ tuæ ſinunt; & otii tui ſeceſſum hîc aliquem cape. Siquid fuerit, quod in iis te teneat, ſi ejus te delectet ſollertia à quo ſcilicet omnia dimenſa atque deſcripta ſint, erit quod te amem in iſto tuo judicio, & cum eodem Rege, pari ſenſu, non abſimili vultus hilaritate tibi dicam: Atqui ego iſta ſum dimenſus: mei ſunt ordines, mea deſcriptio: nihil iſtarum, quas hîc vides, rerum non meo elaboratum ingenio, non meâ digeſtum induſtriâ.

JACOBI

JACOBI WALLIJ HEROICORUM LIBER PRIMUS.

PHILIPPO IV. HISPANIARUM Indiarumque Regi Catholico.

Cùm à Fontarabianâ victoriâ venerabilem Euchariſtiam Madridi, è templo S. Joannis ad ſacellum Regium ſollemni pompâ deduceret anno 1639. 10. Martij.

Ominis Auſtriaci col .men, geminíque Philippe,
Orbis amor, Divûmque genus, cui pectore cura
Prima ſedet clauſo Europam componere Iano,
Et Gangem ſuper, ac domiti latera ultima mundi,
Oceaníque vias Romana extendere ſacra.

Perge Deum pompâ inſigni & ſollemnibus aris
Excipere, auguſtóſque adytis ſubmittere faſces.
Hæc pietas, famæ meritò pars maxima veſtræ,
Auſtriacas ſuſtentat opes. Hinc vivida bello
Dextra viris, audénſque animus, certúſque paciſci
Sanguine ſperatas dubia inter prælia lauros.
Non ego fatidicæ revocabo oracula vatis,
Rudolphóque datos monitus: non horrida bella,
Disjectáſque acies, raptóſque in vincula reges
Hîc repetam. Tu priſca tuo Fonrabia vati
Teſtis eris (pompæ cauſas námque ipſa dediſti;
Quam canimus) non arma aliis tractare Philippum
Auſpiciis, neque malle aliis ſolemnia dona
Ferre tholis. Sit fas ritus, & ſacra, diémque,
Et ſtudia, & plauſus procerum memorare canẽdo,
Hos mihi quãdo animos Muſíſq; & Apolline major
Inſpirat victor. JAM ruperat otia miles,
Jam facies Terrorum omnes, Iráſque, Mináſque
Intulerat campis Mavors, cùm torvus ab alto
Vertice Pyrenes in Iberos impulit haſtam,
Immeriti belli ſignum. Simul æthere toto
Æra procul, lituíque, & rauco cornua cantu
Inſonuere: tremunt diro juga pulſa fragore.
Audiit & fulvus longè Tagus: audiit Aſtur,
Aſtur equo celer, atque animis dextrâque timẽdus
Cantaber. Ante omnes ſeſe Fonrabia poſci,
Inceſſóſque aditus claudi videt. Undique miles
Imminet, & foſſis urbem jactíſque coronat
Molibus: armatæ prætexunt litora puppes.
Tormenta hinc muros lacerant: hàc vinea ſerpit:
Hîc aperire viam labor eſt. Obſeſſa juventus
Pectora pro vallis, quà Mars acerrimus inſtat,
Objectat bello, letúmque hoſtémque laceſſit.
Nec, ſi fortè arces labefactáque mœnia fundo
Verſa cadant, non in mediâ perſtare ruinâ
Geſtiat, atque omnes pugnando abſumere vires.

Quin

Quin & femineas animas, res aſpera quando
Urget Amazoniâ fuſos mutare ſecuri,
Æmula ſollicitat virtus, ſtimulátque volentes.
Stant operi accinctæ matres, natæque nurúſque
Certatim auxilio ſubeunt. Nil Martius urbis
Confuſæ ſtrepitus, nil ipſa pericula terrent:
Urbis amor prohibet. Pars pulvere feta nigranti
Dolia convectant: pars arma, ignı́que fovendo
Materiam funes facilem, glandéſque miniſtrant.
Arbuteas aliæ corbes, munimina valli,
Ingeſtâ ſtipant terrâ: defeſſa virorum
Corpora procurant aliæ, Cererémque caniſtris
Expediunt, & vina cadis. Amor omnibus unus,
Fortunæ & belli quemvis durare laborem.
Intereà ſi fortè aliquem juvenúmque, ſenúmque,
Aut patrem procùl, aut cognati ſanguinis unum
Aſpiciant cecidiſſe, nihil muliebriter auſæ,
Corpora (ſunt animi, ſunt hæc in pondera vires)
Stragibus eripiunt pariter, fortéſque, piæque.
Dein cæſos condunt tumulis, aut vulnera lymphis
Cruda fovent, mollı́que manu medicantur & herbis.
At non indigni gemitus planctúſque ſequuntur
Feminei. Vitam credunt, aut vulnus honeſtum
Penſari decoris pretio benè. Vos ego matres,
Invictæque nurus, vos, ſi quid Muſa canendo
Noſtra poteſt, leto immemori & pallētibus umbris
Eripiam vates. Dicam muliebribus armis
Defenſam, dicam thalamis carı́ſque priorem
Pignoribus patriam. Vobis hirſuta leonum
Tergora pro pallâ ſignis gemmı́ſque rigente
Injiciam: vobis galeas criſtáſque comantes
Pro crinali auro, & vittâ lucente ſmaragdis.
Addam habilem lævæ clypeum, flammáſque vomentem
Ægida pectoribus. Tum fulvæ cuſpidis haſta

Implebit dextras: irâque & ſanguine torvis
Scintillæ abſiſtent oculis. In prælia poſcat
Pentheſilea viros, lunatíſque agmina peltis
Inſtruat, exſertúmque latus pugnæ aptet & armis
Bellatrix. Optet Volſcâ de gente Camilla,
Femineis calathis ſtudiíſque inſueta Minervæ,
Tyrrhenos equites collatis obvia ſignis
Excipere. At veſtros non impar fama triumphos
Vulgabit terris; & vos ego dicar ad ortum,
Dicar ad occaſum priſcas Heroidas inter
Sideribus quondam mediis, cælóque locaſſe,
Haud ulli veterum patriâ virtute ſecundas.
O mihi tam magnæ veniant ad carmina vires!
Et jam bis vacuo, bis pleno viderat orbe
Cynthia bellantûm caſus, Martiſque labores:
Jam vallo everſo, jam muri parte revulsâ
Hiſpanus tandem longum trahit agmen, & hoſti
Fit propior. Signa anteeunt, & claſſica circùm
Pulſa ſonant: equitũ nimbus peditúmque coruſcus
Inſequitur. Sed enim tardè venientis Iberi
Ridetur virtus, & tutus ceſpite miles
Securas vigilat per propugnacula noctes.
Heu rerum ignaræ mentes, & noxia ſæpè
Credulitas! Quid caſtra juvãt, quid valla, moræque
Foſſarum ingentes, ſi bello lecta juventus
Ut primam effudit rabiem, ſibi degener ipſa eſt,
Deficiénſque labat? ſic primo animantia morſu
Letiferum ejectant virus, paritérque ſequaces
Exſpirant animas. Pugnet modò, præmia pugnæ
Cunctator miles réferet, ſeu rumpere vallum,
Sive acie juvat, & medio concurrere campo.
Uſque adeò audenti nil non ſuperabile Ibero eſt.
Quondã etiã 1 veniet (Phœbus, certiſſima Phœbus
Signa

1 *Poſt Fontarabiam anno* 1638. *obſidione liberatam, liberata deinde eſt Ilerda anno* 1646. *à Marchione de Leganez; ab ipſis obſeſſis, anno* 1647.

Signa dedit) veniet, quam triſtia fata minantur,
Atra dies, quâ ſe captam mœrebit Ilerda.
Mœrebit Sicoris, vacuóque reconditus antro
Augebit miſeris captivas fletibus undas.
At benè, quod tantos mox ſolatura labores
Proxima libertas aderit, fractíſque catenis
Servitium excutiet Sicoris pater. Heu quibus ille
Auſpiciis patrio Mavortem avertere regno
Incipiet! quanto pacem promittere bello!
Ipſe ſuperfuſo ſtagnantes ſanguine ripas,
Et ſpoliis currus gravidos, direptáque ſigna,
Æráque nequidquam flammas jaculata, ducéſque
Impulſam ante aciem ſtratos, longúmque cruenti
Argumentum operis fulvâ cælabit in urnâ
Quà vacat. Ardentes nāque illic 1 ſculpſerat olim
Cæſaris & generi pugnas. Hîc ſtantia ſummo
Signa adverſa jugo, diviſáque flumine caſtra
Fecerat. Hac ibat Sicoris: pons additus amni
Hîc erat: hîc leni tumulo ſurgebat Ilerda.
Fecerat & ſummis liquentes rupibus undas
Diffundi latè campis: innare videres (arma.
Quadrupedéſque, viróſque, abreptáque fluctibus
Exiguas juxtà lento de vimine lintres
Extuderat, pontéſque novos. Neu turbidus amnis
Impoſitas iterùm diſturbet gurgite moles,
Scinditur in ſulcos, ſectâque it debilis undâ.
Haud procùl inde hoſtē Cæſar, dum jam undique
Obſidet, ac viſis ſitientē fontibus arcet, [clauſum
Parere imperiis, ac juſſa faceſſere cogit.
Parte aliâ inſignes vittis, & dona ferentes
Quinque oratores veniam pacémque precantur.
His ſuper admirans oculos per ſingula volvit
Cæruleus pater, atque operis monumenta futuri

1 *Quæ in hac digreſſione finguntur Sicoris urna inſculpta, fusè Cæſar narrat lib.* 1. *de Bello Civili.*

Secum agitans, nihil hæc priſcis ceſſura fatetur,
Arma armis, animis animos, Magnúmque Philippũ
Juliadæ, Martémque auſus componere Marti.
Ergò ubi disjecto patefactos aggere muros
Hoſtis habet, quamquam vis jam maturior urget,
Non tamen everſis pariter cum mœnibus, urbis
Spes & opes cecidere. Viam reperire ſalutis
Ardet Iber: quacumque animi jam plenus & iræ
Se campis infert mediis, agit antè Pavorem,
Præcipitémque Fugã, & trepidas formidine Curas,
Et Spes diffiſas votis, ſimulacráque Leti
Triſtia, pallentes amiſſo ſanguine formas.
Infelix pubes, quæ circum plurima muros
Fulminat obſeſſos bello, turbata tumultu
Miſcetur pavido: volitant trepidantia circum
Caſtra duces, muſſántque metu: coit omnis in unũ,
Horreſcítque acies. Nuſquã mora: dat tuba ſignũ:
Fit fuga: cæduntur: nec quiſquam exterritus hoſtẽ
Suſtinet adverſum, & ferrum letúmque ferentem.
Projiciuntur opes: ſua cuique oneroſa gravíſq; eſt
Sarcina: non currus ſecum, non arma juventus
Feſſa trahit. Galeæ paſſim, criſtæque per agros,
Scutáque, loricæque, & lato haſtilia ferro
Strata jacent. Heu quantus equis peditúmque ca-
Sudor adeſt! terrent vultus inſtantis Iberi. (tervis
Qualis ubi Æmonius vacuo venator in arvo
Depreſſam inſequitur cervam, quã picta rubentûm
Linea pennarum clauſam tenet, æquore ſepto
Illa volat, curſúque canes & hiantibus inſtant
Morſibus: eluſo crepitant à vulnere malæ.
Tum ſi fortè procùl deſcendere monte leonem
Conſpexere, pavent: nec jam ſpes ulla moratur
Diſſuadétve fugam: latebris cõduntur & umbris.
Ille fremit, quaſſátque toros: tremit omnis ab alto
Proſpectans ſcopulo paſtor. Non mitiùs hoſtem
Perculit adventans acies. Nihil ille nec auſus,
Nec

Nec potuit: dat terga fugæ, defixáque vellit
Signa locis, magníque perit fiducia cœpti.
Haud aliter Senonas quondã Brennúmq; Camillus
Exultantem animis Tarpeiâ depulit arce;
Appenſúmque auro gladium,& funeſta minantem
Excidia, Auſonidûm procùl à cervicibus egit.
At non victorem plauſus tetigere Philippum:
Nec ſuper ipſe ſuo molitur Marte triumphum.
Numinis auſpiciis hæc,inquit, movimus arma;
Illius auſpiciis quoque vicimus: illius aris
Noſtra triumphales debet victoria lauros.
Auſtriadæ (proavûm memini lætórque meorum)
Auſpice te duros quoties terrâque maríque
Fregerunt armis populos, tibi magne tropæum
Bellipotens ſtatuere:& ſtirps ego ſanguine ab illo.
Tantùm effatus ad auguſti penetralia tecti
Sollemnes duci pompas jubet. O ubi turres
Heſperiæ, ingentéſque arces! ubi Mantua regum
Auſtriadûm ſedes! ubi Divûm limina, & aræ
Laurigeræ! Méne æthereas non poſſe per auras
Triptolemi currum admiſſis impellere habenis?
Nec procùl evectas rapere ad ſpectacula Muſas?
Non illic curru niveos ſubjunxit eburno
Victor equos, meritâ redimitus tempora lauro.
Non illic domitos, & adhuc crudelibus hoſtes
Ardentes oculis, aut longis ſqualida tectos
Ora comis, currus videas anteire ſuperbos.
Non verſas in terga manus ſtrictóſque lacertos
Vincla gravant: nullis ſtridet via ſacra catenis.
Nec me ſpectandi ſtudio jam priſca triumphi
Detineant ſimulacra, animum neque prælia paſcãt
Picta meum. Non ſi rurſum ad Capitolia Gallos
Cæſar,ſeu Numidas Marius,vinctúmq; Jugurtham
Victor agat. Non ſi Patres, effuſáque totis
Obvia Roma viis, atque oppida facta metallis,
Æquoráque, & fractis mœrentes cornibus amnes,

Exuviæque ducum, captiváque veſtis,& ingens
Argentum, ſeries olim longiſſima pompæ,
Multáque Clitumni ſacro perfuſa fluento
Victima, ſollemnéſque epulæ, ludíque viarum
Pulcra mihi referant Latij ſpectacula faſtus.
Omnia jam majora: Deus, Deus ipſe beatis
Delapſus Divorum adytis, quem mille phalanges
Aligeræ circum volitant, huic pompa triumpho
Per ſe magna ſat eſt. Idem quoque victima tẽplis,
Idem epulũ,idẽ operũ monumentũ inſignẽ ſuorũ.
Quin etiam Rex ipſe ſuam (mirabile dictu)
Captivus pompam ſequitur, ſenſúſque revinctos
Ponè trahit, cogítque ſequi, Numénque fateri
Quod tenui frugum genitrix ſub imagine celat.
Ut ventũ ad ſedes,quantúſque & qualis ab aulâ
Sidereâ excipitur, tantus talíſque receptus
Æde ſacrâ eſt, niſi quod lateat, fugiátque videri:
Principiò ante aras defixa horrore Philippus
Ora tenet,ſanctúmque, & inobſervabile Numen
Poplitibus flexis, & corpore pronus adorat.
Verbáque quærenti patrium teſtantia cultum
Deficiunt. Tandem ut ſacrum eluctata pavorem
Vocis iter vicit pietas, ac deſuper ipſe
Exſtimulat Deus,atque imo ſe pectore verſat,
Continuò: Salve ô magnum & venerabile terris
Numen,ait: ſalve gentis fiducia noſtræ,
Rex Superûm,rex idem hominũ,& pallẽtis Averni.
Dexter ades, propiúſque tuos agnoſce penates.
A te principium regni: tibi debita ſceptra,
Auſtriadûmque aquilæ,tot euntibus ordine longo
Cæſaribus: per te (neque me ſperaſſe pigebit)
Æternum ventura trahent in ſæcula nomen.
Intereà dum tantus amor tibi, curáque noſtri eſt,
Hoſpitio ut jungi cupias,ſimul has quoque mecũ
Divide terrarum curas, regníque vocari
Tutor, & eſſe velis. Non belli præmia quæro,
Nec

Nec ſuper his moveor. Vincāt, quos vincere rebus
Chriſtiadûm proſit, quorum felicibus armis
Victa ſuperſtitio terris excedat, & aris (borat
Priſcus honos redeat. Quas nunc quantum ipſe la-
Diſturbare Acheron, tantò me impenſiùs æquū eſt
Protegere, atquè omnes ſacrorum avertere peſtes.
Bellorum hæc meta eſt: hæc quo me cūque voca-
Voti ſumma mei fuerit, tot provida rerum [rint,
Pectora, tot fortes animas, dextrámque meam me
(Sive fide, ſeu quis bello experiatur) honori
Devoviſſe tuo. Tu mentem hanc numine firma.
Talibus orantem dictis pulcerrima proles,
Os animóſque patri ſimilis (quam ſi modò regnis
Admorint patriis, quamquā ô! nil lætius umquam
Contulerint terris Superi) proſtrata ſub aras.
Audiit, &: Sequimur, dixit, tua vota precantes
O genitor. Tantus ſuccedens ſedibus hoſpes
Hunc, reor, hunc lætum nobis, totíque fecundum
Imperio volet eſſe diem; noſtróſque minores
Olim hujus (neque vana fides) meminiſſe juvabit.
Dixerat: expleri nequeunt gnatíque patríſque
Vocibus intenti Heroës, quos Martia virtus,
Et regum favor illuſtri dignatus honore eſt.

At tu, dum rerum auctorem, cui ſubdita parent
Imperia, aſtrorúmque orbes, totúmque quod uſquā
Regales intra ſedes & limina cernis, [eſt,
Inclyte Rex, belli molem tam grandibus urge
Auſpiciis. Cedent, aut non ceſſiſſe pigebit
Hoſtiles acies. Quod enim contendat Iberi
Viribus imperium, ſua ſi modò robora norit,
Caſtigétque moras? Tibi victus ſubdidit Afer
Litora: te metuit Ganges: tibi turbidus Indus
Volvit opes: uni Americe tibi viſcera pandit
Feta auro. Quocumque diem ſol orbe reducat,
Feſſus obit tua regna: tuo ſeſe aureus effert
Oceano, condítque tuo. Tantùm arma capeſſe:

Dúmque alij nova bella movẽt,infeſtáque jungũt
Fœdera, ſive illos regnandi inſana libido,
Et ſceleri ſperatus honor, ſeu Numinis aras
Exoſæ inſtigant furiæ, ſine præmia cuique
Sint ſua : tu laudes & fortia facta tuorum
Exſuperãs,cælúmque animo complexus & orbem,
Romanâ populos ſub relligione tuetor.
Hic tibi ſit proprius belli labor , hæc tua palma.
Auſtriacos huc verte animos,totúmque Gradivũ.
Si dubiis virtus numquam non altior exſtat
Caſibus, ac juſtam ſequitur Victoria cauſam ,
Armis, ut causâ, vinces, atque aurea condes
Sæcula, & æterno compones fœdere terras.

LEOPOLDO GUILIELMO, ARCHIDUCI AUSTRIÆ, Belgij pro Rege Catholico Gubernatori.

Cùm expugnatâ Dunkercâ Flandriam ab armis Gallicis liberaſſet , anno 1652. victoriis in Hiſpaniâ , Italiâ , Galliâ reportatis memorabili.

EPINICION.

VIcimus ! aſſeruit ſeſe, rupítque catenas
Flandria. Nec vobis ultrâ,ſpem ponite,Galli,
Serviet. Indignâ tenuiſtis compede vinctam :
Indignâ vinctam Leopoldus compede ſolvit.
Qualis ubi Andromedã Perſeus materna luentem
Crimina,& ad duras religatam in litore cautes
Aſpexit miſerans, clypeo confiſus & enſe :
Pone metum, virgo : non es ſine vindice,dixit.
Nec mora : congreditur, monſtríque per ilia ferrũ
Exigit. Illa feræ,mortíque erepta, catenis
Solvi-

Solvitur, & dominum ſervatorémque ſalutat,
Nec capit admirans ſua gaudia. Perſea Cepheus,
Perſea Caſſiope, victorem Perſea virgo
Libera conclamant: reſponſant Perſea rupes.
Haud aliter bello felix, crebérque triumphis
Auſtriades Morino captivam in litore Nympham,
Lumina, quod poterat, longo liventia fletu
Tollentem cælo, jámque ultima pænè ferentem,
Et, Leopolde veni, clamantem, & multa voventem
Servitio, & vinclis, luctúque exemit acerbo.
Ardua res, quæque Atridas, pugnæque ſcientes
Poſceret Æacidas, totidémque quot Ilion annos.
Tot rumpendi aditus. 1 Non urbs, caperetur ut una,
Una fuit capienda. Moras hìc altera 2 Chryſe,
Altera 3 Lyrneſſos magno repetenda labore
Fecerat: an frugum pecorúmque feracibus arvis
Ditior, incertum eſt, an belli tutior arte.
Hìc quoque 4 Cilla fuit vix expugnabilis armis,
Expugnanda tamen, quam Nereus æquore pulſat,
Cui foſſæ triplices, & propugnacula circùm
Grandia, firma ſitu, poſitoris habentia nomen
Quæque ſui. Magnus ſic illam juſſerat olim
Muniri Cæſar: nunc feta hoſtilibus armis
Frenabat latè Morinos, bellóque premebat.

1 *Dunkercam undique inacceſſam reddebant Furna, VVinociberga, Gravelinga, à Gallis capta inceſſáque oppida: quæ appellare placuit nominibus urbium ad Troiam ſitarum, & priùs etiam expugnandarum.*

2 *VVinociberga.*

3 *Furna.*

4 *Gravelinga: à Carolo V. Imp. munita caſtro & propugnaculis, quorum ſingulis nomen dederunt Ordines Flandriæ.*

5 Stabat & æquoreo munita in litore moles
Ingenio defenſa loci: ſinus æquoris altus
Curvato flexu prælabitur: Iccius olim,
Ut perhibent, portus, tutum navale carinis
Objectu bimaris dorſi & flaventis arenæ.
Hinc arx alta, ingens, vaſtum procurrit in æquor.
Mille trabes illam ſolido de robore, mille
Ferrati firmant vectes, unam omnia contra
Vela Batavorum quondam, dum litora noſtra
Nequidquam armatæ claſſis cinxere coronâ:
Unam omnes contra furias cælique, mariſque.
Heu quas illa vices belli, quæ funera vidit
Externis quaſſata armis! Bis Gallica ſenſit
Signa: bis hoſtili ſudavit ſanguine litus.
Narraſtis cæſorum animæ pallentibus umbris,
6 Camoſij Termique umbris, quo ſanguine rurſum
Litoreæ cumulus ſteterit non magnus arenæ.
Tantùm non ſubito rapuerunt vortice flammæ
7 Borbonidem, dum, quà noſtris acerrimus inſtat,
Hique fugam ſimulant, ſparſo de pulvere torrens
Igneus erupit campo, incautéque ſequentis
Fulmineo ambuſtum fœdavit turbine corpus.
8 Quid validas hinc atque illinc coëuntibus arces

Am,

5 *Mardica, bis à Gallis cruentâ ſuorum clade capta, bis iiſdem erepta.*

6 *Camoſius anno* 1583. *ab Alençonio impoſitus Dunkercæ Gubernator, ab Alexandro Farneſio obſeſſus, ipſe militeſque gladiis tantummodò accincti ſine ſignis ac ſuppellectile urbe emiſſi ſunt. Termus Gallicorum caſtrorum Præfectus ad Gravelingam à Comite Egmondano caſus anno* 1558.

7 *Princeps Condæus ad Mardicam ambuſtus incenſo nitrato pulvere.*

8 *Linca propugnaculum ad Alpham & Colmam fluvios ſitum.*

Amnibus impoſitas memorem, pelagíq; ſonantis
Laxatos obices, portarum immania clauſtra,
Immiſſúmq; fretum terris, 9 exhauſtáq; quondam,
Nunc iterùm fluctu ſurgentia ſtagna marino.
Quam mare, quã fluvii, quam tot caſtella, tot urbes
Munierant, urbem vinci quis poſſe putaret?
Si tibi ductorum primi, Leopolde, tuorum
Curarum ſaltem potuiſſent demere partem,
Munera ſortiti pariter, bellíque laborem.
Nunc tuus 10 Æacides leto jacet. Hei mihi, quãtus
Conſilio, quantúſque manu, ſive ardua muris
Oppida bellator quateret, ſeu tempora tecum
Eligeret pugnæ! Non te, fortiſſime ductor,
Obſeſſam ante urbem Morinis occumbere campis
Vidimus indecorem. Media inter fulmina belli,
Et Martis tonitrus fatali vulnere terram
Planxiſti moriens. At non ſine nomine letum
Per Belgas fuit. Inferias magnúmque tropæum
Urbs tibi capta tulit. Caſtris exercita Virtus,
Et Labor, & magnis inſtans Prudentia rebus,
Aſſiduæ nuper comites tibi, vulnera dulci
Lavere ambroſiâ, & funus luxere cruentum.
11 Te quoque quæ patriæ fata importuna, Briaſi,
Eripuere? tuis etiam pars altera belli
Suſtentanda humeris fuerat. Tu caſtra regebas
Imperio: te plenum animi, te ſigna moventem
Ardebat per aperta ſequi diſcrimina miles,

Plenus

9 *Moura lacus ab æſtu maris natus, ſeptem milliaria Belgica ambitu complexus, non ita pridem magno fuerat molimine exhauſtus, ac frugum ferax.*

10 *Marchio Sfrondrati tormentorum Præfectus ad Gravelingam tormenti globo ictus occubuerat.*

11 *Marchio Molenghien, generalis caſtrorum Magiſter, antequam caſtra ad Dunkercam ponerentur, obierat.*

Plenus & ipſe tui ; nunc caſſum lumine mœſtis
Proſequitur lacrymis , votóque requirit inani.
Quòd ſi mors tantis fuerat ductoribus atras
Injectura manus , num parva incommoda noſtris
Intulerat rebus ? Quid adhuc cumulatis acerbo
Mœrorem caſu Superi, 12 armorúmq; magiſtrum,
Ægrum, languentem, mediis excedere caſtris
Cogitis , & magnis invitum abſiſtere cœptis ?
Heu fragiles hominum vires! ut triſtia lætis
Tranſverſa incurrunt ! vos illum reddite caſtris
Incolumem medici, atq; ad fortia mittite fortem.
Auſtriades fert unus onus. Quæ pectora tantas,
Et tot ſuſtineant curas ? ſint ferrea quamvis,
Deficiant. Feſſis demit juga bobus arator :
Bellatoris equi vires animóſque perennis
Infringit labor , effuſúſque in pulvere curſus.
Cælicolæ magni , ſi vobis Belgica curæ eſt,
Si tantùm ſeſe , pugnare coacta , tuetur ,
Nec quidquam niſi pacem armis & fœdera poſcit,
Nec , contenta ſuo , ſpes ultrà tendit avaras ,
Hoc ſaltem caput afflictis ſuccurrere terris
Ne prohibete. Satis noſtras bacchatus in urbes
Sæviit armipotens, ferro violentus & igni.
Addite bellanti vires. Spes omnis in uno :
Unum dividitur per mille negotia pectus.
Sæpè illum ſomni immemorem,expertémq; quietis
Lucifer invenit ſtantem , certóſque viarum
Deſcribentem aditus : ſæpè illum invenit eumdem
Heſperus. Inſtabant operi fortiſſima bello.
Pectora : ſudantes animis audentibus implet
Laudator teſtíſque operum: nec vulnera quiſquam
Ad ſua, dum laudum fervent certamina , pallet.
Quid ? quod muneribus blandíſque hortatibus urget ,

12 *Comes Fuenſaldaña armorum ſupremus Gubernator propter invaletudinem obſidione Dunkercanâ aberat.*

Extremam hanc operam impendant patriæque, ſibique.
Exitus acceſſit verbis. Ille impiger hoſtis,
Ille acer, flectíque negans, terrâque maríque
Viſus inacceſſus pridem ſibi, victus & exſpes
Victoris leges patitur, frendénſque recedit.
It totis clamor caſtris, lituíque, tubæque,
Cornuáque, & cantus, partæ felicia palmæ
Argumenta ſonant: fremitu, plauſúque reſultant
Litorei colles. Niveis Victoria pennis
Caſtra ſuper volitat, congeſtóque aggere ſidens
Excitat admoto vivaces fomite flammas.
Æra tonant, lætíſque implent mugitibus auras.
Ante alios glauco inſignis Portunus amictu
Exultat, medio ſpectans è gurgite puppes,
Libera jam tutis ſubeuntes oſtia velis.
Antennis malíſque nitent fluitantia vento
Picta apluſtra Cruces, Burgundæ inſignia gentis.
Ipſe triumphali perlabitur æquora curru
Neptunus pater, ipſe manu molitus habenas
Inſtat equis, illi patulis mare naribus efflant,
Prætercúntque leves pedibus properantibus Euros.
Neptunum antevolat nativo murice tectus
Canentes Triton humeros, vicináque circum
Litora dum læto conſpirant cornua cantu,
Æmulus inflatâ reſpondet ab æquore conchâ,
Doridáque, & natas humentibus evocat antris.
Agglomerant ſeſe lateri Xanthóque, Rhoëque,
Queis teretes geminâ pendent ex aure lapilli,
Et Panope, Panopéſque ſoror, redimitáque conchis
Pectora tortilibus, queis debet nomina, Cochlis,
Et flavos nodata auro Galatea capillos,
Cymodocéque, Hyaléque, & quas mihi dicere non eſt.
Muſco omnes, Tyriis velatæ veſtibus omnes,
Omnes cyaneis evinctæ tempora vittis.

Téque

Téq; canunt, Leopolde: tibi per cærula plaudunt,
Quódque priús triſtes doluere inimica coactum
Vela pati, lætis exercent luſibus æquor,
Inque chori ſpeciem nunc hos in fluctibus orbes,
Nunc illos explent, alióſque alióſque retexunt.
Pars tibi coraliis, pars lectis æquore conchis
Serta parant: pars è gemmis tua nomina texunt.
Omnibus eſt læto victor Leopoldus in ore.
Quarum quæ medio fertur pulcerrima cœtu
Flandrias 13 Actiophane, albenti in veſte refulgens
Deterſis lacrymis, verſóque in gaudia luctu,
Altior emergit, placidíſque è fluctibus exſtans
Sic canit: attentas tenuerunt carmina Nymphas.
Nec ſtrati maris unda, nec obſtrepit aura canenti.
Macte tuis, Leopolde, animis, armíſq; ſecundis.
Antè nec alterni noſtris in fluctibus æſtus,
Nec pelago piſces, nec erunt in litore conchæ:
Antè ſuos repetent fontes quæ flumina noſtris
Se miſcent undis; próque undis arva carinæ,
Próque arvis undas curvum ſulcabit aratrum,
Quàm nobis deſint laudum argumenta tuarum.
Non ego læta tui repetam primordia Martis,
Queis Libertatem redeuntem, & grandia Pacis
Anguria, & ſeſe reddi ſibi Belgica vidit.
Omnia jam celebrata. Quis Armenteria forti
Mœnia capta manu, quis 14 inexſuperabile vallum
Hannoniæ ceſſiſſe tuis non prædicat armis?
Magna, ſed antiqua eſt gaudendi cauſa receptus
15 Liza pater, libérque metu te vindice Scaldis.

16 Et

13 *Dunkerca, ſi vocem Flandricam Latinè interpreteris, Litorale templum ſignificat: unde nomen huic Nymphæ è Græco.*

14 *Landracum.*

15 *Cortracum, aliaque urbes & arces Lizæ impoſitæ.*

16 Et Cameracenæ, quas Gallus cinxerat, arces,
Marte tuo & magnæ ſervatæ munere Divæ,
Præconem reperere. Data eſt quoq; vatibus ingens
Materies, cùm te victorem ſenſit apertis
Gallia limitibus. 17 Tranſmiſſum in ſæcula raræ
Exemplum fidei legitur, ſempérque legetur
Unum militibus vulnus fatale duobus,
Unus funeribus, quæ nec poſt fatà revelli
Paſſa tua eſt pietas, tumulus titulúſque duobus.
Extollant alii dejectos ſedibus hoſtes,
Et captos 18 Scaldis fontes, téq; 19 Axona victis
Mœrentem ripis, injectáque vincula 20 Moſæ,
Téque tui magnâ domitam Campania parte.
Nos propiora vocant: nos unâ ſoſpes in urbe
Flandria, nos vinclis Neptunus liber ademtis.
Hæc, hæc præteritas cumulat victoria lauros.
Terra parum fuerat: terræ nunc adjicis æquor.
Magna quidem terrâ fuerat viciſſe voluptas,
Sed non plena tamen. Quæ ſpes & vota gementis
Expleret patriæ, palmáſque ornaret adeptas,
Integra libertas deerat. Tot valla, tot urbes,
Aſſertíque amnes tantum ſperare jubebant,
Quâ poſt imbriferas Hyadas, noctéſq; profundas
Nunc fruimur, lucem. Roſeis ſic vecta quadrigis
Purpureas cùm manè fores Aurora recludit,
Paulatim tenebris nox evaneſcere victis

Inci-

16 *Otho Zylius è Societate Ieſu Cameracum obſidione liberatum edito poëmate celebravit.*

17 *Sidronius Hoſſchius ex eadem Societate elegias edidit in mortem duorum commilitonum, quorum alter hoſtili telo, alter amore in commilitonis caſi complexu ad Capellam occubuit.*

18 *Caſteletum ad Scaldis caput ſitum:*

19 *Ad Axonam fanum S. Meneholdi, Rhetelia, Caſtrum in Porceano;*

20 *Mouſonium ad Moſam.*

Incipit: albeſcit cælum: lætiſſima rerum
Lux ſubit, & totum ſpondet prænuntia ſolem.
Nunc ô, nunc mecum longo vos ſolvite luctu
Nereides: mecum plauſas iterate per undas
Carmina, victoris magnum attollentia nomen;
Carmina, quæ longè fluctus: & litora longè
Ingeminent. Pleno fruimur poſt nubila ſole.
Mirabar, 21 cur in ſicco, velut antè, ſiniſtræ
Non gemerent mœſtum fulicæ, pluviáſq; vocarét,
Nec ferrent queruli clamorem ad litora mergi.
Candida lux aderat, quâ tandem Flandria durum
Excuteret cervice jugum, gaudénſque videret
Æquora reſtitui nautis, cultoribus agros.
Ipſi te portus, ipſa hæc, Leopolde, vocabant
Litora. Dúmque tuis ſpes tantas provehis armis,
Cælum in parte fuit. Soles fulſere ſereni:
Fluctibus & ventis furor abfuit: æquore claſſis
Tuta ſtetit: nihil hoſtiles armíſque viríſque
Effecere rates, commiſſo Marte repulſæ.
Expugnata tuis urbs altera & altera ſignis.
Omnia ſucceſſere. Patet mare: carbaſa nautæ
Pandite: victricem malis inducite laurum.
Redditus eſt vobis per apertum tranſitus æquor.
Virtutis veſtræ memores veterúmque malorum,
Deſuetas aptate rates, pelagóque volate
Martia gens, pelago ante alios pugnare periti.
Ite viri, date vela, & libertatis ademtæ
Ultores adferte animos, terráque fugatos
Debellate mari, legéſque imponite victis.
Terrarum imperium firmat mare. Victor in illo
Cetera ſecurus tenet, invictúſque tenebit.
At vos, nunc quoniam tutum eſt piſcātibus æquor,
Tendite, ut antè, plagas pueri, demittite naſſas,
Et

21 *Obſidiones expugnatarum priùs urbium incredibilis laboris fecerat cælum pluviis aſſiduis infeſtum.*

Et ſolito pelagi tractu pendentibus hamis
Fallite, & æquoreas ad litora vertite prædas.
Et quoties parvis tentabitis æquora lembis,
Dicite: (ſic ſemper vobis ſit piſcis in undâ
Credulus) Auſtriades nobis hæc otia fecit.
Aſt ego pro meritis quas grates ſolvere tantis
Sufficiam, Leopolde? Tibi, ſiquid tamen illud
Siquid habet pretii, noſtra hæc ad litora ponam
Sollemnes aras, magni monumenta laboris.
Quales trans Indum Macedo dum fulminat armis,
Ipſe ſibi poſuit victor, propriáſque dicavit,
Nominis & famæ ventura in ſæcula teſtes.
Adjiciam titulum, quem, ſeu navalibus altis
Herculeæ Calpes, ſeu litore ſolverit Indo,
Navita præteriens legat, externáſque per oras
Deferat: Has pulsis Leopoldo Flandria
Gallis.
Dixerat: arrectæ ſimul aſſenſere ſorores,
Térque ſalutarunt ſubmiſsâ fronte potentem
Victoris Genium: ter ſigna dedere triumphi,
Æquora plaudentes manibus, lætúmq; canentes:
Ter capiti infuſos irroravere liquores.
Intereà latè tantarum nuntia rerum
Fama volat, lætíſque implet rumoribus urbes.
Applaudit longè Germania. Rhenus & Albis
Suſpenſo excipiunt Famæ præconia fluctu.
Effuſus procùl Hercyniis è ſaltibus Iſter,
Præcipuè, quà Cæſaream prælabitur urbem,
Vorticibus volvit ſolito majoribus undas,
Lætitiâque tumet, magnóque aſſurgit alumno.
Hîc Cæſar pacis ſtudiis intentus, & alto
Conſilio inſtaurans quidquid graſſata tot annos
Imperio in magno triſtis labefecit Enyo,
Exilit, ut tanti perlata eſt fama triumphi,
Et tamquam proprio, fratris lætatur honore.
Quippe volutabat ſecum, in quæ tempora virtus
Illius

Illius inciderit : Belgarum quanta per urbes
Tempeſtas bellorum ierit : quos antè dolores,
Et rerum caſus tulerint : quàm certa labanti
Spes patriæ, & facies melior cum fratre rediret.
Ut verò rapidis Pyrenen tranſiit alis,
Laurentéſque ſuper velox Dea conſtitit arces,
Regis opus, magnâ in tabulâ ſua regna Philippus
Fortè recenſebat luſtrans, arcéſque, locóſque,
Litoráque, & tumidis infeſſas hoſtibus urbes.
Verſabat ſecum tacitus, quibus artibus illas
Aſſereret vindex, longâque in pace foveret.
Ergò ubi tam felix demulſit nuntius aures,
Ad Superos gratus palmas utráſque tetendit,
Agnovítque Dei munus. Tum fronte ſerenâ
Cognato Auſtriadæ partum gratatus honorem:
Victor io, dixit : virtus tua ſpem quoque vicit
Belgarúmque, meámque. Tibi ſe Flandrica debent
Litora. Quòd pateant ſecuris libera nautis
Æquora, quòd ſecurus aret ſua rura colonus,
Quòd verſis ſecum luctetur Gallia fatis,
Munus opúſq; tuum eſt. Tu Gallum, invicte, coër(ces
Limitibus pulſum Morinis : tu Marte ſiniſtro
Divulſos Belgas iterum conjungis Iberis.
Hanc equidem dextro nobis à Numine mentem
Injectam reor, ut peterem pro munere magno
Jam propè depoſitis velles ſuccurrere rebus.
Quàm tibi nos, & funeſtis exercita bellis
Flandria materiam dedimus, virtutibus imples,
Præmia pro meritis Divi pulcerrima primùm
Invictíque dabunt animi, queis Belgica ſtat res.
Ipſe ego tum fidei tantæ non immemor umquam,
Et domus Auſtriadûm meritos ſolvemus honores.
Téque reponentem noſtros in priſtina Belgas
Præſidium dicam rerum columénque mearum.
Tu modò, te nobis, ut ſervas cetera, ſerves.
Quos ego te caſus, quæ te diſcrimina paſſum
Acci

Accipio ! ſæpè inſonuit tibi tempora circum
Ferrea tempeſtas telorum, & caſſide criſtas
Abſtulit. Ah nequid virtus interrita peccet !
Horret adhuc meminiſſe animus : tormenta vomebant
E muris ferrum, & flammas : tu pectore ſtabas
Intrepido,pugnæ intentus.Comitum unus & alter
Ad latus hinc atque hinc tormento abreptus aheno eſt,
Quóque loco ſteteras, ipſi cecidere, ſuóque
Pænè tuos laceri ſparſerunt ſanguine vultus.
Ne, frater, ne tecum urbes, patriámque receptam,
Spéſque meas de te miſerandâ involve ruinâ.
Quolibet hæc eſſet major jactura triumpho,
Talia Rex ſecum media inter gaudia volvit,
Multùm ſollicitus, ne quæ ſolatia Belgis
Continuat victor, bellandi gloria, & ingens
Vincendi ſtudium luctu corrumpat amaro.
Quis mihi nunc fando referat, qui plauſus Iberis
Et fremitus caſtris ierit, cùm didita latè
Fama refert Morini purgatam litoris oram ?
Reddita libertas populis, exemta catenis
Flandria, ſecurum pelagus, Leopoldus, in ipſis
Omnia ſunt oculis. Paſſim tentoria circum
Martius audiri clamor, lituíſque tubarum
Permiſti ſonitus, atque æra ſonantia flammis.
Clauſerat obſeſſos velóque & remige portus
Regius Auſtriades 22 ſanguis : Mortara rebellem
Parte aliâ obſidione urbem vallóque premebat.
Urbem, cui de ſe Maſſylus Barcino nomen
Conditor impoſuit, generis tibi proximus auctor,
Annibal, & belli Libycas hortator ad aras.
Et nunc illa quidem triplici circumdata muro eſt.
Immanes circùm turres, opera alta, minæque
Saxorum ingentes : cingunt latera ardua foſſæ
Altæ,

22 *Ioannes Auſtriacus.*

Altæ, præcipites, aditum ſperare vetantes.
Olim penſilibus fuit & ſpectabilis hortis,
Antiquam inſano Babylonem imitata labore.
Nunc operis tantùm (quid non abolere vetuſtas
Invidioſa vales?) fractæ monumenta columnæ.
Quà Libycum tumido pulſat mare litora fluctu,
Efficit interior portum ſinus invius Euro
Et Boreæ, feſſis ſtatio ſecura carinis
Jámque recreſcebant bis ſeptima cornua Lunæ,
Et tolerabat adhuc diuturni tædia Martis,
Fortunæque vices varias, morbóſque, famémque.
Nec minùs obſeſſos urgens, patiénſque laborum
Obdurabat Iber, omníque ex parte premebat
Ultima paſſuros. Sed enim quod Flandria victrix.
Quódque dabant urbes Leopoldi Marte receptæ
Augurium caſtra accipiunt, ſimilémque refectis
Præſumunt ſucceſſum animis, ac talia muſſant:
Pænè ſimul viſa eſt, obſeſsáque, captáque bello
Urbs aliis, poſitúque loci defenſa, manúque,
Objectúque maris: ſpatium nos longius anno,
Et pendentis adhuc belli fortuna fatiget?
Talibus incenſi potiundæ protinus urbis
Vota fovent alacres: nec ſpem præſagia fallunt.
Vincit Iber. Tantum bello valet æmula virtus.
O, cui tot cumulat lauros Deus, Optime Regum,
Excipe pacato redeuntes excipe vultu,
Armáque damnantes populos, quibus utile fecit
Sanguinis Auſtriaci virtus clementia vinci.
Hoc facis: hæc partâ de te victoria major.
Ut rex, ſic pater es. Nec te moderatior alter
Aut premit, aut regni faciles admittit habenas.
Parcere ſubjectis, iráſque remittere, moris,
Magne Philippe, tui eſt. Facti dum pœnitet illos,
Pœnarum ſat habes. Ipſi ſibi pœna fuerunt,
Pluráque ſunt paſſi, quàm quæ potuere timeri.
Te quoque, quem noſtris Mavors exercuit oris,
Nunc

Nunc Inſubria miratur, mirantur & Alpes,
Eridanúſque pater victricia ſigna gerentem,
Gentis honor, Caracena, tuæ, cui fama perennis
Contigit Auſonio depulſis limite Gallis,
Te quoque credibile eſt Leopoldi Marte ſecundo
Incaluiſſe animis non inferiora ſequentem.
Alternos toties dominos ſortita Caſale,
Fax belli, clauſtra Italiæ, celeberrima Martis
Area, quæ toties ſpumantem ſanguine vidit
Eridanum, expugnata tibi (quæ gloria?) ceſſit.
Ceſſit, &, ut Magno ſatis eſt viciſſe Philippo,
Reddita Minciadæ domino, nova bella diremit.
Talia dum paſſim Europæ diffuſa per oras
Fama canit, non te 23 tacitum indictúmque relinquit [nomen
Magne Heros, magnum cui Schvvartzenbergia
Gens tribuit, majus virtus tua. Námque canebat,
Ut te tantorum comitem ſociúmque laborum
Sumſerit Auſtriades: ut promtis utilis illi
Conſiliis fueris, qualis, dum Marte biluſtri
Pergama victa cadunt, Pelidæ Neſtor Achilli;
Aut Anchiſiadæ, dum raptum ex ignibus ignem,
Et Trojana infert Latio ſacra, fidus Achates.
Hinc vigiles curis noctes, luſtratáque valla,
Præſcriptóſque refert aditus, hoſtémque repulſum.
His addit telorum inter bellíque fragores
Impavidum, & pulcro ſordentem pulvere vultum.
Scilicet accendunt veterum decora alta 24 parentum,

Cæſa

23 *Ioannes Adolphus, Comes Schvvartzenberga, Eques Aurei Velleris, Regi Catholico à Conſiliis bellicis, Leopoldo Archiduci primarius cubiculi Præfectus.*

24 *Quæ à Schvvartzenbergiis præclarè geſta ſunt, paulò uberiùs exponuntur in Genethliaco, quod Heroicorum libro 2. legitur.*

Cæſaris auſpici s acies in prælia ductæ,
Defensúſque Amaſis, ripâque aſſertus utrâque
Rhenus, & Alſatiis detracta rebellibus arma:
Quintini ad fanum pugnæ, proavíque cruore
Conſignata fides, Prudenti nota Philippo.
Præcipuè ante oculos Javarini clauſtra revulſa,
Feta viris, Iſtri timor, & fiducia Thracum,
Æternum virtutis avo debentia nomen.
Heu! non ille, 25 ſuis effuſum ſedibus hoſtem
Dum reprimit, partéſque animum dum verſat in omnes,
Teláque nulla cavet, Pappæ ſub mœnibus altis
Debuit oppetere. O domitor fortiſſime gentis
Odryſiæ, non te totum ferus abſtulit hoſtis.
Non tua, quo corpus tumulo, jacet obruta virtus,
Funeris atque ævi victrix. Te Rhenus, & Iſter,
Te domus Auſtriadûm celebrat: Te fama ſuperſtes
Inſerit Heroum ordinibus, cælóq; reponit:
Quamquam Pannoniis mors hæc inimica triumphis,
Nec matura fuit. Vidit miſerabile funus
Cæſar, & illacrymans: Quantum, Germania, perdis
Præſidium! quanto ſolvunt hæc funera, dixit,
Thraca metu! Mœſtæ pheretro ſubiere phalanges,
Et verſis luxere haſtis, gemitúmque dedere.
Heu! ne te, generis tanti digniſſime ſanguis,
Sors eadem invideat nobis. Ne fortior æquo
Eſſe velis, bellíque omnes contemnere caſus.
Pignerat ante diem dubia inter prælia Mavors
Fortia prima ferè ſibi pectora. Solvite Belgæ,
Servati Belgæ pro ſoſpite ſolvite vota,
Qualia 26 pro ſalvo perſolvit vota parente

(Tanti

25 *Adolphus Schvvartzenbergius, is qui Iavarinum Turcis eripuit, ad Pappam occubuit.*

26 *Pro Adamo Schvvartzenbergio, Ioannis Adolphi parente, ægro votum fecit & ſolvit Fernandus II. Cæſ. Aug.*

(Tanti erat hunc ſupereſſe) ad magnæ altaria Divæ
Ferdinandus Cæſar. Fieri ſibi talia mandat
Multa tui virtus, & tot ſpectata periclis.
At tu, cui Nereus, & Iberus turbidus auro,
Et Rhenus, clarúſque tuis natalibus Iſter,
Et pater Eridanus pariter plaudentibus undis
Aſſurgunt, etiam plauſu, Leopolde, tuorum
Perfruere, & patriæ tibi ſe debentis amore.
Non tantùm ceſſere tuo fortiſſima Marti
Mœnia: viciſti & pelago, pars unde pericli
Major erat. Suprema tuis ſpes, Gallia, rebus,
Miſſa mari claſſis, quamquam validiſſima, quamquam
Tormentis numeróq; virûm metuenda, repulſa eſt.
Victori pars præda fuit: pars fluctibus hauſta eſt.
Paucæ nil ultrà audentes, victæque pavore
Alta petunt vento, conversáque vela reflectunt,
Qua fuga cumq; patet, pelagóq; feruntur aperto.
Te, quàm longa fuit, 27 Ledee, exercuit æſtas
Claſſe coronantem portus & litoris oras.
At non diſcordes venti, rapidæque procellæ
Quaſſavere rates: favit tibi candidus æther,
Et placidum Nereus ſtravit mare. Tu vigil hoſtem
Nequidquam ſperantem aditus, claſsíq: minantem
Acceſſu prohibes: tu victor in æquore perſtas,
Dum terrâ pugnant alii. Date ſerta carinis
Victores nautæ, bellíque inſigne ſuperbum
Ductoris capiti navalem ferte coronam.
Hoc, reor, hoc Flandri Proceres portendere viſi,
Cùm, Leopolde, tuos 28 navalis imagine pugnæ

27 *Marchio de Lede rei maritimæ Præfectus.*
28 *Flandriæ Ordines, captâ Gravelingâ, navibus illis, quibus tempore obſidionis mare clauſerant, navalis pugnæ ſpecimen Leopoldo ex litore ſpectanti præbuerunt.*

Detinuere oculos, & ſigna dedere futuri.
Urbs eſt Albionem contra, Tameſináque longè
Oſtia prærupto circùm candentia ſaxo,
Dives opum quondam, & lato celeberrima portu;
Nunc belli tantùm ſedes, pars ultima Flandri
Litoris: indigenæ Gravelingam nomine dicunt.
Auſtriades illâ victum dejecerat hoſtem,
Tantum animis auſus, quantum turbata timebat
Gallia, dum vires diſcors in viſcera vertit.
Et jam ſtabat adhuc vicino in gurgite claſſis,
Hoſtilis mora ſubſidii, ſi fortè per undas
Vi quæſiſſet iter, dum terrâ Mars quoque noſter
Excubat, & validis muros circumſonat armis.
Utque ea jam victâ communia proderet urbe
Gaudia, & augurium ſucceſſus deinde ſecuti,
Navalis belli ſpeciem, ſimulatáque veris
Prælia concurrens mediis effinxit in undis.
Ergò hinc atq; illinc numeróque & viribus æquis
Conſiſtunt pelago puppes. Utrímque juventus
Intenta expectat ſignum: par omnibus ardor
Irruere, & tamquam vero concurrere bello.
Inde ubi conſonuere tubæ, mora nulla, carinæ
Æquora corripiunt celeres: ferit æthera clamor
Nauticus: impulſis ſpumant freta fervida roſtris.
Ut propiùs ventum eſt, tormenta obverſa procellā
Fulmineam effudere: tonat cælum omne tumultu:
Æthera prætexit denſâ caligine nubes,
Turbinibus fumans piceis atróque vapore.
Utque ſolent, cùm vera rates certamina miſcent,
Illidi proræ proris, uncíſque teneri,
Implectíque ſibi, morsúque hærere tenaci.
Hoſtilem in puppim pars ſaltu corpora librat,
Invadítq; foros: pars tranſtris ſubmovet hoſtem,
Inque aditu obſiſtit. Geminant diſcrimina vires.
Nulla fuga eſt: repetunt pulſi pugnámque, locúmque,

Exacuítque animos violentior ultima virtus.
Nec victor ceſſat priùs oppugnare carinam,
Quàm veluti captæ muros deſcendat in urbis,
Signáque in hoſtili figat victricia vallo.
Hi captas naves ; illi, niſi protinus adſint,
Jungendas captis hoſti extorquere laborant.
Inflectunt alii curſum, ſpatiúmque remenſi
Acriùs incumbunt, tormentáque rurſus in ictum
Diſpoſita exonerant, renovatáque prælia miſcent.
Vi totâ obnixæ pugnant, alternáque partes
Damna ferunt faciúntque. Diu victoria nutans
Fluctuat, ancipiti quò vergat neſcia caſu.
Haud aliter belli claſſes ſimulacra ciebant.
Prælia vera putes, niſi quòd tormenta revulſas
Non frangant laterum tabulas, neque lubrica fœdet
Tranſtra cruor. Nuſquam laceris carcheſia malis
Sciſsáque vela natant, alto ludibria ponto.
Nullæ vulneribus victæ pelagóque carinæ
Submittunt latus, & ruptâ compage dehiſcunt.
Nuſquam fulmineo incenſas (miſerabile viſu)
Pulvere diſſultare, rapíque per aëra puppes,
Nuſquam ſemineces videas in gurgite nantes.
Sic, ubi pugnatum eſt, tibi ſtanti in litore vela
Submittunt, Leopolde: tibi ſimul intonat ingens
Æris diſploſi fragor, & diverberat auras,
Et quæ jam belli fuerant, ſunt ſigna triumphi.
Illo dum per te fruimur, quæ publica vota,
Quem procerum de te ſenſum, quæ gaudia vulgi
Eſſe putas? felicem annum, felicia dicunt
Tempora, quæ primùm patriis tua nomina faſtis
Adventúmque tuum, pugnatáque bella ſacrarunt;
Se quoque felices. Propè conclamata redire
Tecum viſa ſalus: tecum pax optima rerum,
Et nimiùm longo Libertas obruta bello
Omina læta ſui populo portendit ovanti.

Nequidquam Gallo ſperata eſt Belgica tanto
Sanguine: nequidquam captivo vincula Lizæ,
Et noſtro injecta Oceano. Superatus, inultus
Litoráque, fluviósque, & quas inſederat urbes
Fruſtrà reſpiciens ingentibus excidit auſis.
Sic olim dirum Latio & lacrymabile nomen
Annibal, ignarus fati ſortíſque futuræ,
Italiam ſibi poſt Alpes promiſit apertas.
Ibat, ut ex ipſis præceps ruit Alpibus amnis
Hibernis auctus nivibus, ſilváſque, gregéſque,
Et rapido abruptas contorquens vortice cautes.
Quacumque infeſtas acies trahit, intremere omnis
Auſonia: exſcindi ferro delubra, domúſque:
Immeritæ flagrare urbes, funúſque parari
Imperio: audiri Medis Indíſque ruinæ
Heſperiæ fragor. Et potuit, ſi fata tuliſſent,
Roma capi, potuere capi Capitolia & aris
Obrutus extingui Veſtæ focus. Irrita vota
In ventos abiere. Nihil tot cladibus actum eſt,
Seu cùm cæſorum Padus & Ticinus acervis
Congeſtíſque obſtruſti armis, Latiáque cruenti
Strage laborarunt tardos evolvere fluctus:
Seu cùm purpureis Thraſimenus inhorruit undis.
Fruſtrà Romuleo ſudarunt ſanguine Cannæ.
Direptas fruſtrà gazas, & equeſtribus aurum
Detractum digitis, modiíſque capacibus altè
Admenſum Tyrias dux miſit Pœnus ad arces.
Invidit rebus nimiùm fortuna ſecundis:
Verſa retro eſt. Bellorum eádem fortuna tuorum eſt
Gallia. Scipiades patriæ tot vulnera paſſæ
Alter adeſt, par virtute & felicibus auſis,
Exuviis qui te noſtris ſpoliíſque tumentem
Urbes ante tuas victricibus exuit armis.
Salve Heros ingens meritis, quem bella gerentem
Divorum Favor antevenit, comitatur euntem
Spes

Spes bona, perpetuis decorat Victoria palmis
Ponè ſequens. Salve ſpes ô fidiſſima pacis,
Belgarum communis amor, tutela labantis
Et columen patriæ. Felix, longúmque ſuperſtes
Nos rege. Nec vigiles curæ, bellíque labores
Infringant natas ad publica commoda vires.
Ipſe Deus, qui res belli pacíſque ſupremo
Temperat imperio, tua provehat arma, tuóſque
De noſtris, lætos quos per te ducimus, annis
Augeat, atque inter plaudentûm vota ſeneſcas.

TUO PIGNORE SECURA ESTO
BRUGA.

CHRISTI CRUOR
ORBIS PRETIUM,
URBIS TUÆ TUTELA EST.
TU ILLUM SERVAS, ILLE TE.
HUNC HABES BELLI SACRI FRUCTUM,
QUO ET VIDERI SOLYMA POSSIS.
NON SEPULCRI TANTUM FORMAM,
CUI DEUS ILLATUS FUIT.
SANGUINEM ETIAM
PRIUSQUAM SEPULCRO INFERRETUR
ABSTERSUM POTES OSTENDERE,
E CÆLO BASILIUS,
IN TERRIS CAROLUS
CUSTODIENDUM ILLUM SUSCEPIT,
UTERQ; TANTI PIGNORIS CULTUM,
ET CUM EO
FELICITATEM AUCTURUS TUAM.

CAROLO VANDEN BOSCH, BRUGENSI EPISCOPO INAUGURATO.

EST aliquid, ſi fama loco eſt, factíſque ſuperſtes
ipſi,
Durat honor, ſpectare locum. Quæ cernimus
Acriùs irritant animos: ſeriéſque, modúſque,
Exitus & rerum, felix, funeſtus, in ipſis
Omnia ſunt oculis, variántque in pectore motus,
O Solyma! ô Divis olim gratiſſima ſedes,
Sacrorum legúmque parens, urbs æmula cælo,
Mortalíque habitata Deo; nunc illius umbra,
Et tantùm cinis, & nomen, quis me tibi terris
Ereptum patriis ſiſtat, veſtigia ſaltem,
Versáque luſtrantem rerum monumenta tuarum!
Nec tamen inquiram veteris loca conſcia ritus,
Fœda ſitu, deſerta, Titi graviúmque Quiritûm
Relliquias. Non me denſis luſtra horrida dumis,
Aut ſegetes, ubi templa opibus fulgentia & auro,
Atriáque, & ſolido ſteterunt ex ære columnæ,
Mirantem teneant: quamquam hîc tot millia quondam
Cæſa boum fuſis ſparſere cruoribus aras,
Et multâ nebulâ, & cæcâ caligine fumi
Involvêre diem: quamquam hîc, manifeſta favoris
Signa ſui, illuſtrem radiis ardentibus ignem
Prorupit cælo Deus, &, quæ maxima reges
Contulerant, miſſæ rapuerunt munera flammæ.
Hæc aliis: nobis placeant ante omnia montes,
Sacrati montes, animas ubi victima noſtras
Luſtravit moriens, & venis omnibus imbrem

Sanguineum, & totum pariter diffudit amorem,
Ipſa Deus, noſtros artus indutus & ora.
Hîc ego ſim, videámq;, ubi vitam impenderit orbi
Saucius, & patriæ medium ſe objecerit iræ
Terram inter cælúmque ſuum ſublimis: ubi ara
Infelix lignum ſteterit: quæ gleba cruorem
Divinum biberit, ſceleris placamina noſtri.
Hîc ego ſuppliciter triſtis, cultúque reorum
Incedam lacrymans. Nunc terræ dulcia figam
Oſcula, nunc ſacro conſpergam pulvere crines.
Hîc, quæ pēdentem, mediáq; in morte trementem
Saxa Deum miſerata, horrendo rupta fragore
Diſſiliere, meas referent pulſata querelas,
Plangoréſque meos. Tum me ſi ſpiritus, & vox
Deficiat ſuprema, animam hanc effundere tantùm
Hîc mihi contingat, tenuémque viator arenam,
Divino quondam tepefactam ſanguine arenam
Frigenti injiciat, quàm molliter oſſa quieſcant!
Non ego Mauſoli ſumtus, non funeris aras
Maluerim, molémque tui, Cleopatra, ſepulcri.
Ah! cur hanc ſortem nobis & tuta viarum,
Carole, regnantûm virtus & Martius ardor
Invidet, & nondum his fulgent in montibus arma,
Terribiléſque Scythis, Flandrorum ſigna, Leones?
Infelix Europa, tuis quid viribus uſa
Te laceras, & quo vinci Sidona volentem,
Quo Rhodon, & Cypron, Nilúmq;, & litus Ioppes
Debueras, illo invadis tua viſcera ferro?
O furor! ô magnis ſemper contraria cœptis
Armorum rabies, & noſtrâ Thracia tantùm
Seditione potens! Nam cur non claſſibus æquor
Sternimus, & noſtris terremus Achaica velis
Litora? cur non te, Solyme, calcatáque quondam
Terra Deo, nunc Edono regnata tyranno,
Servitio eripimus? Quid adhuc prædonibus illis,
Quos pateris, tantùm de te licet? Improba creſcit
Suc

Succeſſu feritas, animóſque à crimine ſumit,
Fanda infanda audēs. Ne gens tibi barbara,& iſtis
Fide animis : tibi noſtra facit diſcordia vires,
Bellorúmque pias odium intractabile cauſas
Et ſpes tam lætas intercipit. O ubi regum
Priſcorúmque ducum virtus, ſocialiáque arma,
Conjurata tuos, Solyme, perrumpere muros!
O qui ſopitos ignes, animóſque jacentes
Suſcitet, & veterum ſuccendat imagine rerum!
Vivit adhuc, ſacríque manet clariſſima belli
Gloria, cùm Divis uſus ventíſque ſecundis
Mars noſter trans Ionium, trans oſtia Nili
Vela dedit victor. Vos aræ, auguſtáque teſtor
Pignora, divino fuſi de corpore rores
Sanguinei, ſpolia ampla, Europæ robore toto
Trās mare digna peti,templis decus addita noſtris.
O cruor, æterni monumentum & pignus amoris,
Spes hominum, vitæ præſens melioris origo!
Tu facis, infando quamquam jactura dolori eſt,
Amiſſam ut Syriam, deſideriúmque locorum,
Et veteres clades cauſis ſolemur honeſtis.
Te propter Solyme (nam quid pretioſius illa,
Cur repetatur, habet?) duris oppreſſa catenis
Jam minùs in voto eſt, triſtémq; ante omnia collē,
Collem infelicem divinâ cæde madentem
Surgere, & in mediâ ſpectari credimus urbe.
Te propter Bruge Solyma eſt, quæ ſigna triumphi
Servat adhuc, quo vitæ auctor ſuccumbere noſtro
Dignatus leto, Letum atque Acheronta ſubegit,
Æternum ſtatuens Solymæâ in rupe tropæum.
At tibi quas illo, 1 Alſati, pro munere Bruga

1 *Theodoricus Alſatius, Flandriæ Comes, in Syriâ à Balduino Hieroſolymorum Rege ſocero ſuo inter varia regiáq; munera accepit Chriſti Domini Cruorem, ab ejus corpore, priuſquam ſepeliretur, abſterſum, & in pellucidâ cryſtallo ſervatum: eum deinde Brugenſibus donavit.*

Perſolvat grates? Lectos heroas Achivi,
Æſonidémque ſuum celebrent, Tritonide primùm
Æquora tentantem pinu, tauróſque domantem,
Æripedes tauros, inſopitúmque draconem,
Militiámque novam, juvenes è dentibus ortos.
Quod tantæ pretium laudis fuit? aurea pellis,
Cantibus atque herbis (ſi quod celeberrima Graiûm
Fabula pondus habet) non vi, non milite rapta.
Cauſa tua eſt melior, quæ te majora moventem
Impulit armatis longinquum claſſibus æquor
Metiri 2 toties. Nec pars eſt ulla laboris
Ficta tui. Tua te pietas, tua maxima virtus
Ad Solymen, & ſideribus diſtantia totis
Litora, Flandrorum vires & caſtra vehentem,
Dîs belli molem causámque tuentibus, egit.
Nec te ullæ leti facies, non terruit hoſtis
Sævior Æxum monſtris ſervantibus aurum.
Felix, cui quantò lanâ pretioſior aureâ
Divinus ſanguis, tantò præſtantius illinc
Quæſitum eſt ſpolium, merces & cauſa laboris.
Ille triumphalis pompæ decus: ille tuarum,
Omnia contuleris, pars eſt pulcerrima laudum.
Te meritò ante alios magnis heroibus addit
Flandria, quos olim auſpiciis felicibus actos,
Ardentéſque animis, causâque, armíſque valentes
Sidonio immiſit pelago, Syriæque vocanti.
Ipſe tibi (tantùm cœptis non lævus Apollo
Grandibus adſpiret) Pario de marmore ſignum
Conſtituam, memoréſque notas ſub imagine ſculpam.
Cùm domitus bello Nilus, tractúſque legetur
Sub juga Iordanes, Flandríſque aſſertus Orontes,
Quæque tibi palmas & ſe ſubmiſit Idume,

Et

2 *Quater cum copiis in Syriam profectus eſt Theodoricus.*

Et Tyros, & Tripolis, quaſſatáq; Marte Damaſcus,
A te geſtarum ſeries longiſſima rerum,
Hoc ego tot titulis fulvo ſpectabile in auro
Adjiciam : ALSATIUS SACRUM TIBI, BRUGA, CRUOREM.

Et dubites, quando cælum te, Carole, quando
Bruga vocat, frontem vittis, oneríque tiaræ,
Atque adeò magnis animum ſubmittere curis?
Nam neque quidquid opum fert India, nam neque rubri
Litoris exuvias, nec quod felicibus aurum
Eruit è terris Perüe, tua cura tueri eſt.
Grandius his pretiũ tibi creditur. Heu quibus illud
Eductum venis totum diviſit in orbem
Dantis amor! quàm multiplici de vulnere fluxit!
Hic cruor, hic ipſe eſt, trunco quem fudit ab alto
Magna Dei ſoboles, duræ data victima morti:
Quo ſcelus antiquum, ac vitæ contagia noſtræ
Abluit, & juſtas exſtinxit Numinis iras.
Illum adeò ſancti heroës, dum flebile corpus
Crudeli exemptum ferro, lignóque refixum
Excipiunt flentes, & latos vulnerum hiatus,
Et jam concretas letali frigore guttas
Albenti abſtergunt ſtrophio, legiſſe feruntur,
Et lectum ſeris ſervaſſe nepotibus, olim
Donandum templis, aríſque, & ture colendum.
Salve ingens orbis pretium, pacíſque perennis
Mortaléſque Deúmque inter venerabile pignus,
Sancte cruor, quem gens odiis impulſa nefandis
Expreſſit morte in mediâ. Tu corporis olim
Sentibus & clavis laceri, ſectíque flagellis
Impleſti venas. Te viſceribus proruptum
Hauſit amor. Tu nutribas præcordia circum
Fervidus ipſum illum, qui te prodegit, amorem.
Nate Deo, vindex generis fortiſſime noſtri,
Téne iſto viles animas, patriíque, ſuíque

Damna

Damnatas ſceleris, nocti devota profundæ
Opprobria, æternis Erebi cohibenda catenis
Dignatum pretio! Nos? in te quidlibet auſi
Nos tanti fuimus? non te ignorantia veri,
Non aliquid noſtri, ſed vis huc egit amoris.
Obruimur meritis. Quæ dono reddita tanto
Gratia, qui cultus fuerit ſatis? Ite frequentes,
Ite boni, date tura, Deúmque agnoſcite in illo.
Sacra vocant, & feſta dies, quâ Carolus aureo
Pontificum effulgens lituo, clarúſque tiarâ
Templa ſubit. Quos ille ignes, quos concipit æſtus
Pignoris aſpectu tanti! Dum bellua pugnat,
Dum turres fetas armis fert ardua dorſo,
Si tantùm quos arbor habet Thisbeïa ſuccos
Viderit, igneſcunt animi, ſubit ira paventem
Proculcare aciem, & totis dare funera caſtris.
Quid non divini ſpecies objecta cruoris
Efficiet? ſibi conſtat adhuc, ſimilíſque recenti
Eſt color, & longo ſervat ſe vividus ævo.
Quin etiam viſus quondam 3 poſuiſſe rigorem,
Et liquidus fluere, & trepidis effervere guttis,
Qualis ubi venis primùm ſtillantibus ibat.
Concretum ſolvebat amor. Quod fecerat olim,
Hunc iterùm atq; iterùm nobis dare velle putares.
Hoc tibi dum cæli magnum & memorabile donum
Ante oculos intérque manus verſatur, ab illo
Ingen

3 *Admirabile illud fuit quod ab anno* 1148. *uſque in annum* 1309. *vitro cryſtallino incluſus ſanctus Cruor, totâ hebdomade quaſi concretus denſatúſque perſiſteret: at qualibet hebdomatis ſextâ die à primo diluculo in horam tertiam pomeridianam, qua Chriſti ſuppliciis finem attulit, guttatim ſtillaret, & liquidiſſimo fluxu ab imo ad ſummum ferveret atque ebulliret; & tum in duritiem rurſum coaleſceret, ac ſtiparetur. Ita Clemens V. in diplomate Pontificio.*

Ingentes tibi ſponde animos, certúmque tuorum,
Carole, præſidium. Non lapſa ancilia cælo,
Non Veſtæ focus, æternæ ſpes altera Romæ,
Imperii tam certa fuit tutela Latini.
Ipſe etiam tibi de ſuperâ Pater 4 annuit arce,
Cui templum Bruge poſuit, pignúſque verendum
Credidit, & pariter ſpes fortunáſque ſuorum.
Illum olim fruſtrà profugum, fruſtráque latentem
Silvarum abſtraxit latebris, ſolióque locavit
Græcia, Cappadocúmque ſacris præfecit & aris.
Illum fulminibus linguæ & cæleſtibus armis
Terribilem ſenſere Erebi furialia monſtra,
Eunomiúſque, Valénſque, Arrî infelicis alumni,
Unigenámque Deum contra nova bella moventes.
Te quoque ſic præſens ſtimulet Deus. Illius aris
Depoſitum ſervas, quod te quoque ſervet, onúſque
Sublevet impoſitum, & vires infringat Averni.

FAVE

4 *S. Baſilius, cui Theodoricus templum poſuit, ut in eo ſacer Cruor religiosè aſſervaretur.*

FAVE BRUGARUM PRÆSIDIUM,
ET, QUO NULLUM EST
COGNOMENTUM DULCIUS,
PACIS CONCILIATOR,
S. DONATIANE,
INAUGURATO ANTE ARAS TUAS
CAROLO;
PACATA PER TE SINT OMNIA.
ARDEBAT OLIM
BELLO GALLICO FLANDRIA,
INTESTINIS ODIIS BRUGA:
EXSTINXISTI FUNESTA INCENDIA,
DUM NUNC PACEM OMNES POSCUNT
REGES DIFFERUNT,
SERVET ILLE TE AUSPICE
INTER ARMA PACIS MORES,
SIC OPTIMUS VINDEX DILATÆ.

SENATUI, POPULOQUE BRUGENSI SUB EPISCOPO SUO PACEM ET CONCORDIAM.

NOn ego, dum ſævus nec adhuc placabilis iras
Mars fovet, & laceræ mœrent cum civibus urbes,
Non ego, Bruga, tibi longi ſolatia belli
Vana fero. Si pax nondum ſperatáque regum
Fœdera te feſſam relevant, nondúmque cruentum
Hoſtibus extorſit ferrum Leopoldus: at ille,
Infula cui ſacris præcingit tempora vittis,
Par aliquid, dignúmque ſuo tibi præſtat amore.
Ille animo ingenti populum complexus & urbem,
Arma inter (quamquam illa procùl nunc Axona noſtris
Inſeſſus ſignis, limosâque abditus ulvâ
Viſa pavet) pacis mores legéſque tenebit,
Dilatæ vindex. Longè tibi ſqualida crinem
Anguibus, & ſciſsâ incedens Diſcordia pallâ:
Longè Odia, & fuco hoſtilé Fraus oblita vultum,
Et ſcelerum prima inventrix & cauſa Cupido.
Dira Erebi portenta! domos, commercia, leges,
Omnia præcipiti miſcere aſſueta tumultu.
Excipe quem precibus Divos lacrymíſq; rogabas,
Excipe, Bruga, virum. Facies mitiſſima rerum
Illius auſpiciis veniet. Præcedet euntem,
Qua ſe cumque feret, placido Concordia vultu,
Et ſecura Quies, & non turbanda Voluptas.
Inque vicem jungent dextras ignara nocendi
Simplicitas, & cana Fides, terríſque videri

Gaviſa

Gaviſa Erigone. Quin & tibi candida Nais,
Dictæo regem puerum quæ pavit in antro,
Pacis amans, Paci ſemper gratiſſima Nais,
Munera, quæ pleno ſervat bona Copia cornu,
Lætitiámque feret. Nondum tua gaudia, nondum
Quæ tibi pacato venient uberrima cælo,
Bruga capis. Viden' ut, ſacras dum altaria circum
Carolus induitur vittas, lux aurea cælo
Emicuit? 1 Pater ecce, Pater qui præſidet ædi,
Æternúmque ſuo fecit de nomine nomen,
Ritibus aſpirat primis, pacémque per aras
Poſcenti populo dulcem reſpondet amorem.
Agnoſco, accipióque, Pater; túque ô bona mecum
Augurium agnoſce, & læto clamore ſaluta.
Non aliis tam præſentem cognoſcere Divum
Conceſſum terris. Illi tu maxima cura,
Quando illi templis nuſquam majoribus aræ
Ture calent. Rhemi veteres, quos legibus olim
Sacrorum erudiit, ſuperáſque evexit ad arces,
Inferius te nomen habent. Hîc illius oſſa,
Hîc cineres: hîc ſpirat adhuc & vivit in illis
Non moriturus amor. Dum, quas tutabitur, aris
Dignus honos, longâ tutam te pace fovebit,
Præſidióque teget. Sæpè ille furentibus undis
Surdius & ſcopulis ſubitò miteſcere vulgus
Juſſit, & irarum motos ſubſidere fluctus.
2 Ille etiam inter ſe ruptis dum legibus urbes
Arma ferunt (teſtor medio flagrante tumultu
Illius attactu cinerum ſanata repentè
Corpora) pace datâ ſceleratos condidit enſes.
3 Ille

1 *S. Donatianus, Rhemorum Epiſcopus, urbis Brugenſis & primarii templi Patronus.*

2 *Flandriâ in factiones diſtractâ tumultus Brugis ſedatur S. Donatiani reliquiis publicè expoſitis, ad earúmque contactum puer claudus & paralytica mulier ſanantur.*

3 Ille etiam regum pugnas & bella diremit,
Et generos ſoceris concordi fœdere junxit.
Flandria, Silvani quondam Dryadúmque ſororum,
Dum nemora & ſaltus ſtabant, gratiſſima ſedes,
Da veniam, ſi te veterum meminiſſe malorum,
Jámque tot obductum ſæclis reſcindere luctum
Cogimus. Eſt quædam vulnus tractare voluptas
Dum coiit, telúmque alto quod pectore ſedit.
Scis Mater, ſcis ipſa (exorſa hæc 4 námque tuorū
Prima recognoſcis decorum) quo Ferreus olim
Te tuus implicuit bello, dum regia lævis
Quæritur ominibus virgo, thalamóque jugatur.
Multi illam regno è patrio totâque petebant
Europâ: nondum plenos adoleverat annos,
Conſortis crudam thalamo rex ipſe Britannus
Reginam adjungi miro properabat amore.
Dum ſpes quiſque ſuas, & quos fovet, adjuvat ignes,
Ingenti ante alios curarum fluctuat æſtu
Ferreus, & thalami metuens certamine vinci,
Non regem tentat ſocerum, mollítque precando,
Sed facit. Ergo animi victus, calidúſque juventâ,
Omina nil placidum thalamis ſpondentia ridet,
Nupturámque rogat: nec ſe negat ipſa roganti.
Quid faciant? clàm pacta fides & mutua jungit
Cura duos. Dum nulla viam cuſtodia claudit,
Diffugiunt furtim celeres, & tuta capeſſunt.
Nil facti novitas, ruituráque fama per urbes,
Nil

3 *Balduinus Ferreus Iuditham Caroli Calvi Galliæ Regis filiam lubentem quidem volentémque, ſed invito patre, è Gallia domum duxerat. Id bello cauſam dedit.*

4 *Reconciliatus ſocer Balduinum creavit primum Flandriæ Comitem, donavítque dotis nomine totâ illâ regione, quæ Scaldi, Somonâ, Oceanóque clauditur. In reconciliati amoris pignus addidit reliquias S. Donatiani.*

Nil patrius terret furor,& metuenda potentûm
Quantumvis ſummota manus. Temeraria ſæpè
Res amor eſt,damniſque ſuis,quæ ſentit,inhæret,
Ignoſcítque ſibi. Quantis dotabere rapta
Funeribus! qui te caſus, quæ bella ſequentur!
Non Pax,non roſeas præfert tibi Gratia tædas.
Pronuba te Bellona manet : mœſtóque Hymenæus
Lumina dejectus vultu,quæ nuntiat, horret
Arma; facéſque ſuas, dum magni incendia belli
Præſagit metuens, à tanto vindicat igni.
Notus amor Paridis, nota eſt injuria: notus
Atridæ dolor, atque ardens face Troia jugali.
Hei mihi quas campis acies,quos Flandria luctus
Aſpicies miſeranda! quibus terroribus urbes
Implebis patrias! Etiam tibi partus Achilles,
Qui nuptam repetat. Furor undique, & undique ſtrages,
Armorúmque horror, gemitúſque in ſtrage jacentûm.
Me miſerum! prohibete iras,prohibete furorem
Cælicolæ. Xanthum hîc aliũ Simoëntáque cerno
Sanguine ſpumantes noſtro. Raptata ſub undis
Corpora tardati nequeunt evolvere fluctus.
Bis magno quamquam ſocerũ certamine victum
Fregerit, armatâ referens ſua nomina dextrâ
Ferreus, atque acri ſponſæ inflammatus amore.
Iámque adeò irarum cauſæ, bellíque furores
Omnia miſcuerant, cùm tanto in turbine rerum
Sollicitus Pater æthereâ reſpexit ab arce
Colliſos bello populos. Olli æthere ſummo
Aſtabant Divæ centum, pacalibus omnes
Velatæ ramis, omnes æterna paratæ
Fœdera conciliare,animóſque inhibere furentûm.
Quarum quæ Divûm cineres venerãdáque gaudet
Pignora dignari templis, certiſſima tanti
Dux operis legitur. Quâ vultu oculíſque ſerenis
Jam

Jam dudum aſpectat Pater, ac dein talibus infit:
Vade age, & hæc celeres Calvo fer dicta per
Abſiſtat bello, néve intractabilis iræ [auras.
5 Romano Patri, cujus ſe Ferreus ultrò
Credidit arbitriis ſupplex, parere recuſet.
Non generum regno indecoré, prolémque videbit
Indignam thalamis. 6 Illâ de ſtirpe nepotes
Illuſtres ſurgent animæ, quas Marte togâque
Præcipuas, famâ virtus æquabit Olympo.
Certè hinc invictos bello tabularia Divûm
Hinc fore ductores memorāt, qui Boſporon armis
Invadant patriis, validâque Propontidos æquor
Claſſe tegant. Illis ſceptro ſolióque potitis
Submittent domitos Byzantia litora fluctus.
Illos Antiochis, illos regnata Seleucis
Oppida, & Odryſiis Solyme reſoluta catenis
Quadrijugo invectos curru, lauróque revinctos
Excipient. Sæpè & ſpoliis Orientis onuſtos
Laudabit reduces, partóque aſſurget honori
Gallia. 7 Nec reges pueros paritérque potentis
Tutelam regni tantis virtutibus olim
Subnixam non eſſe volet. Quid fœdera durus
Abnuat, & de ſe ſtirpis ſurgentis honores
Felici invideat thalamo? Satis arma ſupérque
Præreptas tædas temeratáque jura piarunt.

Hac

5 *Nicolai I. Pontificis Romani auctoritatem ad placandum ſcerum regem imploraturus Balduinus, Romam unà cum uxore profectus eſt.*

6 *Celeberrimus omniúmque nobiliſſimus Flandriæ Comitatus, è quo Comites bellis ſacris clari, ad Byzantinum Imperium & Hieroſolymitanum Regnum evecti.*

7 *Balduinus V. Flandriæ Comes, ex Henrici Regis Galliæ teſtamento, Philippo I. & Hugone adhuc ætate minoribus, Regni Gallici tutelam adminiſtravit.*

Hac traxiſſe tenus vario diſcrimine pœnas
Fas fuerit, patriúmque armis expleſſe dolorem;
Nunc placidum in Flandros animum mentémque benignam
Mitior accipiat, generóque in pignus amoris
Corporis exuvias noſtri tranſmittat habendas.
At tu pignoribus noſtris pulcerrima famam
Bruga dabis.8 Bonus hîc ævo veniente Philippus
Purpureos inter proceres conſidet & ipſe
Purpureus; cineréſque meos teſtatus & aras,
Biſtonidûm flagrans odiis concepta præibit
Fœdera. Tum primùm lectis Heroibus oſtrum,
Velleráque injiciet fulvo radiantia villo,
Vellera, quæ magno accipiant pro munere reges.
Quondam etiam hîc noſtris aſtabit 9 Carolus aris
Pontificum vittâ inſignis, cuſtóſque tuarum,
Flandria, perpetuus legum. Quibus ille jacentes
Eriget auſpiciis animos! ſolatia mœſtis
Quanta feret! Bellũ populôs, lacrymabile bellum,
Funeráque, & ſtrages, & flenda auctoribus ipſis
Excidia involvent (ſic namque æquiſſimus ultor
Reſcindet ſcelerum peſtes Deus) ille tumultu
Armorum in medio leges firmabit amoris,
Mutuáque æterno conſtringens pectora nexu,
Squalorem & mœſtæ lacrymas ſolabitur urbis.
Carole, te poſcunt hæc tempora: te mea poſcit
Bruga ſibi: ſua vota tuo metitur honore.
Sis felix, & templa ſubi pede noſtra ſecundo.
Et populi quando unanimis lenire voluntas
Tædia, fortunáſque poteſt, & crimina belli,
Spes de te tantas paribus virtutibus exple.
Dixerat: illa ſinus auro collecta fluentes

Pro

8 *Philippus Bonus Brugis primùm Equites aurei Velleris creavit.*

9 *Carolus vanden Boſch, Epiſcopus Brugenſis, idémque perpetuus Flandriæ Cancellarius.*

Protinus imperio paret. Gratatur eunti
Aſtiorum chorus,& liquidã quacũque per æthram
Tendit iter,divinus odor latè imbuit auras.
Et jam juſſa facit. Belli rex ponit amorem:
Iráque, quam clades, quam regni flectere luctus
Non poterant, Divæ monitis infracta quieſcit.
His ſuper, auguſtis rata jam connubia donat
Muneribus: mittunt ſacras tibi,Flandria,Rhemi
Exuvias, pacis numquam violabile pignus,
Depoſitum pretioſum, ingens.O Bruga,quis ille,
Quis fuit ille dies, quo te tot vulnera paſſam
Reſpexit propiùs Pater, indigníſque tot annos
Caſibus exhauſtam longâ formidine ſolvit!
Quo ſtudio effuſi proceres, matréſque, nurúſque,
Invalidíque ſenes! Nullus celebratior illo
Viſus in urbe dies. Pars ſpargere floribus urnam,
Pars dare tura focis, & Divo dicere laudes
Carminibus patriis. Tibi enim, Pater optime,debent
Omnia, ſervatas urbes,natóſque, laréſque,
Sacráque, fortunáſque, & lætos frugibus agros,
Et quoſcumque vident ſoles fulgere ſerenos.
Tu bellum & belli cauſas in Caſpia tradis
Æquora ferre Notis.Tu blandum pacis amorem
Regibus inſpiras, placidóſque in fœdera mittis.
Fœdera tu, venerande, ſalutiferámque quietem
Concilias. Sis ô templis aríſque receptus
Utiliter, populúmque juves tibi vota ferentem.
Auxilio tali quid non ſperare juberis,
Carole, ſpes in te quando inclinata tuorum
Nititur, & tanti moles te ponderis urget?
Quam tu urbis cernes faciẽ,quæ,munere Divûm,
Gaudia! quæ ſurget patriis concordia rebus!
Armorum quantum terror ſinet, otia feſſis
Præſtabis populis, & quæ Mars plurima ſecum
Damna trahit, dulci miſerans ſolabere curâ.
Non iræ, aut odiis uſquam locus: omnia pacem,

Omnia ſpirabunt, qui per te creſcet, amorem.
Ac veluti æternis cùm Dindyma cana pruinis,
Dindyma,ſeu Rhodope,grata vice veris & Auſtri,
Intepuere,nives victæ liquuntur, & altis
Præcipitant ſcopulis undæ: pùlſata fragore
Saxa ſonant,qualis canibus ſuccincta lupíſque
Scylla fremit, Siculo procùl exaudita Peloro.
Tum flexus poſt multiplices ſi fortè reductum
Nacta ſinũ eſt, Boreæ atque hiemis ſecura furẽtis
Unda ſilet,ſacris ſilvæ tranquilla ſub umbris.
Haud aliter, dum te tuta & ſecura parente eſt,
Bruga,decus Belgi,tua, Carole,cura, quieſcet.
Heu quianam alternis lacerantur ſtragibus urbes?
Quídve odiis tantis petitur? ſimul omnia credas
In terram è Stygiis monſtra erupiſſe cavernis.
O patria! ô longùm infelix, deſuetáque paci
Flandria, Mavortis ſedes! quis acerba tuorum
Excidia æquarit lacrymis? numquámne levari
Cladibus, & finem dabitur ſperare malorum?
At tu, dum conſtans Amor & Concordia muros,
Bruga,tuos habitat, mediis in luctibus aude
Tollere læta caput, triſtéſque reſolvere curas.
Quid tantum hoſtiles iræ,atque immitis Enyus
In te animi poſſint, ſi mens eſt omnibus una,
Unáque vox, unus ſeſe exhortantibus ardor.
Tum non immanis Briareus, Titania proles,
Centenis fidens manibus, non ipſa tenebris
Excita Tænariis Furiarum maixma pacem
Rumpere,non cauſas valeat convellere amoris.
Quidlibet eveniat, ſtantem nil proruet urbem,
Communis quam ſervat amor. Tot corpora pugnant,
Tot vigilant oculi, tot colla humeríque ferendo
Succedunt oneri, quot amico fœdere cives
Inter ſe coëunt, ſtudiis opibúſque parati
Conſulere in medium,& trepidis occurrere rebus.
Non

Non illam æratì vectes, æternáque ferri
Robora munierint meliùs; non turris ahena,
Foſſarúmque moræ,poſitæque in montibus arces.
Reſpice res Italûm varias. Non Annibal urbem
Perdere, non portas valuit perrumpere Marſus;
Non Etruſca manus, non qui ſervilibus armis
Auſonios rapuit victo bis Conſule faſces.
Reſpice ſecuram nullis Lacedæmona muris.
Pectora murus erant concordia. Terror & hoſtis
Stantibus addebat vires, addebat amorem.
Sic ubi Strymonios ſævis Aquilonibus amnes
Vinxit hiems, tepidæ fumant in fontibus undæ,
Sèque antris calor abdit: hiés facit ipſa calorem.
Sic & turritis inſtans è mœnibus hoſtis
Tectam aciem ſupra ſaxorum immania fruſtrà
Pondera devolvit,nexámque revellere pugnat.
Denſi hærent clypei clypeis, junctúſque viro vir,
Atque omnes validâ ſubter teſtudine caſus
Impunè excipiunt. Sic aſper, & improbus irâ
Dum procùl erumpit ſilvis lupus, agmine facto
Sparſa boum latè campis armenta videmus
Undique confluere, atque adverſis cornibus hoſti
Obſtare: ille pavens,quamvis rabiéque faméque
Efferus, exululat, rictúque infrendet inani.
Victus abit: tutæ repetunt ſua prata juvencæ.
Tanta venit junctis vis & fiducia rebus.
Túque adeò ô cuſtos generis, Concordia,noſtri
Huc ades, úrque facis,Brugam tutare, novóſque
Adde tuis animos & inexſuperabile robur.
Te ſine, fœderibus ruptis, & pontus, & aër,
Terráque diſcordes ſine lege, ſine ordine pugnent.
Te ſine nec Titan mundo, nec lumina Phœbe
Præbeat, & rerum moles confuſa fatiſcat.
Te, Dea, te meritâ redimitus tempora vittâ
Carolus ad ſua ſacra vocat: tibi lætus ad aras
Vota

Vota facit plenúſque tui. Miſerare precantem
Et fractum bellis populum. Si Ferreus olim
Auſpice te ferrum poſuit, pacémque redux it;
Si conſanguineis ſtillantia cædibus arma
Munere ſæpè tuo manibus cecidere remiſſis;
Si ſacri Divûm cineres, aræque ſacrorum
Cuſtodes cinerum, tua ſi tibi mœnia curæ;
Concordes animas, tutelæ munus opúſque,
Diva, tuæ ſerva, ſtirpéſque excide malorum.

HEROICORUM
LIBER SECUNDUS.

CAROLO IV.
LOTHARINGIÆ ET BARRI DUCI.

Cùm Godefridus Bullionius Lotharingiæ Dux, Terræ ſanctæ aſſertor, Hieroſolymæ expugnator, & Rex, à Gymnaſio Societatis Jeſu Bruxellis illi exhibitus, dicatúſque eſſet, ejuſdémque munificentiâ ſollemnia Juventuti præmia diſtribuerentur, Anno

M. DC. XLVIII.

AOnij montes,& doctæ culmina Cirrhæ,
Muſarum , Phœbíque arces , aſſurgite cælo [ſacris,
Altiùs. En veſtris iterùm reverentia
Priſcáque majeſtas rediit. Neque ſola Calabro
Auſonias vati ſubmiſit Roma ſecures.
Scipiadæ rediere: & belli fulmina , & iras ,
Armáque Pierio gaudent deponere luco,
Et dulces Martis comites ſibi jungere Muſas.
Immortale , ingens , notum ſuper æthera nomen
Carolus, Auſtraſidûm genus alto à ſanguine regũ,
Ingeniis , Muſíſque favet. Subit ipſe virentes
Sacrorum ſaltus nemorum, non qualis in hoſtem,
Terrificos cæli tonitrus imitatus , & ignes,
Fertur equo , ſtragémque ciet ; qualíſve feroces
Componit , miſcétque acies. Occurrite Divæ,

Et per odoratum lauri nemus, & loca plena
Numine, per rupes, habitatáque vatibus antra,
Per Phœbi delubra, per Aoniam Hippocrenen
Ducite, quando ille intereà ſecludere magnas
Dignatur curas, & amica teviſere Tempe.
Pacem vultus habet: pacis certamina & artes
Inſtaurans, donis cumulat. Comitantur euntem
Innexæ manibus Charites, Pietáſque, Vigórque,
Et Favor, & placido aſpirans Clementia vultu.
It dextrâ ſublimis Honor, formoſa Deorum
Progenies, Decorúmq; pater, quem ponè ſequuntur
Fama ingens meritis, & ovantes carmine Laudes,
Lætitiæ, Plauſúſque. Io date ſerta Camœnæ
Auguſto capiti, quæ circum tempora ſerpant
Inter victrices quas illi aut Moldava lauros
Detulit, aut Sueco turbatus ſanguine Rhenus.
Tum, ſi quid Regum curas, & triſtia bella
Solari tenues poſſunt, aut fallere cantus,
Tantiſper vacuas belli clangoribus aures
Carminibus mulcete. Dedit, dedit ipſe canendi
Materiem, qualem aut Troiæ populator Homero,
Aut Anchiſiades pietate inſignis & armis
Andino vati: nunc Muſis præmia ponit,
Mæcenatis opus. Salve fortiſſima bello
Regia progenies, & Muſis nata fovendis.
Tu medios inter lituos Heliconis amorem
Aſpiras: tu ſumma urges ad culmina vates,
Virtutémque tuis creſcentem laudibus ornas.
O mihi ſi quondam umbroſo ſub Phocidos antro
Inſideat tantus vati calor, ut tua facta,
Belláque, fortunáſque, & quos te volvere caſus
Impavidum, invictúmque animo Mavortius ardor
Impulit, æternum liceat demittere in ævum!
Ipſe ego tum noſtris ſublimem in montibus arcum
Conſtituam, bellíque notas atque arma ferentem,
Perfectum argento, & barbarico elephanto.

Non

Non hîc te primis levia & ludicra ſub annis
Tentantem, aut fictas urbes, ſimulatáque veris [1]
Mœnia ſcandentem faciam. Longo ordine ſculpam
Prima rudimenta, & Pragæ ſub mœnibus altis
Hercinii ſaltus Nymphas, Albímque, Salámque
Ad pacem per te, libertatémque vocatos.
Stabunt & Lothari, bellis experta juventus,
Auſpiciis armíſque tuis, cælóque ſecundo
Certa Gothos, certa & Gallos ſocia arma moventes
Auſtriadûm imperio, totóque avertere Rheno.
His ego Norlingæ pugnas, & quid tuus illic
Fernandos inter geminos Mars egerit, addam.
Addam & Danubium, & ferventes milite ripas:
Tum vim conſilii celerem, bellíque procellâ
Obruta momento caſtra, hoſtilíque madentem
Sanguine Dutlingam, raptáſq; in vincula turmas.
Parte aliâ Dubim manicis, arctáque ſolutum
Compede, ſecuræ lambentem mœnia Dolæ
Cernere erit, Gallúmq; tibi dare terga 1 fugacem,
Inque auro pallere duces, & vertere ſigna.
At mihi ſit, quà frons ſeſe pulcerrima molis
Explicat, invictum bello, Syriæque timendum
Ponere Gotfredum, gentis decus. Illius arma,
Illius invectas in Idumes regna phalanges,

1 *Non ego profectò bellicoſam gentem notare hoc verbo volui, ut quidam putavit, qui me de hoc amicè monuit, cùm hoc poëmation ſeorſum, ut tum res ferebat, excuſum legebatur. Horatius equos belli & bellici tumultus aſſuetos, fugaces dixit, id eſt, fugientes; fundum naturâ fertilem, mendacem, cùm coloni votis fortè non reſpondiſſet: Virgilius fugacem illum, quem bellatorem nominaverat. Et non erat quidem commentariolo hîc opus: at erit è juventute, cui hæc ſcribimus, fortaſſe aliquis, qui ex nobis hoc primùm diſcet.*

Ereptámq; jugo Solymam, auguſtúmq; ſepulcrum,
Limináque, & ſparſum divino ſanguine montem
Ex ebore effingam: ſed non & ſceptra gerentem
Debita, non gemmis radiantem, auróq; coronam.
Heu pietas inſueta! heu numquam viſa triumphi
Præmia! ducentur victricia tempora circum
Implexi ſentes: ſupplex, & ſqualidus ibit,
Pérque ſacras nudata feret veſtigia terras.
Tunc ego, ſeu ſignis pergas tua jungere ſigna
Auſtriadûm, & bello preſſis ſuccurrere Belgis:
Seu proprios certè fines, alióque gementem
Sub Domino populum recrees, pacémq; reducas:
Tunc ego non alio exoptem te bella movere
Auſpice, non alio jubeam ſperare triumphos.

ORDINIBUS FLANDRIÆ.

Cùm Evangelicam Lucem in Emblematum velo tranſlucentem illis dedicaret Henricus Engelgrave Societatis Jeſu.

EXorere, & totum radios diffunde per orbem
Aurea lux. Non te Pyroeis, & Eous, & Æthon,
Sidereúſq; Phlegon, quamquam per inania currus
Phœbeos rapiant, & puris æthera luſtrent
Ignibus advexere. Tuus formoſior ortus.
Tu face, tu flammis triſtes melioribus umbras
Diſcutis; & quantùm, cùm cornua plena refecit,
Cynthia Luciferum, quantùm Sol igne ſororem
Nativo exſuperat, tantùm tu publica mundi
Sidera. Temporibus certis ſurgúntq;, cadúntq;,
Nóxque tenebrarum metuenda horrore ſuarum,
Cùm latuere, redit. Non tu fugientibus horis
Occidis, aut cæcis ſubducis lumina terris.
Æternùm fulges: æterno à lumine ſemen
Accipis, haud ulli patiens concedere nocti.

Olim

Olim atras inter tenebras umbráſque fuere
Prævia ſigna tui, quas Euphratea ſecundùm
Flumina Buzides vidit volitare quadrigas
Ardentûm plenas radiorum, igníſque coruſci,
Totus & ipſe igni, & radiis cæleſtibus ardens.
Axis erant flammæ, temo, mirabile, flammæ,
Flamma rotæ, radiique, & lora nitentia flammæ.
Electra aſpiceres mediis illudere flammis
Aurea. Concordes ibant ad frena jugales
Fulminibus ſimiles ardentibus. Omnibus una,
Et diverſa tamen facies, & quæque figuris
Bis geminis variata. Aquilæ, fulvíque leonis,
Et bovis, & veros hominis ſimulantia vultus
Ora ferunt omnes, habiléſque volatibus alas.
Regina alituum pennis ad ſidera niti
Velle videtur, & adverſi patientia ſolis
Lum'na defigit cælo, quò tendere contrà
Terreno nequeunt hebetes in corpore ſenſus.
Additus eſt olli juvenis, vocémque, colorémque,
Oráque mortali ſimilis, ſed qualis ab alto
Delapſus terras ſubiit Deus, unus utrúmque.
Tum leo ſilvarum dominus, terrórque ferarum,
Torva tuens, animiſque refert fremitúq; tonantem
In ſilvis vatem, & pueros, matréſque, viróſque
Ing nti effuſos ſtudio ad nova ſacra vocantem.
Cornibus, & latâ ſpectandus fronte juvencus,
Qualis opima tuis, Solyme, ſtetit hoſtia templis,
Uno eodémque coit mirando in corpore nexu.
Omnia quæ quondam Nabathæa ad flumina vates
Attonitus claris vidit rutilantia flammis,
Confeſsúſque Deum, noſtris neque vocibus uſus
Edidit: æterni ſervant oracula faſti.
Illa fuere tui, Lux ô pulcerrima, quæ nunc
Orbe diem toto ſpargis, ſplendoris imago.
Hæ facies, hi te currus, axéſque rubentes
Ignibus, hi volucres curſus tantò antè notabant.

O cæli decus ! ó noſtræ dux una ſalutis,
Æternum jubar, & mundi melioris origo !
Quis te, quis tantos oculis mortalibus ignes
Hauriat ? infirmæ vires, aciéſque retuſæ
Ferre negant. Vis tanta tuæ eſt & copia flammæ.
Ut tamen optato, quà fas eſt, lumine detur
Poſſe frui, obtendit tenuis tibi nubis amictum
Docta manus, pictíſque obnubit lumina velis.
Ac velut objectâ cùm Sol ſub nube latentes
Diſſimulat radios, quamvis non cernitur ulli,
Scire tamen poſſis, quo cæli limite curſum
Obductus teneat, prætentáque nubila vincat
Sic etiam poſitus : totum non occulit umbra :
Illa jubar tantúm minuit, non eripit orbi.
Haud ſecùs, ut cerni poſſis, & ab æthere lumen
Innocuum & terris meliùs ſpectabile fundas,
Obduci nitidos pateris velamine vultus.
Vos hæc, vos propiùs radiis fulgentibus afflat,
Flandrorum Proceres, oculóſque invitat, & ultrò
Spectandam ſeſe variâ ſub imagine præbet.
Huc geminas acies, huc totam advertite mentem.
Volvimur, & cæcis ſpes noſtras credimus undis.
Nec tam Getulæ Syrtes, ſuccinctáque ſævis
Scylla rapax canibus nautæ metuenda Sicano,
Quàm mens noſtra ſibi. Scopulus ſua cuique cupido eſt.
Nec tot in abruptum puppes vorat alta Charybdis,
Infamíſque ſinus Maleæ, quot livor, & ira,
Ambitióque, metúſque, humani pectoris æſtus,
Exitio triſti involvunt. Heu ! litora pauci
Tuta tenent, dum, quò præceps rapit ardor, aguntur,
Dum vada nulla cavent. Et vobis gratior ulla
Lux cælo veniat, quàm quæ brevia inter & æſtus
Vos regat, & curſus jubeat ſperare ſecundos ?
O navis ſecura tui, dum turbida ponto

Surgit hyems, & nox tenebris hiemíſque ſuíſque
Incubat! ô quid agis? quem monſtrant lumina portum
Reſpice. Nónne vides, ut malus ſaucius Euro,
Antennæque gemant, atque imperioſius æquor
Convulſæ nequeant ultrà durare carinæ?
At, niſi ludibrium debes miſerabile ventis,
Ne placitos, qui te fallent, reſpexeris ignes.
Heu nihil infidæ fas quemquam credere luci!
Quos procùl Euboico de litore Nauplius ignes
Suſtulit, Argolicas traxere in ſaxa carinas.
Te ſequimur, Lux alma, viæ dux optima noſtræ.
Nulla Pharos, cùm certa negant ſe ſidera nautis,
Tutiùs errantes deducit in æquora puppes.
Te ſine cæca via eſt: horrent obſeſſa tenebris
Omnia: lux ſi quæ rimis aliunde malignis
Proditur, in ſcopulos & ſaxa latentia ducit.
Ne mihi, ne rigidi dictent præcepta Catones,
Intonsíque Numæ. Non ſanguine ſcripta Draconis
Jura, Therapnæíque morer decreta Lycurgi,
Utiliter quamvis & honeſtè plurima dicant,
Et peccare vetent: ſuus eſt tamen error in illis.
Sanctius his aliquid ſuperis è ſedibus orta
Lux aperit. Falli prohibet, Verúmque, Bonúmque
Detegit, & quidquid dubiis Prudentia rebus,
Temperies lætis, duris Conſtantia poſcit.
Hæc ubi ſe prodit, pariter Reverentia legum,
Et Pacis nutrix Pietas, & neſcia fraudis
Incorrupta Fides manifeſtâ in luce refulgent.
Excedunt Erebi peſtes, Injuria recti
Contemptrix, ritúſque audax abolere priorum
Impietas, miſeríque parens Diſcordia Belli,
Et Mala Mens culpæ pallens horrore, ſuíque.
Vóſque adeò, quos res patriæ bellíque domíque
Grandibus exercent curis (ſic Flandria veſtris
Tuta ſtet auxiliis, nec triſtes horreat ultrà

Armorum ſtrepitus : ſic Pax dulciſſima rerum
Pertæſos Martis populos urbéſque reviſat)
Inſcriptum vobis monumentum & pignus amoris
Conveniente operi, placidóque admittite vultu.
Quod ſi aliàs docti vobis placuere labores,
Nunc certè placeat, quæ, dum gratiſſima mœſtæ
Reddita lux patriæ eſt, lucē quoq; pagina præfert.
Lucem immortalem, quæ Divûm arcana retexit,
Et recti pravique vias, cælique vocantis :
Quâ veniente novi venit quoque temporis ætas,
Et, quo nunc fruimur, ſæclorum ſanctior ordo.
Si ſinerent vires, aut ſi quid vota valerent,
Pyramidas ſuper, aut Rhodii ſimulacra Coloſſi
Eductam cælo Morinorum in litore molem
Poneret ex merito noſter labor. Hîc ego duris
Neptunum exutum vinclis, portúſque recluſos,
Et captas cælarem urbes. Hîc maxime ſtares
Auſtriade, clypeóſque ſuper fulgentiáque arma
Aureus. Armatæ ſtarent circum oſtia puppes.
Claſſibus adverſæ claſſes, effictáque in auro
Æquora ferverent navalis imagine pugnæ.
Utque ſui vobis debet victoria partem,
Partem opere in tanto veſtrum quoque nomen haberet.
Nunc, quoniam ſolis hoc poſſunt carmina votis,
Sit liber hic grati, quod vobis Flandria debet,
Obſequii vivax teſtis : ſit temporis hujus,
Quo veſtris etiam ſtudiis opibúſque receptæ
Exultant urbes, monumentum in ſera ſuperſtes
Sæcula, marmoribus ſolidóque perennius ære.
Si qua fides vatum auguriis, dum magna vigebunt
Nomina, dum meritis æqui ſolventur honores,
Dum Patriæ Patres vos dicet Flandria, vivet.

FERDINANDO PHILIPPO GUILIELMO, JOANNIS ADOLPHI COMITIS SCHWARTZENBERGII, &c. AUREI VELLERIS EQUITIS FILIO,

GENETHLIACON.

AMICE LECTOR, *Non exiſtimo grave tibi futurum, ſi priùs te paucis morer, quàm appoſitam geneſin inſpicias, & paullò pòſt verſu deſcriptam legas.* Mathematici, *inquit Tacitus, cùm de iis loquitur, qui novos motus, & clarum Othoni annum obſervatione ſiderum affirmabant,* genus hominum potentibus infidum, ſperantibus fallax,

quod in civitate noſtrâ & vetabitur ſemper, & retinebitur. *Et ita quidem variis edictis & ſenatus conſultis abire ex urbe atque Italiâ juſſi ſunt, interdum & Tarpeio ſaxo dejecti. Verùm ut quiſque ferè futurarum rerum auguriis capitur, & cupidine ingenii humani libentius obſcura creduntur, fit, ut dũ levia hæc atq; inepta ingenia blandiſſimis deſideratiſſimiſq; promiſſis ſiderum vires addunt, & mendaciis ſuis caliginem objiciunt, audiantur. Quid igitur? egóne me huic negotioſiſſimæ vanitati immiſcere volui, præſertim cùm divinis vocibus atq; oraculis inſana illa vaticinãdi libido atq; temeritas coërcita ſit? Minimè verò.* Non ego *fixas errantéſve ſtellas conſulere, non ullius vitam, non caſum ullum in fictis earum domiciliis legere didici. Quid? quod nec diſſimulem, quàm vanus hîc vates fuerim, cùm à Romanorum Rege, quem ego majeſtatis patriæ certiſſimum heredem nominavi, multa puero pollicebar, cujus nunc acerbiſſimam Chriſtiano Imperio mortem boni omnes lugent. Muſarum igitur eſt, quidquid hîc dedimus, quæ aliud nihil ſpectarunt, quàm quis eſſet naſcente puero orbium cæleſtium ſtatus, animi causâ deſcribere, & vota ſua, non à cæli affectione, ſed ab inſigni erga illuſtriſſimam familiam, ſobolémque ex eâ propagatam ſtudio profecta, ornatiùs explicare.*

ILluſtres animæ, quas cælo Martia virtus
Addidit, ínq; ſuis gens Schvvartzenbergia ceris
Læta recognoſcit, parvum ſpectate nepotem,
Qui primùm teneris implet vagitibus auras.
Nunc vultu; belli ſtudiis & laudibus olim
Vos referet: neque deluſos ſpe tollet inani
Nota ſecuturus veſtigia. Vos modò cunas
Cingite, quâ toties cinxiſtis tempora, lauro.
Eſt aliquid veſtros annoſa per atria vultus
Ordine ſpectari; finitáque bella triumphis,

Et

Et genus, & titulos, & res, & nomina reguin
Subſcribi ſtatuis. Sed non ſimulacra vetuſtæ
Laus ſunt prima domus. Debent ſculptoribus arté.
Omnia ſint ſimiles vultus, habitúmq; vigorémq;,
Ardentéſque oculos, nihil eſt in imagine vitæ.
Hic puer, hic veſtræ major virtutis imago eſt.
Vivitis Heroes, ſeries longiſſima, tanti
Sanguinis auctores, & adhuc ſupereſtis in illo
Pectore. Non toti fato ceſſiſtis & umbris.
Sic clypeum, ſic arma geret, ſic agmina ducet
Sic ruet adverſas acies, ſtragéſque feretur
Per medias, ut vos olim, cùm Gallia ſenſit,
Fortia quid poſſent, ſecuráque pectora leti,
Aut cùm fulmineis fregiſtis Biſtonas armis.
Hæc ego non vanus, nec veri improvidus auctor
Vaticinor. Produnt animorum ſemina vultus.
En tenero quantus puero vigor! en ut ocelli
Sideribus ſimiles radiant! útque ora, genæque,
Quamquam cognoſci poſſit quoque mater in illis,
Plus tamen & patriæ ſpirant virtutis, & acres
Promittunt animos, & dignas ſanguine vires?
Qualis ubi perrupit humum, tenerúmq; cacumen
Surculus exerüit ſilvâ Dodonide natus,
Si primæ vigeant frondes, ſi recta valénſque
Surgat, & enodi tollat ſe ſtipite virga,
Arbor erit firmo ſolidiſſima robore, quæque
Subjectum exſuperet frondoſo vertice lucum,
Contemtura Notos, actóſq; Aquilonibus imbres:
Sic pueri æthereas primùm venientis in auras
Et color, & ſpecies, & vultus, & omnia fortem
Quæ ſpondent animum, laudis ſunt ſigna futuræ.
Ipſe genus, generíſque ſui ſentire videtur
Auctorem. In primo tantus vigor eminet ortu,
Ipſa etiam Natura nihil neglexit in illo,
Sollertíque manu formatos corporis artus
Magnâ animâ dignum hoſpitium ſedémq; paravit.
Eſt

Eſt locus æterni ſedes placidiſſima veris,
Uber aquis : ſpirant Zephyri, puróque recentes
Nectare perfundunt flores : cum floribus herbas,
Et gravidas fruges, & poma gravantia ramos
Semper alit, ſemper ſimilis ſibi parturit annus.
Naturæ domus eſt. Solio ſedet illa virenti
Sublimis : roſei vultus, plenúſque vigoris
Ore color : turgent niveo rorantia lacte
Ubera præcingunt frondes & poma capillos.
Verſicolor veſtis, molli quam texuit auro
Ipſa ſibi, pictámque manu variavit & arte.
Materiam ars ſuperat. Námq; illic æthera magnum
Fecit, & æthereis infixos orbibus ignes.
Addidit & pelagi tractus, fluvióſque, lacúſque;
Paſcuáque, & campos, & opertos arbore montes.
Terra feras, volucres aër, genus omne natantûm
Æquor habet : veros credas frondeſcere ramos
Arboribus, veros in aquâ colludere piſces,
Deferri veris volucres per inania pennis.
Mille dea eſt ſollers operum, gremíoque feraci
Mille parit rerum ſpecies, dulcémque laborem
Aſſiduè exercet, vitáſque & corpora fingit,
Frigida permiſcens calidis, humentia ſiccis.
Illa ſolo fixos frutices, ſtirpéſque virentes
Educat, & libro truncos & cortice veſtit;
Hos foliis, alios foliis & fetibus ornat.
Illi ſe debent volucres, pecudéſque, feræque,
Quíque aut fluminibus vivunt, aut æquore piſces.
Illa etiam noſtros effingit ſedula vultus,
Artificíque manu nervos componit & oſſa,
Corporeóſque ſuis attemperat uſibus artus.
Ut facies, ſic ingenium non omnibus unum.
His roſeo teretes diſtendit ſanguine venas:
Terræ plus aliis, aliis plus adjicit ignis,
Plus aliis frigentis aquæ, quæ corpore toto
Diſſita ſurgentes hebetat ſub pectore flammas.
Præcipuè Heroum ſunt illi corpora curæ,

Quorum humeris pax,& bellum,tuteláque legum,
Et populi,& regum,quanta eſt,fortuna recumbent.
Illis vivaces circum præcordia flammas
Subjicit, & puri vitales ætheris auras.
Uranie in parte eſt operum. Quod durus iniquis
Saturnus radiis, quod lætis Juppiter afflat,
Quod Sol,quod Phœbe,quod fert Cyllenius ignis,
Artubus inſinuat, teneróque in corpore miſcet.
Parve puer gaude. Tibi enim, tibi munera largâ
Multa manu Natura dedit, ſimiléſque paternis
In te fudit opes, & avitæ ſemina flammæ.
Illa tibi ſuccis finxit melioribus artus,
Implevítque tuas generoſo ſanguine venas.
Plebeiæ nihil hîc animæ, nil pectore toto
Frigoris ignavi, vegetos quod ſopiat ignes.
Inſita vis nervis: ardor præcordia circum
Vividus. In quantum creſcunt hæc brachia robur!
Brachia, quæ molli nunc ſtringit faſcia nexu;
Sublatura enſem, veniat modò fortior ætas,
Fulmineum,ardentem,quem multâ cæde tepentem
Converſæ metuent acies, juguliſque retundent.
Non laudum expertes curæ, non otia fracto
Eripient animo vires, aut corpora ſolvent.
Arma inter clypeóſque, puer, reptabis, & inde
Sæpè tibi, patriâ ludes cum parvulus aulâ,
Majorum effigies, celebratáque nomina faſtis
Monſtrabit pater, & verbis hæc dulcibus addet:
I puer, i quò te repetentem exempla tuorum
Dura rudimenta, & paribus quoque gloria factis
Extendenda vocant, ſtimuliſq; potentibus urgent.
1 Ille, vides? chlamyde,& pictis ſpectabilis armis
Additus

1 *Pueri hujus tritavus ErchingerusMaximilianum I. Archid. Auſtriæ, poſteà Ceſarem, in Belgium comitatus eſt, cùm Mariam Burgundicam ducturus eſſet: ei deinde in primariis belli muneribus operam præſtitit,*

Additus Auſtriadæ comes eſt, cùm divitis olim
Imperii hæredem thalami ſibi fœdere junxit,
Dotales terras, ſeu quas Burgundia, ſeu quas
Læta parens frugum ſpatioſis finibus ambit
Belgica, legitimi pretium ſortitus amoris.
2 Proximus ille, ingẽs fama, & quæ maxima famæ
Pars fuit, Auguſti laudatus Cæſaris ore,
Alſatiam, bello victor, populóſque feroces
Contudit, & domino rurſum parere coëgit.
Illum etiam Friſii, illum etiam videre Sicambri
Cæſareas ducentem acies: ſenſere ſuperbi
Terribilem; placidum victi, pacémque precantes.
3 At cui pulcra nitet cælatâ in caſſide laurus,
Hic tibi degeneris, dum te quoq; bella vocabunt,
Eximet horrorem leti, leto ipſe perennem
Mercatus laudem, nec famam paſſus inulti,
Dum pavidus captis trepidavit Somona ripis.
4 Huc faciles nunc verte oculos, hos aſpice vultus
Illu-

2 *Atavus Guilielmus I ſub Carolo V. Imper. rebellium Alſatiæ, confiniúmque populorum copias fregit, fugavitque, ac tandem in Friſiâ Cæſareis armis, totíque exercitui præfuit.*

3 *Abavus Guilielmus II. eidem Cæſari à Conſiliis bellicis, poſt multas expeditiones pro Philippo II, ſuſceptas, in prælio ad Fanum S. Quintini occumbens, avitam fidem in Auguſtiſſimam domum lethali vulnere conſignavit.*

4 *Proavus Adolphus, heros incomparabilis, ſub Philippo II. Equitum Germanorum Chiliarcha militiæ tirocinium poſuit: auſpiciis Rudolphi II. Imper. equitavit primùm, deinde toti exercitui Cæſareo cum imperio præfectus Turcam tunc maximè infeſtum non ſemel repulit. Viennæ Auſtriæ tandem à Cæſare Gubernator conſtitutus, Iavarinum, quâ veluti clavi omnia Chriſtianorum propugnacula pandebantur, Turcis eripuit.*

Illuſtris proavi. Viden', ut vigor igneus olli
Lumináque ultorem ſpirant ardentia Martem?
Hic vir, hic eſt, qui ſæpè manu furialia Thracum
Agmina, Biſtoniæque infregit cornua Lunæ,
Per gladios, arcúſque, Boryſthenidûmque ſecures
Ferro aditum rumpens: qualis cava dividit igni
Nubila, & horrenti percurrit lumine nimbos
Juppiter, aut fracto violentior obice torrens
Obvia quæque rapit. Jacet Iſtri ad fluminis oram
Urbs invicta ſitu, & vaſtâ defenſa palude,
Unde minax Rhenum latè terrebat & Albim
Odryſius. Non hoc virtus Herois & ira
Suſtinuit. Dum cuncta ſilent, & opaca favet nox,
Improviſus adeſt, aditúmque per invia nactus
Stagna (fide majus) portas effringit, & urbe
Vi potitur. Quid non interrita pectora cogit
Laudum amor & patriæ? ſternuntur barbara paſſim
Corpora, pérque vias ſtragis cumulantur acervi,
It ſpumans cruor, & rivis defertur in Iſtrum.
Non Cæſar, non Europe ſua gaudia cepit.
At nunc poſt luſtrata tibi decora inclyta gentis,
Ex me diſce puer, quid proles grata parenti
Debeat, & vultus mecum venerare paternos.
Quod tibi ſum, fuit ille mihi, rectórque, patérque
Queis ego te monitis famam ſperare merendo
Juſſit, & ingentes animis aſſueſcere curas.
5 Illum conſiliis Cæſar, ſubitíſque probatum
Caſibus, ante alios magno dilexit amore.
Illius & vitæ metuens, dum viſcera febris
Ureret, & tenuis medicâ ſpes eſſet in arte,

Vir

5 *Avus Adamus propter eximias animi dotes ad conſilia ab Optimatibus Imperij certatim quaſi tractus eſt, eóque in pretio fuit Ferdinando II. Imp. ut pro recuperandâ ejus valetudine votum B. Virgini fecerit, uti narrat Guiliel. Lamormanni lib. 2. de Virtutibus Ferdinandi cap. 7.*

Virginis auxilium votivo pactus honore eſt.
Jámque adeò, dum ſe morbi vis fracta remiſit,
Damnatus voti, votum pro ſoſpite ſolvit.
O ſic te Cæſar, ſic te, quem nomine reddis,
Cæſare natus ament, &, ſi té gloria quondam
Aut pacis ſtudiis, aut belli caſibus actum
(Qualia multa ſibi poſcit molimina virtus)
Impulerit laudem meritis & morte paciſci,
Incolumem cupiant, nec ſint ſine pondere vota!
Quid tibi nūc referam 6 maternæ nomina gentis,
Invictóſque animos? ſcit Pannonis ora, ſcit Iſter
Virtutéſque, viróſque, & bella, & præmia belli.
Et dubitas quâ te generis rapit æmula virtus
Ire viâ, proavóſque nepos æquare ſequendo?
Talibus atque aliis, parvo quæ plurima quondam
Et pater Æneas, & avunculus Hector Iulo
Rettulit, alta petes; proavóſque imitatus & annos,
Ætatem meritis, & quos imitabere, vinces.
Hoc erat, alme puer, quod cùm te læta recenti
Ediderat partu mater, præſaga ferebat
Uranie, & ſtellis tecum ſurgentibus æther.
Ipſa aderat, mundi ſignis, quibus ima reguntur,
Cæruleos intexta ſinus, 7 & cincta coronis
Tempora ſtelliferis, queis cæli inſcripſerat orbes,
Obliquos, rectos, quales ſibi repperit Atlas,
Atlas ſuppoſito qui ſidera vertice fulcit,
Inde Syracoſius ſimili labor extudit arte.
Aſtabant Horæ lateri, quæ lucis & umbræ
Tēpora, ſignorúmque obitus moderantur & ortus,
Et mundi obſervant faciem, quâ limina vitæ

Quiſ-

6 *Mater puero eſt Iuſtina Maria Comes de Starembergh, è cujus familiâ multi bello, multi primariis in Aulâ Cæſareâ muneribus clari.*

7 *Vraniæ pro coronâ ſphæram damus, quam Atlas inveniſſe primus dicitur, Archimedes in uſu crebriore poſuiſſe.*

Quiſque ſubit. Neque enim ſtellis, ſi lumine puro
Per cælum rutilant, lux & vis omnibus una eſt.
Hæc juvat, illa nocet, primos ut quæque ſub ortus
Hanc afflat pueris, aut hanc naſcentibus auram.
8 Tum cæli non una domus, non una domorum
Temperies. Quid quæque homini præſtétque, negétque,
Quæ det opes ad'mátve datas, quæ faſcibus illos
Admoveat, quæ vitæ alios traducat herti,
Scire nefas. Tantùm magnis hæc cognita Divis.
Jámque adeò Uranie tantarum conſcia rerum,
Et tibi ter dulcè arridens, térque oſcula jungens:
Creſce puer, dixit, magnorum cura parentum,
Curáque noſtra puer. Priſcis annalibus illi
Eruta ſæpè tibi memorabunt fata tuorum;
Nos tua, quæ, dum nunc longâ digniſſime vitâ
Naſceris, haud dubio licu t prædiſcere cælo.
Non ego vana ſequar, non quæ lōgævus haruſpex,
Dum varium cæli morem, & natalia ſervat
Sidera, mentitur certis portendere ſignis.
Ipſe animos, ipſe ora mihi, vocémque reſolvit,
Cui cælum, & cæli paret pulcerrimus ordo.
Ille dedit Soli radios, & cornua Lunæ,
Et quos nunc cogit, nunc Lucifer evocat ignes
Orbibus affixit variis, viréſque vicéſque
Juſſit habere ſuas, queis mundi temperat horas.
Illius imperio terris & frigora, & æſtus
Conciliant, curſúſque ſuos ſua tempora norunt.
Illa ignē occultū venis pecudūque hominúmque
Inſi

8 *Aſtrologi, ut de futurâ nati pueri conditione judicium ferant, cælum diſtribuunt in partes duodecim æquales, quas Domos vocant. Quibus conſtitutis obſervant, qui planetæ, quæ ſtellæ fixæ illuſtriores Domum quamque tempore nativitatis occuparint, qui illorum inter ſe aſpectus fuerint.*

Inſinuant, unde & vires alimentáque laudum
Afflati accipiunt, animáſque ad fortia durant.
Illa etiam cæcos regnis inſtare tumultus
Sæpè monent , cladéſque , inopinaque funera regum.
At tibi,care puer,primos ſub luminis hauſtus
Quid non felices promittunt ætheris ignes?
Pauca tibi è multis (prohibent nam cetera Divi
Scire hominem , faríque vetant) retuliſſe juvabit ,
Ut ſpes ipſe tuas, quas produnt ſidera, diſcas.
Principiò Auroram(námque hinc præſagia vitæ
9 Prima petam : vitæ tenor eſt quærendus ab ortu:
Hìc Vitæ Domus eſt) aurato in vellere fulgens
10 Excepit venientem Aries. Ille omine magno
Te, caſúſque tuos, ſubeundáque pondera rerum
Proſequitur , ſtimulátque animos. Illum aſpera quondam
Trans freta vectantem pueros,auróque comantem
Spectavit Nereus, cornúque & fronte minacem
Eſſe ſuum voluit Mavors, cælóque locavit
Ter ſenis varium ſtellis, flammíſque coruſcum.
Nec quos ipſa tibi Virtus decernet honores,
Ambiguis notat indiciis. Illa aurea cerne
Vellera , geſtamen regum, pretiúmque laborum,
Quale vides humeris, puer, effulgere paternis.
Proximus huic Mavors rutilis emerſus ab undis,
Sanguineúmque rubens primo ſurgebat Eoo,

Pugna

9 *Prima, quæ in Oriente collocatur, Domus Vitæ dicitur, ſive Horoſcopus.*

10 *Anno 1652.22.Maij, horâ 2.matutinâ, minut. 40. qui natalis pueri fuit in ipſo Horoſcopo, ſeu initio Domus Vitæ exiſtebat Aries, ſidus planè Martiale; finem autem ferè claudebat Mars planetarum omnium bellicoſiſſimus.*

Pugnaces animos, & qualia Romulus ipſe
Marte ſatus, primíſque patrem confeſſus ab annis
Didita per venas ſenſit, tibi ſemina flammæ
Subjiciens. Nec nil cælo notiſſimus ignis
11 Tauri oculus, nec nil volucris talaria Perſei
Indulſere tibi. Roſeo ſuper omnia vultu
12 Sol tecum exoriens felicia præbuit ortus
Signa tui: tibi magnã animã, laudúmque capacem
Ille dedit. Luna oppoſito contraria fratri
(Plenis quippe tuum luſtravit cornibus ortum)
Invidioſa tibi, ſenſus animúmque malignis
Obtundit radiis: tu contrà ardentior ire
Ne metue, & luxum, & ſomnos, & deſidis otî
Indignans latebras pulcro conſueſce labori.
13 Quid? quòd cũ varios ineãt vaga ſidera curſus,
Quæque ſuos, quinque errones vicinia junxit
Par propè ſortitos ſpatium: coiiſſe putates
Imperio Divûm accitos, ut amica referrent
Conſilia, & placido afflarent tibi leniter igni.
14 At parte ex aliâ, ſolio quâ fultus eburno
Sedem fixit Honor, medij de culmine mundi

Com

11 *Arieti in Horoſcopo jungebantur Oculus Tauri, ſtella notiſſima, & naturâ Martialis, ac pes ſiniſter Perſei.*

12 *Sol tunc quoque in eadem Domo erat paullò infrà Horizontem, ingeniique præſtantiam addebat, niſi quòd Luna, quæ tunc Soli oppoſita erat ac plena, id nonnihil impedire videbatur.*

13 *Quinque è ſeptem planetis, Sol, Mars, Saturnus, Venus, & Mercurius eo tempore ſatis ſibi vicini erant. Quod valdè notandum eſt, & raròadmodum contingit.*

14 *Domum Honoris in meridie poſitam occupabat Iupiter, planeta humano generi maximè benevolus, & felix.*

Commoda (Fortunam Cæli dixere) benignos
Stella tibi affudit radios, aurámque ſalubrem.
Stella potens, ſtella ante alios clementior ignes,
Digna Iove. Hæc annos, habiléq; ad prælia dextrã,
Et dextrâ potiorem animum, regúmque perennes
Spondet amicitias, & quidquid præſtita magnis
Regibus obſequia, & longum comitatur amorem.
15 Ne, puer, ô, ne te pueri Ganymedis honores,
Quamquam illũ fulvus rapuit Jovis armiger, urãt.
Te, quod & Idæus cælo monet ales ab alto,
Auſtriadûm tollent Aquilæ. Te Cæſar, & ille
16 Qui Majeſtatis Patriæ certiſſimus heres
Sceptra reget, te, cui prono ſe vertice culti
Submittunt Montes, & Clivi & Julia parent,
In ſublime ferent. Seu vim prohibere coacti
Bella gerent, ſeu jura dabunt, qui te modò nomen
Ferre ſuum, curas olim quoque ferre debebunt.
17 Tũ Lyra, quæ quondam Manes, infernáque cãtu
Numina detinuit, medio nunc fulget Olympo,
Vagitúſque tuos mulcet, ſurgentibus addet
Vatibus ingenium, qui te vulgandáque latè
Facta canant. Certè ipſa ſuis nunc ignibus afflat,
Qui tua carminibus celebrat cunabula, vatem.
Dixit,

15 *In ipſâ hac Domo, ſeu prope meridiem ſita erat ſtella illa fixa & illuſtris, quæ Aquila dicitur. Quòd autem Aquila, quæ in decima Domo ponitur, ſuperet cuſpidem Domus undecimæ (habet enim illa .26.46. hac autem tantùm 24.40.) id contingit propter notabilem Aquilæ ab Eclipticam diſtantiam. Quod dico, ne quis in hiſce minùs verſatus errorem putet.*

16 *Puero nomen in Baptiſmo indiderunt Ferdinandus IV. Romanorum Rex, & Philippus Guilielmus Dux Neoburgicus.*

17 *In Domo Honoris, in ipſo ferè vertice hærebat ſidus illud, quam Lyram vocant.*

Dixit, & ambroſio puerum perfudit odore,
Demulſitque manu, tenuéſque receſſit in auras:
Et quaſi fatidicos animo, quos Diva canebat,
Hauſiſſet monitus, ter vultu riſit amico.
Ad matrem puer, ad puerum lætiſſima mater.

AD
LEONARDUM LESSIUM E SOCIETATE JESU, ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΤΗΝ.
In Opuſculum ejus poſtumum de quinquaginta Dei nominibus.

QUò me, ingẽs anima, & noſtris erepta tenebris,
Numinis & cæli plenum, & terreſtriũ inanem
Abripis? En Divûm latè diducta pateſcunt
Atria: ſub pedibus nubes, & fulmina, & Euri,
Sideráque, & celeres mundi ſeptemplicis orbes.
At ſuprà multo formoſum lumine & auro
Stat ſolium, & lõgè radios circùm undique fundit.
Hìc ſedet, hinc rerum cauſas moderatur, & orbem
A ſe pendentem partitis temperat horis
Æternus Divûm genitor. Mille agmina circùm
Aligerûm, pennis vultus atque ora tegentûm,
Obſervant nutus, majeſtatémque ſedentis.
Fortunate ſenex, cui (quantum accedere fas eſt
Mente Deum, tardæque ſinunt contagia terræ)
Surſum animo ferri, primáque in origine veri
Hærere affixum penitùs, dum vita manebat,
Dulcis erat labor, & non intermiſſa voluptas.
Fortunatus & ille, tuæ ſuprema ſenectæ
Otia quem paſcunt, & quas mors invida chartas
Nequidquam cæcis auſa eſt damnare tenebris.
Illum non Tyrij cultus, perfuſáque fuco

Glo

Gloria ſollicitat, non rerum ſplendor, & auri
Implacata fames, & ſemper major habenti.
Spes premit immodicas, lætus parvóque, ſuóque.
Siquid & illudens repetit fortuna, reſignat,
Securus quid Gallum acri committat Ibero,
Quid conjuratâ prorumpens Moſcus ab Arcto
Cogitet, aut validæ Tyrrhena per æquora claſſes.
Plus aliquid, quàm quod magnæ vidiſtis Athenæ,
Ille videt; plus, quàm Pharij vetus accola Nili,
Et Tyros,& Babylon, & porticus alta Cleantis:
Occaſus quamquam rerum ſcrutatur & ortus,
Et falſas populum voces, elementáque luxus
Dedocet, & rigido ſuadet conſueſcere honeſto.
Tecum, Leſſiade, tua per veſtigia tecum
Aſſurgit cælum affectans,ardétque, ſuúmque
Fertur in auctorem: venturáque gaudia jam tum
Præcipiens,immenſum explet tranquillus amorem.
Qualis ubi obliquis feſſas erroribus undas
Aut Ganges pater, aut ſeptena per oſtia Nilus
Pertulit in pelagus, jam curſum emenſus in illo
Deſinit, & magno veniens ſe gurgite miſcet.
Hìc ſeſe tenet unda, maríque potitur aperto,
Nec brevibus ſpatiis,nec,ut antè, coërcita ripis.
Haud ſecùs anguſtis mens indignata teneri
Limitibus, jam ſe major, jam læta reperto
Numine, ſe penitùs penitúſque effundit, & illo
Exultans fruitur, ſéque expletura quieſcit.
O & principium rerum, ô & terminus idem!
O pater! ô votis ſpes una atque ultima noſtris!
Da quamquam indigno,nec quidquã tale merenti
Te lucis vitæque æternum accedere fontem.
O bone(námque tibi,quidquid mortale creamur,
Vivimus,&,flammæ in morem ſupera alta petentis,
Ad te,quà fas eſt, mediâ è caligine cuncti
Tẽdimus, & patriam noſtróſque inquirimus ortus)
Da natam cælo mentem ſe tendere ſupra:
Da ſecreta tuæ penetralia viſere lucis Tri

Triſtibus eductam tenebris, & inertibus umbris.
Sæpè ego Tellurem ſcitari, & quærere multa
Te ſuper. Illa nihil: tantùm cæl óque, maríque
Abſciſſam oſtentat molem, Boreã inter & Auſtrum
Aëre pendentem medio, pecudéſque, feráſque,
Gramináque, & ſilvas, fecundáque frugibus arva,
Mille tui monumenta. Tui pulcerrima nuſquam
Se prodit ſpecies, cupidóque indulget amanti.
Sæpè ego proſpiciens magnas obeuntia terras
Æquora, ferventéſque alternis æſtibus undas,
Et ſpatio, & motu ingenti ſtupefactus aquarum:
Quæ manus effuſo, dixi, circumdedit orbem
Æquore; litoreámque undis objecit arenam?
Quis tot monſtrorum ſpecies, immania cete,
Et liquido ingentes poſuit ſub gurgite phocas,
Quæque agili ſeſe tollunt ſuper æquora ſaltu,
Inque chori ſpeciem delphinum examina ludunt?
O opifex rerum, ô mundi vitalis origo,
Tot maria ambitas fluctu pulſantia terras,
Æterníque amnes, & ſtagna immenſa, lacúſque,
Quid ſunt, ſi fas è rebus componere noſtris
Tecum aliquid, niſi gutta levis, quæ manè recenti,
Cùm rubet, & terras veniens irrorat Eous,
Defluit? illa udo trepidans in gramine ſplendet
Par nitido argento, puræque ſimillima gemmæ:
Mox Sol exoriens radiis abſumit & igni
Paullatim fugientem, aut ſpirans diſſipat Eurus.
Vos quoque, vos, magni pars formoſiſſima mundi,
Alti, immenſi orbes, ſtellis ardentibus apti,
Quamquam indefeſſo labentia ſæcula curſu
Exigitis, quamquam & menſes variatis & annum,
Alternáſque hiemes, gratóſque reducitis æſtus,
Et vernos flores, & frugiferos autumnos:
At non hoc eſtis, totâ quod mente requiro.
Non tantùm vobis lucis, tantúmque nitoris.
Ut lychni, noſtræque faces, & fumea tædæ

Lumina ſideribus cedunt, ut ſidera ſoli:
Sic illi, qui vos radiis veſtivit & auro,
Ceditis. E tanto ſcintillæ abſiſtitis igni.
Talibus atque aliis magnum exercebat amorem
Leſſiades animo indulgens, quæ plurima quondam
Victuris docuit, miſitque in ſæcula chartis.
Nos procul & tantæ nondum patientia lucis
Ora attollentes cælo, rimámque ſecuti
Luminis, audemus gracili deducere verſu,
Conati tenues ingentia. Tu mihi præſens,
Tu ſublimem animũ, quo terras, téque relinquens,
Sidereas toties ſedes mortalis adibas,
Inſpira, Pater. Hæc etiam ſolatia nobis
Suffice, dum patriâ procul & natalibus oris
Hæremus, cælo extorres, miſerum inter amorem
Flebilis exilij, Divûmque vocantia regna.

PRÆTORI, CONSULI, SENATORIBUS URBIS BRUXELLENSIS,

Annua præmia juventuti Gymnaſij Societatis JESU *Bruxellæ erogantibus* 16. *Septembris* 1649.

ANtiquas procerum ceras titulóſque tuorum,
Et poſitam, Bruxella, tuis in montibus aulam,
Invictóſque Duces, æquatáque nomina cælo
Laudabunt alij. Dicent fulgentia regum
Vellera, bellantûmque animos, poſitíſque coronis
Inſignes Carolos, & dignos ſtirpe Philippos.
Me tua me teneant Tempe, gratiſſima Phœbo,
Ipſa quibus domus Albuneæ, Tibúrque colono
Argeo poſitum, regnatáque rura Phalanto
Invideant. Vos hîc, Muſæ, ſi Græcia verſis
Nunc luget fatis, ſanctúmque Helicona ſubegit

Ferrea barbaries,vos hîc quoque lucus, & umbræ,
Et fontes, viviq́ue lacus, colléſque ſupini
Hoſpitio dulci excipiunt. Nec vos minùs illis,
Quàm gelidis Pindi ſilvis, ſcatebríſque teneri
Credibile eſt. Etenim choreis luſtraſtis & illos,
Auritáſque, deæ, duxiſtis carmine fagos.
Felices, quibus hîc veteres imitantia ſedes
Et nemora,& fontes, & roſcida fontibus antra
Aonios ſaltus referunt, ſecuráque præſtant
Otia, fortunæ ſolatia magna prioris!
Felices, quas & procerum digniſſimus Ordo
Muneribus magnis decorat, ſtudiiſque ſecundis
Proſequitur, dum Palladiis effuſa juventus
Decurrit ſpatiis, celebríque in pulvere ſudat.
Victrices primis lauros, ederáſque virentes
Ecce ferunt, ſtimulum pulcri pretiúmque laboris.
Quæ ſpes arrectæ juvenum! qui ſpiritus illos
Verſat agens! nulli torpens ignavia vultum
Dejicit: igneſcunt animi, exultantiáque urget
Corda vigor pulſans: jámque hi, jam protinus illi
Anteeunt:utcumque labor,curſúſque fatigant,
Vincit amor laudum, ſperatáque gloria palmæ.
Sic, pius Æneas cineri dum ſacra paterno
Funebria exſequitur, ſtatuítque ingentia ludis
Præmia, Trinacriâ quondam narrantur arenâ
Troiani juvenes arſiſſe cupidine laudis,
Niſus & Euryalus primi, ſanguíſque Diores
Regius, & lecti comites ſenioris Aceſtæ.
Ardentes medio ſpectabant munera circo,
lipedem inſignem phaleris, multâque pharetram
ucentem gemmâ, galeæque inſignia Graiæ.
gna tubæ dederant:nulla eſt mora:finibus omnes
nicuere: volant nimbo levibúſque ſagittis
ciùs: adjiciunt animos clamórque, favórque
audentis caveæ: rapit impetus ipſe volantes.
: & vos laudi natæ, Phœbóque calentes,

Illuſtres animæ, dum flos viget integer ævi,
Et melior fervet circum præcordia ſanguis.
Ite alacres, quò vincendi jam nota voluptas,
Auguſtæque patres urbis, ſanctúſque Senatus
Sollicitant famæ captos venientis amore ;
Quò vos & dulces Muſæ, & ſublimia vota,
Egregiámque operam numquam fruſtratus Apollo
Voce vocant. Altâ oſtentant de rupe coronam :
Tantùm ne pigeat ſumma ad faſtigia niti.
Quidquid in abrupto poſuerunt vertice Divi
Excelſum dignúmque peti, ſudore parandum eſt.
Quid non, maturis cùm venerit uſus ab annis,
Illa rudimenta,& meritarum exordia laudum
Poſcenti ſpondent patriæ ? Quod jura tuetur,
Quod terras urbéſque regit, quod civica bella
Comprimit, & multâ Legatos perficit arte,
Ingenij eſt felicis opus. Meminiſſe poteſtis,
Aonides, quid, cùm magnis legionibus ardens
Anteibat ductor, mediâ 1 Brimæus arenâ
Geſſerit : ut magnis veniens terroribus hoſtem
Perculerit, clarus famâ & præſtantibus armis :
Ut trepidas illi ſupplex ſubſtraverit undas
Jam vincli patiens, jam fracto Somona cornu.
Nil ardens animus, ſpectatáque dextera bello
Non poterat : ſed enim tantæ pars maxima laudis
Mens fuit. Hac juſtis moderatur legibus urbem,
Hac tegit innocuos, hac publica damna coërcet.
Quis dignè memoret, quid 2 Locquenghemia
Par famæ tituliſque ſuis,magníſq; probata [poſſit
Prin

1 *Carolus de Erimeu, Eques, Prætor Bruxellenſis, antè legionis ductor, & Corbeiæ Gubernator.*

2 *Carolus de Locquenghien, Eques, Conſul Bruxellenſis, priùs excubiarum Præfectus, cùm Gallorum & Hollandorum duo numeroſiſſimi exercitus in Brabantiam pariter effuſi Lovanium obſederunt, & vicinam Bruxellam terruerunt anno 1635.*

Principibus virtus? Non tantùm mœnia, & arces,
Clauſtráque,& ærati vectes, vigilúmque fideles
Excubiæ,quantum cultæ vis ignea mentis
Una poteſt. Teſtor portas, & conſcia magnæ
Mœnia virtutis, quæ te videre ferentem
Urbis onus, quæ, dum Grudiis incumbit Athenis
Tempeſtas armorum, & Martius undique terror
Circumfert ſeſe campis, te, Carole, ſtantem
Hectoreis videre animis. Quid ſplendida belli
Munera, quid fidei proavûm commiſſa tuorum
Cæſaris arma ſequar? quid, dum Farneſius altum
Fulminat ad Scaldim,domitóque in flumine victor
Oceanum imperio premit, infrenátque tumentem,
Fortia facta tui memorem,famámque parentis?
Fulmineas inter puppes, ripáſque trementes
Turbinibus flammarum,& aduſtas ſulphure arenas
Invictus ſtetit, Ætneo imperterritus igni.
Ipſe pater Scaldis plauſum dedit,armáque ſpectãs,
Victricéſque manus, excuſſáque vincula ripis,
Non minùs exſiliit, quàm cùm 3 nova flumina quondam
Accepit gremio, curâ ingenióque tuorum
Ductum opus. Ut lætus, quà terram nuper arator
Vomere ſulcarat, longas innare carinas
Vidit! eum circum ter centum Naiades ibant,
Omnes pictæ auro, præcinctæ pellibus omnes.
Exultant,amnémque novum mirantur, & amnis
Auctorem longè agnoſcunt, plauſúque ſalutant.
Quarum quæ cantu rapidos quoque docta morari
Callirhoë fluctus, ſummâ ſublimis ab undâ:
Non te regum altrix,dixit, Bruxella tot inter
Delicias nemorum, & formoſi gaudia ruris,
Quæ fudit Natura tuis uberrima campis,

3 *Amnem novum ab urbe Bruxellenſi ad Scaldim uſque maximo patriæ commodo duxit Locquenghemij parens.*

Non te pœniteat, ſi magni nominis amnes,
Aut vicina tuos non pulſent æquora muros.
Aſpice diffuſo ſpatiantem flumine Scaldim,
Cui neque Baiani portus, Tiberináque certent
Oſtia. Quantus aquas ferventi exercitus æſtu
In mare devolvit præceps, quantúſque receptat,
Eſt tuus. Ille tibi famulanti gurgite fluctus
Advehit æquoreos, & lintea pandere ventis,
Et miſcere dedit toto commercia mundo.
Dixerat: & virides circùm plauſere ſorores.
At tibi, dux operis tanti, ſe publica debent
Commoda. Te læti, dum tendent carbaſa, nautæ
Carminibus patriis referent: te fama ſuperſtes,
Dum vehet amnis aquas, ventura in ſæcula mittet.
O qui majorum famam virtutibus æquas,
Carole, te tanti ſpectat quoque gloria facti.
Téque adeò vigiles curæ noctéſque diéſque
Intentum exercent, &, dum labor utilis urbi
Sit tuus, in partes animum tibi dividit omnes
Ingenioſus amor patriæ. Non ulla laborum
Te terret facies, non cœpti tædia frangunt.
Scilicet & patrum virtus animúſque redundant
In genus, & fortes ducunt à fortibus ortum.
Olim erit, ut viridi in ripâ proavíſque, tibíque
Permiſtæ Muſis Dryades, comitéſque Napææ
Conſtituant denſum lauro è Parnaſſide lucum,
Magnorum monumentum operum. Quod ſi aurea Belgas
Intereà Pax reſpiciat, ferrúmque recondat,
Et patrio tandem MARSELARE 4 pulſus, aduſque
Immanes Thracum populos, aut oſtia Ditis
Exultet, ô quem tunc hilares pœana Camœnæ
Vicinas circum ſilvas & flumina dicent!

Tum

4 *Alludimus ad cognomen Frederici de Marſelaer, Equitis, qui hoc anno Senator, antehac ſeptimùm Cenſul Bruxellēſis, Legato à ſe ſcripto clariſſimus.*

Tum faſces, FREDERICE, tuos, doctóſque labores,
Legatúmque tuum, dignum quem ſcrinia Regum
Excipiant, ipsíque legant, ſuper æthera tollent.
Nec vos, ô Magni, Proceres, indicta ſilebunt
Nomina, quos rerum eventu prudentia major
Extulit, & magnis admovit gloria curis.
Nunc, dum veſtra canunt, & grato carmine laudant
Munera, quæ teneros primæ dulcedine famæ
Irritant animos, humiles ne ſpernite Muſas.

MARCELLO
COMITIS TORQUATI FILIO,
In primâ pueritiâ Legionis mille virûm patrio ære conſcriptæ Præfecto.

NAſcimur, & pariter, quâ ſimus origine nati,
Prodimus. Eſt in equis, quos Mars in pulvere verſet,
Aut Elea domum victores palma reducat,
Multa patrum virtus. Quos tellus Gnoſia mittit,
Aut Sparte catulos, ſeu naribus utilis ille,
Seu pedibus melior, morſúque ferocior alter,
Omnia gentis habent, formâ, villóſq; colorémque,
Et vigiles flammis oculos, auréſque micantes,
Et latera, & lumbos, atque internodia crurum.
Nec qui danda Jovi curvis gerit unguibus ales
Fulmina, progenerat mollem & ſine felle colũbam.
Qui tibi, parve puer, vitam dedit, augeat annos;
Tum quæ naſcenti magnarum ſemina laudum
Igneus indiderit vigor, & natalis origo,
Proferet ipſa dies. Quamquã quid vota moramur,
Et tantùm viridi laudem ſperamus ab ævo?
Scilicet exſpectes bellando magna referre
Facta patrum, tibi venturis dum robur ab annis

Crev,erit, armorúmque immania pondera lati
Ferre queant humeri, aut haſtam torquere lacerti.
Quæritur ante diem nomen tibi, bellaque tractas
Non puero tractanda puer. Quid Mars tuus olim
Victor aget, votis & ſpe præſumere lentum eſt.
Jam tua ſtat campis legio : jam teſſera bello
It tua. Nondum armis palmas innectere, nondum
Inſtructam ſtare ante aciem, ſtragéſque ciere
Fas tibi,& æra merent juvenes tua. Signa timentur,
Vellere quæ nondum potes, aut defigere campo.
Parcite quos nondum numerat puer editus annos,
Parcite natalem, primáque exordia lucis
Quærere : naſcentis virtus prævertitur annos.
Dum tener Alcides, & jam Jove dignus haberi
Cœperat, eliſos manibus puerilibus angues,
Siqua fides, preſſit : nunc ardua mœnia & arces
Aut bello quatere,aut fidâ ſtatione tueri
Cunarum labor eſt, & dum Victoria Belgas
Reſpicit, & cinctas pugnantibus annuit urbes,
Illius & puerum tangit quoque gloria facti.
Has ſibi primitias legit : his ulciſcitur armis
Defletos proavûm manes, quos pulcra ferentes
Vulnera non ficto planxerunt agmina luctu :
Hæc ſpolia,hæc caro cineri ſollemnia mittit.

ANTONIO BIESBROECQ,

Territorii Cortraceni ſummo Magiſtratui ab Actis,muſicæ artis cultori,Sodalitij S.Cæciliæ Præfecto creato.

CÆcilides Muſæ,ſeu vos pulcerrima rerum
Roma tenet,ſeu vos Helicô,aut culmina Pindi;
Sed puto Roma tenet : vobis námque ubera nutrix
Prima dedit, cuníſque roſas & lilia plenis
Affudit calathis, & Tybrim carmine veſtro

Arre

Arrectum perhibent Tyrrhena ad litora labi
Molliùs : huc, ſacris dum lucent ignibus aræ,
Huc precor, ô, ſi quid pietas antiqua, fidéſque
Belgarum meruit, placidos advertite vultus.
En redit illa dies , meritò quæ candida ſemper
Illuxit nobis, & erit quæ candida ſemper,
Quâ patrias læti votivum carmen ad aras
Cæciliæ canimus, meritóſque novamus honores.
Advocat ante alios omnem Biesbrocius artem ,
Et gratis fertur numeris, in utrumque paratus,
Seu chordas digitis, ſeu vocem inflectere cantu;
Et ſeu quid digitis, liquido ſeu moverit ore,
Dux ubicũque chori eſt. Auditis ? amabile quiddã
Percuſſæ reſonant citharæ : fidibúſque canoris
Concordes alij ſanctum & venerabile nomen
Virginis ingeminant.Cælo(quanquã æmula nõ eſt
Aut ars, aut pietas) audent alterna canentes
Reſpondere, ſuas & Dîs ſubjungere voces.
Concelebrant Divæ titulos : ut ſplendida gentis
Nomina, Gracchorum ceras, ſellâſque curules
Spreverit : ut tædis eadem licitiſque hymenæis
Corporis intacti florem caſtúmque cubile
Prætulerit : puer ut cælo delapſus ab alto
Inſigni facie, atque auro fulgentibus alis
Sollicito aſtiterit vindex tutórque pudori :
Ut ſponſus (quippe ille ſacro jam flumine ſeſe
Abluerat) pueri vultum ſpeculatus & ora ,
Explerit mentem atque oculos: ut deinde pudicos
Servantem thalamos,& dignos virgine mores,
Certus amor veri, teſtatáque ſanguine virtus
Divorum ordinibus, mediiſque immiſerit aſtris.
Addunt & pulcrum leti genus , & fera regum
Imperia, & lentos thermis ardentibus ignes,
Illæſóſque artus igni, fruſtráque fremente
Sævitiâ, nulli collum penetrabile ferro.
Salve invicta fide , ſalve virgo addita cælo,

Cælicolas inter pulcerrima, quam Deus ipſe,
Ipſe ſuo Superûm rector dignatur amore,
In partémque vocat regni. Tibi nectere ſerta
Non operis noſtri eſt: tibi purpureos hyacinthos,
Permiſtáſque roſis violas, inſigne pudoris,
Ecce ferunt cælo juvenes, & floribus illis,
Queis ſibi, virgineã gaudent tibi cingere frontem.
Adſis ô! votíſque fave, quæ plurima ad aras,
Diva, tuas facimus. Da quiquid triſte timemus,
Funeráque, & peſtes, injectáque vincula Lizæ,
1 Impoſitáſque arces, popuſos urentia frena,
Et quodcumque mali dirarum ab ſede ſororum
Mars ciet, avertat noſtris cervicibus æther.
Ante alios animúmque tui, ſtudiúmque, precéſque
Reſpice Biesbroci, curáſque & cœpta ſecunda.
Sit felix, & ſæpè tuis ſollemnia ſacris
Dona ferat, ſolitúmque habeat tibi moris honorē.

1 *Cùm hæc ſcriberemus, Cortracum erat in Gallorum poteſtate; qui ut urbem incolumem & tutam ſibi præſtarent, arcem eidem impoſuerant, frenum, ut illi appellabant, Flandriæ.*

JUSTO VAN [1] SURCQ SOCIETATIS JESU,

E Belgio in Paraquariam anno 1627. abeunti.

PROPEMPTICON.

Ergone litoribus certus diſcedere noſtris
Vela dabis? ſoléſque alios, aliíſque requires
Suppoſitos ſtellis populos? quæque omnibus undis
Litora nequidquam noſtro Thetis abſcidit orbi,
Hæc te defeſſum accipient? Quando hanc tibi mentem

Non

1 *Nunc mutato cognomine Manſilla appellatur.*

Non amor exuerit patriæ, fratrúmque [2] tuorum
Circumfuſa manus, non cæli hiemíſque labores,
Non mare, non ſcopuli, non gens ſcopulíſque ma-
Sævior,atque tuos epulis feralibus artus [ríque
Forſitan appoſitura, tuíque implenda cruoris ,
Juſte vale , vale Americis ſpes addita regnis
Nunc deſiderium Belgarum , & maxima gentis
Cura tuæ. Sit fas collo pendere ſupremùm ,
Sit fas complexu in medio miſcere fluentes
Amborum lacrymas,& amorem explere vovendo,
Ingentéſque haurire animos,qui me quoque terris
Avellant patriis, rapiántque per omnia tecum,
Hærentem aſſiduè lateri, ſociúmque tuorum
Præconémque operũ. Siquid mea carmina poſſunt,
Forſitan & pelagi fallam diſcrimina cantu ,
Solabórque viam, & portum ſperare jubebo.
Atque utinam & ventos, & ventis aſpera ſternam
Æquora. Sic olim, rudibus cùm Theſſala pinus
Prima cucurrit aquis,vatem teſtudine fretum
Threïciâ Æſonîdes Neptuno dicere leges
Audiit, & cantu Zephyros accire ſecundos.
Jámque iter emenſus, factíſque in litore votis,
Tecum unà in ſilvis, per inhoſpita luſtra ferarum
Palantes populos,legúmque operúmque ſolutos,
Triſtibus eliciam latebris. Denſa undique cogam
Agmina, ceu cæcis armenta errantia luſtris
In vacuos ſaltus, & amœnas gramine ripas
Præ ſe paſtor agit. Sine me tibi nulla laboris
Pars veniet ſubeunda : tuum, cæleſtia genti
Pandere conſilia, & vitas formare docendo :
Fas mihi ſinceros animi, & parere paratos
Excipere, & capiti ſacros invergere rores.
Inde ego (ſi veſtris olim requievimus antris

2 *Quod omnino rarum,ſeptem fratres Societati* JESU *nomen dederunt , è quibus hic , cui carmen hoc ſcripſimus , natu erat tertius.*

Aonides, caſtâ dignati tempora lauro)
Indorum procùl in ſaltus, nullíſque priorum
Carminibus pulſos colles Parnaſſia primus
Sacra feram: primus Braſilis, Chiliiſque virentes
Prætendam lauros, ſilvíſque ſequentibus aures,
Et ſenſus addam ſcopulis. Pars feta veneno
Gramina, pars ſævos arcus, telíſque pharetram
Letiferis gravidam citharæ ſubmittere noſtræ
Sponte volet. Tum quà ripis Argenteus amnis
Obſtrepit, & dulces invitat murmure Muſas,
Conventu in magno, quæ tu mihi plurima rerum
Argumenta dabis, meditato dicere verſu
Inſtituam. O tantùm liceat mihi barbara tecum
Regna ſequi, Paranâque ſitim deponere in undâ!
Nec, ſi nunc Belgæ tua vela & vota morati
Multa dolent, lacrymíſque abeuntem affantur [obortis,
Parva ſui capient olim ſolatia luctus.
Scilicet & noſtris etiam memoranda libellis
Facta legent: ut te populi magno ore tonantem
Audierint arrecti: ut cæcâ in nocte jacentes
Sideream in lucem revocaveris: ut nova rebus
Continuò facies, quo ſpes te cumque tuliſſet,
Venerit: ut legum rudis, & ſine numine turba
Partiri campos, tabulis incidere leges,
Publica privatis ſecernere, dicere jura
Cœperit, & laudi pretium dare. Non ego templa
Tranſierim, populi donis & numine Divûm
Conſpicua, exciſo ſtatues quæ denique luco.
His ſuper exhauſtos caſus, diſcrimina mille
Adjiciam, dum ſæpè alacer, lætúſque laborum
Irruis haud dubiam in mortem, nil ſæva moratus
Spicula, nil totis adductos viribus arcus.
Fixiſſéntque utinam, tepefactáque tela cruento
Hæſiſſent lateri, quando hic tibi pectoris ardor
Unus erat, mediis ea vox audita periclis.
Adjiciam, ut victum indignum, & ſemeſa parētum
Cor

Corpora, natorum menſis abſtraxeris, atram,
Ingluviem increpitans, & fœda cruoribus ora.
Heu qui jejunis venit furor! æthere toto
Bacchantûm auditi fremitus. Non peſſima tigris
Sævior Hyrcanos ſaltus orbata peragrat,
Ereptóſque fremit catulos. Non Martius agnam
Cùm rapuit ſtabulo lupus, & veſtigia paſtor
Balatu excitus celerat, prædámque trementem
Faucibus avellit vacuis, majoribus ardet
Suffuſus flammis oculos: furit improbus irâ
(Urit enim deluſa fames)mœſtúmque per agros
Exululat: latè reſonat vox horrida luco.
Talibus atque aliis dum nobis maxima creſcet
Hiſtoria, & famâ attonitis celebrabere Belgis,
His ego quos valido quæſitos Marte triumphos,
Quæ ſpolia auratis regum pendentia tectis
Contulerim? Minus eſt dominæ Capitolia Romæ
Auſpiciis fundaſſe ſuis: minus arcibus illis
Terrarum poſuiſſe caput. Quas condidit urbes,
Hic belli celebret ſtudiis, ille artibus ornet
Palladiis, legéſque viris ac jura miniſtret:
Tu natos ſilvis populos, ritúque ferarum
Indociles, & adhuc duros à ſemine Pyrrhæ
Inſtituens hortare, viamque inſiſte domandi.
Dum loquimur, te vela vocant,&: Poſcimur, in-
Libera non ultrà eſt nobis mora: cara valete [quis.
Pectora. Vos pro me Superos ambite precando,
Inque vicem culpis veniam date. Jungere dextras,
Spero equidẽ,neq; vana fides,rurſum æthere in alto
Fas erit, & primâ memorare ab origine longos
Annales operum. Sic fantem, extremáque verba
Dulcibus implentem lacrymis vocat Eurus in altũ.
Dirip tur funis: tenduntur carbaſa vento:
Provehitur: ſequimur votis oculiſque carinam,
Iactatáque manu,quando,unum hoc denique reſtat,
dere ſigna juvat, donec non jam ampliús ulla

Apparet claſſis, ſummóque exſtantia malo
Cærùleos inter vaneſcunt lintea fluctus.
At non cum puppi pariter velíſque recedet
Cura tui: non & longum terræve, maríſve,
Aut ævi ſpatium noſtros abjunget amores.
Intereà ipſe animæ magnâ mihi parte revulsâ,
Nec facilis vates æquè, nec jam mihi præſens
Integer, aut facilem Superos expoſcere curſum,
Aut narrare meos vento bacchante timores
Audiar, ad Scaldim vacuo projectus in antro.
Hîc curas ſolabor, & hîc tibi debita vota
Unanimes mecum aſſueſcent percurrere vates.

JUSTO VAN SURCQ SOCIETATIS JESU,

E Belgio in Occidentis Indiam vela facienti.

IDYLLION.

AMYNTAS.

SOlverat, & velis ibat majoribus alnus,
Atque ipſum Oceani ad finẽ, Solíſque cadentis
Litora per longos fluctus vectabat Amyntam,
Dilectum Superis, & plenum numine Amyntam.
Cùm puer infelix Lycidas abeuntia longè
Carbaſa per lacrymas ſpectans, ſcopulóque reſidens
Litoreo, crebris implevit litora votis.
Quippe animo ſecum reputans, quos unda timores,
Quos habet & Boreas: quid & illa per æquoris æſtus,
Inſanáſque hiemes veheret ratis. Heu, quibus ille
Incendit cælum precibus! quæ vota canebat
Suſpendenda tholis, ſtaret modò litore puppis
Occiduo! Quid non puppi ſperavit ab illâ!
Ipſe ego quæ puerum audivi ſub rupe canentem,
Si valeam, memorabo: & erit memorare voluptas.
Non

Non fruſtrà rapidos mulcemus carmine ventos.
Carmine ventorum cecidit fragor, & freta ventis
Excita detumuere. Lyrâ vocalis Arion
Æquora compoſuit, delphino auditus, & undis.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Carminibus, fateor, non hæc fiducia noſtris.
Lesbidos hoc citharæ pretium. Sed luſimus & nos
Olim aliquid. Certè patrius me Liza canentem
Audiit, & muſam tenuis laudavit avenæ.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Fallor? an hanc geminus placido jubet æquore Pollux
Ire ratem? Puppi ſedet, antenníſque piorum,
Præcipuè 1 fratrum: fratres ante omnia curæ:
Fratribus aſpirat vultu, cæló que ſereno.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
En procùl à patriâ ſeptem de fratribus unum
Vela ferunt: mœſtos orbis nunc alter & alter
Dividit, & dulci aſpectu & complexibus arcet,
Omnes Loiolidas, claris virtutibus omnes.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Indus ſqualet ager, primíſque in palmite gemmis
Illudunt pecudes: tangat modò litus Amyntas,
Exuerit ſilveſtrem animum mitiſſima tellus,
Et vinum poſitis & far libabitur aris.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Quis terris meſſem invideat? quis montibus umbras,
Paſtorem ſtabulis? at ſi navim æquora perdunt,
Nec terris meſſes venient, nec montibus umbræ,
Et malè ſervatos raptor lupus ibit in agnos.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Dulce ſopor feſſis, medicæ languentibus herbæ,
Pax fractis bello populis; mihi ſalva carina.
Plus aliquid medicis ad litora devehit herbis,
Plus

1 *Vide ſuperioris carminis notam 2.*

Plus aliquid, quàm quod ſomnos, pacémque reducat.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Hei mihi! lenta natat, quà noctes ſolibus æquat
Linea, ſtagnanti pelago ratis. Æſtus euntem
Deſtituit: nullo tenduntur lintea vento,
Stagnáque nequidquam pulſant torpentia remi.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Sol ardet: nullæ frangunt incendia nubes,
Et tremulum geminat Solis jubar Amphitrite.
Ah, nequid caro capiti grave ſidus, & ignes
Officiant! ipſi languent Tritones in undis.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Nerine Galatea, (tibi námque omnia magnus
Poſſe dedit genitor) cunctantem impelle carinam.
Candida Cymothoe cum cæruleo comitatu
Huc ades, & facili pariter ſuccede labori.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Si tibi quid noſtri placeat, ſunt vellera nobis
Appula, ſunt & rubra corallia, pignora mater
Quæ mihi cara ſui moriens dedit, hæc ego vobis:
Et leve ſi munus, pretium quoq; carmine creſcet.
Forriùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Vos quoq; formoſæ prætexite puppibus umbram
Halcyones. Sævos mandat defendere ſoles
CaraThetis. Sic vos Nymphæ Oceanitides omnes
Semper ament, veteréſque levent Ceycis amores.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Anchietæ(meminiſtis enim)cùm hac ipſa per alta
Iret, & ardenti remum lentaret in undâ,
Frigora conciliaſtis: & hic erit alter ab illo,
Atque iterùm inſignem mirabitur India vatem.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Quos nunc ille ignes nutrit ſub pectore! quantam
Romanis ſobolem, quantam promittit Olympo!
Forſan & ipſe ſuo, quæ tradet, ſacra cruore
San-

Sanciet. Hunc ſperat finem pretiúmque laborum.
Fortiùs ô velis incumbite fortiùs Euri.
Hactenus umbroſo ſcopuli pendentis in antro
Cantabat Lycidas. Lycidæ cava litora, & ipſe
Reſpondit Nereus, vectámque per æquora claſſem
Impulit, & p eno juſſit procedere velo.
Túque adeò, ſeu nunc pelago decurris Amynta,
Seu te nunc aliquis feſſum pelagíque viæque
Portus habet, ſeu nunc, iterùm dum litore ſolvis,
Mitiùs ut ſpirent opus eſt, aut fortiùs Euri,
I felix, i noſter amor, quò te tua virtus,
Réſque vocat. Quæ te tellus, quæ te æquora tandē
Accipient, quoſcúmque polo conſpexeris ignes,
A cælo nuſquam vertes iter. Omnibus oris
Una paténſq; via eſt. Non hinc, non longiùs illinc
Sidera, quæ quondam dabitur contingere, diſtant.

BALDUINO LE COCQ, WULVERGHEMIJ, HUMBECÆ, SCHILTHOVIÆ TOPARCHÆ, &c.

FELICITATEM.

Cùm Archiepiſcopi Mechlinienſis, & Collegii Canonicorum beneficentiâ è reliquiis S. Rumoldi pars Humbecam transferretur anno 1650. 24. Julii.

NOn eſt, Vir Nobiliſſime, ab hac qualiſcumque pompâ tuæ celebritate alienum, aut è longinquo accerſitum votum hoc meum, quo te domi fcríſque beatum, fortunatúmque eſſe cupio. Si enim grande illud Hebrææ gentis arcanum, in quo tabulæ divinis legibus inſcriptæ ſervabantur, hoc habebat, ut quocúmque religiosè inferretur, felicitatem

tem quoque bonis omnibus circumfluentem inferret, egóne ſpes meas aut inanes, aut intempeſtivas eſſe exiſtimem, cùm te S. Rumoldi reliquias in Ædem Humbecanam religioſiſſimè inferentem video? Erat, fateor, erat illud monumentum, quo nullum inter Moſaica ſacra exſtabat auguſtius, ſapientiæ oraculum, ſanctitatis ſedes, ſolium divinitatis: verùm ſi ille, cujus hæ ſunt exuviæ, dum viveret, legum divinarum cuſtos, ſi veritatis internuntius, ſi ſanctimoniæ exemplar fuit, ſi ubique benevolentiſſimæ charitatis reliquit impreſſa veſtigia; nunc è pleno beatitudinis loco, de illo defendendo ornandóque non cogitet, quem non modò ſibi ſupplicem habet, ſed etiam cinerum ſuorum cuſtodem, & gloriæ propagatorem ſuæ? Neque verò huic pompæ tuæ Sadochus ſuus defuit, genere, & auctoritate, & ſacerdotio nobilis, quando ſacra illa pignora ſupplicantis ritu circumtulit Ioannes VVachtendonchus, 1 *vir & ampliſſimis, quos nunc gerit, & majoribus, quibus fungetur, honoribus longè digniſſimus: quibus ego nunc, cùm jamdudum virtuti tantæ, prudentiæque debeantur, quaſi præſentibus & lætor, & fruor. Illud fortaſſis cuipiam videatur, in quo cum Ieſſæi Regis pompâ comparari non poſſit tua, quod ſacrum illud Iudaicæ religionis & imperii pignus ſub hominis unius privati cuſtodiâ detentum, in locum multò celebriorem, Sionis arcem, ac regni ſedem, apparatu ſumtúque regio deferretur: hoc verò felicitatis tuæ pignus ex auguſtiſſimo templo in anguſtum deſcenderit. Verùm nihil hîc ego excuſo. Fuerit illa quondam Evandri paſtoritii regis, ac planè paſto*

1 Erat is, cùm hæc à me totidem verbis primùm ſcripta editáque ſunt, Mechliniæ Eccleſiæ Metropolitanæ Præpoſitus, & ſupremæ Curiæ Conſiliarius; nunc Epiſcopus Namurcenſis.

paſtoris oratio, quâ Heroëm advenam humili acceptum hoſpitio ad opes contemnendas hortabatur, quarum ſcilicet in illâ exulantis Arcadis ſimplicitate ſplendorem nullum eſſet conſpecturus. Nobis certè modicus tenuiſque cultus excuſandus non eſt apud Cælites, qui opibus pretium nullum umquam fecerunt. Quare hæc tam benè ominata pietatis initia latè tibi ac feliciter evenire iterùm iterúmque jubeo. Quamquam quid ego tam anguſtis limitibus S. Rumoldi beneficentiam circumſcribo? Faciet, ſpero, Deus immortalis, ut luctuoſiſſimis hiſce temporibus, dum undique velut in communi incendio auxilia quærimus, illius patrocinium hac etiam ſacrorum procuratione imploratum contuliſſe aliquid gratulemur ad extinguenda funeſtiſſima bella, quibus Belgicam tot jam annis ardentem fruſtrà miſeramur. Magnum aliquid ſpe præſumere nos illud jubet, quod ſacrorum ejus oſſium huc tranſlatorum annum primum ſignare jam liceat nobiliſſimis victoriis, certiſſimiſque pacis auguriis, quæ Sereniſſimus Princeps Leopoldus dedit, fixis ad OEſiam Axonámque triumphalibus ſignis. In partem illius gloriæ S. Rumoldum venire, is dubitare demum poterit, qui illum patriæ noſtræ, cujus patronus ac tutor eſt; nec videre vulnera, nec calamitates miſerari, nec ſupplices querimonias audire, adeóque nec belli paciſque conſiliis præſidere, nec juſtiſſimæ cauſæ conſulere exiſtimaverit. Quare dum mecum ipſe cogito, Nobiliſſime Domine, quanta publici privatique boni ſpes in illo reſideat, effert ſeſe atque diffundit lætitiâ animus, geſtitque jam nunc eorum omnium, qui illum in Æde Humbecanâ publicè privatímque ſibi beneficum ſentient, interpretem agere, ac ſupplicationes, gratias, tabellas, donaria celebrare memorando. Quæ verò ad cohoneſtanda pietatis tuæ prima

ſollem

ſollemnia nunc Muſæ noſtræ adferunt, etſi aris dicata eſſe velim: tamen non abs re eſſe cenſui, eadem tibi quoque inſcribere, & privatam obſervantiæ erga te meæ teſtificationem cum publicâ religione conjungere.

RUMOLDUS,

IDYLLION.

SI potes hac mecum requieſcere, Daphni, ſub umbrâ,
Quà tua rura 1 novus prælabitur amnis, & ecce
Vicino invitat ſuccedere ripa ſalicto,
Huc ades: &, ſi quid noſtrum tibi dulce, piúmq; [eſt,
Accipe quæ cecini, dum pagum & compita circum
Sollemnis pompæ longus procederet ordo.
Ipſe ſuos propiùs ſpectans. Rumoldus honores,
Se mihi materiam dederat, paritérque canenti
Fecerat ingenium, lætóſque afflaverat ignes.
Illum etiam ripæ, illum etiam fontéſque, lacúſque,
Et nemora, & totis reſonabat vallibus Echo.
Arduus illum etiam dignantem rure morari
Aſſiduis pulſus referebat cantibus æther.
Dúmq; omnes hic ardor habet, ſic cœpimus ipſi.
Ergò erit ut res hîc inopes, humiléſque myricas
Aſpicias, Rumolde? ergò tibi ſacra placebunt
Noſtra, nec agreſtem, Pater, aſpernabere cultum?
Non, ut te digna eſt, nitidis hîc alta columnis
Stat moles: tantùm ſcabris riget aſperâ tophis.
Non Indum rudibus, tibi quas ereximus, aris
Candet ebur: non texta nitent Babylonia muris,
Non ſtatuæ, tabulæque: lapis ſunt omnia nudus.
Exuviíſque tuis poterunt hæc templa videri
Pulcra ſatis? Ne rem tenuem, ne munera ſperne,

Quæ

1 *Humbeca ad novum amnem Bruxellenſem ſita.*

Quæ ferimus. Sunt illa quidem, ſunt ruſtica, nec te
Quæ deceant. Non eſt adeò, ſit cetera ſimplex,
Paupertas ignara ſui. Sed ſi tibi laudis
Materiem ſors noſtra dabit, quæſo, utere magni
More Dei, qui nec ſpicas, nec pauperis horti
Contemnit flores, nec parvi turis honorem.
Pro myrrhæ lacrymis, pro nardi mollis ariſtâ
Silveſtrem ferimus mentham, caſiámque, thymúmque,
Et quodcúmque viret noſtris redolétque myricis.
Ipſe tibi noſtro ſolvam de rure coronam,
Primitias frugum: noſtris ab ovilibus agnum,
Cùm fetura gregis numerum ſuppleverit, addam.
Proxima nos ſumtu vincant opibúſque profuſis
Mœnia, & argento ſolidam, ſigníſque rigentem
Oſtentent 1 urnam, cinerum monumenta tuorum;
Non ſi divitiis, etiam cedemus amore.
Eheu! quid voluit, vel quo ſe nomine jactat
Ruſtica ſimplicitas? an parvæ culmina villæ
Turribus 2 auguſtis, ſpatio quas diſſita longo
Oppida proſpiciunt, an rara mapalia magnis
Urbibus, & ſtipulas auſit componere gemmis?
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres.
Sæpè ego vos, ſalices nobis, & paſcua teſtes,
Admiror cælo eductas, formâque ſuperbas.
Sæpè etiam hinc oculos vicina ad mœnia vertens,
Et ſacram templi molem veneratus, & ipſum
Qui dedit huic nomen: Serva, Pater Optime, dixi,
Me, patrióſq; greges: &, ſi modò juſta precamur,
Deferat aura preces ad te non invida noſtras.

Sæpè

1 *Habet Mechlinienſe templum primarium S. Rumoldo ſacrum, urnam ex argento magnæ artis ac pretii, in quâ reliquias ejus ſervat;*

2 *Turrim itidem è ſecto lapide mole & ſtructurâ ſpectabilem.*

Sæpè etiam præſens, & ruri miſſus in urbem
Suſpexi auguſtis opulenta altaria donis,
Craterásque graves auro, cælatáque in auro
Divorum ſimulacra, cruces, & pallia, & urnas,
Ingens argentum, atque operum artificúmque laborem. (Divûm,
Sed non hæc decorum ſumma eſt. Vos pignora
Vos auro incluſi Cineres, aríſque receptæ
Exuviæ famam templo datis. Has quoque ſi nunc
Servamus noſtris, quamvis ſint ruſtica, templis,
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres,
Non ſi divitiis, etiam cedemus amore.
Quid tum, ſi ſacros cineres atque oſſa ſaligno
Servamus loculo? quid tum, ſi bractea tantùm
Obducta eſt tabulis? Num priſci temporis annis,
Dum populus pauper, dum ſtabat Divus in æde
Ligneus exiguâ, demtíque ex arbore rami,
Et quos ſeu Lycidas aliquis, ſeu Theſtylis horto
Attulerat flores, templis aríſque paratus
Non ſpernendus erat, num plebs minùs, aráque ſimplex
Cælitibus placuêre? Illi non aurea curant
Munera, ſed, qui muneribus ſe prodit, amorem.
Abſit amor, perfecta auro cælatáque tanti
Urna valet, quanti calathus contextus hibiſco.
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres,
Non ſi divitiis, etiam cedemus amore.
Si quondam magnos, & ab extremis Nabathæis
Excitos Reges, tugurì ſub pauperis antro,
Divino Puero donis placuiſſe Sabæis,
Credimus: at non & ſimplex quæ turba ferebat,
Seu ſinum lactis, ſeu condita ſubere mella,
Aut agnam ſtabulis, aut raptos corte palumbos
Deſpexit Puer, & Pueri dulciſſima Mater.
Sunt & opes animo: nec, ſi ſilveſtria ſordent
Munera, mens etiam ſordet, divéſque voluntas.

Hæc auro potior. Certè paſtoribus illum
Fortuitâ effultum ſtipulâ, calamóque paluſtri
Fas primùm vidiſſe fuit. Fas & fuit illis
Reges ante ipſos divinis figere plantis
Oſcula, ſpeluncæque fores intendere ſertis.
Talibus exemplis quòd ſi, Rumolde, licebit
Pauperibus de te quidquam ſperare colonis,
Te quoque res noſtræ capient, & ruſtica dona,
Et quæcúmque tuis humiles ſollemnia ſacris
Paſtores referemus. Amarunt rus quoque Divi.
O Pater, ô quem te noſtris modò finibus infers!
Ecquis iò mecum, pueri, quæ munera cælo
Plurima provenient, junctis celebrabit avenis?
Credite: majores poſthac teret area meſſes,
Lanâque candidior paſcentes veſtiet agnos.
Sis felix Humbeca. Tuis non triſtis arator
Infindet ſulcos, aut credet ſemina glebis.
Non lætæ campis ſegetes, ſoléſque benigni,
Non rores puri deerunt. Spem provehet anni,
Qui cælo veniens fruges luſtrabit & agros.
Cùm ſitient herbæ, cùm Sol aut Sirius illas
Uſſerit, edicet Zephyris, edicet & Auſtris,
Solentur terram pluviis, & mitibus auris.
Interdum Æoliis Auſtros quoq; claudet in antris,
Et quæ nigrantes inducunt flamina nimbos.
Tu quoque, magna Pales, mirabere ſæpè juvencas,
Balantûmque greges, ſive ad præſepia ſtabunt
Jam ſaturi, & niveo implebunt mulctralia lacte,
Seu virides latè ſaltus, atque arbuta paſcent.
Non illos turpis ſcabies, non tetra venenis
Pabula, corruptíque lacus, aut frigora lædent,
Mollibus albentes villis, habiléſque ferendo.
Hæc ego pro gregibus; pro frugibus illa coloni
Poſcite. Poſcentes cælo miſeratus ab alto
Audiet, & noſtras vultum convertet ad aras,
Qui modò parte ſui noſtris eſt additus aris.

Forſan

Forſan & arma brevî (quid non ſperare jubemur?)
Ducent ſcabra ſitum, ferríque erit aptior uſus,
Cùm gravibus raſtris, curvóque niteſcet aratro,
Martiáque in duros vertentur pila ligones.
Jam feſſis bello populis Leopoldus olivam
Oſtentat, venturæ ardens occurrere Paci.
Jam ceſſit nobis, ut narrant, Axona, & alter
Proximus ille quis eſt? Gallorum in finibus amnis.
Forſan & ipſe ſacras cui primùm ponimus aras,
Conciliantis aget partes, pacíque favebit,
Fortunam & lacrymas inopum ſolatus agreſtûm.
Tunc tibi creſcet honor, tunc & te divitis agri
Cuſtodem, Rumolde, novas de marmore factas
Expectare velim meritis pro talibus aras.
Nunc cinerum loculus pro tempore ligneus: at cùm
Aurea Pax terras reſpexerit, aureus eſto.
Talia cantabam: cantanti conſcius æther
Annuit, & cælo viſus dare ſigna ſereno.

JACOBI
WALLIJ
E SOCIETATE IESU
HEROICORUM
LIBER SINGULARIS.
PARAPHRASES
HORATIANÆ.

ILLUSTRISSIMO AC REVEREN-
DISSIMO DOMINO

ANDREÆ MANGELLÒ,

ABBATI S. ANGELI,
S.D.N. INNOCENTII X.
DEINDE
S. D. N. ALEXANDRI VII.
APUD BELGAS
INTERNUNTIO.

MAgnâ ingeniorum ubertate & gloriâ, Illuſtriſſime ac Reverendiſſime Domine, floruerit neceſſe eſt vetus Italia, ex quo præſertim Græcorum artes ac diſciplinas ad ſe unà cum imperio tranſtulit. Teſtes ſunt eruditionis reliquiæ, quas temporum injuriis aut fortuna, aut poſterorum cura, aut potiùs, ut haberet orbis quo ſe ad elegantiam informaret, Numinis providentia ſubduxit. Quid enim tot conſequentibus ſæculis tantâ ſtudiorum contentione perfectum & elaboratum eſt, quod cum iis judicii

moderatione, & ſcribendi genio exæquari poſſit? Non conſenuit quidem natura, néque ut ager aſſiduè ferendo, ſic illa quotidiano animorum cultu defeſſa vim vigorémque ſuum exhauſit: quamvis ut annus alter altero ſubinde fecundior provenit; ita, dum inter ſe conferuntur ſæcula, doctrinæ fecunditatem quædam veluti ſterilitas nonnumquam excipit. Sed hoc inertiæ expenſum ferre quiſque debet, nemo naturæ. Hæc enim vegeta ſemper ac vivida cæleſtes illos orbes, iiſque affixos ignes imitatur, de quorum luce atque ſplendore, occultâque vi, quâ ſe in corpora noſtra inſinuant, nihil incitatæ æternæque converſiones, nihil temporum viciſſitudines deterunt. Hoc tamen in re eſt, tam admirabilem eſſe veterum in effingendis rebus ſuis felicitatem, ut quidquid ab iis limatum ac perpolitum accepimus, velut à naturâ ipſâ elaboratum exemplar, aut Polycleteus Canon meritò habeatur. Ingenioſiſſimus quiſque

que quantumvis ad ſimilitudinem eorum propiùs accedere laboret, eam tamen penitus exprimere deſperet. Non id, credo, ſi viveret, de ſe dici vellet Michaël Angelus, Aretinus, pictor ac ſtatuarius ævi ſui primus. Cupidinis dormientis ſimulacrum à ſe perfectum eo loco defoderat, quo eruendum ſciebat: repertum cùm laudari, pro antiquo haberi, novis anteponi, ſibi etiam oſtendi, ſuíſque rebus potius duci videret, audivit omnia, & riſit; & ſibi ſe præferri ac ſimul poſthaberi gaviſus, nomen tandem ſuum ſigno inſculptum oſtendit, triumphavítque quaſi judicum ſuorum jam datis ſententiis ſecundùm ſe pronuntiatum eſſet de exæquatâ veterum arte atque famâ. Non ego is ſum, qui celeberrimum artificem de aditâ hujus gloriæ poſſeſſione dejiciendum putem. Neque, ut de re noſtrâ loquar, Jacobum Sadoletum, virum poëticis aliíſque ſapientiæ ſtudiis æquè ac purpurâ illuſtrem, de affectatâ veterum lau-

dè arguerim, quem refert Lilius Gyraldus ingenioſa epigrammata ſcribere ſolitum, quæ tamquam è Romanis ruinis eruta Ferrariam ab amicis ad ſe mitti comminiſcebatur: idque cum aliis, tum viris etiam literatiſſimis perſuadebat. Malignitatis humanæ vitio fit, cùm, ut ait Velleius, præſentia invidiâ, præterita veneratione proſequimur, & his nos inſtrui, illis obrui credimus. Meum hoc ſemper judicium fuit, favere unumquemque alieno ſæculo ſic oportere, ut, ſi cauſa fuerit, haud paullò jucundiùs effuſiúſque gratulari debeat ſuo. Verùm cùm Poëſin Auguſti ætate in faſtigio ſtantem intueor, atque hîc incomparabilem & nullâ affectatione ſeſe efferentem majeſtatem, illic ſimplicitatem cultam, facilem, ſuavem contemplor, cùm utrobique & linguæ delicias, & ſententiarum gravitatem, & decorum illud, cujus ignoratione non modò in vitâ, ſed etiam in oratione peccatur, obſervo; judicii inopiâ fieri arbitror, cùm

extra

extra anguſtos hujus ſæculi, & nondum planè decurſi limites (adeò difficile eſt in perfecto diu conſiſtere) paria quæruntur. Injuriâ igitur pigri & ſervilis ingenii nota iis inuritur, qui ad paucorum illorum, qui tum ſcripſerunt, virtutes ſe totos imitando nituntur fingere. Nos optimis ſimiles natura præſtare non poteſt; poteſt optimorum imitatio. Hac ego mente Horatium in manus interdum ſumſi, & Odas præſertim illas, quæ quòd magnifico dicendi genere ſtructæ eſſent, heroicis numeris aptari poſſe videbantur, aliter atque aliter efferre ſtudui. Quamquam me cum politiſſimo poëtâ committerem: cogitabam tamen vinci indecorum non eſſe, & contendere glorioſum. His exercitationibus cùm profeciſſe me fatear, earum aliquas tibi, Illuſtriſſime Domine, dicatas eſſe conſulto volui. Italiam, Italiam, non, ut ille, imperii ſedem fataliter ſuis datam, ſed ut bonarum artium matrem ac principem, & ingeniorum altricem.

abſens abſentem, &, quâ ſolâ licet, mente conſpectam ſubinde veneror, ac ſaluto. Ac tum mihi occurrere videntur ingentes illæ excelſæque veterum Poëtarum animæ, quæ ingenio ſuo & immortalibus monumentis Romanum nomen altiùs, quàm alii Marte & manu extulerunt. Huic ſublime & magnificum, illi tenue & volubile ſcribendi genus gratulor: in alio nativum ſimplicémque admiror candorem; in altero eruditionem conquiſitam & variam, Græcorum etiam pigmentis illuſtratam: ille me, quòd naturæ plus indulſerit, hic quòd diligentiæ plus attulerit, delectat & paſcit. Ab Italiâ igitur cùm in reliquum orbem profluxerit, quidquid ornamentorũ ac deliciarum habet Poëſis, ut hoc, quantulumcúmque eſt, quod ab illâ hauſi, illi acceptum retuliſſe videar, tibi, qui Italiæ tuæ decus es, inſcribo. Accedit nominis tui fama, quæ nuper Hiſpaniam, nunc Belgium eruditionis, æquitatis, prudentiæ, ceterarúm-

rúmque virtutum tuarum admiratione complevit. Magna negotia magnis adjutoribus egent : eáque magnum profectò te probarunt, cùm oppreſſa malis artibus veritas fuit vindicanda, Pontificiorum edictorum ſtabilienda auctoritas, hominum publicis privatíſque calumniis eadem arrodentium contundenda protervitas. Si, ut inquit Hiſtoricus, quem antè laudavi, Reipubl. intereſt, quod uſu neceſſarium, dignitate eminere, crediderim Aram Virtuti Reduci, non Fortunæ, parari, quæ te è Belgio aliquando revertentem ſuis ipſa manibus ad ea quæ ſunt eminentiſſima communi omnium aſſenſu & gratulatione deducat. Muſæ verò meæ quamquam patrios intra fines benevolè excipi, pro magno habituræ ſint : ſi tamen aliquãdo longiùs provehantur, ſi Italiam, ſi Romam deníque viderint, timidè quidem in illâ terrarum arce, & eruditorum comitio apparebunt; magnam autem illis timoris partem, ſi tibi placuerint, tuus favor exemerit.

GRA-

GRAVISSIMORUM VIRORUM DE PARAPHRASI JUDICIA.

AD ILLUSTRES, NOBILES, INGENUOS ADOLESCENTES CONVICTUS SOCIETATIS JESU ANTUERPIÆ.

Quintilianus Inſtit. Orat. lib. 10. cap. 5.

NOn ego Paraphraſin eſſe interpretationem tantùm volo, ſed circa eoſdem ſenſus certamen atque æmulationem. Ideóq; ab illis diſſentio, qui vertere Orationes Latinas vetant, quia optimis occupatis, quidquid aliter dixerimus, neceſſe ſit eſſe deterius. Nam neque ſemper eſt deſperandum, aliquid illis quæ dicta ſunt, melius poſſe reperiri: neque adeò jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit, ut unâ de re benè dici niſi ſemel non poſſit. Niſi fortè hiſtrionum multa circa voces eaſdem variare geſtus poteſt, orandi minor vis, ut dicatur aliquid, poſt quod in eâdem materiâ nihil dicendum ſit. Sed eſto, neque melius quod invenimus ſit, neque par: eſt certè proximis locus. An verò ipſi non bis ac ſæpiùs de eâdem re dicimus, & quidem continuas nonnumquam ſententias? Niſi fortè contendere nobiſcum poſſumus, cum aliis non

poſſumus. Nam ſi uno tantùm genere benè diceretur, fas erat exiſtimari præcluſam nobis à prioribus viam. Nunc verò innumerabiles ſunt modi, plurimæq; eódem via ducunt. Sua brevitati gratia, ſua copiæ: alia tranſlatis virtus, alia propriis. Hoc oratio recta, illud figura declinata commendat. Ipſa denique utiliſſima eſt exercitationi difficultas. Quid, quòd auctores maximi ſic diligentius cognoſcuntur. Non enim ſcripta, lectione ſecurâ tranſcurrimus: ſed tractamus ſingula, & neceſſariò introſpicimus: & quantum virtutis habeant, vel hoc ipſo cognoſcimus, quod imitari non poſſumus.

Manutius lib. I. epiſt. 4.

Cum id, quòd enitet in oratione, aut in re videatur eſſe, aut in verbis, ego olim rem ſignificatam ſimul cum verbis ſignificantibus ſumebam, eáque meis ſcriptis cùm inſeruiſſem, tum optimum illud, quod quæritur imitando, planè arbitrabar me eſſe conſecutum. Poſteà cœpit mihi meum conſilium diſplicere: cogitavi, quoniam id eſſet memoriæ magis, quàm ingenii, quod ego efficerem, præſtare multos poſſe; quod autem multi poſſent, egregium non eſſe. Tum inivi rationem haud paullò difficiliorem, quam cum pauciſſimis mihi eſſe communem intelligebam. Exquiſitas ſententias de Cicerone excerptas, aut de Terentio, tacitus in animo verſabam, eas ornabam verbis quàm poteram lectiſſimis, ut quaſi veſtitu orationis mutato, cùm eædem eſſent, aliæ tamen viderentur. Erat non diſſimilis in verborum figuris commentatio. Si quas notaveram illuſtriores, ad alias ſententias ita traducebam, ut interdum eamdem locutionem ad res propè innumerabiles accommodans, quaſi ex unâ cerâ plures imagines, nec tamen ejuſdem generis, effingerem. In hac exercitatione

tione quantum eſſet, utinam aut maturè cognoviſſem, aut ſerò cognitum, avidéque arreptum vis occupationum non extorſiſſet! Equidem ſi quis me neget in ſcribendo quidquam eſſe, non pugnabo: ſed ſi quid ſum, ab hac unâ eſſe contendam.

HIS *tam luculentis teſtimoniis ac præceptis quid in rem præſentem adjungi poſſit, non video. Hoc tantùm, Ingenioſi Adoleſcentes, (vos enim, quibus Poëſis in amore atque deliciis eſt, hîc paucis alloquar) hoc tantùm à vobis contendo, primùm, ut quæ ex Quintiliano Manutióque à me prolata ſunt, poëticis æquè ut oratoriis ſtudiis convenientia, non curſim, ſed cunctanter attentéque perlegatis; deinde, & id quidem multò magis, eorum fructum uſu veſtro comprobetis. Porrò cùm hoc exercitationis genus certamen atque æmulationem Quintilianus vocet, penitùs in animis veſtris inſideat neceſſe eſt, poëtis non niſi optimis, &, quod inde conſequitur, paucis conſueſcendum eſſe. Neque enim infeliciter tantùm, ſed armis etiam imparibus congreſſuri eſtis, ſi ab hac aut illâ inferiorum poëtarum lectione recentes in certamen cum præſtantioribus veniatis. Alexander cùm à parente ſuo Philippo ad ſtadium in Olympiis decurrendum excitaretur: Facerem, inquit, ſi reges habiturus eſſem, qui mecum contenderent. Hanc altitudinem animi ad ſtudia veſtra transferre vos volo, & in hoc literario pulvere cum iis tantùm decurrere, quos ſæculorum omnium conſenſus ad literarum principatum extulit. Quod in iis elegans, moratum, preſſum verbis, rebus affluens, id ita immutandum illuſtrandúmque ſumite, ut in pari argumento, velut in eodem curriculo, cùm iis de victoriâ diſceptare velle videamini. Eant, & mirentur ſeſe, qui cùm ab eximii ſcriptoris opere, velut à pulcerrimo corpore, trunca membra diſtraxerint,*

rebúſ-

rebúſque ſuis accommodarint, ejuſdem in ſcribendo venuſtatem, nervos, opes, ornamenta, lumina, ſuavitates, omnia denique ſe aſſecutos putant. Vibius Rufus (rem ridiculam & jocoſam!) Ciceronis uxorem duxerat, eámque ſellam, in quâ IuliusCæſar, quoties in ſenatum venerat, conſidere ſolitus, & ad extremum interfectus fuerat, domi ſuæ aſſervabat; utróque gloriabundus, ut inquit Dio, aut Orator propter conjugem, aut Cæſar propter ſellam futurus. Et ad conſulatum quidem homo glorioſus ambitionis viâ graſſatus tandem pervenit: ſed facilius illi fuit collegam habere in magiſtratu Cæſarem, quàm in eloquentiâ Ciceronem. Hanc autem á muliere deferri viro dotem poſſe ſi exiſtimavit, amens fuit. A Vibio noſtro inſciti illi & arrogantes imitatores quàm propè abſint, per ſe liquet. Nec virile quidquam nec grande concipiunt proferúntque, & tamen, ſi ipſis de ſe creditur, ob neſcio quæ Poëtarum principibus direpta fragmenta ſimiles illis ac pæne pares videri volunt. Fucorum eſt iſtud ingenium, qui ad aliena pabula immunes ſedent, eáque, ut ſunt, conſtructa diripiunt. Apes in agris & ſaltibus rorem, & arborum lacrymas, & thyma, & flores nactæ, adeò copioſè ſtudioſéque ex iis, quæ in uſus ſuos opportuna ſunt, legunt, ut in earum Republicâ quædam ſortitò portas occupent, quæ venientium onera accipiant; at quâ deinde ſedulitate, quo artificio ceras ex illis, ex iſtis mella fingunt, thymum quidem floréſque redolentia, ſed transformatos? Quid aliis Virgilius debeat, nemo neſcit: nec ipſe pro modeſtiâ ſuâ tacet ac diſſimulat, cùm & Theocriti gratiâ, quem imitando exprimit, Sicelidas Muſas & Arethuſam invocat; & quod carmen Heſiodus Græcè, ſe Latinè per Italiæ oppida canere profitetur. Immenſam autem Iliados & Odyſſeæ opulentiam

lentiam Æneis explicat, quâ ipſa inſtructa ornatáque incedit. Sed hoc acerrimi judicii poëta conſecutus fuit, ut, cùm imitatio plerúmque declinet in peius, alii ex ipſo, non ipſe ex aliis, quos poſt ſe reliquit, ſimilitudinem duxiſſe videatur. Nec Horatius, ut veteres alios prætermittam, à præſtantibus è Græciâ poëtis laudem non mutuatus fuit: in quorum veſtigiis quàm ſæpè pedem poſuerit, credibile faciunt Lyricorum tenues illæ reliquiæ, quæ adhuc nobis è deflagrati Græcorum imperii cineribus ſuperſunt. Compendioſa igitur, & trita maximis etiam ingeniis via eſt, excellentium auctorum virtutes intelligendo primùm, deinde & imitando conſequi. In hanc ego vos viam deducere hoc libello volui. Difficilem, dicetis, & moleſtam, quâ per aliena veſtigia nunc hac, nunc illâ ratione decurrendum. At mihi credite, ut equi, dum in hippodromo exercentur, primùm quidem habenis & calcaribus non ſine moleſtiâ ſubiguntur nunc curſum rectum tenere, nunc gyro frangere; nunc incitatiore, nunc temperatiore gradu ferri; interdum in ſummâ pernicitate ſubitò reſiſtere, interdum foſſas aut repagula ſaltu ſuperare; agunt deinde palæſtrico more (nam morem uſus facit) expeditiùs omnia: ita qui in hoc curriculum ſeſe compulerint, laborioſa primùm iis eſt, deinde facilis exercitatio. Laborem certè jucundum reddit aſſecuta ſcribendi ratio, quam verborum delectus, ſententiarum pondus, brevitas integra, circumciſa copia, denique in quo ſunt omnia, ſtylus ad veterum leges efformatus commendant.

AUGU

AUGUSTI LAUDES:
REGULI CONSTANTIA, ET AD POENOS REDITUS.

Horat. lib 3. Ode 5.

CÆlo tonantem credidimus Iovem
Regnare :

præſens Divus habebitur
Auguſtus ,

adjectis Britannis
Imperio , gravibúſque Perſis.

Miléſne Craſſi , conjuge barbarâ
Turpis maritus vixit ?

& hoſtium
(Prô curia , inverſique mores !

Conſe-

ANTONIO L'HERMITE, SUPREMI CONCILII MECHLINIENSIS PRÆSIDI,

In M. Attilio Regulo Conſiliarii publico bono omnia, nihil ſuo metientis abſolutiſſimam imaginem.

CRedidimus, cælo ſiquando clarus ab alto
Intonuit, regnare Jovem, qui rumperet igni
Nubila, fulmineúmque ageret per inania currum:
At nunc, præſenti cujus ſub numine Roma eſt,
Auguſtus Cæſar poſitis ſacrabitur aris.
Dúmque illum Erigone intereà, cœtúſque Deorum
Indigetem accipiant, Divis adſcriptus, & ipſe
Exortus Divis, populíque, urbíſque vocari
Aſſueſcet votis. Extremos ille Britannos
Addidit imperio ſine cæde & ſanguine 1 victor.
Ille etiam noſtris opibus ſpoliíſque ſuberbos
Contudit Arſacidas, amiſsáque ſigna recepit,
Et Craſſi cladem manéſque piavit inultos.
Degener, & fruſtrà patriæ devota juventus
Sic vitam pepigiſſe, hos & celebrare hymenæos
Suſtinuit? tædíſque (nefas) dignata Latinis
Romanum mulier tenuit complexa maritum
Barbara? nec, ſoceri dextram indignatus & ora,
Abſtinuit thalamis gener, averſúſque refugit?
Quin etiam pictis pharetris, & acinace Medo
Accinctus molles humeros (prô ſancta Quiritum
Curia

1 *Non armis Britanniam Auguſtus, ſed benevolentiâ ſibi adjunxit. Viri quidam principes ejus loci, ut ait Strabo, legationibus obſequiiſq; Cæſaris Auguſti amicitiam conſecuti, & dona diis immortalibus in Capitolio poſuere, & univerſam penè inſulam Romanis conciliavere.*

Conſenuit ſocerorum in armis
Sub rege Medo Marſus, & Appulus,
Anciliorum, & nominis, & toga
Oblitus, æternæque Veſtæ,

Incolumi Iove, & urbe Româ?

Hoc caverat mens provida Reguli,

Diſſentientis conditionibus
Fœdis, & exemplo trahenti
Perniciem veniens in ævum,
Si non periret immiſerabilis
Captiva pubes.

Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus ſine cæde, dixit,
Direpta vidi.

Curia, & inverſi nullo ſub vindice mores!)
Conſenuit, feſsóſque trahens inglorius annos
Celavit canos galeâ, turpémque ſenectam.
Non Marſi, genus acre virûm, non Appula pubes
Juſſerat hoc ſperare. At Martis gloria noſtri,
Purpuráque, trabeæque, & lapſa ancilia cælo,
Æterníque ignes ſacrorum, Veſtáque mater
Exciderant animo. Quódque indelebile captis
Opprobrium, dum Roma viris, magníſque vigebat
Conſiliis, dum res Italûm, prolémque, domóſque,
Et Capitolinas ſervabat Juppiter arces
Incolumis, vitam indecores pepigere precando.
Caverat hoc durus bello, prudéníque futuri
Regulus, ipſam animis, ipſam præſtantibus armis
Deberi vitam reputans. Non ille Senatum
Multa reluctantem, & captos revocare parantem
Audiit. Infames leges, & inertia pacta
Reſcidit indignans: & ni captiva periret
Infelix pubes, nulli deflenda Quiritûm,
Quos, heu, quos patriæ caſus luctúſque canebat
Fatidicus! ſegnes olim volventibus annis
Venturos Latio juvenes, fortiſſima fruſtrà
Pectora, qui pugnas inter, lituóſque, tubáſque,
Confusáſque neces, pallentes morte futurâ,
Ultrò addant in vincla manus, nec viribus uſi
Vitam, quà fuerit fortuna facillima, quærant.
Uſque adeò & feræ ſtirpes contagia ducunt.
Signa ego Sidoniis, dixit, pendentia vidi
Noſtra tholis: pendent variæ circúmque ſupráque
Exuviæ, & nullis reſperſa cruoribus arma.
Scutáque, mucronéſque, extortáque tela, nec ulli
Fatales haſtæ. Vidi & thoracas ahenos,
Nec ſquamis laceros, nec adactâ cuſpide læſos,
Avulſos impunè humeris. Et nunc quoque Pœnus

Cin-

Vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero,

Portáſque non clauſas, & arva
Marte coli populata noſtro.

Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit.

Flagitio additis
Damnum. Neque amiſſos colores
Lana refert medicata fuco:
Nec vera virtus, cùm ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis ſe credidit hoſtibus:
Et Marte Pœnos proteret altero,
Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem.

Hic, unde vitam ſumeret inſcius,
Pacem duello miſcuit.

O pudor

Cingula, ſicut erant, noſtris fulgentia bullis,
Atque albas equitum parmas, habitúſque Gabinos
Servat adhuc. Vidi ipſe viros inimica volentes
Jura pati, & centum nodis poſt terga revinctos
Ire graves. Non libertas, multúſque Latinæ
Gentis honos revocare animos, nexáſque catenas
Rumpere: venalis vitæ ſpes una recurſat.
Me miſerum! quid nos Libye, Tyriíque coloni
Jam metuant? pandunt portas, laxántque revulſis
Clauſtra ſeris, & quà noſter ſeſe arduus olim
Intulerat prædâ gaudens, & ſanguine Mavors,
Securos illo ducunt in pulvere ſulcos.
At pudor incendet vires, auróque repenſus
Opprobrium ferro miles, criménque refellet
Acrior, & famæ impulſus melioris amore.
Quondam etiam ultrices iras expleſſe juvabit.
Scilicet is pavidis labor eſt, ea gloria vinctos
Sollicitat. Damno infandum cumulare paratis
Flagitium. Neque lana refert medicata colores
Muricibus Tyriis poſitos: nec Martia virtus,
Cùm ſemel exciderit, redit in præcordia victis.
Si denſas ubi cerva plagas, ferrúmque latronis
Evaſit pavitans, media in venabula frendens
Irruit, & ruptâ exſultat formidine victrix,
Credite, perjuris ſeſe qui credidit Afris,
Ibit in adverſos violentior. Ibit, & armis
Jam melior, victos pugnâ bellóque ſubactos
Proteret inſultans, qui ſtrictis lora lacertis
Senſit iners, timuítque mori. Nil demere vincla
Profuerit, cui vita probro eſt. Malè námq; precando
Exigitur, quod Mars ferro extorquere cruento
Debuerat. Malè tum dextræ tenduntur inermes,
Cùm fremitus pugnantûm inter, gemitúſque cadentûm
Victorem ulciſci decuit. Quid noſtra juventus
Inter-

O pudor!
O magna Carthago probroſis
Altior Italiæ ruinis!

Fertur pudicæ conjugis oſculum,
Parvóſque natos, ut capitis minor,
A ſe removiſſe, & virilem
Torvus humi poſuiſſe vultum.

Donec labantes conſilio Patres
Firmaret auctor numquam aliàs dato,
Intérque mœrentes amicos
Egregius properaret exul.

Intereà ? pacem mediis immiſcuit armis,
Vecors, quæ quod nunc ſpiret, cladíque ſuperſit
Ipſa ſuæ, lacrymis debet, turpíque catenæ.
Jámque adeò aut hoſti ſupplex nos dextera ſervat,
Aut fuga: ſic pugnat, ſic orbi Roma timetur.
O pudor! ô belli ſtudiis magnæ æmula Romæ
Carthago! at non tam virtus ſuper æthera tollit
Te tua: probroſis creſcit tibi fama ruinis
Æneadûm: tibi noſtra facit ſocordia nomen.
Dixerat, & nondum verbis mentémque calorémque
Explerat ſatis. Attoniti hæc haud mollia fatu
Secum agitant Patres animo, longúmque morati
Ora tenent, oculóſque: ſilent auguſta Senatus
Atria: mirantur vultus, habitúmque loquentis:
Mirantur vinclíſque animum, mortíque paratum.
Non mens his eadem, non idem ſenſus: at ille
Ingens conſilio, factis ingentior ardet
Maturare viam, diróſque reviſere Pœnos;
Pignoráque,& thalami ſociam complexibus arcet.
Non illam lacrymas, non illam ſuſtinet ultrà
Perdere blanditias, & amanti dulcia quondam
Oſcula, dum liber, dum non obnoxius ulli
Civis erat: nunc ſe vinctum, capitíſque minorem.
Sæpè etiam patrem parvis tenuiſſe lacertis
Dicuntur pueri flentes, abitúmque morantes.
Sed parvos (quamquam nihil his violentius eſſet)
Aſper, & implacidus durâ cervice lacertos
Dimovit pater, atque ora indignantia flecti
Torvus fixit humi: nullíque audita priorum
Conſilia ingreſſus, Patres firmare labantes
Inſtitit. Illum iterùm ante alios mœſtiſſima conjux
Sciſſa comas, & quæ poterat moritura videri,
Lamentis, gemitúque, & luctiſono plangore
Proſequitur, lacrymíſque inter mandata profuſis
Luget,

Atqui ſciebat quæ ſibi barbarus
Tortor pararet:

non aliter tamen
Dimovit obſtantes propinquos
Et populum reditus morantem:
Quàm ſi clientûm longa negotia
Dijudicatâ lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

NEREI VATICINATIO
DE RUINA TROIÆ.

Horat. lib. 1. Ode 15.

PAſtor cùm traheret per freta navibus
Idæis Helenam perfidus hoſpitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata.

Malâ ducis avi domum,
Quam multo repetet Græcia milite,

Con-

Luget ut extinctum. Sed nullis flectitur exul
Egregius lacrymis, properátque volentibus illuc
Ire animis, quò pacta fides, duræque vocant res.
Atqui non illum Libyci latuere furores.
Phœbeos ignes, Phœbeíſque ignibus orbes
Obverſos oculorum, & ſqualida carceris antra,
Et vigiles noctes, & quidquid tortor ab illo
Barbarus exegit, bello truculentior ipſo,
Haud vanus jam ſecum animo præceperat augur.
Perſtitit invictus tamen, & vincla omnia rupit
Conjugiíque, domúſque; undámque, moráſque
frementis
Evicit populi, tectíſque exceſſit avitis
Haud alio vultu, quam ſi poſt longa clientûm
Jurgia, feſſum urbis, ſtrepitúque excedere lætum,
Aut nemore aut densâ platanis frõdentibus umbrâ
Sive Venafrani colles, ſeu molle Tarentum
Victorem cauſæ acciperent, curíſque levarent.

JACOBO DE CALVART,

SUPREMÆ CURIÆ MECHLINIENSIS
CONSILIARIO.

Bellorum everſorúmq; Regnorum cauſas Nerei quoq; judicio in peccata conferendas.

NAvibus Idæis profugus Lacedæmone paſtor
Pergama cùm peteret, traherétque per alta
Lacænam
Perfidus, hos illi luctus & fata canebat
Vaticinans Nereus. Luctus & fata canentem
(Quippe pater rapidis indixerat otia ventis)
Audivere procùl venti fluctúſque ſilentes.
Infelix prædo! lævo tibi numine Divûm
Ducitur, armorum longo repetenda tumultu,
Nupta domum. Jam ſigna dabit, jam Græcia coget
Undíque

Conjurata tuas rumpere nuptias,

Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moves funera Dardanæ
Genti!

jam galeam Pallas, & ægida,
Currúſque, & rabiem parat.

Nequidquam, Veneris præſidio ferox,
Pectes cæſariem, gratáque feminis
Imbelli citharâ carmina divides.

Nequid

Undique in arma viros. Phthiam, & Salaminia regna,
Dulichiúmque, Pylúmque, Agamemnoniáſque Mycenas,
Myrmidonũ Dolopúmque urbes,& robur Achivũ,
Ætolóſque Arpos campis effundet apertis,
Atridæ læſo auxilium: ſimul æquora velis
Tota teget. Ne fide tuis, néve Hectora belli
Finge moram: vincent Danai,perjuráque rumpent
Fœdera, & infames tecum fugientis amores,
Aulide teſtati Superos, aráſque Dianæ.
Ipſe Deos fruſtrà patrios, Pyrrhúmque furentem
Incuſans Priamus patrio cadet hoſtia buſto
Infelix. Secum natos, ſpem gentis inanem,
Aſſaracíque Larem, veteríſque inſignia regni
Exitio involvet. Jam nunc mihi tota geri res,
Iam conferre manum, jam curru ſtare videtur
Æacides. Eheu,quantus per corpora manat
Sudor equis,quantúſque viris! Quot adultera virgo
Funeribus dotanda venis! Non arma viróſque
Correptos undis (Xanthum, Simoëntáque teſtor)
In mare ſanguineis evolvunt fluctibus amnes.
Fallor? an & ſubeunt animis cæleſtibus iræ,
Ultoréſque Deos in Dardana ſuſcitat arma
Perfidia,exſtinctúſque pudor? Jam torva comantem
Induitur galeam, jam concutit ægida Pallas,
Et currus parat,& rabiem, juſtúmque furorem.
Nequidquam, arbitrii pretio Veneríſque ſuperbus
Præſidio,niveâ pectes cervice fluentem
Cæſariem, & molli formam profitebere cultu;
Dardaniáſque nurus inter tibi Lydia poſces
Barbita, cuique ſuam dicturus carmine laudem.
Scilicet & flavi crines, & eburnea cervix
Semiviri Phrygis, & choreis & amoribus apti
Imbellis citharæ cantus terrore Pelaſgos
Implebunt animos,claſsíque opibúſque timentes.

Nequidquam thalamo graves
Haſtas, & calami ſpicula Gnoſii
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Aiacem, tamen, heu, ſerus adulteros
Crines pulvere collines

Non Laërtiaden, exitium tuæ
Gentis, non Pylium Neſtora reſpicis?
Vrgent impavidi te Salaminius
Teucer, te Sthenelus ſciens
Pugnæ, ſive opus eſt imperitare equis,
Non auriga piger Merionen quoque
Noſces. Ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre.

Quem tu, cervus uti vallis in alterâ
Viſum parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,

Non

Nequidquam, thalami ſpondâ compoſtus eburnâ,
Bellantûm ſtrepitus, & Gnoſia ſpicula, & haſtas,
Et Telamoniaden curſu ferróque ſequentem
Fatifero, belli rudis & ſine pectore miles
Effugies. Ut te primis fortuna periclis
Eripiat; tamen, heu, nitidas Syrióque madentes
Rore comas, multo commiſtus ſanguine pulvis
Collinet, & lætos oris confundet honores.
Non Laërtiaden Phrygiis ſuprema ferentem
Excidia, & ſignum averſæ fatale Minervæ
Effractis rapientem adytis, non Neſtora demens
Reſpicis? infeſto ſequitur te vulnere Teucer
Impavidus: jam jámque latus premit, & ferit haſtâ
Expertus pugnæ Sthenelus, dum cominus æquo
Congreditur pede, ſeu currus in pulvere verſat,
Non auriga piger. Noſces, quid dextera poſſit
Merionis. Viden' ut furiis metuendus & armis
Tydides te te mediâ veſtigat arenâ?
Uni odiis, uni telis ardentibus inſtat.
Hic vir, hic eſt, ſibi quem famâ & felicibus auſis
Præferri gaudet genitor, cùm Rheſus, & Hector,
Et Venus, & Mavors, & Pallas, & omnia nati
Occurrunt animo non invidioſa paterno.
Quid tibi, cùm ſævis in te ruet obvius armis,
Mentis erit! Solo inſtantis terrebere vultu.
Qualis in adverſis nemoroſæ vallibus Idæ
Cerva lupum vacuas arentem ſanguine fauces
Cùm videt accelerare, fugit: non læta morantur
Gramina, non gelidi fontes, umbroſáque tempe.
Illa volat, crebróque pavens quatit ilia pulſu.
Sic quoque Tydidæ viſu tremefactus, & amens
Terga dabis: pulſans quatiet præcordia terror,
Præcludétque vias animæ, curſúſque labore
Deſtituet feſſos ſublimis anhelitus artus.

Non hoc pollicitus tua.

Iracunda diem proferet Ilio,
Matroniſque Phrygum claſſis Achillei.

Poſt certas hiemes uret Achaicus
Ignis Iliacas domos.

IN BELLUM CIVILE
GESTUM HINC BRUTO ET CASSIO; ILLINC AUGUSTO ANTONIO, ET LEPIDO DUCIBUS.

Horat. Epod. Ode 7.

QVò, quò ſceleſti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enſes conditi?

Parúmne campis atque Neptunó ſuper
Fuſum eſt Latini ſanguinis?
Non ut ſuperbas invidæ Carthaginis
Romanus arces ureret:

Intactus aut Britannus ut deſcenderet
Sacrâ catenatus viâ:

Sed

At non illa tuæ quondam promiſſa dediſti,
Cùm molli fotus gremio præclara juventæ
Facta tuæ, certos arcus, & ſpicula juſſo
Fixa loco, medióque greges ex hoſte receptos
Narrabas fidens animi, & ſecurus amorum.
I nunc, & Troiæ vires, ceſſuráque jacta
Dorica caſtra tuis. Claſſis tardantis Achillei
Iracunda diem vertendæ proferet urbi,
Matroníſque Phrygum: ſed non & Troica ſemper
Duci bella ſinet, juratáque fallet inultus
Numina. Poſt certas hiemes conſidet in ignes
Ilion Argolicos, victórque à culmine verſæ
Inſiſtet Troiæ cineres, Aſiæque ſepulcrum.

FERDINANDO DEL PLANO SOCIETATIS JESU RECTORI BRUXELLENSI

Horatianam hanc inſcribebat querimoniam, à temporibus noſtris non alienam, quibus Europæ arma in ipſius exitium verſa.

QUò vos, quò belli rabies, furiæque, ſceleſti,
Præcipitant? aut cur iterùm, quos Roma nefandis
Jam ſaturata odiis, pugnáſque exoſa ſuorum
Condidit, aptantur dextris horrentibus enſes?
Neptunúſne parùm, campíque hauſere Latini
Sanguinis? At non ut Tyrios, atque invida noſtris
Litora litoribus victor ditione teneret
Auſonius: non ut magnæ Carthaginis arces
Ureret, &, cinerem preſſo inſectatus aratro,
Inviſum genus & ferro deleret & igni.
Prô pudor! intactam cur non his fregimus armis
Albionem, & Tuſco Tameſim ſubjecimus amni?
Cur non hunc noſtris vinctum poſt terga catenis,

Sed ùt ſecundùm vota Parthorum ſuâ
Vrbs hæc periret dexterâ.

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Vmquam, niſi in diſpar feris.

Furórne cæcus, an rapit vis acrior,
An culpa? reſponſum date.

Tacent, & ora pallor albus inficit,
Mentéſque perculſæ ſtupent.

Sic eſt: acerba fata Romanos agunt,
Scelúſque fraternæ necis:
Vt immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

AD SODALES.

Actiacam Auguſti victoriam celebrat.

Horat. lib. 1. Ode 27.

NVnc eſt bibendum:

nunc pede libero

Pulſanda tellus:

Cur non & puppes, & roſtra Britannica ſacrâ
Vidimus ire viâ? Quo nil funeſtius ipſi
Arſacidæ Latio voveant, tibi movimus arma
Roma parens: & quam dederas luciſque ſuíque
Contemtricem animam miles projecit, ut ipſa
Viribus uſa tuis, atque hoſti flenda perires.*
At non ille lupis, non ille leonibus umquam
Mos fuit. In diſpar, aliáque à ſtirpe profectum
Inſiliunt genus: hîc rabiem, dentéſque fatigant.
Voſne igitur cæcus furor, an vis acrior urget,
Romulidæ? an ſcelera, & ſcelerum ſtimulántque trahúntque
Ultrices Diræ, tædíſque ardentibus inſtant?
Dicite. Quæ tandem vobis reſponſa dabuntur
Æqua ſatis? muſſant taciti, pallórque feroces
Infecit vultus, & diri conſcia Martis
Mens ſtupet attonitis, nec cauſas invenit armis.
Sic eſt: præcipites impellunt fata Quirites,
Fraternæque necis facinus, cùm perdere noſtræ
Suſtinuere manus, quem nec lupa fera,nec amnis
Perdiderat,ſervans puerum nil tale merentem.
Hic cruor, hæc ſeros exercet culpa nepotes.

CASPERIO GEVARTIO,
CONSILIARIO
ET HISTORIOGRAPHO CÆSAREO,
AC REGIO;
Cæſarei Imperij primùm ſtabiliti victoriam.

NUnc madeât Baccho calices,fertíſq; revincti
Tempora Lenæum Marti libemus honorem.
Armorum ceſſere metus, & libera noſtris
Otia ſunt choreis: nunc nunc pulſanda ſoluto
Terra pede eſt, plauſúmque procùl, vocéſque canentûm

nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, Sodales.

Antehac nefas depromere Cæcubum
Cellis avitis, dum Capitolio
Regina dementes ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens
Sperare, fortunâque dulci
Ebria.

ſed minuit furorem
Vix una ſoſpes navis ab ignibus.

Mentémque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Cæſar, ab Italiâ volantem
Remis adurgens: accipiter velut
Molles columbas,

aut

Romani montes, exceſáque montibus antra
Ingeminent. Quid adhuc animis incluſa, Sodales,
Gaudia diſſimulamus? amat victoria pompas,
Et Dis ſollemnes epulas: & jam dare templis
Munera, jámque aras, ac pulvinaria Divûm
Tempus erat dapibus, Salióque ornare paratu.
Antè nefas fuerit cellis deprómere avitis
Cæcuba, dum Memphis patrio Capitolia ſiſtro
Terruit,& cladem imperio funúſque paravit.
Hos mulier demens animos, miſsíque Canopo
Semiviri attulerant, vino myrrhâque madentes,
Marcidáque obſceno depaſti corpora morbo.
Quid non illa ſibi Phariis promiſit ab armis?
Quid non & primos inter ſperavit amores,
Romanique ducis thalamos? Videt ultima ſecum
Bactra vehi,ſecum Eois tumefacta triumphis
Agmina,ſecum Arabas,raptóſque in bella Sabæos.
Æſtuat impatiens animi, ceu Baccha liquenti
Victa Deo, mediiſque ferox in millibus ardet.
Heu quò fortunæ dulcis furor ebria raptat
Pectora! Leucate ſed enim, commiſſáque velis,
Cæſar, vota tuis, & Phœbi numina faſtus
Niliacos fregere. Nihil fulgentia roſtra,
Nil ebur, aut pictas juvit tutela carinas.
Iſidáque, & fulvis præfixum puppibus Apin,
Omnigenóſque Deos, quibus unda pepercerat, ignis
Abſtulit. Hæſere affixi,telluris amore,
Semiuſtis nautæ tabulis: ſervata triumpho
Vix ratis una fuit. Fruſtrà Mareotica vina
Lymphatæ addiderant animos. Videre volantem,
Et Nilo pariter, libertatíque timentem
Æquora: vinclorum celeres timor addidit alas.
Ac veluti multo accipiter per nubila gyro
Indulgens, imbellem oculis ſi fortè columbam

aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Æmoniæ: daret ut catenis
Fatale monſtrum.

Quæ generoſiùs
Perire quærens, nec muliebriter
Expavit enſem, nec latentes
Claſſe citâ reparavit oras.

Auſa & jacentem viſere regiam
Vultu ſereno fortis, & aſperas
Tractare ſerpentes, ut atrum
Corpore combiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:

Sævis Liburnis ſcilicet invidens
Privata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho.

Sortitur,mora nulla, volat, jam jámque tenenti
Aſſimilis, roſtróque minax atque unguibus inſtat:
Aut qualis citus Æmonio venator in arvo
Deprenſum inſequitur leporem,celeríque canum vi
Urget agens pavitantem, & curſu extrema moventem:
Haud aliter Latio profugam terrétque, premítque
Ionio invectus Cæſar. Jam vincla fugaci
Certa parat: jam ſacro ardet deducere clivo
Fatalem Italiæ, & Nili trepidantis Erinnyn.
At non illa pavens, miseríſque exercita rebus,
Fortunam increpitat:ſequitur,quocũque volentem
Lex adverſa vocat fatorum, & Jupiter hoſtis.
Unum amens agitat generoſo occurrere leto.
Uſque adeò extremo fortunæ in limite cedunt
Feminei(quid enim metuat moritura?)timores.
Non illam,quamquam Nilus pater oſtia ſeptem,
Cæruleóſque ſinus, latebroſáque flumina victæ
Panderet, obſcurâ ſe condere vidit in ulvâ.
Non terrere novis inſtantem claſſibus hoſtem
Cura fuit. Veteres arces, & mœnia Lagi
Quadrijugo invehitur curru,ſimulátq; triumphos,
Non ignara metus vultu celare ſereno.
Quin etiam jam certa mori,atque immanibus auſis
Effera, pectoribus liventes admovet hydros.
Ipſa volubilibus candentia brachia ſpiris
Implicat: ipſa ultrò ſquamis horrentia terga
Sanguineáſque jubas,maculoſáque colla venenis
Arrigit: & quantò linguis animáque nocenti
Acrius inſurgunt, tantùm ipſa ferocia creſcit,
Et leti furialis amor. Tyrrhena per alta
Privatam adverti Latio, funeſtius ipsâ
Morte malum eſt. Tibi, Roma parens, ſævíſque Liburnis
Invidet hunc de ſe titulum. Capitolia, Cæſar,
Victores currus, plauſus, fremitúſque Quiritûm,

AD GROSPHUM.

Tranquillitatem animi optari ab omnibus, eámque coërcendis cupiditatibus comparari.

Horat. lib. 2. Ode 16.

OTium Divos rogat in patenti
Prenſus Ægeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furioſa Thrace,
Otium Medi pharetrâ decori,
Groſphe, non gemmis, neque purpurâ venale, nec auro.
Non enim gaza, neque conſularis
Submovet lictor miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.
Vivitur parvo benè, cui paternum
Splendet in menſâ tenui ſalinum,
Nec leves ſomnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.

Regiáque indignis cervix oneranda catenis,
Et ſeu quid victus, ſeu victor cogitat, ægrum
Incendunt animum. Quæ non opprobria ducat
His mulier leviora, orbis, ſi fata tuliſſent,
Dotanda imperio, nec adhuc oblita quid eſſet,
Nec dominum dignata? Juvat, quando arma furenti
Sors inimica negat, juvat exturbare venenis
Infelicem animam, & ſeſe ſubducere pompæ
Romulidûm: ſecum hæc aufert ſolatia mortis.

FREDERICO DE MARSELAER, EQUITI, TOPARCHÆ DE PARCK, &c.

OTia Carpathio deprenſus navita ponto
Expoſcit Superos, cùm Lunam turbida condunt
Nubila, nec laceris prælucent ſidera velis.

Otia Thrax, durum Martis genus, otia Medus
Inſignis pharetrâ, non gemmis, Groſphe, nec auri
Pondere, nec Tyrio regum venalia cultu.
Nam neque Parthorum gazæ, neque divitis Indi
Munera componunt animum rationis egentem,
Diſcordémque ſibi. Si vulgi ignobilis undam,
At non & miſeros lictorum virga tumultus
Pectoris, & curas circum laqueata volantes
Limina ſubmoveat. Parvo benè vivitur illi,
Cui patrium in menſâ tenui ſplendere ſalinum
Contigit, & lenes ſomnos neque ſordidus auri
Rum-

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitioſa naves
Cura: nec turmas equitum relinquit
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.
Lætus in præſens animus, quod ultrà eſt,
Oderit curare, & amara læto
Temperet riſu. Nihil eſt ab omni
Parte beatum.
Abſtulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit ſenectus.
Et mihi forſan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum, Siculæque circum
Mugiunt vaccæ: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctæ
Veſtiunt lanæ: mihi parva rura, &
Spiritum Graiæ tenuem Camœnæ
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

Rumpit amor, gelidúſve pavor. Quò vota pre-
céſque
Mittimus, & fortes anguſto poſcimus ævo
Plurima? quid terras alio ſub ſole jacentes
Quærimus incerti rerum? quis ſe quoque fugit
Extorris patriâ? ſcandit vitioſa fugaces
Cura rates, tergóque equitis fugientis inhæret,
Ocior & cervis, & aquoſis ocior Euris.
Vividus in præſens animus curare, quod ultrà eſt,
Oderit, & læto moderetur triſtia riſu
Vitæ fata ſuæ. Nihil omni parte beatum eſt.

Abſtulit Æaciden clarum fulgentibus armis
Mors cita: Tithonum minuit longæva ſeneƈtus.
Et forſan, quodcúmque tibi ventura negarit,
Porriget hora mihi non invidioſa roganti.
Mille tibi vacuis paſcunt in ſaltibus agnæ:
Te circum Siculas audis mugire juvencas,
Quadrupedéſque tibi campos hinnitibus implent
Eleis digni ſpatiis: te vellera Pœno
Murice tincta tegunt: agro mihi Parca Sabino
Rus dedit, & Graiis primùm modulata Camœnis
Romanis aptare modis, vúlgúſque malignum
Spernere, fatorum vates non vana meorum.

RUSTICÆ VITÆ LAUDES.

Horat. Epod. Ode 2.

BEatus ille, qui procul negotiis
(Vt priſca gens mortalium)

Paterna rura bobus exercet ſuis,

Solutus omni fenore.

Nec excitatur claſſico miles truci,

Nec horret iratum mare:

Forúm-

PETRO VANDE VVALLE,

PARENTI SUO,

TENEDIJ DOMINO,

Procùl ab ambitu & curis in Molebecano ſuo ſibi & ſecum viventi.

FElix ſorte ſuâ, quem non ignava ſequentem
Otia rus patrium dulci complectitur umbrâ.
Longæ illi Curæ inſomnes, comitúmq; Laborum
Inviſæ facies, quæ multa & magna moventem
Huc celerem atque illuc rapiant, pérque ardua verſent,
Ipſe ſibi ſemper vacat, aggreditúrque quod inſtat:
Arváq;, quæ quondam proavi non magna tenebãt,
Exercet patiens operum; armentóque quotannis
Sortitus ſobolem, fortiſſima corpora tauros
Inde legit, quos dehinc domitos aſſueſcere cogat
Servitio, & terram impreſſo proſcindere aratro.
Non pretio nummos redimit, pretióve redemtos
Occupat, & fenus tabulis ſubducit avaris.
Fenus amat, quod ſponte ſuâ juſtiſſima tellus,
Et gravidæ pecudes, & meſſis reddit, & arbor.
Sic olim, ut perhibẽt, cùm fraudum ignara vigeret
Simplicitas, neque faſtus adhuc, auríque cupido
Improba criminibus nomen poſuiſſet honeſtum,
Innocuæ vixere animæ, parvóque beatæ.
Quid refert, alius thalamo ſublimis eburno,
Ille toro, cui ſponda ſalix, aut fiſſile robur,
Componat caput? Hîc mulcet, reficítq; jacentem
Alta quies, lecto non abrumpenda ſaligno.
Quippe ubi nec primæ, nec ſeræ tempora noctis
Diſtinguunt litui, rumpúntque ſilentia cantu.
Non, ſi diſcordes miſcent freta fervida venti,
Æquo-

Forúmque vitat,

& ſuperba civium
Potentiorum limina.

Ergò aut adultâ vitium propagine
Altas maritat populos :

Aut in reductâ valle mugientium
Proſpectat errantes greges :

Inutiléſque falce ramos amputans
Feliciores inſerit :

Aut

Æquoreos horret fremitus, humilíſque pavenſque
Numina conclamat, ne quid nimboſus Orion,
Ne quid atrox peccet Boreas, laceræque carinæ
Addat opes pelago. Vitat fora, vitat & æſtus
Undantis populi: nec quid tabularia, nec quid
Jura ferant, meminit. Non illum aurora morantem,
Quæ ſe non alibi primúmque oſtendit Eoum
Pulcrior, ad lites clamoſáque jurgia cogit.
Nec jam defeſſus longas evolvere cauſas,
Orando ingratos queritur ſe condere ſoles.
Sollicitent votis alii invidioſa potentûm
Arbitria: obſideant aditus, atque alta ſuperbis
Atria porticibus, certatímque oſcula pugnent
Præripere, & primas dominis jam mane recenti
Dicere blanditias. Hæc ille Capharea ſaxa,
Has prudens metuit Symplegadas, & ſibi faſces
Ac trabeas ſinit emeritum exorare clientem,
Semotus longè populo, & civilibus undis.
Ergò illum aprici colles, campíque feraces
Curarum expertem accipiunt. Hîc imperat arvis
Ipſe ſuis, terráſque docet parere volentes,
Nec regum, ſua regna videns, ſuſpirat honores.
Nunc vites ferit, &, verni cum palmitis ætas
Prima viret, tenerum virgis furcâque bicorni
Tollit humo: dein & validi propagine fetus
Populeas latè ſtirpes ulmóſque maritat.
Nunc illum procul umbroſâ ſub fronde morantur
Seceſſus pulcri nemorum, valléſque reductæ,
Faunorum domus. Hîc pingues errare juvencas
Proſpectat: longè reſonant mugitibus agri,
Paſcuáque, & noti gregibus ſitientibus amnes.
Venerit inſitio; juvat hunc, juvat arboris illum
Felicis fruticem peregrino includere ligno.
Finduntur nodi: reſecantur, inutile pondus,
Silve-

Aut preſſa puris mella condit amphoris,
Aut tondet infirmas oves.

Vel cùm decorum mitibus pomis caput
Autumnus arvis extulit,
Ut gaudet inſitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpura,

Quâ muneretur te, Priape, & te pater
Silvane tutor finium!

Libet jacere modò ſub antiquâ ilice;
Modò in tenaci gramine.

Labun-

Silveſtres rami : ramus felicior alter
Inſeritur : ſurgunt udo nova germina libro.
Mirantur platani malos , mirantur & ulmi
Ignotas glandes : & non gentilibus ornus
Stat curvata pyris , nec ſeſe agnoſcit in illis.
Nunc apibus fetis cellas diſtentáque melle
Horrea rimatus populat , puríſque recondit
Aurea dona cadis : nunc mollis vellera lanæ
Infirmo pecori frondente ſub ilice tondet.
Inde ubi formoſum pomis & mitibus uvis
Frugifer autumnus flavis caput extulit arvis,
Quàm juvat hìc atque hìc , ut ſe malúſve, pyrúſve
Obtulit , & pomis oculos dextrámque legentis
Prima vocat, fetu gravidos adducere ramos !
Felices ramos , quos ipſe inoleſcere nuper ,
Et genus invitis docuit committere truncis.
Quàm juvat & plenis pendentem vitibus uvam
Carpere , certantem Tyrios anteire rubores !
Tum tibi , quòd fruges , & munera divitis horti
Servaris , furum cuſtos aviúmque , Priape,
Primitias fert in calathis , falcíque ſalignæ
Pampineam circùm intexit , ſua vota , coronam ,
Téque vocat Silvane pater : tibi pinguia culta
Tuta refert ; tibi depulſos à meſſibus apros,
Et morſus pecorum , averſúmque à palmite caprum.
Fortè aliquis ſoles, dum nulla hìc porticus Arcton
Excipit & Borean , ſub iniqui ſidere Cancri
Ardentes metuat. Sed enim , niſi nuda per agros
Corpora meſſorum ſudore fluentia cernas,
Ignores propè , quid rapidi vis ignea Phœbi ,
Quid Leo , quid Cepheus , ſitiénſque Canicula poſſit.
Nunc juvat ignavos æſtus vitare ſub altâ
Ilice ; nunc viridi ſubmittere corpus in herbâ ,
Quà ripæ , & ripis natæ frondentibus umbræ
Æſtibus

Labuntur altis interim ripis aquæ :
Queruntur in ſilvis aves ,
Fontéſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.

At cùm tonantis annus hibernus Iovis
Imbres nivéſque comparat ;
Aut trudit acres hinc & hinc multâ cane
Apros in obſtantes plagas :

Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos :

Pavidúmque leporem, & advenam laqueo gruem
Iucunda captat præmia.
Quis non malarum , quas amor curas habet,
Hæc inter obliviſcitur ?

Æſtibus & medio ſuadent decedere ſoli.
Intereà gelidi fugiunt per gramina rivi,
Arboribúſq; vagantur aves : nemus omne querelis
Perſonat : irriguo quà fons argenteus agro
Labitur, attritos inter levis unda lapillos
Obſtrepit, & dulces invitat murmure ſomnos.
At cùm jam pluviâ, & nivibus, canâque pruinâ
Frigidus hibernum contriſtat Juppiter annum,
Quæ non aucupiis, quæ non venatibus illic
Gaudia proveniunt ? altis de montibus actus
Fertur aper : fruſtrà ille animos, ſetáſq; comantes
Arrigit, & ſpumis albet ferventibus ora,
Fulmineúmq; acuit nodoſa ad robora dentem.
Audaces inſtant Umbri, fortéſque Moloſſi,
Albanúmq; genus, non certi cedere, quamquam
Nunc hos obliquo, nunc illos diſſipat ictu.
Tantus amor prædæ eſt, & ſævi gloria morſus.
Nec minùs & curſu juvenes jaculíſque fatigant
Setigerum : hortantur ſeſe, & latrantibus addunt
Cum clamore animos, dum tandem in retia trudant
Frendentem, & teretes nodos differre parantem.
Accurrit victor, ſplendentíque ilia ferro
Tranſadigit : lato ſequitur de vulnere ſanguis,
Procumbítq; ferox, & adhuc in morte minax ſus.
Forſitan & tutas placeat levioribus ire
In prædas ſtudiis. Venit hinc quoq; grata voluptas
Ex facili capienda. Plagas & retia levi
Diſtendit furcâ, turdóſque invitat edaces
Callidus, & ſparſis incautos fallit olivis.
Aut pavidum ſequitur leporem, laqueóq; tenaci
Strymoniam captat volucrem, jucunda laboris
Præmia. Quis non hæc inter, quodcúmque malorum
Secum amor infelix trahit, invidiámque, metúmque,
Et ſpes ambiguas, & quas pudor ipſe repulſæ

Inge

Quòd ſi pudica mulier in partem juvet
Domum, atque dulces liberos,

Sabina qualis, aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli,
Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum
Laſſi ſub adventum viri,
Claudénſque textis cratibus lætum pecus
Diſtenta ſiccet ubera,
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemtas apparet:

Non me Lucrina juverint conchylia,
Magiſve rhombus, aut ſcari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hyems ad hoc vertat mare.

Non Afra avis deſcendat in ventrem meum:
Non attagen Ionicus
Iucundior, quàm lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis arborum;
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malvæ ſalubres corpori;
Vel agna feſtis cæſa Terminalibus;
Vel hœdus ereptus lupo.

Has inter epulas ut juvat paſtas oves
Videre properantes domum!

Ingeminat curas, & numquam longa fruenti
Gaudia nubiferis tradit diffundere ventis?
Quid ſi contigerit priſcis quoque moribus uxor,
Quæ caſtum ſervet thalamum, quæ rémque domúmque
In partem juvet, & dulces educere natos?
Qualis erat Tatio quondam regnante Sabina
Duratas calloſa manus, aut Appula mater
Sole rubens. Quid ſi, poſito cùm feſſus aratro
Vir redít, illa focum lignis & cortice ſicco
Exſtrüat, ac lento textis de vimine ſeptis
Includat lætum pecus, & turgentia ſiccet
Ubera? ſi, quamquam calices & pocula ponat
Fagina, vina ferat, quæ dulci condita lenit
Ipſa cado, menſiſque dapes apponat inemtas,
Delicias faciles? non me tum regia, non me
Regum epulæ teneant. Per me conchylia teſtis
Tuta ſuis, ſaxo maneant affixa Lucrino.
Per me ſecurus Calabro natet æquore rhombus,
Et ſine fraude ſcarus depaſtas ruminet herbas,
Si quem fortè procùl fluctu tumefactus Eoo
Adria jactatum noſtris acceperit undis,
Aut Tyrrhena fremens ad litora verterit Eurus.
Non mihi tum Libye, non mollis Jonia pictas
Mittat aves: tantùm glauco mihi Palladis arbor
Caneſcat fetu, pinguéſque miniſtret olivas.
Obvia me lapathi prato gaudentis aperto
Herba juvet, malvæque leves, gravibúſque ſalubres
Corporibus; vel quæ lactens cadit hoſtia feſto
Termine ſancte tuo, cúm te vicinia ſupplex
Defixum colit, & ſerto frondente coronat:
Aut mea, quod ſatis eſt, hilaret convivia cano
Præda excuſſa lupo villis ſtillantibus hœdus.
Ut juvat has epulas inter ſpectare bidentes,
Cùm ſeſe è paſtu referunt! ut cruribus ægrè

Videre feſſos vomerem inverſum boves
Collo trahentes languido,

Poſitóſque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares!

Hæc ubi locutus fenerator Alphius,
Iam jam futurus ruſticus,

Omnem relegit Idibus pecuniam;
Quærit Kalendis ponere.

AD POSTUMUM.

Mortem vitari non poſſe.

Horat. lib. 2. Ode 14.

EHeu fugaces, Poſtume, Poſtume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & inſtanti ſenectæ
Afferet, indomitæque morti.

Ubera circumeunt! ut multo lacte gravatæ
Ad mulctram injuſſæ veniunt, gaudéntque levari!
Ut juvat ex agro reduces ſpectare juvencos
Longorum feſſos operum, & grave robur aratri
Vomere ſuſpenſo attritâ cervice trahentes!
Ut juvat & vernas, numeroſæ examina villæ,
Lucentes ignes circum lætóſque Penates,
Aſpicere, agreſti curantes corpora menſâ!
Dixerat hæc dives poſitis in fenore nummis
Alphius; atque aliud meditans, & totus in illo,
Damnabat tabulas, loculos damnabat & aurum.
Innocui ruris ſerò intellecta voluptas
Una eſt ante oculos, unâ ſuſpirat in illâ.
Nunc placet arvorum cultus, nunc cultus habendo
Impenſus pecori: ſubeunt modò fervida pleno
Muſta lacu, modò qui pomis exuberat annus:
Et modò delectant ſaltus venatibus apti.
Omnia perſuadent curas mutare priores.
Jámque emturus agros exacta relegerat æra
Idibus: at (victrix adeò natura recurrit)
Hæc eadem lucro ſervat, ponítque Kalendis,
Protinus agrorum oblitus, vitæque beatæ.

ILLUSTRIBUS, NOBILIBUS, INGENUIS ADOLESCENTIBUS CONVICTUS ANTUERPIENSIS SOCIETATIS IESU,

Ultima neceſſitatis utilem memoriam.

EHeu, præcipiti labuntur, Poſtume, curſu,
Poſtume, non umquam rediture tempora vitæ.
Nec pietas ullam rugis, triſtique ſenectæ
Allatura moram eſt: tacitè properantibus annis

Non ſi tricenis, quotquot eunt dies,
Amice, places illacrymabilem
Plutona tauris: qui ter amplum
Geryonen, Tityónque triſti
Compeſcit undâ, ſcilicet omnibus,
Quicumque terræ munere veſcimur,
Enavigandâ, ſive reges,
Sive inopes erimus coloni.
Fruſtrà cruento Marte carebimus,
Fractiſque rauci fluctibus Adriæ:

Fruſtrà per autumnos nocentem
Corporibus metuemus Auſtrum.

Viſendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danai genus
Infame, damnatúſque longi
Siſyphus Æolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor: néque harum, quas colis, arborum
Te, præter inviſas cupreſſos,
Vlla brevem dominum ſequetur.

Abſumet heres Cæcuba dignior
Servata centum clavibus, & mero
Tinget pavimentum ſuperbum
Pontificum potiore cœnis.

Illa venit, mutátque comas, animíque vigorem;
Et tandem indomitæ, quamvis fortiſſima, morti
Corpora ſe debent. Nulla eſt fuga : lux ſemel omnes
Summa manet. Non, ſi regem pallentis Averni,
Quotquot eunt ſoles, tauris placare tricenis
Inſtiteris, votis fuerit locus. Ille ter amplum
Geryonen, Tityónque atro Phlegetonte coërcet
Ferreus, & nullâ Superûm exorabilis arte.
Omnibus huc iter eſt, qui terræ munere & aurâ
Veſcimur : hoc omnes advertet portitor olim
Litore, ſive erimus reges, inopéſve coloni.
Falcibus & raſtris, ne quem Mars perdat acerbo
Funere, depoſitos fruſtrà mutabimus enſes;
Néve ſit exitio nautis, claſſéſque viróſque
Obruat, inſanos raucus premet Adria fluctus:
Et modò dum nimio per inæquales autumnos
Frigore corripimur, nimio modò ſolvimur æſtu,
Aëra non certum fruſtrà metuemus, & Auſtros
Imbribus, & nebulis, tepidóq; vapore nocentes.
Cocyti vada lenta, putri torpentia cœno,
Nulli non adeunda. Manent nos Belides illic,
Probroſum Danai genus, æternóque labore
Siſyphus Æolides alto ruitura volutans
Saxa jugo. Linquendus ager, dulcéſque penates,
Et thalamus, formâque placens & moribus uxor.
Déque tot arboribus, quas ordine ponere longo
Cura fuit, non ulla teget, dominúmque ſequêtur
Ulla brevem, niſi fortè rogo ſtatuenda cupreſſus,
Et viduâ figenda domo. Tum Cæcuba centum
Obſignata ſeris abſumet dignior heres,
Magnarum non parcus opum : potioráque magnis
Pontificum cœnis, ac multo undantia luxu
Vina ſolum Pario conſtratum marmore tingent.

DE PARAPHRASI JUDICIA.

ET hæc quidem, Lectiſſimi Adoleſcentes, ad utiliſſimæ hujus exercitationis ſpecimen aliquod ſint ſatis. Neque enim, ſi diſciplinarum omnium initia ad exemplum propoſitum conformanda ſunt, eidem perpetuò inſiſtendum. Pictores, dum in artis ſuæ veſtibulo adhuc hærent, inſignes aliorum tabulas menſuris ac lineis deſcribunt & exprimunt; illud egreſſi, ingenio ſuo & inventioni obſequuntur. Inglorium eſt ſemper alienum laborem ſequi. Volo igitur vos inventionibus & novis, & liberis, & amœnis, & variis, & quæ cujuſque ingenio conſentiant, indulgere: at hoc numquam excidat, animum ſemper non niſi optimorum, quos Auguſtei ævi felicitas tulit poëtarum lectione & alendum, & excitandum eſſe. Cur amplam illam & copioſam hereditatem, quam culta vobis legavit antiquitas, non adeundam putetis? Veſtrum eſt quidquid in heroicis grave, in elegis tenerum, in idylliis ſimplex, ſuave in lyricis: omnium inſtituti heredes eſtis, dummodò utendi artem teneatis. Ars autem hæc in eo ſita eſt, ut cum iis, quod antè ex Quintiliano monui, in eadem exprimenda ſententia de victoria in certamen venire velle videamini; interdum etiam tanta imitationis diſſimulatione, ut peritus etiam lector neſciat, quò quis alluſerit, quóve aſpirarit. Sinite quoſdam de ingenio ſuo, ut Ægyptum de Nilo, gloriari, quæ propter illum nihil cælo, nihil imbribus debeat: vos, quid optimis auctoribus debeatis, agnoſcite, & ex hoc ætatis & ingenii aſſurgentis flore uberem nobis eruditionis meſſem polliceri pergite, quam non modò Belgium, ſed Hiſpania, Italia, Gallia, Germania, Britannia, ipſa etiam Græcia, unde huc confluxiſtis, exſpectat.

ELEGIARUM
LIBER PRIMUS.

ELEGIA I.
AD
ALEXANDRUM VII.
PONTIFICEM MAXIMUM.

Ejus auſpiciis ſe nunc hos libellos in lucem dare, Pontificatum ejus aliàs à rebus maximis, & præcipuè à conciliatâ Orbis Chriſtiani pace celebraturum.

VOta valent : neque vana canunt præſagia vates :
Orbis Alexandrum, quem ſibi vovit, habet.
Muſáq; ſucceſſu tanti lætiſſima voti
Geſtit, & augurio pænè ſuperba ſuo eſt.
Nec modò vulgari metuit : vulgata legetur
Illo, quo Numen credimus ore loqui.
Sive ea, dum culti timuit faſtidia ſæcli,
Erubuit doctas antè ſubire manus :
Sive metus, cauſáſque ſibi mens finxit inanes,
Et potiùs velis defuit aura meis :
Tempus ad hoc mecum latuit, portúque reſedit,
Nec fuit audaces impetus ire vias.
Nunc animi venere : juvat nunc deníque funem
Solvere : ſolventem Roma timere vetat.

Ancora ſublata eſt : terræ, portúſque valete :
Imus : habet ventos noſtra carina ſuos.
Afflat, Alexander, per te mihi leniter aura,
Quę celeret curſus, & mea vela juvet.
Tu navem,quam Roma tibi,quam credidit æther,
Et ſpem terrarum quæ vehit una, regis.
Et facies non una maris, non una faventis
Sideris arbitrio ſtátque cadítque tuo.
Iámque adeò, dum non timidè navalibus exit,
Da, precor, ô puppi dextera ſigna meæ.
Non tamen ut pelago tecum decurrat aperto :
Grandibus hæc velis ingredienda via eſt.
Quid poſſint venti, nequid temerarius auſit,
Parte aliquâ veli navita ſæpè notat.
Me quoque non magnis juvat explorare libellis,
Qui favor, aut Muſas provehet aura meas.
Sat mihi ſit facili carmen deducere venâ,
Quod leviter, vacuo cùm licet eſſe, legas.
Quale ſolet, dum res aliquid, tempúſque, locúſq;
Exigit, ad numeros ſponte venire ſuos.
Sat mihi ſit caros, & noſtris artibus æquos
Carminibus vates inſerüiſſe meis;
Aut populo mitem pacis prætendere ramum,
Dúmque aliquid, luſus quidlibet eſſe meos.
His animum mihi Muſa levat,patriæque,meíſque,
Quà licet, intentum non ſinit eſſe malis.
Sic aliquis, dum fortè vacat, dum civica ceſſant
Munera, dum prætor, dum tria verba ſilent,
Si dedit aura viam, tuti legit æquoris oram,
Non auſus medio credere vela mari.
Hoc tantùm ſpectat, gemitus,queſtúſque reorum,
Tædiáque, & curas in mare ferre ſuas.
Olim forſan erit, ſi non mihi lævus Apollo,
Altiùs ut liceat grandibus ire modis.
Tunc ego, cùm meritis impleveris omnia, partem
De multis unam, quo decet, ore canam.

Atque

Atque utinam, Divi, ſit fas mihi munere veſtro
Scribere, quod mediâ pace legatur opus!
Scilicet & Pacis mores, & munera dicam:
Ille mei titulus carminis unus erit.
Ne perdant populos, ne perdant otia reges,
Quæ populis, quæ ſint regibus apta canam.
His ego, queis pulcras referant ſine ſanguine palmas,
Regnáque protendant latiùs, arma dabo.
Nec minùs edicam populis, quid fœdera firmet,
Longáque ſecuræ gaudia pacis alat.
O Pater, ô felix ſæcli melioris origo,
O ſpes, ô noſtri, quem regis, orbis amor,
Tu me tam vaſtum ſcribendi mitte per æquor,
Et per quas facies da, precor, ire vias.
Non mea Tyndaridas cæcâ ſub nocte requirent
Vela: reget curſus Chiſia ſtella meos.
Stella novum cælo ſidus noménque datura,
Stella ſalutares inter habenda faces.
Quæ ſuper impoſitos dum luſtrat lumine montes,
Monſtrabit vigili, quam ſequar, igne Pharon.
At, quæ picta meis exſtabit puppibus, orbis
Per te ſervati teſſera quercus erit.
Tu tantùm Pax alma redi, ſecuráque lætis
Otia carminibus convenienter eant.
Forſitan hæc aliquis Romana per oppida vates
Materiæ ſaltem captus amore leget.
Forſitan & pulcer Ligeris, magnúſque Garumna
Imponet Muſæ Delia ſerta meæ.
Quo ſe cúmque ſinu, provectáque litore condet,
Non ingrata novi litoris hoſpes erit.
Tu mihi, Magne Pater, quoniam te vela dabuntur
Auſpice, fortunæ cauſa ferere meæ.

ELEGIA II.
AD
PHILOMATHUM.

Literatum ejus otium celebrat.

HOc magnis commune viris : pro tempore gaudent
Ludere : ſed luſus, quo celebrentur, habent.
Aut condunt aliquid, ſeros quod vivat in annos,
Et repetunt, olim quas coluere, Deas.
Aut decus, & pretium veri ſcrutantur, & æqui,
Aut ventura dies quid feret, antè notant.
Hi, dum bella gerunt, ſilvas indagine cingunt :
Mens tamen ad pugnas, ductáque valla redit.
Buxo alii fingunt acies, imitamina belli,
Et recolunt, quo ſint caſtra tuenda modo.
Deníque quidquid agunt, non perdunt tempora : ſecum
Plurima quæ peragant,quæq; loquantur,habent.
Scilicet intendunt animum, paritérque remittunt,
Et geminâ curas utilitate levant.
Quid tibi, cùm populum fugeres, ſcenámque, forúmque,
Quid tibi, Scipiade, tum quoque, mentis erat ?
Solus eras, ſolis captans in montibus umbras,
Nil minùs in ſolis creditus eſſe locis.
Mens tibi,dum tacitè ſe percunctatur, & audit,
Quid pax, quid poſcant arma, ſenatus erat.
Sic dum te conchas vidit Cajeta legentem,
Currebat vacuus, non ſine laude, dies.
Lælius hîc aderat : nec tum ſapientia Lælî
Deſtituit patriæ rémque decúſque ſuæ,
Otia fecerunt, ut, quæ ſubiere, ſubirent
Molliùs, in curas ſufficeréntque novas.

Otia

Otia fecerunt, ut res bellíque, togæque,
Tot veteris poſſent temporis acta legi.
Cæſaris annales (nihil eſt exactius illis)
Inſpice: quæ geſſit bella, legenda dedit.
Tam cultâ ſcripſit, ſcribendi commoda nactus
Tempora, quàm forti geſſerat arma manu,
Cùm benè conſuluit Romanæ Tullius urbi,
Romano dignum Conſule ſcripſit opus.
Sæpè ſub umbroſo meditantem multa receſſu
Mirata eſt dominum Tuſcula villa ſuum.
Quid me, quid prohibes hæc inter nomina nomen,
O amor, ô Romæ cura, referre tuum?
Parce, precor, faſſo: vix me tua juſſa coërcent:
Vix patitur ſeſe Muſa retenta regi.
Sic, ubi viſa fera eſt, domino ſe vividus Umber
Eripit, atque odio lora morantis habet.
Sic fremit acer equus, pedibuſque repagula pulſat,
Carceribus nondum cùm patuere fores.
At non irrumpam, quà non licet ire: nec ultrà,
Quàm per te fas eſt, officioſus ero.
Utque jubes, ſileo: res non operoſa ſilere eſt:
Et, ſcio, parendo gratia major erit.
Nota ſequar, quæ ſol vidit, faſtíque lòquuntur,
Totáque virtutis conſcia regna tuæ.
Roma mihi teſtis, quæ, quem circumſpicit, orbem
Dum regit, auxilio ſæpiùs uſa tuo eſt.
Hæc tibi 1 Martis opus, commiſsáque credidit arma:
Et per te dederunt legibus arma locum.
Hæc tabulis ſignanda ſuis 2 te ritè referre
Juſſit, & arbitrii rebus adeſſe ſui.
In te præſentem vidit 3 Ferraria Romam,
Et qui Romulidas, imperiúmque regit.

Sortita

1 *Philomathes Pontificii exercitus Commiſſarius.*
2 *Vtriúſque Pontificiæ Signaturæ Referendarius.*
3 *Ferrariæ Prolegatus Pontificius.*

Sortita eſt 4 Melite, cui ſe bellíque dicaret
  Munera, mota tuâ ſed fuit urna manu.
Quid referam, quæ nunc 5 Amaſis, quæ Rhenus, & Albis
  Pacta vident ſerò fœdera, pacta tamen?
Sæpè Deum ſupplex, ut tandem regna coïrent,
  Speraſti lacrymis flectere poſſe tuis.
Sæpè vocata tuis Pax & Themis aurea votis
  Adfuit, & viſa eſt ſigna ſecunda dare;
Inter & amplexus, & dulcibus addita verbis
  Oſcula concordes jungere velle manus.
At tibi Relligio, tot avitis ſedibus exul,
  Juſtior ante alias cauſa doloris erat.
Urebant animum triſtes ſine cultibus aræ,
  Templáque ſacrilegâ diripienda manu.
Pejus erat bello tot iniqui præmia belli
  Cedere, Romanis exitioſa ſacris.
Et niſi quæ noſtris Mavors extorſerat aris
  Redderet, oblatæ tu mora pacis eras.
Nec tibi teſtanti Superos, & juſta querenti
  Divitis eloquii non dedit arma dolor.
Dum mens hæc agitat, dum nil non provida verſat,
  Dum bona perſequitur, dum nocitura cavet,
Et meditata diu rurſum rursúmque refingit,
  Nec tot regnorum ferre gravatur onus;
Debuit hæc inter (quis enim neget otia feſſo?)
  Interdum curis eſſe ſoluta ſuis.
Corpora debilitant; animus quoq; frangitur illis:
  Utráque ſeceſſu, quo releventur, egent.
Deficiet macie nullo non conſitus anno;
  Da requiem, meliùs credita reddet ager.

Acrior

4 *Melitæ Inquiſitor & Delegatus Apoſtolicus Comitiis pro novo Ordinis Magiſtro ad normam Urbanianæ Bullæ creando præfuit.*

5 *Nuntius Pontificius Coloniam, & inde Monaſterium pacis conciliandæ causâ miſſus.*

Acrior ut redeat, colles ſaltúſque Faliſcos
Paſcitur è circi pulvere miſſus equus.
Nec ſemper celeres decurrunt æquora nautæ:
Interdum feſſos ancora jacta tenet.
Exuit & miles galeam, clypeúmque reponit,
Signáque collecto robore vulſa movet.
Sic igitur poſt tot gravium molimina rerum
Ingenio fuerant otia danda tuo.
Et data ſunt; ſed quæ poterant labor eſſe videri:
Seria ſic lætis miſta fuere jocis.
Scribere, ne tempus vacuo, res cara, periret,
Quod te, quod curas fallere poſſet, erat.
Cùm coleres Vatis, coleres quoq; Principis artes,
Materiam numquam non habuere manus.
Seu foret exacto tecum Ferraria luſtro
Felix; felici plura vovebat amor:
Seu funeſta lues Italas vitiaverat auras;
Venit ab admonitu purior aura tuo.
Laſcariden Melite titulis & honoribus auxit;
Laſcaridæ dignus carminē crevit honor.
Sæpè Amaſis, Rhenúſq; pater, quodcúmq; canebas,
A te ſuſpenſis mollior ivit aquis.
Quod ſi iter ingreſſo 6 placuit curſúmq; modúmque
Scribere; ſic Flaccus ſcripſit & ipſe ſuum.
Sic labor ipſe viæ terrâ pelagóque levandus,
Sic tibi tu furtim decipiendus eras.
Mira loquor. dum rector equos clamoribus urget,
Totáque pulvereo turbine cæca via eſt,
Dum ventis, dum nauta facit convitia remis,
Dum ſtrident funes, dum furit æſtus aquis,
Sumta tabella manu eſt, & qui tibi carminis, idem
Exitus eſt longæ metáque facta viæ.
Non tibi Romanis carmen provenit in hortis,
Nec tenuit Muſas Chiſia villa tuas.

Mate

6 *Multa & longinqua ſua itinera deſcripſit inter proficiſcendum.*

Materiam dedit illa ſuo, non otia Vati,
Non inter libros, Pieridáſque locum.
Pieridum formoſa domus, domus hoſpita regum,
Digna tui domini carmine, digna meo:
Quis fuit ille dies, quo cælo nullus ab alto
Gratior illuxit, candidiórque tibi?
Quis fuit ille dies, quem ne gravis obruat ætas,
Æternis referent marmora cæſa notis;
Quo tibi majeſtas ſeſe Romana 7 videndam
Obtulit, & limen contigit ipſa tuum?
Hîc fuit: hîc magnus ſedit Pater: hæc humus il-[lo,
Cui figunt reges oſcula, preſſa pede eſt.
Hoc nemus, hunc collem ſubiit: hic frigus, & umbram
Fons dedit: hæc forſan præbuit herba torum.
Forſitan hîc faciles dedit advenientibus aures,
Addidit & facili munera multa manu.
Forſitan hîc illi Tyrio conſpectus in oſtro
Prælegit regum ſcripta precéſque 8 Nepos.
At tu non uno celebrata es carmine, villa:
Nec quæ lux celebrem redderet, una fuit.
Etruſci fecere Duces 9 tibi nomen, & ortæ
Lotharidûm matres, Auſtriadûmque domo:
Roboreúmq; genus, 10 tum ſpes patriæq; patríque
Unica; mox, eheu! juſtus utríque dolor.
Per juga, per ſaltus cervos apróſque ſecuti,
Dein hilares menſis accubuere tuis.

Vos

7 *In villâ Chiſiâ tertio à Senenſi urbe lapide exceptus hoſpitio Paulus III. Pont. Max. anno* 1541.

8 *Alexander Farneſius Cardinalis, Pauli III. Nepos.*

9 *Anno* 1622. *Magnus Etruria Dux, Frater, Patruus, Mater Auſtriaca, Avia Lotharinga, & Vrbinas Princeps eò diverterunt animi cauſâ.*

10 *Vbaldus Roboreus poſtremus Vrbini Dux: quo extincto Ducatus, utpote beneficiarius, ad Pontificem Romanum rediit.*

Vos juga, vos ſaltus, regum memoranda voluptas,
Vos dulces latebræ, tritáque ſaxa feris,
Vos virides ſalvete aditus: ſalvete penates,
Et domus hoſpitio nobilitata tuo.
Fortunata domus, quæ, dum Farneſia vivent
Nomina, dum Tuſcas fama loquetur opes,
Urbinúmque ſibi raptum lugebit Ubaldum,
Ingenio Vatis clara ferere tui.
Tu Luculleas ſupra memorabere villas,
Quæque Academeo nomine nomen habent.
Porticibus quicúmque tuis ſucceſſerit hoſpes,
Cur ſis, quod canimus, nomen adepta, leget.
Marmora ſunt illic decorum referentia cauſas,
Pulcra; ſed in famam non ſatis ampla tuam.
De te nunc primus, de te nunc audiet orbis
Ultimus, & Vatis fama, futura tua eſt.
Excipe Vatis opus, victuros, Roma, libellos
Excipe: ſint illo, quem meruere, loco.
Ipsáque quæ ſervant Urbani ſcrinia Muſas,
Has etiam ſervent: has locus ille decet.
Si fuit ingeniis olim concordia junctis,
Si fuit ejuſdem cultor utérque ſacri:
Nunc quoque conjungi par eſt, diſcrimine tantùm
Diſſimiles uno, cetera laude pares.
Quis ſcit, an adjicient triplicem quoque fata tiaram,
Romulidíſque Pium Sena datura novum eſt?
Non aliena cano. Quædam præſagia 11 Quercus,
Et vigil incumbens Montibus ignis habent.
Cetera Divorum tabulis inciſa leguntur:
Felix, qui terris proferet illa, dies!

11 *Philomatis inſignia ſunt Quercus, & montes ſuper quos eminet ſtella. Malachias in Prognoſticis Pontificum: Cuſtos Montium.*

ELE-

ELEGIA III.

AD

FRANCISCUM JOANNEM DE ROBLES,

E COMITIBUS D'ANNAPES,

IPRENSIUM EPISCOPUM.

Cùm poſt ampliſſimos honores in Eccleſiâ, Republicâ, Aulâ, Academiâ integerrimè prudentiſſimeq; geſtos, Bruxellis in Sacello Aulæ, cujus ſupremam præfecturam geſſerat, coram Sereniſſimo Principe Leopoldo Guilielmo Auſtriaco, V. *Idus Octobris, Anno* M. DC. LIX. *inauguraretur.*

Ad gentilitiam ejus teſſeram Quercum & Leonem alludens, Iprenſibus gratulabatur.

DUm bona verba novi titulus ſibi poſcit honoris,
 Nec patitur Muſas læta ſilere dies,
Non longinqua ſequar. Votis, & plauſibus aptum
 Carmen erit clypeo teſſera ſculpta tuo.
Quod plauſus, quod vota mihi, quod verba miniſtret,
 Quercus, & erecti forma Leonis habet.
Sunt animi, ſunt hæc rerum ſimulacra tuarum,
 Quæ capiti vittas impoſuere tuo.
Erige, dum veteres pellit nova cauſa dolores,
 Erige deterſis fletibus, Ipra caput.

Orba

Orba diu Patrem, qualem tua vota ferebant,
  Excipe: jam veniet, jam tibi tutor erit.
Quē præfert clypeum, veterum geſtamen avorum,
  Aſpice: præſidii pignus & omen habes.
Atque adeò jam nunc quernâ de fronde corona
  Sublimes templi pendeat ante fores.
Augurium felix! foribus prætexta corona
  Servatos cives arguet hujus ope.
Ne tibi, ne Graiûm ſubeant oracula quercus;
  Certius hic aliquid, quódque ſequare, dabit.
Utque ſubinde ſacrâ reſonant examina quercu,
  Corticibúſque fluunt aurea mella cavis:
Sic, quod amara dies, aut noctis amarior hora
  Advehet, alloquio leniet ille ſuo.
Mellea vox illi eſt: animus quoque. Dulcius illis
  Attica nil querno cortice condit apis.
Quercum alius ſpoliis victor fulgentibus ornet,
  Et titulo truncum ſignet & arma ſuo:
Hic Erebi franget vires, & clauſtra revellet,
  Et ſtatuet magno digna tropæa Deo.
Non fruſtrà Libyci clypeo gerit ora leonis:
  Non fruſtrà magnos laudibus æquat avos.
Nec breve, nec noſtrum eſt, quid gens Robleſia geſſit,
  Dicere. Mæonii pectoris ille labor.
Conantem me frangat onus. Scit 1 Sicelis ora,
  Scit Melite Scythicâ pænè ſubacta manu.
Illius experta eſt animos Tyros 2 altera, quæque
  Tum ſibi viſa fuit Belgica tota capi.
Hei mihi, qualis erat, quem, dum Farneſius amnem
  Inſidet, in mediis abſtulit ignis aquis!

Adna-

1 *De his quæ hìc tanguntur, vide Allocutionem Proſphoneticam Lib. 2. Heroicorum.*

2 *Antuerpia: cujus obſidionem ſub principe Parmenſi comparat Strada noſter cum illâ, quâ Tyron Alexander Magnus cinxit.*

Adnabat prono fatalis machina curſu,
  Cùm ſubitò flammas, crebráque ſaxa vomit.
Fit fragor: immugit cælum: furit ignibus unda:
  Vix indignantes ſuſtinet agger aquas.
Et ſimul Heroëm plus quàm Vulcania peſtis
  Corripit, exitiis involüítque ſuis.
Ad proavûm laudes hæc per veſtigia tendit,
  Cui modò dant nomen fortia facta, 3 nepos.
Arteſiam nuper (belli fortuna tuliſſet)
  Pars debellantûm nunc quoque magna foret.
Laudarunt animos hoſtes quoque quina ferentis
  Vulnera, quæque ipſo pulcra fuere loco.
Hæc alii: nos ſacra vocant certamina. Non eſt
  Hac lævior pugnâ dimicuiſſe labor.
Acriùs hic hoſtes inſtant: majora petuntur
  Præmia: flebilior, ſiqua ruina venit.
Ah quoties aliquis nec vim malè cautus apertam,
  Nec ſatis inſidias armáque tecta cavet!
Ah quoties aliquis, dum ſpes jam certa triumphi,
  Forſitan & curæ eſt pompa paranda, perit!
At tu quid mediâ, dum te Leo ducit, arenâ
  Victorem dubites, Ipra, referre pedem?
Ipſa etiam timidos ſequitur Victoria cervos,
  Fortior exemplo dum præit arma leo.
Ille ſuos factis meliùs, quàm vocibus urget,
  Nec cogit fortes eſſe, ſed eſſe facit.
Pone metum: caſus cùm dux tuus ibit in omnes
  Prævius, ut te ſis fortior ipſa, dabit.
Illius æternis florebunt limina ſertis:
  Et lauro ſemper proxima quercus erit.
Altera devicti, quo non eſt ſævior, hoſtis,
  Altera ſervati teſſera civis erit.

3 *Michaël de Robles, Comes d'Annapes, cujus virtutem bellicam breviter attigimus loco in præcedenti pagina annotato.*

ELE

ELEGIA IV.

AD ILLVSTRISSIMVM ET REVERENDISSIMVM

FERDINANDUM A FURSTENBERG,

S.D.N. ALEXANDRI VII. CUBICULARIUM INTIMUM,

CANONICUM PADERBORNENSEM, ET HILDESIENSEM,

In illud Ciceronis, quo poëtas omnes ait inter ſe diſſimiles eſſe, ſed ita tamen, ut neminem ſui velis eſſe diſſimilem; adeòque parem penè laudem in diſſimili ſcribendi genere iis tribuendam eſſe. Lib. 3. de Orat.

SIc tua Romano celebretur Muſa theatro,
Nec minus Arctoo nomen ab orbe ferat:
Ut t bi magnorum laudantur carmina vatum,
Quos vetus, & veteri Roma ſecunda tulit.
Non res, non numeri, non impetus omnibus idem:
Omnibus ex merito laus tamen æqua ſuo eſt.
Paſceris ingeniis, & te non unâ moratur
Gratia: quiſque ſuâ, quâ valet, arte placet.
Nos quoque, nos tecum non causâ tangimur unâ,
Cur aliquod dignum laude putemus opus.
Inter tot ſpecies quid non Natura decoris,
Cùm variis terram floribus ornat, habet?
Hîc eſt auroræ, puri color aëris illic:
Hic pallet: nitet hic: hic rubet: ille viret.

Diſſi-

Diſſimiles quamvis, nec ſit decor omnibus unus;
  At rapit hic oculos, & rapit ille meos.
Lilia me capiunt albo, vaccinia nigro:
  Quo flos me capiat diſcolor alter habet.
Frondibus arrectis placet hic,placet ille repandis;
  Et forma, in dubio eſt, hæc ſit, an illa prior.
Hic quia ſuavè rubet, gratúmq; exſpirat odorem,
  Fragrantem digitis ſubſecuiſſe velim.
Quis violas gratâ pictas ferrugine damnet,
  Gratior albentis ſicubi forma roſæ eſt?
At minor hortorum eſt, quàm Pindi gloria noſtri.
  Hîc viget ingenio quiſque poëta ſuo.
Ille leves elegos, levibus ſolatia curis;
  Fortia Mæoniis hic canit arma modis.
Muſa dedit laudes aliis pugilúmque, Deûmque,
  Liberáque impulsâ vina referre lyrâ.
Scenam alii ſocco ſubeunt, altóve cothurno:
  Et plauſu reſonant quæque theatra ſuo.
Nunc Troas, Thebæq; placent, & barbara pellex;
  Nunc fallax ſervus, difficiliſque pater.
Sunt quos blanditiæ, ſunt quos irata Lycambæ,
  Tinctáque mordaci carmina felle juvant.
Nil non diſſimile eſt: res eſt liberrima carmen.
  Non aliter Muſæ ſcribere quemque velint.
Quid prius eſt illo? quid & hoc,quid cultius iſto?
  Confer: erit longæ res dirimenda moræ.
Non, ſi Pelides æternum nomen Homero,
  Simichidæ nullum Daphnis habere dedit.
Sedibus exactos cantu celebrare tyrannos
  Non erat ingenii, Lesbi puella, tui.
Quid tamen Alcæo vates celeberrima debet?
  Num minus ardoris, num minus artis habet?
Si fuit Achilocho pugnax & liber iambus,
  Quid mirum? juſtus ceperat arma dolor.
Dum celer in pugnas fertur, dum cornua ſumit,
  Deliciis potuit ſcilicet eſſe locus.

Deli-

Deliciis locus aptus erat, cùm Cypris Adonin
Flevit, & in queſtus ingenioſa fuit:
Aut inter calices citharam cum carmine movit
Vincta celebratis Teïa Muſa roſis.
Aptabat nervos, ut res & nomina regum
Diceret: at nervos attenuabat Amor.
Materies placuit fidibus levioribus apta,
Cúmque ſuo Bacchus munere carmen erat.
Et modò parvus Amor, matri ſua vulnera monſtrãs,
Saucius illacrymat, séque periſſe putat.
Et modò dicit apes parvæ genus eſſe lacertæ,
Quæ circum flores, & thyma ſumma volet,
Quæ petat incautos, quæ venis fixa relinquat
Spicula, quæ morſu virus habente necet.
Et modò materno monitu non mitiùs uri
Credit, quos arcu læſerit ipſe ſuo.
Quis tenues luſus, & læti pectoris ignes
Improbet? à nobis ſit procùl iſte furor.
Sculpſerit Alciden alius, Lapitháſque bimembres,
Aut, in Titanas cùm movet arma, Jovem.
His magnos membrorum artus, his oſſa, toróſque,
His dederit ſævis lumina torva minis;
Huic etiam fulmen, ſemiuſtáq; fulmine monſtra,
Impetere aggeſtis montibus auſa Deos.
Tu meliùs pueri molles, Polyclete, capillos,
Impubéſque genas fingere doctus eras.
Ducebas meliùs teneros de marmore vultus,
Aſcanii quales, aut Ganymedis erant.
Si quis, ut in vulgò, rudis & ſine pectore judex,
Si quis, qui de te plura requirat, erit,
Deſipit, & neſcit, victori debita quæ ſint
Præmia, dum primas qualibet arte ferat. [lem,
Quis Zeuxin, niſi mentis inops, dum laudat Apel-
Arguat, & ſimilem non velit eſſe ſui?
Pinxerat, & pictis veras ſimulaverat uvas,
Uváque deceptas picta trahebat aves.

Natu-

Naturæ ſimularat opus. Quid defuit arti?
Quis gradus ulterior, quem ſequeretur, erat?
Ille ego ſim, cujus frondes laudentur & umbræ,
In tenui quamvis hæreat ille labor.
Ille ego ſim, cujus vano quæ picta rubeſcit
Uva mero, captas fallere poſſit aves.
Certè ego nil magnum cecini: non Muſa cothurnos,
Non auſa eſt gravibus tangere bella modis;
Non mores, Natura, tuos, & ſemina rerum.
Anguſta eſt noſtris area trita rotis.
Et tamen in ſeros hæc Fürſtenbergius annos,
Quæ modò cúmque damus, vivere poſſe putat.
Si plus, quàm par eſt, tribuit mihi, viderit ipſe:
Judicii culpam diluat ipſe ſui.

ELEGIA V.

CAROLO PHILIPPO DE RUBEMPRE, COMITI DE VERTAIN, &c. SUPREMO BRABANTIÆ VENATORI. ET MARIÆ D'AVERHOULT, DOMINÆ DE HELFAULT, &c.

EPITHALAMIUM.

Dicta dies fulſit: veniunt ad fœdus amantes:
Juratham thalami dántq; petúntq; fidem.
Ite Dionæi, genialia numina, fratres,
Sertáque formoſis myrtea ferte comis.
Ite: ſonent arcus, delectáque tela pharetris
Spargite: ſollemnes ventilet aura faces.

Et

Et choreis locus eſt. Rubro patet area prato.
Ite licet : pulſo ter ſonet icta pede.
Vos illuc feſtivus Hymen, vos pronuba Juno
Evocat, & teſtes fœderis eſſe jubet.
Hic laudet thalamos : titulos hic laudet avitos;
Pars celebret votis, auſpiciiſque diem.
Hos juvet accenſis nuptam deducere tædis,
Quò formoſa novo jam parat ire viro,
Audior : en dicto citiùs Cythereia juventus
Cum face, cum jaculis, cum fidibúſque venit.
Nulla mora eſt,præeũt : ſequitur pulcerrimaDivos
Quáque venit, læto germine vernat humus.
Hîc niveos, croceos alibi ſine ſemine flores
Parturit : hîc caſiæ, multáque nata roſa eſt.
Hæret amans, poſitóque genu fert oſcula terræ,
Qualia te matri, Brute, tuliſſe ferunt.
Et ſimul : O tellus, inquit, gratiſſima ſalve.
Tu mihi, tu biferis anteferenda jugis.
Aligeri terram pariter, floréſque ſalutant.
Atque aliquis, votum dum fovet ipſe ſuum :
Gaude,ait,& quid humus,quid prati gleba rubétis,
Lætáque portendant germina, nupta vide.
Omina ſunt aliquid : venturi præſcia ſæpè
Omina terra dedit : credita terra Dea eſt.
Formoſæ ſobolis, venturorúmque nepotum
Spem tibi non dubiis præbuit illa notis.
Deſierat : pharetrámque puer concuſſit & arcum,
Excuſsítque leves térque quatérque faces.
Veráque præmonuit : ſed nec mihi vana monenti
Certior ex alto cauſa petenda venit.
Nec mihi Saturni veteris memorabitur ætas,
Cùm thalami nondum, tædáque nota forent.
Siqua fides, puerum quercus lauríque ferebant,
Et vivo gravidus pondere truncus erat.
Stabat & ad truncum mitis Lucina dolentem,
Exceptúmque ſinu dulce fovebat onus.

Arca-

Arcades hæc memorent ſilvis & quercubus orti :
Serviet augurio fabula nulla meo.
Poſt Chaos, ut primùm volucres agitabilis aër
Ceperat, & piſces æquora, terra feras,
Natus homo eſt : &, ſi generis primordia noſtri
Quærimus, è rubrâ ſemina duxit humo.
Campus erat : campo, quot habet, Natura colores
Sparſerat : ipſa ſibi ver faciebat humus.
Fons ſacer in medio : fonti manantia longè
Flumina, bis geminis flumina ſciſſa viis.
Ripa viret muſco : campus viret : herbidus omni
Parte color, ſi non ipſa ruberet humus.
Creditur hîc concors unâ jacuiſſe ſub umbrâ
(Hæc pax illius temporis) agna lupo.
Creditur hîc ſerpens, & nondum letifer hydrus
Nexibus aut morſu nil potuiſſe ſuo.
Non hîc herba nocens, non radix ulla legenti
Obfuit : ignotum toxica nomen erant.
Hoc, Adame, tibi datus eſt natalis in agro :
Inde (quis hoc neſcit ?) poſtera turba ſumus.
Credite poſteritas, rubræ mortalia glebæ
Corpora ſe debent : ducimus inde genus.
Hoc caput, hæc cervix hæc vincta tot artubus oſſa
Hi nervi, glebæ maſſa rubentis erant.
Ille cruor, rubris humor permiſtus arenis
Olim erat : in venis nunc rubet ille ſuis.
Inde Rubempreus (quamquam felicibus armis
Extulit antiquam Martia fama domum,
Et proavis nomen, quod & hic virtutibus auget,
Decolor hoſtili ſanguine terra dedit)
Inde Rubempreus, terræ natalis & ortus
Conſcius, à rubrâ nomina ſervat humo.
En age, curre citis (quid vota moraris amantûm ?)
En age, curre citis, candida Luna, rotis.
Cùm plenum novies repararis cornibus orbem,
Quæ canimus, rurſum ſunt habitura fidem.

Tunc

Tunc quoque de rubro prato ſe parvulus heres
Efferet: hæc prati florida meſſis erit.
Et tamquam norit, florem cui debeat ævi,
Ad patrem, & geminos brachia tendet avos.
Tendet,& obliquis matrem ſpectabit ocellis,
Invadétque genas, ſuaviolúmque dabit.
Creſcat, io creſcat rubri ſeges aurea prati,
Et domus in titulos ſurgat avita ſuos.
Ridet Amor: ſternutat Hymen: Cythereïa mater
Augurium niveas edere juſſit aves.
Nec gemmæ tantùm pro pignore dantur amoris:
Aurea conjugio vellera ſpondet Amor.
Quæ pendent 1 patriis, veniat modò ſerior ætas,
Pendebunt humeris vellera, Sponſe, tuis.
Felices animæ, queis tantis Numina firmant
Ominibus pactam pignoribúſque fidem!
Vivite concordes,& quæ modò vota canendo
Dicimus,in myrti cortice ſcribat Amor.
Vivite: quótque dabunt hæc olim fœdera natos,
In ſpem perpetuæ poſteritatis eant.

1 *Phlippus de Rubempré,ſponſi parens, à Philippo IV. RegeCatholico donatus aureo Vellere; uti & anno* 1473. *à Carolo Audace, Duce Burgundiæ, Ioannes de Rubempré.*

ELEGIA VI.

AD LUDOVICUM DE ROMER, ANTUERPIÆ APUD FACONTINAS SACELLUM S. JOSEPHO ERIGENTEM, ET IN EO SEPULCRUM DEFUNCTÆ CONIUGI SIBIQUE COMMUNE.

Male profectò, Vir Nobiliſſime, de animorum immortalitate ſenſerunt, qui ſepulcri jacturam

facilè paſſi ſunt, & cum Theodoro Philoſopho nihil intereſſe putaverunt, humine, an ſublimè corpera noſtra putreſcerent. Cùm enim in confeſſum veniat mortem non interitum eſſe omnia tollentem atque delentem, ſed quandam quaſi migrationem commutationémque vitæ; par eſt, ut, cùm alteram hominis partem ab ejus exceſſu alibi vivere; alteram, quæ in terris ſupereſt, denuò victuram credamus, hanc intereà, dum illuceſcat ille dies, ſupremis honoribus terræ mandatam ab injuriis vindicemus. Quam pietatem non modò conſenſus omnium gentium probat, ſed Natura etiam docet, quæ & ſepulcrorum religionem omnibus indidit, & ſæpenumerò pœnas ab eorumdem violatoribus judicio nunc occulto nunc manifeſto perſequitur.

Crede mihi, vires aliquas Natura ſepulcris
Attribuit: tumulos vindicat Umbra ſuos.

Ita quidem Seneca: ſed cùm idem ipſe nulli reliquias ſuas commendaret, & quemadmodum ex barbâ capillos detonſos negligimus, ita corpus ex ſuæ Porticus diſciplinâ negligendum eſſe cenſeret, vaniſſimæ ſuæ opinioni Naturam repugnare hoc verſu profeſſus fuit. Tu verò non Naturam tantùm, ſed Virtutem conſuluiſti, cùm ſepulcrum, quem corporis portum Ennius apud Ciceronem appellat, cariſſimæ conjugi tibíque erexiſti, ubi placidiſſimâ velut in ſtatione corpora veſtra quieſcerent, non ut quaſſatæ naves, quæ ut ſemel cariem traxerunt, ſitúque exeſæ ſunt, redintegrari non poſſunt, ſed quæ inſtaurandæ, & in tranquilliorem invehendæ ſunt portum coronatæ. Sic opes effundere, non eſt in titulum ſepulchri laborare, ſed conceptam de immortali beatâque vitâ ſpem publicè prodere. Corpus cremari ſuum primus voluit L. Sylla, veritus ut jaceret à morte integer, qui non modò non integrè vixerat, ſed omnium me-

ritu-

ritus odium præſagiebat expromendam in ſe Marianarum partium crudelitatem, quam ipſe expromſiſſet in Marium. Quod quamquam exemplum apud eos poſteà valuit, quibus, cur id ſequerentur, cauſæ nihil erat: tamen eorum hoc fuit, qui extremum illum rogum confectorem conſumtorémq; omnium eſſe credebant. Tu meliùs, qui tuum ſuaviſſimæq; conjugis corpus lapide ſepulcrali & illo quidem ſplendido atque magnifico tegi vis: quippe qui non ignores illum non oſſa tantùm, ſed integra æternúmque victura corpora redditurum. Hac tu te ſpe ſuſtentas ac reficis, & Deo, qui, quam tibi dederat, cùm viſum fuit, ad meliora præmiſit, te permittis. Quemadmodum ad epulum ſi vocatus ſis, è ferculorum varietate & argenteâ ſuppellectile menſis illatâ delectationem capias, neque convivatorem arguas, ſi illa tempore ſuo tolli jubeat: ita cùm tibi, quod cariſſimum fuit, ſublatum vides, illi, cujus imperio id factum fuit, acquieſcis. Eſt interim orbitatis tuæ non leve ſolatium pietas illa, quâ quidquid adhuc illius in terris reliquum eſt, honeſtiſſimo modeſtiſſimóque monumento compoſitum, ac S. Ioſepho in tutelam traditum ſervas. Conjunctus eſt cum hac tuâ in defunctam pietate religioſiſſimus in ſepulcri tui tutorem animus, quem inter cineres etiam tuos ſuperſtitem ſemper intuebitur ac laudabit Antuerpia. Adeóque increbreſcet illa per te huic urbi laus, quæ Athenis olim tributa fuiſſe legitur. Quarum etſi tantus fuerit ſplendor ac decor, ut de earum poſſeſſione, propter pulcritudinem, etiam inter Deos certamen fuiſſe proditum ſit à Tullio: tamen T. Pomponium Atticum, ut idem narrat, non tam opera magnifica delectabant, quàm recordatio ſummorum virorum, quorum illic ſepulcra ſtudiosè contemplabatur. De Antuerpiâ non poteſt ulla inter Cælites eſſe

contentio, qui primas in hac elegantiſſimâ urbe partes Reginæ ſuæ lubentes volentéſque concedunt : tamen id affirmare meritò poſſe videor, hanc nunc Virgini multò eſſe quàm anteà gratiorem, quòd ſponſo quoque ſuo ædem hìc à te magnificam apud Facontinas Virgines à fundamentis excitatam videat, è quâ ille eâdem quâ ſponſam olim ſuam tutatus fuit curâ, nunc templum urbis primarium ejuſdem nomini ac cultui dedicatum tueatur. An verò ullus eſſe poteſt dubitationi locus, quin ſua etiam tumulo veſtro dignitas incolumis permanſura ſit? Quod ſi, ut aiebat idem Tullius, ſepulcra fiunt ſanctiora vetuſtate; quis dubitet, quin allatura ſit dies ſanctitatem tuo? Dum enim Virgini in hac urbe ſibi dedicatâ ſuus erit honor, dum pro ſplendidiſſimo illius templo S. Ioſephus ſtabit, ſtabit quoque pro monumento veſtro, atque illud æquè, ut aras ſuas à te poſitas tuebitur ac vindicabit. Quem animi tui ſenſum cùm exploratum haberem, ego illum hiſce verſiculis explicandum ſumſi, ac te loquentem induxi. Tu te audi.

BENE

BENE SIT MANIBUS TUIS
CONJUX CARISSIMA
CATHARINA HAECX,
QUOS UT FIDÆ TUTELÆ COMMITTAM,
HANC
S. JOSEPHO
ÆDEM ARAMQUE MARMOREAM PONO:
MEOSQUE SIMILITER MANES,
CUM TE ORDINE,
QUO NATURA JUSSERIT, SEQUAR,
EIDEM RELIGIOSE COMMENDATOS VOLO
LUDOVICUS DE ROMER.

Dilecti Manes, & adhuc pars altera noſtri,
Occurrens animo nocte diéque meo:
Si me, dum poteras aliquid moribunda tenere,
Gaudebas gelidâ poſſe tenere manu:
Si tibi, cùm venæ fugerent, frigúſque ſubiret,
Ultima producta eſt me revocante dies:
Si legi fugientem animam, ſi lumina preſſi,
Pompáque non tacito funere ducta tibi eſt:
Si merui: procùl Elyſio lucíſque beatis
Huc ades, & cineres læta reviſe tuos.
Non ego te, mea lux, miſeris urgere querelis,
Nec tua, quod nolis, plangere fata velim.
Nec, quæ depoſui, rurſum lugubria ſumam,
Nec viduæ referam commoda rapta domus.
Luximus: effuſis & cùm ferretur habenis,
Sæpè tibi dolor eſt, ſæpè probatus amor.

Nunc, quamquam lacrymas nondum conſumſimus omnes,
 Legitimo expleta eſt noſtra querela die.
Aſpice me dices : Non ſunt hæc ora dolentis.
 Lætitiæ vultus ſigna recentis habet.
Aſpice, lætitiæ cauſam, quam ponimus aram :
 En nitet, & fato diſcolor illa tuo eſt.
Eſte procul vittæ triſtes, atræque cupreſſi :
 Funeſtas ornent triſtia ſigna domos.
Hîc mihi verbenas, pueri, caſiámque,crocúmque,
 Hìc mihi de teneris mollia ſerta roſis.
Læta dies venit : Joſephi tangimus aras :
 Omnia feſtivis ſint operata ſacris.
Tura focis, date tura boni, linguíſque favete ,
 Et pariter votis addite vota meis.
Et : Benè Joſepho, benè per quem ponitur ara ,
 Dicite, jactatis ad bona verba roſis.
Túque adeò , ſacri quæ pars es proxima noſtri,
 Annue, per ſi quid dulce piúmque meum eſt.
Se tibi feſta dies, tibi ſe ſacra annua debent,
 Aráque,& artifici marmora ſculpta manu.
Hic tua condidimus, Divíſque ſacravimus oſſa :
 Hìc primùm lacrymas illa bibêre meas.
Ille cinis tuus eſt, qui, ſi quis ſenſus in illo ,
 Joſephi recubat molliùs ante pedes.
Hæc æterna tuo maneat tutela ſepulcro :
 Credita non ulli certiùs eſſe potes.
Virginis & Pueri, queis nil auguſtius orbis,
 Ipſáque viderunt ſidera, tutor erat.
Nec minùs hic pro te ſtabit : dum proteget aras ,
 Altera de tumulo cura futura tuo eſt.
Non ſinet ut vacuâ cineres ſpargantur arenâ ,
 Oſſáque in incertum caſus & Auſter agant.
Triſtia longè aberunt ſerpentûm ſibila, longè
 Ultrices Furiæ, tergeminúſque canis.

Et benè proviſum eſt, illo mea vota probante,
Ut ſit honoratus, qui tegit oſſa, lapis.
Fortunata, tui quæ tam ſecura ſepulcri es!
Præſidio eſt Umbræ Numen & ara tuæ.
Nec tibi malu'rim, quos olim Caria ſumtus,
Aut quos Aſſyrius duxit ad aſtra labor.
Nec tibi, quos centum celebravit Græcia ludos,
Aut in Romanâ nomen habere viâ.
Longa dies illis furtim ſubduxit honores:
Longa dies illas ſolvit, & uſſit opes.
At non venturis & nos reticebimur annis,
Qui cineres tanti duximus eſſe tuos.
Annua donec erunt Joſephi ſacra, ſub illâ
Compoſitos condet mole decenter humus.
Cúmque ſuis ſtabunt monumenta perennia Divis:
Annos relligio dum feret, illa ferent.
Hos Pater inſpirat ſenſus, his pectora complet,
Et non à Muſis ſpiritus ille venit.
Fallor? an ipſe ſuas cælo deſcendit ad aras,
Signáque præſentis numinis ipſe dedit?
Ter cælum, ter viſa ſacri diſcedere tecti
Culmina: ter rutilo luxit ab igne locus.
Térque repercuſsâ radiarunt marmora flammâ,
Flammáque ter ſacros lambere viſa focos.
Salve magne Pater, cujus ſervata labore eſt
Virgo digna viro, major utroque Puer.
Sancte velis (nam te cælo dare jura, loquuntur)
Hunc caris lætum manibus eſſe diem.
Ut tegerentur humo (tua nam cuſtodia tanti eſt)
Hæc tibi perſpectus templa dicavit amor.
Pro quibus officiis, ſi non ingrata, paciſcor,
Conjugis ut cuſtos, ſic meus eſſe velis.
Hæc mihi primus amor: quæ preſſi lumina teſtor:
Hæc mihi, ſint teſtes oſſa, ſupremus erit.
Sic olim tumulo cineres miſcebimus uno,
Junctáque ſemper erunt illius oſſa meis.

Atque (ita ſim felix!) hæc ara tuebitur ambos,
Unáque conjugibus fata duobus erunt.
Quid referam meritis? minus eſt quodcumque rependam.
Sit mihi, Dive, tuo fas in amore mori.
Eveniat (neque me quiſquam revocare laboret)
Eveniat noſtris manibus illa dies.
Non cinis extinguet noſtros jam frigidus ignes:
Oſſibus ille tui vivet inuſtus amor.
Pars ego nunc rerum, fateor, ſum parva tuarum,
Atque ita, dum vivis annumerabor, ero.
At n que mors faciet, ne non, cùm venerit illa,
Me pia poſteritas neſciat eſſe tuum.
In lapide hoc tuus eſſe legar, tumulíque feretur
Gloria tutelæ munus opúſque tuæ.
Atque aliquis, dum fortè tuas proſtratus ad aras
Perleget inſcriptas, quas habet ille, notas:
Tam benè qui de te, dicet, voluere mereri,
Fecerúntque ſuâ te pietate ſuum,
Valle Facontinâ tumulus quos junxit amantes,
Vallibus Elyſiis hos quoque jungat amor.

ELEGIA VII.

AD SIDRONIUM HOSSCHIUM E SOCIETATE JESU.

Cùm alter alterius recognoſcendis verſibus mutuam navaret operam amiciſſimâ libertate.

NE vivam, neque vita meos quæcũque libellos
Excipiat, ſuperet tempora parva meæ,
Te mihi, Sidroni, vivit ſi carior alter,
Parſque ſodalitij dulcior ulla mei eſt.

Tu

Tu mihi primus amor : te judice glorior uno
Non aliquem vates inter habere locum.
Tu mea cùm legeres,quod non ſperare jubebas ?
Judicio crevit ſpéſque animúſque tuo.
Nec tamen intereà, ne non me cultior irem ,
Admonitu non eſt facta litura tuo.
Non tibi libertas deerat : mutanda notabas.
Sæpè mihi facilis , ſæpè ſeverus eras.
Sæpè ſuo invitam reſecabas corpore partem.
Libertas Muſis profuit illa meis.
Inciſis meliùs veniunt in vitibus uvæ ,
Inciſis formam ſepibus hortus habet.
Nec , niſi cum loliis ſteriles vellantur avenæ ,
Sperato meſſem fœnore reddit ager.
Nec , niſi ſilveſtres rami cædantur & umbræ ,
Inſita mutatæ mala tulere pyri.
Non mihi ſcribendi veniat tam dira libido ,
Ut mea contemto judice ſolus amem.
Sic ſe litoreâ cùm vidit ſolus in undâ ,
Therſites facie credidit eſſe bonâ.
Sic quem Nerine tantùm Galatea videndo
Horruit , eſt formæ captus amore ſuæ.
Credidit & lumen , mediâ quod fronte gerebat ,
Credidit hirſutas & placuiſſe comas.
Non hæc antiquos tenuit fiducia vates.
Ingenio timuit credere quiſque ſuo.
Cynthia laudata eſt : ſed laudatiſſima quamvis
Cynthia , judicio ſubdita , Naſo , tuo eſt.
Nec puduit Flaccum , juſſos licet icta referret
Chorda ſonos, aures conſuluiſſe tuas.
Sæpè ſuas etiam volucres tibi legit , & herbas ,
Quæque Mycenæis induit arma Macer.
Sæpe , Perilla , tuum limâ mordaciter idem
Raſit , & incudi reddere juſſit opus.
Non , ubi ceſſaras , quamvis ceſſaſſe puderet ,
Delictum Muſa eſt inficiata ſuum.

Cedere malebas, quàm non admiſſa fateri,
 Nec tibi non laudi cognitus error erat.
Ah valeat, ſibi qui parcit, ſéque & ſua ſolus
 Æſtimat, atque odio verba monentis habet.
Ipſe ſibi plauſum geminet, nectâtque coronam,
 Et medio Pindi det ſibi monte locum.
Invidiámque vocet, quam non niſi ſumma merentur,
 Incultum ſiquis damnat, & odit opus.
Sæpè ſuis illum videas ſupereſſe libellis,
 Sæpè etiam famæ funera flere ſuæ.
Quippe rudes fetus primo moriuntur in ortu,
 Primáque lux illis ſæpè ſuprema fuit.
Tu famam vitámque jubes ſperare libellos,
 Judicio pretium qui meruere tuo.

ELEGIA VIII.

JACOBO COBERGHER E REGIS CATHOLICI MILITIA, IN QUA COHORTEM DUXERAT,

Ad Carthuſianum Ordinem nuper tranſgreſſo, nunc etiam triumphalem hoſtiam Deum Deo ad aras primùm offerenti.

Victores bello reduces Capitolia quondam
 Roma coronatis ſcandere vidit equis.
Scilicet, ut victor gratus cæleſtibus eſſet,
 Victima danda Jovi, dandáque laurus erat.
Hinc debellato peperit ſibi nomen ab hoſte,
 Quæ tinxit tepidos hoſtia ſacra focos.
Hinc undis, Clitumne, greges, & maxima taurus
 Victima perfuſi ſæpè fuere tuis.

Viciſti meliùs : melior, Jacobe, triumphi,
  Quamvis non ſteterit ſanguine, cauſa tui eſt,
Non tibi ſe victor ſpoliis inſignis opimis
  Conferat : alterius victor hic, ipſe tui es.
Hic breve neſcio quid victæ telluris habere
  Militiæ pretium credidit eſſe ſuæ.
Tu patrios, ut ne patriæ non utilis eſſes,
  Admiſſo undantes æquore 1 perdis agros.
Ingentes vallos, objecta repagula ponto,
  Disjeciſſe tuâ diceris ipſe manu.
Diceris, obſeſſos muros & litora circum,
  Sæpiùs hoſtiles ſuſtinuiſſe minas.
Sunt quoque, ſunt fidei teſtes tibi prodiga vitæ
  Pectora, ſunt ipſo vulnera pulcra loco.
Viderat hos animos, & plus ſperavit ab illis,
  Si nova tentarent prælia, Divus Amor.
Et pariter certâ deſignans cuſpide vulnus:
  Militiâ, dixit, ſe probet ille meâ.
Ex illo quas te pugnas, quæ bella cientem
  Vidimus ! ô causâ bella probanda ſuâ !
Illuſtres ſupra titulos, & præmia regum,
  Altiùs & terris Mars tuus egit iter.
Quæ nunc majeſtas, quæ nunc tibi pōpa triumphi,
  Si ſua nunc virtus præmia poſcat, erit?
Non humeris Tyrium fulget victoribus oſtrum:
  Attenuant artus aſpera texta tuos.
Et tibi non tauros fluvio Clitumnus amœno,
  Non aluit niveos herba Faliſca greges.
Ipſa triumphalis ſummo tibi victima cælo
  Labitur, æterno dignáque párque Deo,
Ipſa Deus, quantus Superis qualíſque videtur;
  Quantus & ætherea fulmen ab arce jacit;
Quantus & aſtriferos orbes, terráſque, fretúmque,
  Omniáque imperio vertit, agítque ſuo.

1 *Aggeres ipſe ad Dunkercam perfodit, quibus admiſſus Oceanus in paternas poſſeſſiones.*

Victrices ſubit illa manus, gaudétque teneri,
Quódque feras, gratum ſe ſibi munus habet.
Fortunate tui victor, quando ille triumphi,
Per quem viciſti, victima facta tui eſt!

ELEGIA IX.

AD
HENRICUM NESSELRODIUM
E SOCIETATE IESU.

Cùm Elegiam ab eo Româ accepiſſet, quâ horum libellorum editionem urgebat.

TEne ego de noſtris credam ſentire libellis,
Quæ, Neſſelrodi, ſcribere juſſit amor?
Da veniam: plus, quàm poſſum, tibi poſſe videmur,
Æquora de parvo flumine magna facis.
Sed nihil infirmo: fateor quoq; carmen, & artem,
Quæ mihi jamdudum non malè ceſſit, amo.
Interdum numeris placuit gravioribus ire;
Interdum teneris apta referre modis.
Sumſimus & citharam: citharæ concordia Phœbus
Carmina, carminibus materiémque dabat.
Et ſiquis quærat, cur hæc proferre moremur,
Tuta juvant: nulli deli tuiſſe nocet.
Non duros ungues, morsúſque verentur iniquos,
Sub lare privato quæ ſibi quiſque canit.
Hîc mihi ſum judex, hîc ſum mihi lector, & unus
Omnia: nec plauſu, ſiqua merentur, egent.
Hîc mea me poſitis dum paſcunt otia curis,
Quid poſſit voto plenius eſſe meo?
At, puto, tantùm aliis, quantùm tibi, noſtra placebunt,
Muſáque præſidio non caritura ſuo eſt.

Judicio peccat, qui dum non diſplicet uni,
Securum famæ ſe putat eſſe ſuæ.
Plurima diſſimulat, caróque indulget amico,
Et veris aliquid laudibus addit amor.
Utque ſit & cedro dignum, nec credere ſeſe
Lectori metuat, pars quota laudat opus?
Ut vultus ſpecies, ſic mens non omnibus una eſt:
Et cauſam, quâ ſe quiſque tuetur, habet.
Hunc vis, & gravitas, quæſitíque arte colores;
Simplicitas illum nudáque forma capit.
Hi prodeſſe volunt; hi delectare poëtam:
Utile qui dulci miſceat, alter amat.
Quid facias? voces etiam placuere Sabinæ,
Et vix intonſo cognita verba Numæ.
Sic aliquem putri ſordens ærugine ſignum,
Et, priſci dum ſit funeris, urna juvat;
Aut veteris Curii non invidioſa ſupellex,
Parváque Carmentis trita patella manu.
Forſitan & Samiæ laus eſt pretiúmque patellæ,
Quantum Mentoreæ non tulit artis ebur.
Quid referam, magnos ut inertia carpere vates
Auſit, & immunes non ſinat eſſe notâ?
I nunc, & quamvis à te componimur illis,
Quæ nos detrectent ora, timere veta.
Dicitur (ah quantum Latio diſtamus ab illo,
Cui ſimplex candor ſumma decoris erat!)
Dicitur extremum Naſo detruſus ad Iſtrum
Scribere fortunâ non meliora ſuâ.
Muſáque tam felix, & non imitabilis ulli,
Orba ſuo cultu eſt, nec propè digna legi.
Scilicet Euxini læſa eſt quoque frigore Ponti,
Traxit ab hirſutis nec nihil illa Getis.
Scilicet & vires domini minuente ſenectâ
Ingenii pariter deficientis erat.
Hei mihi, quàm nihil eſt, cui non vecordia laudem
Detrahat, audaces injiciátque manus!

Téne-

Téne ſacer vates, quem Mincî ad flumina natum
Excepit gremio Calliopeia ſuo,
Cui lauri ſparſit foliis & baccare cunas,
Blandáque Cecropiis imbuit ora favis,
Cui Pan, cui Siculus ſubmiſit paſtor avenam,
Cui victas Colophon & dedit Aſcra manus,
Quem domus Æneadûm coluit, quem Roma canentem
Mirata eſt patriis arma virúmque modis,
Téne etiam inſanus, qui carpit cetera, livor
Deterit? heu famæ turba maligna tuæ!
Nec duro caruit Flaccus quoque judice, quamvis
Romani fidicen deliciæque chori.
Quid? quod ſæpè ſuo viſa eſt Polyhymnia vati
Tradere formosâ barbita tenſa manu.
Quid? quod olorinis evaſit ad æthera pennis,
Quò neque Dircæus repperit ales iter.
Quid? quod & illius poſt tot jam 1 ſæcula cenſor
Poſthabuit cultæ regia ſceptra lyræ.
Quid tamen hoc prodeſt? num te minùs, optime vatum,
Arguit, & duros increpat uſque modos?
Num minùs atra tuis illevit ſigna libellis,
Subſtituítque ſuis aſperiora locis?
Quis tibi, magnorum cenſor liberrime vatum,
In Muſas tantum juris habere dedit?
Quis ferat alterius cælo ſtudióque refingi
Praxitelis Floram, Phidiacúmve Jovem?
Quæ Veneris tabulam, quamvis labor ultimus illi
Defuit artifices perpoliere manus?
Parcite victuros, maleſani, parcite vates
Lædere: divinæ ſemina mentis habent.
Nil agitant mortale: Deus, Deus ipſe canentûm
Aſpirat cœptis: illius igne calent.
Illius urgentur ſtimulis, totóque premente
Numine non hominem, non ſua verba ſonant.
Juſſa

Juſſa canunt: pater ipſe modos & verba miniſtrat,
Et præſens animos, ingeniúmque facit.
Non vigor hic, non hæc cæli commercia nobis;
Altior ingenio ſpiritus ille meo eſt.
Nec timidè noſtros auſim vulgare libellos,
Dum, Neſſelrodi, me tuus urget amor?
Dî faciant, ne mox pœnas cogamur utérque
Solvere, tu laudis, credulitatis ego.
Quidquid erit, noſtro quicúmq; tenebitur olim
Carmine, juncta leget nomina noſtra tuis.

1 *Julius Scaliger eo loco, quo Horatianas Odas mirificè laudat*, Inter ceteras, *inquit*, duas animadverti, quibus ne ambroſiam quidem, aut nectar dulciora putem: quarum ſimiles malim compoſuiſſe, quàm eſſe totius Tarraconenſis rex. *At quibus deinde judiciis ac cenſuris illa ſummi Poëtæ attonſa eſt ab eo laus?* Sanè duriuſculus eſt in primâ. Neque placet illud. Malim etiam. Haud ſatis intelligo. Neque cohæret tota ea pars parti, cui ſubeſt. Oportet commento quopiam ſubvenire, ac referre gratiam magnis viris. Verbum languidiuſculum. Non ſanè convenit. Minùs ſatisfacit. Undecima ſi à noſtri temporis poëtâ quopiam ſcripta eſſet, nequaquam inter probas admitteretur. Nec cum ipſo dixerim. Neque rectè dicas. Duodeviceſima tota inſuavis, coactíſque numeris quæſita potiùs, quàm oblata. Neque ſatis mollis illa locutio. Satis durè. Servit metro ſuſtinendo. Singultim membra interrupta ſunt. Numeri quoque ipſi adhæreſcunt. Laboravit enim hac infelicitate in ſenariis dactylicis Horatius. Quid, quod ſibi contradicit? Non placent illa. Neque ſervant tenorem propoſitæ ſententiæ verba illa. Abſcedit à rei naturâ. Duriſſimum, inquam, verbum. Verbum languidius eſt, quàm rei atrocitas exigit.

Finis admodum languidus. Videntur hæc inopis poëtæ, non divini, qualis ipſe eſt. Illa non conveniunt loco. Epodi verſus Iambici à nobis non ſemel duri, diſſipatíque animadverſi ſunt. Sic poſſumus mederi huic nævo. Huic vitio non rarò eſt obnoxius. Non eſt illud ſupino aut oſcitanti judicio admittendum. In quintâ ſunt aliquot loca minùs ingenua: anxia dico, neque libero ſpiritu edita. Eſt ſonus inſuavis. Et ille verſus obſcuræ dignitatis. Neque ſtructura placet: & hæc hiant: & omnino illa ſunt duriſſima. Numquam ſic loquor. Nec capio illum loquendi modum. Illa verò ferre nequeo. Sed & illi duo verſus odioſi. Undecima aſpera eſt, & inſuavis, neque digna legi. Sextadecima duriſſima ſanè multis in locis, & quaſi invitas quaſdam partes habens: tota igitur inepta eſt. Qui ſequitur verſus, profectò à me non intelligitur. Vides verò quantam duritiem: & quæ ſequuntur etiam aſperiora. Mancus ſanè ſæpè eſt Horatius ad hunc modum. & illa plebeia. & appoſitio illa languida, ac pedi potiùs quàm ſententiæ ſerviens. Quid tum poſteà? ſequitur, quod non conſequitur. Nec conveniunt comparationes. Verſus diſſitus à proximo, & inconcinnus. Sed ſit ſatis. ne omnia excutiam, quorum ſanè tædet. *Hæc & his plura Scaliger. At tu, Lector, quid cenſes? non tu tibi ſubjicis novum Herculem in Augiæ regis ſtabulo repurgando laborantem? Non diffitemur cum Quintiliano, in magnis quoque auctoribus incidere aliqua vitioſa, & à doctis inter ipſos etiam mutuò reprehenſa: ſed eſt quidam in arguendo & caſtigando modus. Præſertim cùm illi diſcutiuntur, quos non modò antiquitas venerandos facit, ſed ipſa quoque ſcripta ſic commendant, ut ſi quis judicium, quod ad ea expolienda contulerunt, ingenio concedere exiſtimet, is mihi Muſas colere pinguiores, & præ-*

præcipuarum virtutum, quæ in divinis illorum monumentis elucent, inſcitiâ laborare videatur Non igitur ex inani atque officiosâ aſſimulatæ modeſtiæ formulâ, ſed planè ex animi mei ſenſu concepta eſt à me præcedens Elegia; quippe qui non ignorarem fore, ut, ſi in publico apparerem, numquam evaderem, ne quid in me quidam deſiderarent. Sed hoc nos ſolatur atque erigit, quòd exactæ mentes, quarum judicia apud nos ſolùm valent, quamquam ne illis quidem, quorum ſcribendi morem æmulamur, omnia condonant; intelligant tamen ſcribendi laudem penes illos tantùm eſſe, nec eum rejiciant, qui, cùm illorum artem, & arti addita ultimæ expolitionis lineamenta penitus introſpexerit, ex illis ſimilitudinem ducat.

ELEGIA X.

AD

ARNOLDUM

VANDE VVALLE,

ARNOLDI FRATRIS SUI FILIOLUM, ADHUC IN CUNIS VAGIENTEM.

Cùm ei Olivam Pacis in ſpem colendæ olim Poëſeos mitteret.

QUid fles, parve puer? dormi, dulciſſime, dormi
Pax venit en cunas ducere juſſa tuas.
Ipsáque Calliope, nutrix velut áltera, carmen,
Quod ſomnos poſſit conciliare, canit.
Utque tibi virides ſint oblectamina frondes,
Te petit, & cunas cingit Oliva tuas.
Mitte, puer, crotalum: ramum quate: gratus & illis
Eſt ſtrepitus foliis, & color ipſe placet.

Qui

Qui te Palladium cernet prætendere ramum,
  Ille tibi felix protinus augur erit.
Pacificus, dicet, vivat puer: ille tumultus
  Oderit, & rixas, & grave Martis opus,
Et quidquid miſeri toties flevere coloni,
  Et pavidæ toties extimuere nurus.
Ingenio quæret, non cæde & ſanguine nomen:
  Pro galeâ circum tempora laurus erit.
Et modò civiles poſcent ſua tempora curæ,
  Et modò Pierides, altera cura, Deæ.
Otia laudabit, gladióſque in ſarcula verſos,
  Et quidquid ſecum Pax opulenta vehit.
O ita creſce puer, neque Pax te ſera moretur,
  Ingenio cauſas mille datura tuo.
Intereà, ſiquid puero tibi fortè dolebit,
  Perfer: habent anni commoda magna tui.
Non res te patriæ, non tangunt damna tuorum,
  Nec tibi, cur ſperes, cur timeáſve, ſubit.
Ignorat, puppi ſomnum qui ducit in imâ,
  Quid mare, quid venti, quid fera peccet hyems.
Forſitan abruptus violento turbine malus
  Diſſilit, & regimen ventus & unda rapit.
Forſitan & rector, dum nil niſi vota ſuperſunt,
  Ingemit, & duplices tendit ad aſtra manus.
Aut credit laceris navem compagibus ire:
  Aut oneris metuens in mare jactat opes.
Hi trepidant: tabulas illi, funéſque requirunt:
  Flent alii: pallet quiſque, Deúmque vocat.
Ille nihil: ſomnóque jacet, curâque ſolutus,
  Seu ſtupor hoc animi, ſeu gravis aura facit.
Hic ſtatus, hæc rerum, puer, eſt fortuna tuarum.
  Te mala in hoc belli turbine noſtra latent.
Non tibi, quæ noſtros, abrumpunt claſſica ſomnos,
  Nec ſenſum, quem nos, temporis hujus habes.
Hoc ſentis tantùm, ſi tardior ubera nutrix
  Porrigit, aut noctis pars vigilanda venit,

Aut leve neſcio quid teneros ſi ſauciat artus.
Hei mihi ſumma tui ſit, puer, iſta mali!
Nec Vis & Rabies, cùm te firmaverit ætas,
Ante oculos erret ſanguinolenta tuos.
Pax potius, quæ nos nimiùm nimiúmq; moratur,
Otia det Muſis, materiémque tuis.
At vos, quos læti capiunt præſagia voti,
Et pueri facies, ingenuúſque decor,
Illius ô mecum, quæſo, cognoſcite mores:
Hi quoque blanditias, quódque loquantur, habent.
Quam nondum verbis, pacem vagitibus orat:
Pacem inter lacrymas pænè vocare putes.
Nec propè non credi poſſit communia vota,
Quà licet, indiciis velle juvare ſuis.
Non nihil huc anni (quid non conceditur illis?)
Non nihil huc candor, ſimplicitáſque facit.
Fœdera ſi poſcas didicit protendere dextram:
Hoc fidei pignus, tu modò poſce, dabit.
Fallere non novit. Quid enim ſimulaverit infans?
Fronte, oculis, vultu ſe tibi prodit amor.
Caſtra quid, & quæ ſint, neſcit: tamen inſcius horret,
Horret & auditas corde micante tubas.
Tum ſi fortè oculos lacrymis perfuderit horror,
Turbatos oculos, diſſimiléſque ſui,
Lac dare nil opus eſt: pacem dulciſſima pacem
Ingeminet genitrix, ille ſerenus erit.
Fortunate puer, cui tam felicia pacis
Omina fatales præcinuere Deæ!
Vive, tuóque meas riſu cognoſcere Muſas
Incipe. Sic illæ te quoque ſemper ament.
Sic tibi ſit vultus, ſit crinis Apolline dignus,
Pòſt etiam pulcro carmina digna Deo.
Quæ mihi magna ſeni tum ſit laudare voluptas,
Et non laſſandâ volvere ſæpè manu,

Atque

Atque ebore, & gemmis, & cedro dicere digna,
Et quodcúmque liber murice cultus habet.
Sic quæ te gremio naſcentem Muſa recepit,
Admoveat labris ubera plena tuis:
Ubera nunc; olim fontes Aganippidos undæ,
Aonius cùm te lucus & umbra teget.
Sic tibi blanditiis, ſic carmine mulceat aures,
Et linguam cantu fingat & ora ſuo.
Sic tua te quondam ſecernat laurea vulgo,
Atque aliquid noſtro grandius ore canas.

ELEGIARUM
LIBER SECUNDUS.

ELEGIA I.
AD
MATREM MISERICORDIÆ, QUÆ IN TEMPLO SOCIETATIS IESU CORTRACI COLITUR.

Cùm Sidronius Hoſſchius ejuſdem Societatis in gravi perículoſóque morbo Carmen illi voviſſet, ſi convaleſceret, anno 1646. quo urbs in Gallorum erat poteſtate.

O Quæ virgineo cùm ſis lætiſſima partu,
  Imperium nati par propè, Mater, habes:
Cujus in arbitrio eſt properantia fata morari,
  Corporáque è tumulis viva ciere ſuis:
Quæque pios vates, & de te digna locutos
  Crederis auxilio ſæpè levare tuo:
Huc mites, huc flecte oculos. Tuus ille Poëta
  Deficit, & pallens, & ſine voce jacet.
Deficit, heu fruſtrà pactus ſibi carmine vitam,
  Quo te crediderat munere poſſe capi.
Nil artes, herbæque juvant: tua dextera, Mater,
  Poſcitur: hæc vanæ ſuppleat artis opem.
Ne ſine, quod prono pepigit tibi pectore votum,
  Ne ſine, quam de te ſpem fovet, aura ferat.

Non

Non illum vitæ (quid enim, quod ametur, in illâ eſt?)
Tangit amor, quamvis hic quoque tangit amor.
Omnia luctus habet: facies miſerabilis urbi eſt:
Nec dominum mœrens fert benè Liza novum.
Crudeſcunt morbi: procumbunt tabida paſſim
Corpora: funeribus non caret ulla domus.
Victoris nunc ira ſubit; nunc rapta gementi
Libertas populo, virginibúſque pudor.
Nec ruri, ut quondam, ſuus eſt honor: orba colonis
Ceſſat, & informi ſqualida terra ſitu eſt.
Hoc unum ſupereſt, lacrymis miſcere querelas:
Hoc unum miſeri, flere, levamen habent.
Quem tibi, Sidroni, ſenſum, tam denſa malorum
Se tibi dum ſeries objicit, eſſe putem?
Te quoq; plus ipſo tangunt mala publica morbo:
Proſequeris lacrymis forſan & illa tuis.
Nunc lacrymis; tunc, cùm poteras, & voce levabas,
Et, quacumque locus réſque ſinebat, ope.
Hei mihi! dum ſævus miſcet ſic omnia Mavors,
Mitior eſt tantis mors properata malis.
Tu, Virgo, tu ſola facis, cur optet amori,
Et pariter vitæ tempora longa ſuæ.
Ah quoties cælum ſpectat, mortíque paratus
Ardet in amplexus ille venire tuos!
Ah quoties votis iterùm revocatur, & optat
Reſpectu 1 tantùm vivere poſſe tui!
Vivat, & extentos virtutibus impleat annos:
Vivat, & hoc munus prædicet eſſe tuum.
Te meminiſſe decet, quæ de te plurima ſcripſit,
Digna tuæ ſobolis nomine, digna tuo.
Donec erat ſoſpes, quis de tot vatibus illo
Dicitur in titulos cultior iſſe tuos?
Facundum faciebat amor: plenúſque vigoris,
Inque ſuâ ſemper Matre diſertus erat.

Dic,

Dic, bona, dic, valeat. Memorem ſi fortè tabellam,
Aut votiva petis munera, carmen habet.
Illi ſola places, illi laudabere ſola,
Sola pio vati grande volumen eris.
Tunc iterùm blandâ matrem te voce vocabit,
Auxilio lætus ſe ſupereſſe tuo.
Natalémque novum tibi ſe debere quotannis
Dicet, & antiquâ relligione colet.
Pactáque vota feret, feret & ſollemnia tura:
Munera cum tenero carmine laurus erunt.
Tanget & Happardum 2. (quid non pia tangit amantûm
Pectora?) pars meriti non abolenda tui.
Te ſpectans animo, vatémque amplexus amicum,
Hæc de te, dicet, gaudia, Diva, fero.
Tum quoque ſervati teſtantia vatis amorem
Ante tuos ponet carmina vota pedes.
Addet & ipſe ſui manſurum pignus amoris,
Aut ebenum, aut Indi nobile dentis ebur.
Hoc cultu, variâque ſuper teſtudine fulgens
Pendebit templo pulcra tabella tuo.

Acce-

1 *Peregrinum aliquid & ingratum obolere cuipiam vox hæc viſa eſt; ſed neſcienti ſic Ovidium locutum ſæpiùs. Sub flebilem ſuum ex urbe diſceſſum ait uxorem ſuam mori voluiſſe; reſpectu tamen ſui prohibitam, ne quid ſci.icet acerbitatis ad ſuum dolorem mors hæc adferret. Tomitæ Ovidium malebant è Ponto diſcedere, quia videbant illum id vehementer velle; reſpectu tamen ſui virum multis de cauſis ſibi carum retinere cupiebant. At id, inquies, annotaſſe quò pertinet? Non amo cum Scipione nimiùm diligentes. At ego mihi diligentiam malo, quàm culpam condonari.*

2 *Remigius Happart, Soc. Ieſu Cortraci Rector, votivum Sidronii carmen, & hoc noſtrum in magnificâ ex ebeno tabellâ ad aram Virginis figi curavit.*

Accedent alii, concordia pectora, vates,
Gens pia, gens laudes docta referre tuas.
Ante alios, ſupplex veniet Becanus ad aras,
Nec veniet vacuâ, gratus & ipſe, manu.
Blanditias, elegóſque ſuos, ſua munera ſolvet.
Materies eritis túque, puérque tuus.
Omnibus unus amor grates tibi dicere, ſoſpes
Dummodò ſit, pro quo vota, precéſque ferunt.
Carminis ut cauſas, & aperti ſigna favoris,
Sic numeros illis, ingeniúmque dabis.
Ipſe etiam voti veniam reus, & mea ſacris
Carmina ſuſpendam qualiacúmque tholis.
Inſcribam: QUÆ, DIVA, TUO MODO VITA POETÆ
REDDITA, PARTE ALIQUA REDDITA VITA
MIHI EST.

ELEGIA II.

FRANCISCO GANDAVILLANO, BARONI DE RASSENGHIEM, TORNACENSIUM EPISCOPO LXXXVI.

Cortracum, Diœceſeos ſuæ Oppidum Regi Catholico reſtitutum primùm ingredienti.

Emblema: Scutum ejus gentilitium, cujus area imâ parte nigra; ſummâ, argentea,
Inſcriptio: VICTIS LUX ALTIOR UMBRIS.
E quo poſt gravem ſub externo imperio luctum perpetuam Cortracenſibus lætitiam augurabatur.

ERgò ades, & ſolem nobis, lucémque reducis?
Magnáque pars curæ cœpimus eſſe tuæ?

Et

Et, quoniam tenebras licuit, noctémque profundam
Vincere, lux nobis illa perennis erit?
Liza pater gaude: ſcuti non fallit imago,
Teſſera Villanæ præſidiúmque domus.
O quantùm, & quoties illo recreabere viſo,
Et, Color hic, dices, ſortis imago meæ eſt!
Sæpè tibi referent umbræ, quæ plurima Mavors
Mœrentem captis ferre coëgit aquis.
Sæpè tibi referet victis lux altior umbris
Gaudia, quæ demto ſunt tibi parta jugo:
Mœniáque, & vallos, & tanti nominis arcem,
Captáque victrici Gallica ſigna manu.
Quas dabis hiſtoriæ cauſas, cùm noſtra loquetur
Tempora, réſque tuas pars quoque victa leget?
Et leget, & pulſam ſeſe indignabitur arce,
Quam nullâ vinci poſſe putabat ope.
Mars erat in curſu: nec non, ſi fata tuliſſent,
Sub juga vicinus Scaldis iturus erat.
Sed nihil infeſtis potuit pervincere ſignis:
Signa parùm 1 fauſto fixa fuere ſolo.
Cùm dirum Groninga foret, velut Allia, nomen,
Non erat arx illo conſtituenda loco.
Hìc decus, hìc equitum florem cecidiſſe ſuorum,
Hìc fractas olim Gallia flevit opes.
E templi ſuſpenſa tholo calcaria teſtes,
Hei mihi! vindicibus non repetenda rogis.
Quid niſi nunc iterùm, patriæ quæ gaudia victor
Attulit, ex ipſis ſunt geminata malis?

I

1 *Arcem novam Cortraci erexere Galli ad portam Groninganam, anno* 1647. *extra quam anno* 1311. *memorabilem cladem acceperant; quam poſt annos octoginta incensâ urbe vindicarunt, conſpecto ejuſdem cladis monumento, inauratorum calcarium paribus ampliùs quingentis in templo appenſis.*

Poſt triſtes Hyadas, pluviæ poſt ſidera Capræ
Gratiùs eſt puro quod nitet orbe jubar.
Lætior imponit votivam nauta coronam
Convulſæ Boreâ, turbinibúſque rati.
Sic tibi, quâ poſſis vultum diffundere, cauſa,
Diſcuſſo belli turbine, major adeſt.
Libertas rediit: rediit, qui dulcibus urbem
Erigat alloquiis, conſiliiſque juvet.
Hujus ut affulſit populo per compita vultus,
Viſa fuit populo gratior ire dies.
Felix ſorte tuâ es. Nitidos occumbere ſoles
Cernimus, & nigrâ ſidera nube tegi:
At tibi, ſic ſpondet ſcuti felicis imago,
Ibit inocciduâ luce ſerena dies.

ELEGIA III.

AD FRANCISCUM JOANNEM DE ROBLES, E COMITIBUS D'ANNAPES, EPISCOPUM IPRENSEM.

Cùm adhuc eſſet Lovanii in S. Petri Præpoſitus, & Academiæ Cancellarius varios variarum ſcientiarum titulis inſigniret.

In illud Thomæ à Kempis: Melior eſt humilis ruſticus, qui Deo ſervit, quàm ſuperbus Philoſophus, qui ſe neglecto curſum cæli conſiderat. *Lib.* 1. *de Imit. Chriſti cap.* 2.

QUàm juvat arcanas rerum cognoſcere cauſas,
Altáque, nec vulgo cognita, mente ſequi!
Hoc

Hoc amat, hoc laudat, curis ſuſpirat in illis,
  Quem ſuus, ut ne quid neſciat, ardor agit.
Omnia diſcendi vincit, Franciſce, cupido:
  Impetus hic cauſas mille vigoris habet.
Ingenium res ipſa facit, facit æmula virtus,
  Et quæ quemque trahunt præmia, calcar habent.
Scire lubet, quodcúmq; latet: quâ lege recurrant
  Sidera: quæ mundi temperet hora vices:
Cur ſtellæ niteant: cur ſol, cur luna laboret:
  Unde nivas: Boreæ cur tonet alta domus:
Quis tremor impellat terram, quis ſpiritus auras:
  Quid numquam ſtabiles per mare volvat aquas.
Deficit ingenio ſpatium: rapitúrque, ruítque,
  Areáque admiſſos nulla coërcet equos.
Hinc Tyros, & Babylon, & gens antiqua Canopi,
  Et non caſurum Græcia nomen habet.
Hinc ſua conſtat adhuc everſo fama Lycæo,
  Et ſua laus hortis, porticibúſque ſua eſt.
Fertur Ariſtonides, dum talia luſit in umbrâ,
  Iliſſum mediis detinuiſſe vadis.
Talibus & 1 Siculos fertur rapuiſſe tyrannos,
  Hoſpita cùm niveis regna ſubiret equis.
Vecordes animæ, quibus hæc cognoſcere tantùm,
  Inque ſuas laudes vivere cura fuit.
Naturæ norant curſum, cauſáſque, modóſque:
  At non naturæ cognitus auctor erat.
Et cuiquam tanti, quæcúmque eſt, iſta videtur
  Gloria? nec votis altiùs ire lubet?
En age, ſeu tellus, ſeu te jam diſtinet æquor,
  Seu venit in ſuperas impetus ire domos:
Et ſeu nunc obitus, ſeu nunc deſcripſeris ortus,
  Et quaſcúmque tenent lucida ſigna vias:

I 2

1 *Platonem, Ariſtonis filium, Dionyſius tyrannus in Siciliam invitavit, atque albis in litore quadrigis excepit, quas idem ipſe regere ſe non indignum putavit.*

En age, quid pretii, cùm, quæ tibi feceris, idem
Qui cineres, tumulus nomina condet, erit?
Hei mihi! cur toties, ſtudio fallente laborem,
Impenſa eſt operi nóxque diéſque tuo?
Cur cæſi plutei? cur morſi dentibus ungues,
Oráque ſunt chartis pallidiora tuis?
Grande ſupercilium verbis dum grandibus addis,
Quâ cælo poteras dote placere, cares.
Scilicet ut placeas, illâ malè quæritur arte:
Moribus & vitâ conciliandus amor.
Tityre tu felix, dum quæ tibi cura recurſat,
Prima Deum, placidas altera ſpectat oves.
Non ſpem, non animum; calamos inflare voluptas
Eſt tua: ſic brevis eſt, decipitúrque dies.
Ut fueris ſimplex, ut nil niſi paſcua noris,
Carmináque errantem docta tenere gregem:
At non ſola tuis reſpondet ſilva querelis,
Ruſtica nec ſolas fiſtula mulcet oves.
Ducitur his ſtudiis cælum quoque: ſæpè beatos
Carmina credibile eſt illa tenere choros.
Quid, quaſi noſtra tuum læſiſſet Muſa pudorem,
Avertis vultus, & notat ora rubor?
An, niſi dixiſſem, Cælo tua, Tityre, cælo
Fiſtula, ſit quamvis ruſtica, grata tamen,
Quæ tibi, neſcires, vivant ſub pectore flammæ?
Quæ tibi, neſcires, carmina dictet amor?
Forſitan & reputas, cùm ſis vix nomine notus,
Quàm mea judicio laus ſit inepta tuo. [quis,
Et modò, dum cannam ſpectas & ſtramen: An, in-
Credibile eſt Superis has placuiſſe caſas?
Et modò te, dum, quis fueris, qualíſque, retractas,
Credis iners, & quo terra gravetur onus.
Nec dignum, cui ſol radios, cui ſidera rorem,
Cui facilem victum juſta miniſtret humus.
Nec, cui vitales aër ſpirabilis auras,
Nec, cui libandas præbeat amnis aquas.

Non ſolæ turres, ſed & hæc agreſtia, clamas,
Culmina ſunt juſto fulmine digna peti.
Parcite Cæleſtes: aut ſi punire nocentem
Ira parat, vires temperet illa ſuas.
Pœnitet admiſſi: nec qui mihi cúmque doloris,
Non erit & vitæ terminus ille meæ.
Nec tam ſupplicii, quàm turpis imagine noxæ
Torqueor: hæc gravior, primáq; pœna mea eſt.
Talia dum memoras, centum tibi, Tityre, cauſæ,
Cur ſemper lateas, diſpliceáſque tibi.
Cetera ſi rudis es, tamen hac es parte diſertus:
Materia eſt, quæ te non ſinit eſſe rudem.
At tu pone metum: nec te mens anxia fallat.
Judicio melior mens bona ſæpè ſuo eſt.
Quid tibi ſimplicitas, obſcuráque vita pudori eſt?
Simplicitas magnum detinet iſta Deum.
Nec tibi, quód metuis, grex & paſtoria pellis,
Nec ſunt opprobrio ſordida tecta caſæ.
Sordida ſint ſanè, dum non obnoxia culpæ,
Dúmque pudicitiæ ſit ſine labe domus.
Curta ſit & tenuis, dum non malè parta ſupellex:
Sint inopes, ſancti dum numerentur avi.
Non tibi verba damus. Nam quæ ſit gratia facti,
Dum tua tam parvo cœna parata foco eſt?
Quæ teneant reges, fingat quem regia tangit:
Non ſubeunt humiles nomina ficta caſas.
Eia leves calamos, tua ſi bona noveris, infla
Tityre: jam calami, quod modulentur, habent.
Gratior es Superis, Superos dixiſſe putato,
Quàm quos ſuſpexit Græcia priſca viros.
Plus tuus hic ceſpes, quàm porticus alta Lycæi,
Plus tu, porticibus quàm vaga turba, places.
Illa quidem numerum ſtellarum & nomina novit,
Et novit, quod ſol currat, & annus iter.
Jámq; aliquis, dum nox cælum conſperſerit aſtris,
Deſcribet radio, quæ videt, aſtra ſuo.

Hîc rutilat Mavors: hîc eſt Cythereïus ignis:
Quæ nitet hîc, felix, dignáque ſtella Jove eſt.
Arctophylax illic, illic ſunt Arcades Urſæ:
Hæc regit Argolicas, Sidonis illa rates.
Hîc Ariadneæ fulgent monumenta coronæ:
Hæc Bereniceo vertice tonſa coma eſt.
Aſpice ſigniferum, quo cælum cingitur, orbem:
Principium ſignis aurea fulget ovis.
Hinc ſol quadrijugos, bijugos hinc Cynthia currus
Incitat: hæc tenebris linea damnat equos.
Aſpice & albentem mecum mirabere tractum:
Longa via eſt: ex re lactea nomen habet.
Hîc tangit Geminos; illic tua ſidera Chiron:
Inde ſubit flammas Caſſiopeia tuas.
Omnia cùm dixit (tanta eſt inſania faſtus)
Pænè ſupercilio, quæ notat, aſtra ferit.
Ite (nec invideo) ſine me percurrite cælum
Gens tantùm in laudes ingenioſa tuas.
Nil mihi vobiſcum eſt: votis ut cetera deſint,
Hoc ſatis eſt, quod ſim cognitus ipſe mihi.
Non ego laudari cupio: mihi numen & æther
Dum faveant, quæſo, tardus inérſque vocer.
Cùm cæli tractus varios & ſidera noſcam,
Dicite, quâ cæli parte locandus ero?
Hei mihi! dum clarâ judex in nube ſedebit,
Captandúſne reo judicis inde favor?
Non hic ingenio, non hic acquiritur arte:
Colligit hunc meritis Tityrus ipſe ſuis.
Tityrus immenſos cæli quoque ſuſpicit orbes:
Nec nihil hinc, quo ſe votáque paſcat, habet.
O quoties illum ſerâ ſub nocte morantur
Heſperus, & pulcro qui coit igne chorus!
O quoties oculis ſpectans humentibus aſtra,
Liquitur, & totus, ſicut ab igne, calet!
Spectat, & intentus dum flammis hæret in illis,
Deficit, ac flammas concipit inde novas.

Spectat

Spectat, & : O quantò qui ſidera condidit, inquit,
Majeſtate operis pulcrior ipſe ſui eſt !
Tale nihil priſcum docuit, Franciſce, Lycæum,
Tale nihil Babylon, ingeniúmque Tyri.
O mihi ſit, viſis didicit quæ Tityrus aſtris,
Diſcere ! ſic ſapiens, & benè doctus ero.

ELEGIA IV.
AD
IGNATIUM GOYVAERTS
E SOCIETATE IESU,
PRIMUM SACRIS OPERANTEM.

Humanum animum ſolo Deo expleri.

CUr aliquis Marſos propter convivia ſaltus
Cingit, & excitos per juga ſternit apros ?
Aut quæri tepidis juſſit conchylia Baiis,
Aut quæri Scythicas Phaſide juſſit aves ?
Nequidquam ſilvis, nequidquam tendimus undis
Retia : nil, quo nos expleat, orbis habet.
Quod mare, quod fluvii, quod terra, quod educat aër,
Non exſtinguendi ſunt alimenta mali,
Bacche pater, tu pampineo perfuſus odore
Tempora, lætitiæ diceris eſſe dator.
Te roſa, te calices, & amictæ frondibus uvæ,
Te chorus, & cantus, æráque pulſa juvant.
Et tibi Thebanæ peragunt ſollemnia matres,
Et tibi de Chio palmite dona ferunt :
Et tibi nocturnus reſonat clamore Cithæron,
Tympanáque, & plauſus ad tua vina calent.
Certatur cyathis : abeunt curæque, metúſque :
Et pudor eſt feſto non maduiſſe tuo.

Quid tamen iſta juvant? & pulſa & victa recurrit,
Viſceribúſque hæret non abitura ſitis.
Neu cedat victus (quæ non certamina luxus
Invenit?) immenſas perdere gaudet opes.
Nec tantùm, quæ ſint menſis accepta, petuntur;
Dummodò ſtent magno pocula ſumta, ſat eſt.
Hauritur regni pretium: Romámque laceſſens,
Hęc, ait, hæc genio vina litanda tuo;
Et pariter gemmam pellex Ægyptia collo
Diripit. Heu quanti vincere poſſe fuit!
Quod pendit Babylon, paterâ miſcetur in unâ:
Tantáque res fallit, nec levat hauſta ſitim.
Ergóne, dum ſemper cupidi, dum ſemper hiantes,
Delicias terrâ, perſequimúrque mari,
Dum nihil hîc ſatis eſt, expleri neſcius ardor
Pectora neſcio quò, votáque noſtra feret?
Tantale, quid toties pleno circumfluus amne
Diceris, & liquidæ ſemper egenus aquæ?
Quid toties fallax pomis fugientibus arbor
Dicitur inſanam deſtituiſſe famem?
Ah nimis ex vero (nec mendax omnia finxit
Græcia) de nobis fabula nomen habet!
Tot bona fert tellus, tot fert Neptunia Tethys;
Cúmque oculos explent plurima, nulla famem.
Hei mihi, quod noſtros fugiant cæleſtia ſenſus!
Cælum epulas, cælum, quo ſatiemur, habet.
Illa Voluptatis domus eſt, ſempérque recentis
Lætitiæ cauſas, nec fugientis habet.
Nos hîc intereà torquent faſtidia: nobis,
Quod petimus, damno eſt, copiáque ipſa nocet.
Creſcite, dicebas Genitor pulcerrime rerum,
Cùm rudis, & nondum fertilis eſſet humus;
Creſcite felices, & ſpargite ſemina ſilvæ:
Arboribus redeant annua poma ſuis.
Terra ferat fruges, alimentáque mitia fundat:
Turgida palmitibus pendeat uva ſuis.

Luſtra

Luſtra feras capiant : errent armenta per herbas :
Findat avis pennis aëra, piſcis aquas.
Pace tuâ, quamvis tellus, & pontus, & aër,
Quæ benè juſſiſti munera ferre, ferant :
Non his eſt animus, non his expleta cupido :
Creſcit, ut affuſâ Pallade flamma ſolet.
Nota loquor. Populo victum, quem terra negabat,
Cæleſti nubes munere feta dedit.
Ambroſiâ cælum rorat. Mirabile dictu,
Quidquid in ambroſiâ mens ſibi fingit, habet.
Fit fera, fit piſcis, fit quod ſua cuique cupido
Suggerit, & guſtu prodigioſa ſuo eſt.
Omnia præſtiterit : populo tamen omnia deſunt,
Ægráque ſollicitat pectora, quidquid abeſt.
Quàm miſer eſt, qui, quo fruitur, torquetur eodem
Paſcitur, & votis carpitur ipſe ſuis.
Infelix alit ipſe ſuos, quibus uritur, ignes,
Et ſua quæ ſentit vulnera læſus, amat.
Sic pariter cauſas, pariter ſolatia morbo
Adjicit, & gelidis imminet æger aquis.
Magne opifex rerum, ſpes ô, & meta tuorum
Ultima, fons omnis principiúmque boni,
Quem tua felicem facient, quem dona beatum,
Si, poſtquam dederis omnia, ſolus abes?
Te peto : tu ſatis es : tu ſolus es omnia. Quod nos
Expleat, ut deſint cetera, ſolus habes.
Felix Ignati ! tibi jam venit illa voluptas,
Quæ cupidis poſſit mentibus eſſe ſatis.
Siſteris ante aras, loqueríſque potentia verba.
Nec mora : præſentem ſuſtinet ara Deum.
Hìc manibus tractas, hìc imo pectore condis,
Quo nil Cælituum regia majus habet.
Felices aræ ! veſtris ego debita ſolvam
Tura focis, veſtris munera digna ſacris.
Vos ego votivis incingam ritè coronis :
Vos Superûm dicam ſedibus eſſe pares.

ELEGIA V.

AUSTREBERTÆ VANDE VVALLE, ARNOLDI FRATRIS SUI FILIÆ,

Brugis in Cœnobio S. Godelevæ, Ordinis S. Benedicti, Chriſto deſponſæ,

EPITHALAMIUM.

QUid non ſperet amans? capitur quoque Numen amore.
Junguntur ſtabili Virgo Deúſque fide.
Illa quidem, fateor, thalamis cæleſtibus impar:
Sed tamen in thalamos non ſine dote venit.
Dos eſt virginitas: dos acceptiſſima cælo.
Illam ſiqua dedit, munera magna dedit.
Sponſa veni: ſtudiúmque tibi luctúſque tuorum
Excidat, & patriæ nomen amórque domus.
Ille tuos habeat, qui te ſibi poſcit, amores:
Materies curæ prima ſit ille tuæ.
Non opus, ut placeas, gemmis auróque decorem
Quærere, non cenſus corpore ferre tuos.
Non hîc forma valet, non hîc candórque, rubórque,
Et melior vero factus ab arte color.
Majorem terris animum cum paupere cultu
Indue: paupertas cauſa decoris erit.
Indue virgineum quæ velent flammea vultum:
Spectari facies caſtáque forma negat.
Gratior eſt caſto veniens in corpore virtus:
Non eget hæc cultu, non eget artis ope.
Ipſa ſibi decori eſt: nec, quòd ſit pulcrior aſtris,
Et Divos rapiat, lux aliena facit.

Non

Non aliunde ſuos ſol accipit aureus ignes:
Formoſus radiis eſt ſatis ipſe ſuis.
Non roſa fucatos ſibi poſcit ab arte colores:
Nulla quod ars illi conferat, ipſa ſibi eſt.
Poſceris: en qui te, Virgo, comitentur euntem,
Exſpectant ſuperi, turba beata, chori.
Nil opus eſt tedis: pro tedis ſidera lucent,
Quæ tibi mox Sponſus tradet habenda tuus.
Pars tibi cæleſti texit de flore coronam:
Hic Sponſi capitur laudibus, ille tuis.
Pars plaudit choreas: pars lilia poſtibus addit:
Pars citharâ carmen connubiale canit.
Cælituum Regina, tui pulcerrima Sponſi
Mater adeſt, thalamo pronuba facta tuo.
Illa tibi natum junget, propriúmque dicabit.
I, fruere æternis, & quibus ille, bonis.
O nimiùm felix! quantis dotabere regnis!
Terra nihil dignum, quo tenearis, habet.
Regia, quam ſtellis æther ardentibus ambit,
Majeſtáſque implet Numinis, illa tua eſt.
Quid non ſperet amans? capitur quoque Numen amore.
Junguntur ſtabili Virgo Deúſque fide.

ELEGIA VI.

AD
ALOYSIUM LAVENBACH
E SOCIETATE IESU,

Cùm Lovanii Theologiæ daret operam, eodémque tempore in Sodalitate Deiparæ Latinè diceret; jámque ſanguinem vomeret.

MOEſta tuos venit ſolatum Muſa dolores.
Hei mihi! conſpectu pallet ab ipſa tuo.

Nec ſubeunt numeri, nec ſunt in carmina vires,
Et mihi pars ſoliti magna vigoris abeſt.
Flere lubet: flendi cauſas mihi vena miniſtrat
Sanguinis atque animæ prodiga facta tuæ.
Nos igitur fluimus lacrymis, tu ſanguine: ſed non
Hujus, & illius vulneris una via eſt.
Tuta, paténſq; via eſt, oculis quà liquitur humor;
Quà cruor, hac tritum mors ſibi fecit iter.
Utque fluant oculi, facilis medicina dolori eſt:
Egeritur fletu lapſus ad oſſa dolor.
Non ſic eſt ſacris languor medicabilis herbis:
Non ſic ad ſanum vena cruenta coit.
Ah! tua cur umquam Latiam facundia vocem
Extulit? Hoc vulnus vox tibi culta dedit.
Scimus, & ad noſtras rumor quoq; pertulit aures,
Quanta ſit eloquii víſque, nitórque tui.
Debueras ſiluiſſe tamen. Tractare libellos,
Hoc ſatis, ut vires perdere poſſet, erat.
Acer, & Eleâ palmam meriturus arenâ
Deficit in curſu, quem nimis urget, equus.
Mergit onus puppes: tauros enervat aratrum:
Sæpè ſuâ vaſtum mole laborat opus.
Quod tibi fingebas robur? tibi debile pectus,
Et tenues vires, invalidúmque latus.
Auſus es ire tamen, geminóque inſtare labori,
Sit quamvis validis durus utérque labor.
Auſus es, ô Gandæ, veterùmque oblite malorum,
Quàm ferrent, humeris plura ſubire tuis.
Hinc quantum ingenio, tantum ſervire dolori
Cogeris, & ſtudio pœna reperta tuo eſt.
Sed quid ego hæc tecum? certè me decipit error,
Et te nil meritum noſtra querela gravat.
Cauſa fuit Virgo: tantos hæc ferre labores
Impulit: hæc, ſi fas dicere, cauſa mali eſt.
O quoties precibúſque tuis votíſque vocata
Præbuit eloquio vela ſecunda tuo!

O quoties vocem (vocem quoq; vultus habebat)
Urſit, &, Hîc valido fulmine, dixit, opus!
Seu laudanda forent, quibus eſt laudabilis ipſa,
Addidit ardentes ad tua dicta faces.
Sive redargueres crimen, quod & oderat illa,
Crimen ut argueres, fortia verba dabat.
Deniq; quidquid erat cenſurâ vindice dignum,
Vox argumento par erat ipſa ſuo.
Sæpè tibi vultus media inter talia, ſæpè
Incaluit ſanguis, venáque tenſa fuit.
Nec timor, aut veteris tetigit te cura pericli.
Res eſt intrepidi plena caloris amor.
Quando ille imparibus ſeſe non credidit armis
Eſſe parem? quando ſubſtitit ille metu?
Ille vel adverſas acies invadere ſolus
Auſit, & in medias cominus ire neces.
Solus & iratas excire cubilibus urſas,
Solus & Armeniis bella movere feris.
Præmia dant animos, & cauſa pericula vincit,
Et minor eſt ipſo ſemper amore labor.
Nec dubitat laceras, & ruptas impete venas
Virtutis pretium grande vocare ſuæ.
Nec, quamvis cedat, vigor & fiducia cedit.
Mens manet, & vires colligit ipſa ſuas.
Sic & cauſa tibi pro Virgine fortiter acta eſt,
Et vires idem qui dedit, hauſit amor.
Nec modò tam palles, quòd ſint ſine ſanguine venæ, [ames.
Quàm quòd; ut eſt proprius pallor amantis;
At tibi, ne dubita, Virgo ſuccurret amanti,
Invidiámque tuo detrahet ipſa malo.
Diva parens potuit, quod non potuere medentes:
Nec poterit votis eſſe aliena tuis.
Audiit orantem, dum vox viréſque ſinebant;
Dum prohibent, gemitus audiet illa tuos.

ELE-

ELEGIA VII.

AD SEIPSUM.

Cùm Sidronius Hoſſchius, è Societate Jeſu, amicorum & poëtarum optimus maximus, vitâ exceſſiſſet.

ERgò, ubi ſumma dies noſtros expleverit annos,
Quod ſumus, injectus pulvis & urna teget?
Nec mihi profuerit, quòd vates numen habere
Credimur, & Divûm proxima cura ſumus?
Nec mihi, quod chartas, & chartis digna notari
Nomina poſt cineres Muſa perire vetet?
Si quid id eſt, cari venient ad funera vates,
Et tumulo titulum, mœſtáque ſerta dabunt.
Oſsáque præteriens (ſi quis tamen illa viator
Noverit, & Muſæ fama ſit ulla meæ)
Forſitan inſperget violis, ederâque virente,
Et leviter: Vates hic quoque, dicet, erat,
Ulterius nihil eſt, quò ſe ſpes ardua vatum
Porrigat: hoc pretio gens operoſa ſumus.
Et mihi jam tanti eſt, aliquis ſi dicar in illis,
Et populi veniat parvus in ora liber?
Ah furor eſt, ſacras aliquod captare per artes
Nomen, & in famam vivere velle ſuam.
Fama perit, pereunt artes, rapit omnia ſecum
Et rogus infelix, & niger ille dies.
Parnaſſi colles, & collibus addita Famæ
Limina, laurigeris undíque ſepta viis,
Parcite, non ego vos, quamquam mihi carus Apollo
Annuat, ínque ſuum me ſinat ire nemus;
Non ego vos ederas, ſi quas meruiſſe putamur,
Nón capiti poſco laurea ſerta meo.
Nec ſervant ederæ, nec ſervat laurea vatem,
Et cineres fruſtrà ſera corona tegit.

ELE.

ELEGIA VIII.

AD GEORGIUM UVVENS EQUITEM,

ET IN SUPREMA BRABANTIÆ CURIA CONSILIARIUM, MAGNUM ANTIQUITATUM CULTOREM.

Quo ſint apud te loco, Vir Ampliſſime, Antiquitatis monumenta ignorare non poteſt, qui bibliothecam tuam perluſtraverit, librorum quidem bonâ inſtructam copiâ, ſed veterum nummis, aliiſque vetuſtati detractis manubiis ornatiorem. Neque verò illarum rerum amor aliunde arceſſendus tibi fuit, ad quem te cùm Parentis tui, Geldriæ quondam Cancellarii, tum Majorum tuorum, qui antiquitatum ſcientiâ floruerunt, inſtitutio & exemplum, adeòque natura ipſa duxit. Cui propenſioni atque indoli cùm Magnus ille Lipſius, quem in Academia Lovanienſi olim audiviſti, flammas ſubjeciſſet, tum verò non ſolùm MORIBUS ANTIQUIS *vivere, ſed etiam quidquid antiqui moris ac temporis eſt, ita ſtudioſè conquirere, & luculenter cognoſcere, & ex merito æſtimare viſus fuiſti, ut inter Antonios Auguſtinos, Occones, Fulvios cenſeri laudarique poſſes. Alium ne attingeret quidem, te verò pupugit veteris Urnæ Funebris ad te miſſæ & in viâ fractæ jactura; exigua, fateor, niſi qui modus eſt in ejuſcemodi rebus eruditæ curioſitatis, is eſſet exiſtimationis. Adfui, cùm diſperſa disjectáq; fragmenta colligeres, & partes partibus ccagmentares: mox ad me converſus, Quid ni tu nobis, VValli, de hujus Urnæ fortunâ flebile nec injucundum elegidion* con-

condas? In tenui quidem & obſcuro labor; ſed tenuibus magnitudinem, obſcuris lucem dare, poëtarum eſt. Ergò laboris ac ſtudii aliquid hortatu tuo in hanc rem contuli; neque, meo quidem animo, non lepidè illa mihi proſperéque ſucceſſit: eóque nunc confidentiùs te rogo, ut in Muſæo tuo pro Vrnæ fragmentis hoſce verſiculos exſtare patiaris, mutuæ inter nos amicitiæ perpetuum monumentum. Nec illud non opportunè accidit, ut cùm exeunte anno calamitatem hanc (ſic enim tecum loqui lubet) acceperis, ego proximè ineunte levationis aliquid dolori tuo carminibus meis adferrem; eadémque operâ Kalendas auſpices reliquarum tibi fauſtas & fortunatas precarer. At hîc mihi aurem vellet aliquis, & : Melioris, inquiet, ominis argumentum delegiſſes, quod his Kalendis offerres, quibus pro longâ jucundáque vitâ ſuſcipiuntur inter amicos vota, non mortis, non funeſtarum rerum infertur memoria. In mentem tibi veniſſet illud Ciceronis, qui Conſules ait in habendo delectu, Cenſores in luſtro condendo fauſti ominis gratiâ à bono nomine ſolitos auſpicari: ſic & tu bono die bonis verbis uſus ex latiore materiâ ſtrenam apparaſſes. Audio: ſed nihilominùs hoc quòd tibi, Nobiliſſime atque Ampliſſime Domine, concinnavi munuſculum, gratum fore confido, propterea quòd meorum magnitudo votorum, quibus ipſam etiam immortalitatem tibi precor, tantò objicietur animo tuo clariùs, quantò propinquiùs fuerit poſita contrariarum atque mortalium rerum incerta conditio. Accipe igitur hoc amoris in te mei pignus æternum, & me viciſſim, ut facis, ama. Bruxellis, Kal. Ian. Anno 1641.

QUERELA URNÆ FRACTÆ,

Quæ ad Treviros cum cineribus & oſſibus eruta, veterum Romanorum eſſe credebatur, & ad Ampliſ-

ſimum Virum Georgium Vuvens, Equitem, & in ſuprema Brabantiæ Curia Conſiliarium miſſa, in itinere Trevirenſi miſero periit caſu.

ELEGIA
HUJUS ARGUMENTI I.
Antiquitatem ſuam commendat.

QUæ quondam gemitus, & verba noviſſima flentûm
Audieram, mœſti pars miſeranda rogi:
Cui lacrymas pia turba dedit, tepidáſque favillas
Intulit, inſcriptas appoſuítque notas:
Quam tenuit, fovítque ſinu, non oſcula teſtæ
Figere, non manes laſſa vocare meos:
Nunc iterùm trahor in luctus, & funere triſtis
Alterius, cogor triſtior eſſe meo.
Sæcula ſi memorem, quot adhuc ſperare jubebar,
Expleri luctu convenit illa meo.
Te quoque, Poſteritas, hæc infortunia tangent,
Crederis & noſtris indolitura malis.
Scilicet ad Treviros dum Cæſar fulminat armis,
Condiderat gremio militis oſſa meo.
Inde tot exactos credor duraſſe Decembres,
Et cineris cuſtos fida fuiſſe mei.
Nec mihi plebeji commiſſa eſt funeris umbra,
Parváque plorato ſubdita flamma rogo.
Arſit, & Aſſyrios ſpiravit lectus odores,
Et bibit annoſum noſtra favilla merum.
Armáque, & exuvias, maculoſáque tergora, veſtes
Munus in exequias Martia turma dedit.
Ter quoque funereos luſtravit curſibus ignes,
Ter querulæ mœſtùm concinuere tubæ.
Nec, licet injectæ cumulo tegeremur arenæ,
Horrebant noctes & ſine luce dies.
Vincebat noctem, tenebras vincebat & umbras
Parva, ſed æterno viva lucerna foco.

Roma vetus, quamvis Pario de marmore buſta
Feceris, & fulvis texeris oſſa cadis:
Oſsáque ſignaris titulo, famámque ſepultis
Appiades dederint Flaminiæque viæ:
Tot licet exſtinctis mœſtas ſacraveris aras,
Et, quos defleſti, feceris ipſa Deos:
Pace tuâ, merui, (ſiqua eſt ea gloria teſtæ)
Præferri tumulis nominibúſque tuis. [aræ,
Quippe ubi nunc veterum cineres? ubi funeris
Quáſque potens hauſit luxus, & ignis opes?
Ardebant ſilvæ: deerant in cinnama flammæ:
Quid ſuper è tantis nunc habet urna rogis?
Ignorant Manes, ignorat & Æacus ipſe,
Quo jaceant urnæ fragmina ſparſa loco.
At neque longa dies, nec verſæ ſedibus urbes,
Nec Boreæ nocuit, nec Jovis ira mihi.
Immortalis ego, carituráque fine videbar,
Famáque erat cineri magna futura meo.
Certè ego jam meritò, ſiquid conceditur annis,
Socraticâ fueram conſtituenda domo.
Forſan Apelleo ſtarem vicina labori,
Paſceret & manes viſa tabella meos.
Forſan & archetypos inter ſervanda Cleanthas
Cenſerer plutei gloria prima mei.
Nec tam Lyſippi, quamvis animoſa, placerent
Signa, nec Architæ, Phidiacúſque lapis;
Nec quæ Praxiteles, nec quæ finxere Myrones,
Nec quæ Mentoreâ ſculpta fuere manu:
Quàm quod ficta luto, nec tot violata per annos
Acciperem lapides inter, & æra locum.
Saxa ferunt annos: nec, ſi cadit ærea moles,
Sic cadit, ut tactâ comminuatur humo.
At mihi materies fragilis: tamen omnia vici,
Et texi cineres inviolata meos:
Hinc pietas famam, pretium mihi fecerat ætas,
Jámque auri præ me lamina vilis erat.

Uvveno ante alios poteram pretioſa videri,
Qui res antiqui moris, & artis amat.
Ille meos culto celebraret carmine Manes,
Sertáque de Cilicum germine multa daret.
Ille mero cinerem, quæ tot jacet arida ſæclis,
Spargeret: in molli poneret oſſa roſâ:
Adderet &: TREVIRUM PRISCIS EREPTA RUINIS; [ES.
NUNC, QUO DEBUERAS, URNA RECEPTA LOCO
Quod fractæ ſatis eſt, lacrymas in fragmina fudit,
Et Treviris illi miſſa fuiſſe legar.

ELEGIA IX.

SUPERIORIS ARGUMENTI II.

Diræ in bajulum, cujus incuriâ periit.

ERgò erat in fatis, ut poſt tot ſæcula quiſquam
Verteret impuras in mea damna manus?
Grande nefas! &, ſi judex ſtatuenda vetuſtas,
Quo non ſupplicio noxa pianda foret?
Credibile eſt illum furiis immanibus actum
Effigies veterum comminuiſſe Deûm:
Templáque, queis ætas, avidúſq; pepercerat ignis,
Frangere ſacrilegâ non timuiſſe manu.
Credibile eſt cineres illum temeraſſe parentum,
Credibile eſt ſanctos diripuiſſe rogos.
At tibi non lacrymæ veniant, gemitúſq; tuorum,
Improbe, cùm canibus rixa cadaver eris.
Mille locis ſparſus jaceas: trahat ilia vultur:
Diripiant corvi lumina, membra lupi.
Et ſiquid ſupereſt, ſanie, tabóque nocenti
Diffluat, & fugiens urere flamma neget.
Non cineres tegat urna tuos: non indicet uſquam
Oſſa lapis, denſis ſemiſepulta rubis.

Umbra

Umbra ſiti pereat, ſoléſque experta diurnos
  Horreat obſcenas nocte ſilente canes.
Nec tibi præteriens dicat bona verba viator,
  Nec tibi ſit tellus quantulacúmque levis.
Cur aliquis cineres potuit tibi, perdite, noſtros
  Credere? nil fidei, nil tibi mentis erat.
Non te depoſiti tetigit reverentia: non tu
  His pretium ſacris ponere doctus eras.
Neſciſti demens, quod nec gens barbara neſcit.
  Quanto plus illâ tu feritatis habes!
Illa ſacros ſedet ad tumulos, evictáque luctu
  Solatur querulis triſtia fata modis.
Buſtáque conſpergit violis, dátque oſcula ſaxo,
  Et cineres ſparſo lacte, meróque colit.
Illic vel leviter, ſcelus eſt, turbare ſepultos:
  Illic, quantumvis parva ſit, urna ſacra eſt.
Hæc è barbariâ poteras præcepta referre:
  Hæc, quàm me caperes, antè monendus eras.
Sic fueram cupidis à te ſtringenda lacertis,
  Sediſsémque humeris non oneroſa tuis.
Ipſa ego te pariter ciner íque mihíque timentem
  Rexiſſem trepidi per loca plena metus.
Sit quoque, dixiſſem, ne te labor ipſe gravaret,
  Quàm mihi terra fuit, tam tibi teſta levis.
Quis ſcit, an, ut verita eſt Æneam lædere flamma,
  Cùm ferret profugos, Dardana ſacra, Deos:
Sic tibi, per medios ignes mea ſacra ferenti,
  Non etiam tutum flamma dediſſet iter?
Certè aliquod mecum nomen, famámq; tuliſſes:
  Hæc curæ poteras præmia ferre tuæ.
Nominis & famæ jacturam fecimus ambo;
  Sed non ambobus par venit inde dolor.
Non tu venturum, ſi te benè novimus, ævum
  Proſpicis: ignavæ ſemina mentis habes.
At mihi, ſi neſcis, fama eſt ante omnia curæ.
  Barbarus eſt, quem non illius urit amor.

Hæc

Hæc facit, ut meriti tumulo reddantur honores,
Nec cinis ex toto nomina magna tegat.
Hæc facit, ut memori ſignetur carmine buſtum,
Quod velit à populo prætereunte legi;
Utque dies, qui corpus humo lacrymabile texit,
Semper honoratus, ſemper acerbus eat.
Heu! tua barbaries, tua me ſocordia læſit,
Et mihi ſpes tantas abſtulit una dies.
Mortis honor periit: requies abrupta ſepulto.
Eheu! nullus erit, qui mihi dicat: HAVE.

ELEGIA X.

EJUSDEM ARGUMENTI III.

Effoſſam ſe fuiſſe conqueritur.

QUid mihi, ſi cinerum fuerant hæc fata meorum,
Poſteritas lucem ſera videre dedit?
Cùm latui, ſecura fui, placidíque ſedebant
Ad tumulum Manes: & ſat honoris erat.
Jámque per Elyſium de me præconia rumor
Fecerat, atque umbræ laus erat ampla meæ.
Sæpe pii vates illic per gramina fuſi
Multa ſuper tumulo concinuere meo.
Sæpè meis illic aſſurrexere ſilentes
Laudibus, & feſtos inſtituere choros.
Pars celebrat Manes: pars Urnæ longa recenſet
Sæcula: pars optat ſic quoque poſſe tegi.
Dant alii flores: hi fundunt cymbia lactis,
Et, Cineri, dicunt, fundimus illa tuo.
Nil mihi poſteritas potuit concedere majus:
Hoc decus, hæc Umbræ gloria ſumma meæ.
Eſt aliquid, fateor, ſuperos, lucémque videre,
Et cultas poſt tot ſæcla ſubire manus.
Eſt aliquid pretioſa inter monumenta reponi,
Et cinerem vernas inter habere roſas,

Sed

Sed mecum, quæ teſta ſapit, metuítque perire,
Devoveat lucem, devoveátque manus.
Felix, ſecreto quæcumque reconderis agro,
Et tacitè cineres condis operta tuos!
Felices, quæ te glebæ texere jacentem!
Felices, quæ te compoſuere manus!
Si tua jam ſeris ignota nepotibus Umbra eſt,
Nec cineri veniunt annua dona tuo:
At tibi conſtat honos, & adhuc ſecura pericli,
Contegis intacto, quo priùs, oſſa ſolo.
Hei mihi! cur illum noſtris invidit honorem
Manibus egeſtâ foſſor avatus humo?
Cur aliquis veteres ſub terrâ quærere gazas
Inſtitit, & Stygias pænè retexit aquas?
Cur ferri venas, cur venas eruit auri,
Æterni cauſas, materiémque mali?
Damnavit, quæcúmq; nocent, Natura tenebris:
Sic meliùs poſitas eſſe putavit opes.
Siqua juvant, campis aſſurgere juſſit apertis,
Et nulli plenâ non dedit illa manu.
En ut læta ſuas extrudunt Gargara meſſes,
Et gravido Chius palmite ridet ager.
Per ſe Taygetus, per ſe viret Ida cupreſſis,
Œtáque piniferum tollit in aſtra caput.
Herbáq;, quòd proſit, nuſquam latet obruta ſulcis;
Sponte ſuâ faciles invenit ipſa vias.
At propè Tenariis aurum, ferrúmque cavernis
Abdidit; & toto pondere preſſit humus.
Hæc furor, hæc terris ardor ſceleratus habendi
Eruit: hic idem nos quoque læſit amor.
Non ego debueram refodi: latuiſſe juvabat:
Fortunæ fuit hæc prima ruina meæ.
Me miſeram! duro quòd ſim deprenſa colono,
Neſcio quid toto dum ſibi quærit agro.
Et rurſus miſeram! quòd non priùs ima dehiſcens
Terra mihi Stygios pandit aperta lacus.

Forſi-

Forſitan hæc, noſtros olim quæ rexerat artus,
Obvia ſe mediis Umbra tuliſſet aquis.
Qui tum complexus! gelidis quos oſſibus ignes,
Quas cineri flammas implicuiſſet amor!
Non me, ſiqua fides, carâ divelleret Umbrâ
Ardentem quatiens Tiſiphonea facem.
Non Minos, Thetidíſque ſocer, non janitor Orci,
Quidquid & infernas excubat ante fores.
Penderem collo, dum nobis una ſororum
Inciperet vitæ ducere fila novæ.
Quid tamen in noſtris potuit placuiſſe favillis?
Cur aliqua eſt teſtæ gloria viſa meæ?
Quid ſi aurum, fulvóque aliquid pretioſius auro,
Aut alias tegerem, quas humus abdit, opes?
Quid ſi Mentoreis circumdaret aſpera ſignis,
Materiéſque mihi myrrheus eſſet onyx?
Sed modò paupertas cinerum tutela meorum eſt,
Nec mihi materiâ, nec venit arte decor.
An gelidi cineres, perfusâque fletibus oſſa,
Ruſtice, dignum aliquid, quo capereris, erant?
Debueras, per ſiqua meæ tibi cura favillæ,
Per ſiqua eſt requies, páxque futura tuæ:
Debueras (erat illa mei pars optima voti)
A me fatales abſtinuiſſe manus.
Inclamaſſe ſatis fuerat: Requieſcite Manes,
Obviáque è prato ſerta dediſſe, ſatis.
Quanto ego tunc eſſem per te defuncta periclo!
Quot bona, quot cineri commoda parta meo!
Nunc illum Boreas, nunc illum diripit Auſter,
Putriáque aſſiduis imbribus oſſa madent.
Quàm vereor, ne, dum ſolitâ caret Umbra quiete,
Erret, & in ſolis multa queratur agris.
At nos, ut par eſt, ne ſit miſer ille, precamur,
Condita qui gremio credidit oſſa meo.

ELEGIARUM
LIBER TERTIUS.

OLIVA PACIS, ORBI CHRISTIANO
IN ACERBO DIUTURNOQUE BELLO AD SPEM PUBLICÆ TRANQUILLITATIS PRÆTENTA.

ELEGIA I.

Primus ad Reges aditus, ac legationis pro pace obeundæ poſtulatio.

AT vos qui miſerum, Reges, convellitis orbem,
Quos pacem ſupplex hoſtis utrímque rogat?
Cernite, nil oculi, nil frons hoſtile minantur,
Et fidei teſtes tendit utérque manus.
Signáque ſubmittit, juratáque fœdera poſcens
Emeritum clypeo nudat, & enſe latus.
Ipſe ſuis mavult precibus, quàm viribus uti:
Sit precibus per vos fœderibúſque locus.
Ipſe ſui luget cauſas, & crimina belli;
Forſitan & lacrymis, quæ tulit, arma rigat.
Ingratum certè quoties dat buccina ſignum,
Cogitur invitâ vellere ſigna manu:

Cogi-

Cogitur eſſe ferox, vultúmque aptare furori,
Et quotcúmque jacit tela, coacta jacit.
Et dolet, adverſo quoties hæc pectore condit,
Et dolet, hæc quoties ſanguine ſparſa videt.
Palma caret plauſu: quâ victor perculit hoſtem,
Hac ferit illacrymans pectora nuda manu.
Me miſerum! nondum juſſos cecinere receſſus
Cornua? nec prædas, nec piget arma ſequi?
Nec centum æratis Bellona coërcita vinclis
Quo pridem decuit carcere clauſa jacet?
Claudite nunc Janum, fratres: ſat regna biberunt
Sanguinis: optatæ tempora pacis eant.
Pax fecundat agros, pax meſſibus horrea rumpit,
Excipit & pleno dulcia muſta lacu.
Pace tubæ, lituíque ſilent, & ruſtica pubes
Diffingit patriis arma recocta focis.
Omnia pace vigent: coëant in fœdera reges,
Terrarum vultus protinus alter erit.
Illa, precor, veſtros commendent tempora faſtos:
Illa, precor, per vos otia mundus agat.
Auguror, eveniet: ter ramo mitis olivæ,
Ter niveis pennis candida plauſit avis.
Ipsáque Pax riſit: vultu quoque riſit ab illo
Lætus ager: nec enim blandior ulla Dea eſt.
Cùm petitur, lituos inhibet, ferrúmque recondit,
Et placidis ſemper regibus æqua venit.
Mittite me, Reges: frangam victoribus iras:
Mittite me: partes conciliantis agam.
Nec tamen accedam monitis inſtructus, & arte,
Miſtáque mandatis regia dona feram.
Nec mihi dicturo veniat precor aurea fandi
Copia: ſic peragi jam mea cauſa negat.
Túque adeò, quem jam cælo Caducifer altè
Extulit, & notum regibus aula colit,

Da veniam, 1 Fredericе: tuus licet arma retundat
Qui Legatorum venit in ora Liber:
Et licet invictus media inter bella Philippus
Te legat, & Cyneam te vocet ille ſuum:
Non ego, quas tractas, ineundi fœderis artes,
Non ego Legati jura docendus ero.
Regibus occurram lacrymans, abruptáque fletu
Verba meo, melior pars mihi vocis erunt.
Res facunda, dolor: lacrymis gemitúq; perorat,
Magnáque pro verbis pondera plangor habet.
Ut nihil ipſe loquar, poterunt tot diruta pro me
Templa, tot in cineres oppida verſa loqui.
Pro me tot cædes, pro me tot buſta loquentur,
Et peraget partes muta favilla meas.
Aut hoc, aut nihil eſt, iras quod flectere regum
Poſſit, & æternâ claudere bella ſerâ.

ELEGIA II.

Chriſtianum ſanguinem tot jam per annos effuſum pacem exorare.

QUò raperis ſtragéſque ſuper, disjectáque, victor,
Mœnia? nec, quanto ſtet tibi palma, ſubit.
Te propter coïere acies, cæcóque furore
Alter in alterius ſanguine plangit humum.
Quæque erat in mortem ſimplex, te propter eumdem
Ignibus, & ferro multiplicata via eſt.
Et noſtris toties ſurgunt ex oſſibus herbæ,
Et noſtrâ toties flumina cæde tepent.

Jam

1 *V. N. Fredericus de Marſelaer, Eques, ſeptimùm Conſul Bruxellenſis, Legatum ſcripſit, dicavitque Regi Catholico.*

Jam poterant mellis, jam currere flumina lactis,
Quà nunc ſanguineis ripa redundat aquis.
Et poterant juſtis componi legibus urbes,
Plus ubi nunc juſtis legibus arma valent.
M tte triumphalem capiti depoſcere laurum:
Inficiet nitidas illa cruore comas.
Hac potes ornatus victorem impellere currum?
Poſtibus illa tuis addere ſerta potes?
Et potes hoc cultu miſeri ſimulacra triumphi
Cernere? jam nuper plena cruoris erant.
Hæc domus, hæ turres, hæc arx, ſimulatáq; veris
Oppida ſanguineâ procubuere manu.
Hic lacus, hic amnis tardos per corpora fluctus
Impulit: hæc illis ulva cruenta fuit.
Non populi plauſus, non te tua gaudia fallant:
Aſpice, pars melior ſigna dolentis habet.
Aſpice, confuſo facies non una dolori eſt:
Pars fœdat lacrymis, pars ſecat ungue genas.
Altera communi, proprio dolet altera damno:
Hæc queritur: gemit hæc: hæc pavet: illa riget.
Illa tibi fratres, ſublatos illa parentes,
Hæc ſobolem, viduos imputat illa toros.
Nec te tot gemitus, nec te tot funera tangunt?
Heu! animi pietas commiſerantis ubi eſt?
Excute, quid capiti laurus ſedet? excute laurum,
Cúmque tuis habitum temporis ipſe refer.
Mœſta cinis capiti, capiti funeſta cupreſſus
Aptior: hæc luctus ſint monumenta tui.
Sic cadet ira ducum, ſopitáque bella quieſcent:
Cauſa patrocinii non melioris eget.
Muta cinis ſatis eſt; cineris quoque bella dedere
Plus ſatis: hæc bellis eſt poſitura modum.
Sæpè triumphorum puduit, bellóque ſuperbos
Vidimus elato funere flere duces.
Sæpè ſuper ſtrages, victor quas fecerat enſis,
Vidimus impoſitos diriguiſſe pedes.

Sæpè quod Orator nequiit, potuere favillæ.
Hæ quoque, quod Martis fulmina frangat, habent.
Utque reor, frangent, & Pax nos alma reviſet,
Et miſeris finem cladibus ipſa dabit.
Vidi ego qui mores apibus, quæ prælia regum,
Cùm campis acies explicuere ſuas.
Fit ſtrepitus: dant ſigna tubæ: concurritur: arma
Pulſa ſonant: cæcus gliſcit utrimque furor.
Vix & ſemineces (adeò eſt victoria curæ)
Deſtituunt regem, deſtituúntque ſuos.
Nec pugnæ, ſtragíque modus: cedúntque, cadúntque,
Quàm denſâ Boreas grandine pulſat agros.
Vidi ego ſed tantos ſubitò miteſcere motus:
Vidi: nec magnæ res ea molis erat.
Pulveris exiguum jacitur: ſic ira reſidit,
Et premitur raucas vox imitata tubas.
Sic pax alma redit, caſtríſque emiſſa juventus
Ad flores remeat, melláque, pacis opus.
Et tumuli pulvis poterit pacare furentes:
Hic ſatis, ut faſtum frangat & arma, valet.

ELEGIA III.

Cladium viciſſitudines pacem extorquere victori.

HOc quodcúmque vides, quâ ſe latiſſima tellus
Explicat, & vaſtas porrigit æquor aquas,
Bellonæ domus eſt. Pendent in limine primo
Loricæ, & centum pervia ſcuta locis,
Haſtæque, & galeæ, laceríque apluſtria mali,
Et fracti remi, roſtráque trunca ratis.
Obſedere fores Diræ, Letúmque, Pavórque,
Et quidquid ſecum Víſque, Furórque trahunt.

Hîc & Fors habitat, Spe ſemper cincta, Metúque,
Et campi dominam credula turba vocat.
Militibus nuſquam fida eſt comes : errat, ut ipſi :
Cúmque putes illam ſigna præire, fugit.
Ah malè 1 FORTUNÆ devota eſt ara MANENTI :
Fallit, & hæc nullas accipit ara preces.
Quo nuper victos victor dare terga coëgit,
Illo terga dedit turpiùs ipſe loco.
Sic quoque (vix credas, ſed ſunt tua litora teſtes)
Sæpè ratis periit, quâ modò luſit aquâ.
Nil cuiquam proprium eſt : momento perditur horæ,
Iliacus fuerat quod ſuperaſſe labor.
Sic pueros, ſi bella licet componere ludo,
Aſpicias mediâ ludere ſæpè viâ.
Nunc tumulum ſuperant, nunc deturbantur eodem,
Inque vicem ſummo ſtántque, cadúntq; gradu.
Nulli certa quies : urgent, pellúntque, ruúntque,
Emicat & ſubitò, qui modò pulſus erat.
Hæc etiam, miles, ſors eſt tua : vincis, & idem
Vinceris : hæc celeri vertitur orbe rota.
Sic, ubi pugnatum eſt, ſteriles ſunt præmia lauri :
Hei mihi ! non tanti plauſus, & aura fuit.
Non negat hoc Sicoris ; nuper peregrina ferebat
Vincula : nunc demto gaudet Ilerda jugo.
Non negat hoc Rhenus, non ſanguine decolor Iſter,
Dum potitur captis alter, & alter aquis.
O quoties aliquis galeis victricibus Albim
Hauſit, & heu, ſervas nunc bibit exul aquas !
Omnia permutant dominos, & in altera jura,
Dum ferus incautos excipit hoſtis, eunt.

1 *Extant nummi veteres Hadriani Cæſaris cum inſcriptione*, FORTUNÆ MANENTI.

Omnia vertuntur: mutat Victoria ſedes,
  Inque alia ex aliis hæc Dea caſtra migrat.
E tabulâ nuper veteres ediſcere clades
  Mens fuit: in tabulâ maximus orbis erat.
Spectabam terras, quas ſol, quas frigus adurit:
  Spectabam portus, velivolúmque mare.
Mille animo luctus, mille occurrêre ruinæ:
  Et quæ non regio conſcia cladis erat?
Hîc pelagus populos, hîc verſa palatia reges,
  Illîc templa ſuos involüere Deos.
Crederis & Medos ſonitu turbaſſe ruinæ,
  Cùm rueres præceps culmine, Roma, tuo.
Creditur & fumum Troiæ ſpectaſſe Menalcas
  Evandri ſaturas pervigil inter oves.
Sed mihi quò tabulæ? me convenientiùs illis
  Effoſſus regum pulvis, & urna docet.
Hoc ego terrarum tractus in pulvere pingam,
  Pingimus ut modico regia caſtra mero.
Quis ſcit, an è priſcis aliquid vetus urna ruinis
  Continet? huc cineres ſors levis aura tulit.
Hîc ſteterat Babylon; hîc, ardua culmina, turres:
  Illa Semiramiâ mœnia ſtructa manu.
Hîc hortos vacuo ſuſpendit in aëre fornix:
  Hîc Beli moles, hîc obeliſcus erat.
Hac iit Euphrates, quà Cyrus victor in urbem
  Irruit: hoc fixit Perſica ſigna loco.
Illic Rex miſeram falſa inter gaudia noctem
  Finiit, & fuſo ſanguine ſparſit humum.
Exitus hic tuus eſt, Babylon. Quis fidere regnis
  Audeat? hæc alius ſperet, & arma probet.
Vidimus hinc Perſas opibus ferróque potentes:
  Nec minùs has ferro Græcia fregit opes.
Suſa, 2 caput regni: dederant his Lilia nomen:
  Stabat & hîc ſuperas arx imitata domos.

Fulge

2 *Suſa Græcè, Latinè Lilia dicuntur.*

Fulgebat thalamus, qualem Jovis eſſe deceret,
Stelláque chryſolythus, ſtella pyropus erat.
Sed thalamum Suſis, & avitam Græcia ſedem
Suſtulit, & floris forma caduca fuit.
Tum Macedûm crevere animi, crevere triumphi,
Senſit & Emathias ultima terra manus.
Magne, quid extremos bellum moliris ad Indos,
Inque parente tibi fingis utroque Deos?
Quantus eris, fueríſque, brevi metire favillâ:
Si neſcis, patrium prodet & illa genus,
Ut, quoties ridens tranſibit buſta viator,
Dicat: Et extinctos hæc habet urna Deos.
Juſſerat everſis ſalvam tibi, Pindare, Thebis
Stare domum: Muſis hoc dedit ille tuis.
Sed Muſis ubi nunc, & ſedes clara tropæis?
Et Thebæ ſteterunt, & tua Muſa fuit.
Huc modò Tænariis veniat Darius ab umbris,
Huc modò trans fati litora, Pore, veni.
Nil veteris regni cernes, & multa querenti
Non audituro pulvere verba cadent.
Invidiæ fuerant, nunc ſunt ſine nomine regna,
Et cinis everſos occulit alta focos.
Tantáque Pellæi quondam monumenta laboris
A tenui ſolùm pulvere nota jacent.
Hæc fati pars, Roma, tui eſt, licet æmula Divis,
Et nova Dardanio Troia renata rogo.
Naumachiæ, circi, thermæ, amphitheatra, coloſſi
Nomina ſunt ipſo pæuè ſuperba ſono,
Nec tamen illa ſuis non incubuere ruinis,
Romáque nunc Romæ tota ſepulta jacet.
Parva loquor. Vatem mater turrita Deorum
Audiat: afflatu nos quoque numen agit:
Quas modò cumque ſuis invecta leonibus urbes
Ingreditur, cinerum grandis acervus erunt.
Regia pauperibus procumbet miſta tabernis,
Terráque quas moles vix tulit, aura feret.

I nunc, tolle animos, & avitis extera regnis
Adjice, dum durus te manet ille dies.
O quanto meliùs, ſi ſic Mars omnia verſat,
Quiſque ſuo poterat conſenuiſſe lare!

ELEGIA IV.

Bellicæ gloriæ vanitatem, in Pompeio & Cæſare expreſſam, animos ad pacem & tranquillitatem impellere.

NE tibi ſit tanti, ſtudiis clareſcere belli,
Nomen & invictos inter habere duces.
Una dies veniat, quam ſummis dixit & imis
Æacus, ex illâ vix quoque rumor eris.
Illa dies veniat, victis miſceberis umbris,
Nec minor has, nec te grandior urna teget.
Urna teget cineres, cujus modò terra triumphis
Deerat, & Europe parva Seriphos erat.
Ah cineres! & adhuc Martem ſpiramus, & arma?
Turbáque mortales ambitioſa ſumus?
Ah cineres! & adhuc volitant in pulvere currus,
Quò vocat effuſas meta ſuperba rotas?
Heu! male dant ſignum litui: malè plauſibus æther
Conſonat, & rapidis area fervet equis.
Siſte triumphales, Pompei, ſiſte quadrigas,
Dúmque licet, voti contrahe fræna tui.
Parva mora eſt: mors te mediâ deprendet arenâ,
Eque datis ſpatiis in nigra buſta trahet.
Et modò dum Libyæ nectis, Solymæque catenas,
Et Latio Armenias Mars tuus addit opes,
Et nullum tibi Roma parem patitúrque, timétq;
Diffundúntque animos nomina magna tuos:
Quid niſi probroſi petitur tibi fama ſepulcri
Clarior? I, famæ conſule, Magne, tuæ:
Solve

Solve rates: anguſta tuis eſt terra triumphis:
Mars favet: expectant carbaſa: ſolve rates.
Scilicet ut Tanaim ſupra, Scythiæque paludes
Naufragium ſpargat ventus, & unda tuum.
At, puto, navifragæ tabulas atque arma carinæ
Excipiet portu Memphis amica ſuo.
Vaticinor, moneóque: Pharon fuge: litora fallent;
Illa Caphareas expoſuere faces.
Cur placet hæc tellus? nondum tellure receptus
Cervices puero, ſemiviróque dabis.
Quid mare tunc, terráſque metu compleſſe juvabit,
Si trepidam tellus claudat, & unda fugam?
Quid Libycos ad templa Deûm duxiſſe triumphos
Si Lybico vix te litore terra tegat?
Felix! ſi neque tunc cineres ſpargantur iniquo
Turbine, nec jactent fluctibus oſſa Noti.
Non gelidi lecto manes nitentur eburno:
Non, non illa tuæ gloria mortis erit.
Qui lacrymas, qui dona tuo ferat ultima buſto,
Qui tumulum ſtatuat litore, nullus erit.
Sola dabit gemitum fugiens Cornelia: ſolus,
Et ſatis in pompam ſordidus uſtor erit.
Hic funus faciet miſerans, flammæque rogali
Injiciet laceræ naufraga membra ratis.
Forſan & optabit (quid enim tibi grandius optet?)
Armatâ ſoceri te cecidiſſe manu.
Oſsáque componens: Heu! fletu dicet oborto,
Hîc Mars, & Martis fulmina fracta jacent.
Nec tibi, qui victor genero pereunte triumphas,
Fors aliud, quamvis ſit modò blanda, dabit.
Quid tibi vis? ut te videant Capitolia regem?
Ut timeat faſces Roma ſubacta tuos?
Dii melius! medióque precor diſtricta Senatu
Excidat attonitâ perfida ſica manu.

Nec Capitolinis ſervatos arcibus ignes
Exſtingui videat ſanguine Veſta tuo.
Ipſa Venus toto jaciet ſuſpiria cælo,
Nec poterit generis fata movere ſui.
Mille locis fruſtrà rorabunt ſanguine nimbi,
Mille locis fruſtrà collacrymabit ebur.
Terrebit vates, uxor terrebit euntem:
Nec ſiſtet cœptas ille, vel illa vias.
Ibis: & ô cui te ſervavit Roma furori!
Hei mihi! Mars Idus horruit ipſe ſuas.
Ter quoque Pompeii gemitum ſimulacra dedere,
Hoſtia cùm tetigit ſanguinolenta pedes.
Hæc vitæ pars ſumma tuæ: ſic bella piaſtis
Egregiè fortes túque, genérque tuus.
Dixerat Anchiſes, cùm vos in valle videret
Elyſiâ ſtudiis ire animíſque pares:
Ne pueri, ne tanta animis aſſueſcite bella:
Quæ petitis bello præmia, crimen habent.
Túque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo,
Stellarum aucturus poſt tua fata choros.
Projice tela manu, ſanguis meus: illa feroces
Illa petant Parthos: inde triumphus eat.
I licet, averſis ſæva ingere ſpicula tergis:
I licet, umbra tuas poſcit inulta manus.
Ah! nihil Anchiſes potuit, ferôſque nepotes
Intra fortunam non ſinit ire furor.
Ferre parem pudor eſt: pudor eſt ſpectare priorem:
Nec pudor eſt patriæ vertere jura ſuæ.
Roma ruit: Parthi votis, miſeríſque fruuntur
Excidiis: aliquas ſignifer hoſtis habet.
Qui bellum reparet, qui Martia ſigna repoſcat,
Qui Craſſi manes vindicet, ultor abeſt.
O Superi! liceat curas odiſſe potentûm,
Nec veniat famæ tam mihi dira ſitis.
Sit me fas Ulubris, ſit fas celare Bovillis,
Et procul à ſtrepitu vivere, Roma, tuo.

Hîc ebur, & faſces, & quæ bona plurima falsò
Vulgus amat, nobis unius aſſis erunt.
Hîc ego ſim, faciléſque mihi dent otia Muſæ,
Quæque canam, Muſis ipſe mihíque canam.
Nec mihi ſit, vulgi mirari more curules.
O quantum curis vita ſoluta juvat!
Hîc tibi, Simplicitas, ædem ponemus, & aram,
Materiéſque operis promta futura mei eſt;
Seu denſi frutices, ſeu vulſi ex ilice rami,
Seu de vicino canna petita lacu.
Hîc veniente die faciam, faciámque cadente,
Et bona mens quavis hoſtia major erit.
Nec vatum lauros, nec ſpernes pauperis horti
Munera: res ſacris convenit illa tuis.
Sic lateam, ſic mecum habitem: neque ſcire laborem,
Cui faveat Mavors, cui nova regna paret.
Ipſe ego rex, dominúſque mei, felicia ſemper
(Invideant reges) otia lætus agam.
Simplicitas, & cana Fides, Verúmque, Pudórque
Securum regni me volet eſſe mei.
Hi vigiles, hæc me tutum cuſtodia reddet,
Dum veniat mortis non inhonora dies.
Tum te cara ſequar, quo me, Natura, vocabis
Ordine, compoſitus, non timidúſque mori.

ELEGIA V.

Cæſorum manes aut pacem, aut pœnas exigere.

PAcem iterùm, Reges, pacem veniámque rogamus.
Hei mihi, quòd parvo eſt noſtra Thalia ſono!
Mars fremuit: rapit arma furor: non audior ulli,
Et litui numeris obſtrepuere meis.

Frater

Fraternæque acies, & regna minantia regnis.
In miſeras ardent cominus ire neces.
Ergò erit, ut ſtrictis ſatient mucronibus iras?
Nec, qui, Mucroni parcite, dicat, erit?
Nec patriæ luctus, nec vox ſuprema cadentûm,
Nec meus excutiat regibus arma dolor?
Ite, ciete acies: &, ſi victoria tanti eſt,
Multa cadant terrâ corpora, multa mari.
At quotcúmque cadent, victis, precor, ira reſurgat
Manibus, atque in vos juſtiùs arma gerant.
Inſideant mœſti ſolio: ſaniémque cruentam
Per thalamos ſtillent vulnera, pérque toros.
Sæpè minas, & miſta minis convitia jactent,
Sæpè ferant trepido ſomnia plena metu.
Et modò dicantur pœnas ſumſiſſe merentûm,
Dicantur cineres exſatiaſſe ſuos.
Non levis ambitio, perituráque gloria tanti,
Hoſtibus ut mediis objicerentur, erat.
Tunc, ita ſim vates, infecta cruoribus arma,
Ipsáque pallori præmia Martis erunt:
Tunc cædes animis, tunc leti occurret imago
Plurima, nec ſiccis vos ſinet ire genis.
Nec ſinet æterno ſignari carmine mortes,
Nec titulum ſpoliis, exuviíſque dari.
Vera equidem moneo: jam nunc mihi vera monenti
Fortia præ nimio verba dolore cadunt.
Ipſa Pales mecum deformes oſſibus agros
Deſerit, & lacrymas poſſe tenere negat.
Naïades miſtos horrent cum ſanguine fontes:
Sunt quoque, quæ fontes deſerüere ſuos.
Et fractis Satyri calamis, Fauníque bicornes
Ingeminant elegis flebiliora meis.

ELEGIA VI.

Pacis augurium à columbâ, cujus in ore Olivæ ramus, S. D. N. Innocentii X. Pontificis Maximi gentilitiâ teſſerâ.

NOn ego bella canam, nec, ſi me Muſa Poëtis
Inſerat, hinc famam carminis ire velim.
Quærite, victores, alium, qui talia cantet:
Non facit ad Muſas pugna, cruórque meas.
Et mihi nectendis nuſquam placet herba coronis:
Præfert neſcio quas decolor herba notas.
Cæde madet, quóſque illa bibit conſperſa liquores
De propè currenti flumine, ſanguis erant.
Nec mihi jam quernæ poſſint ſuccurrere frondes,
Et quæ ſervato cive corona datur.
Ah! nihil eſt, quernam capiti meruiſſe coronam,
Sanguine dum tanto laurus emenda venit.
Sola placet, quam Pax orbi prætendit, Oliva,
Lamechidæque tulit blanda columba ſeni.
I bona, quò ſancti rurſum ſenis ire juberis
Auſpiciis: ſignum pacis, ut antè, refer.
Sic tibi Tarpeiæ ſecura cubilia turres,
Et pellucentes det Tiberinus aquas.
Sic rutilet cervix, & mille coloribus Irin
Vincat, & Eoo munera lecta mari.
Sic populus neq; trux animis, neq; turbidus armis
Exemplo pacem diſcat amare tuo.
Sic tibi ſe Reges, quod majeſtate mereris,
Et pedibus ſubdant Martia ſigna tuis.
Próq; Semiramidos, quibus hæc nutrita, columbis
Te Syrus haud vanâ relligione colat.
Sic tibi ſit, fauſtum ſemper, quod & approbet æther,
Regibus auſpicium, Cæſaribúſque dare.

Inque

Inque illo, qui nunc Romano præſidet orbi,
 Pacificum nobis profit habere patrem. [thæ,
Hei mihi! plus aliquid Mavors, quàm ſæcula Pyr-
 Plus quàm navifragas ille minatur aquas.
En tibi ſub pedibus [1] ruber eſt à ſanguine campus,
 Nec tuus in campo pes ubi ſiſtat, habet.
En ſilvas, urbéſque tenent delphines, & altis
 Incurſant oleis, decutiúntque comas.
Hìc ſegetes, illic vites ſternuntur, & ulmi:
 Hic pecus, hîc ſtirpes, hîc rapit unda domos.
At ſperare licet: non fruſtrà diceris ales
 Auſpicii, quoties mitteris, eſſe boni.
Auſpice te quondam cecidit maris ira, cadétque
 Quæ nunc Mavortis ſævior ira mari eſt.
Forſitan & jam nunc videas emergere colles,
 Altáque, quam carpas, eminet arbor aquis.
I, ramos, i, quære novos, pacémque reporta:
 Iam ſibi, jam per te redditus orbis erit.

1 *Rubra eſt ſcuti Pontificii area,*

APPENDIX AD ELEGIAS JACOBI WALLIJ

AD R. P. JOANNEM CAROLUM GILLEBERTUM, PRIMÙM SACRIS OPERANTEM.

ELEGIA.

EPULUM AMORIS.

Argumentum.

1. *Ab amore primùm inſtituta eſſe convivia, ab eóque hoc carmen.*
2. *Ea quidem initio fuiſſe frugalia, ſed quantùmvis profuſa deinde fuerint, amantes nihil ſui his inferre potuiſſe.*
3. *Chriſtum ſe edendum bibendumque appoſuiſſe.*
4. *Ex ejus inſtituto divinum hoc epulum inſtaurari.*
5. *Novo ſacerdoti gratulatio, quod ſecundùm ipſas ſacrorum primitias de Sacramentis publicè & cum laude diſputaverit, brevi univerſa Theologiæ placita defenſurus.*

1. PRimus amor menſas genialiter hoſpes amãti
Creditur, & pictos inſtituiſſe toros.

Primus

Primus quid calices, quid poſſent fercula, vidit,
Quæque inter calices verba ſaléſque jacit.
Sic dulces coiere animæ, ſic oſcula dextris,
Et dextræ, fidei pignus, utrinque datæ:
Cúmque aditum dederat facilem domus hoſpita menſis,
Poſt etiam facilem teſſera ſacra dedit.
Queis idem victus, cùm mens foret una duobus,
Pænè fuiſſe putes his quoque corpus idem.
Si non corporibus, certè nos mentibus unos,
Nomine non uno, Carole, junxit amor.
Nos quoque, quid dulcis valeat convictus amantûm
Novimus: inde tui pars ego, túque mei.
Pieridum ſacros duce me tibi tangere lucos,
Et juga ſumma manu prendere cura fuit.
Fontibus hîc pariter, pariter conſuevimus umbris,
Et brevis eſt lecto carmine viſa dies.
Quin etiam nobis præiit Polyhimnia cantu
Sæpè Pelaſga ſuo, ſæpè Latina ſuo.
O utinam Muſis, nec ſit mihi dicere tantùm,
Anteferat noſtris poſtera fama tuas:
O Ego, venturo dum tu celebraberis ævo,
Pars dicar famæ parva gradúſque tuæ.
Hactenùs hæc: dum nunc epulum cæleſtis amoris
Inſtruis, hoc à me carmen amantis habe.
Carmina quis neſcit menſis audita ſecundis,
Dum roſa, dum circa tempora nardus erat.
Vina Phryges, longum Phœniſſa bibebat amorem,
Cum faceret pulchros pulcher Iopa modos.
Et tuus hoſpes erat cum Cæſar Achorea cantu
Audivit fontes, Nile, referre tuos.
Et mihi jam faciles aſpirant, Carole, Muſæ,
Et mihi materiem lux tibi ſacra dedit.
Non rerum cauſas, non ſidera Carmen Iopæ,
Aut Nili Mauro perſequar orbe caput.

2. Carmen erunt epulæ : ſed nil hîc marcida luxu
Corpora, nil ſumptus deliciáſque moror.
Delicias inopes, viníque & frugis inanes
Arcani magni conſcia Muſa dabit.
Nec verò quondam ſtabant convivia magno;
Tam victus ſimplex, quam rude vulgus erat.
Plurima ſi deerant, ſupplebant plurima vultus,
Et cœnæ pretium conciliabat amor.
Sat fuerant vulſæ teneris à ſtirpibus herbæ,
Et tempeſtivæ, quas dabat hortus, opes:
Aut lapathum, malvæque leves, aut roſcida mella,
Puráque fictilibus condita mella cadis.
Imbellem leporem, raptúmque ab ovilibus agnum
Qui poterat menſis addere, dives erat.
Legerat ipſe ſuís natas in collibus uvas,
Rorabant horno pocula parva mero.
Si qua levi fuerant, ut erant, inſtructa paratu,
Ornabat verbis qualiacúnque ſuis.
Senſim aliquis multò duxit convivia luxu,
Sylváque delicias Oceanúſque dedit.
Spumarunt pateris longinquo vina petita
Litore, quæ Lesbos, quæ Mareotis habet.
Cum ſitis in gemmâ, cum ſeſe expleſſet in auro,
Explerunt aurum gemmáque pota ſitim.
Prodiga res amor eſt: uni patrimonia menſæ
Intulit, & regum fregit & hauſit opes.
Omnia cum dederat terrâ quæſita maríque,
Pars tamen hæc inter non erat ulla ſui.
Sæpè queri ſolitus, nec deerant verba querenti,
Quod dapibus licuit, non licuiſſe ſibi:
Non licuiſſe ſinus animæ, non ima ſubire
Pectora: ſe præter quod daret, eſſe leve.
Audierat regina tuos lugentis amores,
Cum flercs raptum ſola relicta virum.
Inferias tumuli celebres, vittáſque comáſque,
Aureáque accenſis addita dona rogis.

Audie-

Audierat caſtos cineres in viſcera merſos :
  Unum , quà potuit , ſic duo corpus erant.
Inferias , fidóſque magis laudavit amores :
  Sed laus hæc viduæ , dixit , amantis erat.
Exangues tantùm , quos ignis aduſſerat , artus
  Intritos lacrymis combibit illa ſuis.
Non potuit tumulo manes excire ſepultos :
  Quin potiùs tumulus Manibus ipſa fuit.
Fama rogi ſupereſt : dives fortuna ſepulchri
  Materies vatum eſt : cætera tempus habet.
Hæc memorans videt ipſe ſuo quid deſit amori ,
  Quamque ſit officii gratia curta ſui.
Eſt aliquid præter menſas , quod paſcit amantes ,
  Eſt aliquid præter vina , quod ora levat.
Fortè aliquem ceræ ceram miſcere liquentem
  Viderat : O voti res , ait , illa mei eſt.
Cur non ſic animis , cur non ſic liquimur igni,
  Vitáque commiſſos nos habet una duos ?.
Quid faceret ? vultu collóque pependit amantis :
  Hoc ſaltem , quo ſe fallere poſſet , erat.
Nunquam igitur vivos animis , & pectore toto ,
  Et toto penitùs corpore jungat amor ?
3. Nate Deo, tuus hoc (nec enim contendere votis
  Huc licuit noſtris) hoc tuus egit amor.
Jam noſtri generis , noſtri jam ſanguinis unus
  Hoſtia pro nobis ſacra futurus eras.
Ultima lux aderat : lucis pars ultima cænæ
  Ceſſit : honor cænæ lacteus agnus erat.
Agnus erat , quem tu factis animóque referres,
  Vinctus ad indignam cum raperere necem.
At priùs in ſocios tu te partiris amantes :
  Ipſe dator donum te facis eſſe tuum.
Attollis cælo vultus , gratéſque parenti,
  Ut locus & pietas , réſque ferebat , agis.
Tum ritu luſtrata novo Cerealia ſanctâ
  Dona manu , non hoc deinde futura , capis.

Impletámque capis pateram, libáſque cruorem
Inde tuum: verbi vis fuit illa tui.
Quid non hoc potuit? nondum quid juſſerat eſſe:
Eſſe fretum, terras, ſidera juſſit, erant.
Magne opifex rerum, te nobis corpus edendum
Sic potuiſſe tuum, ſic voluiſſe dare?
Vitam ſumma dies, at non finivit amorem:
Supplicio vires cepit ab ipſe tuo.
Hunc quoque juſſiſti ritum ſervare minores,
Ne qua foret meriti non memor hora tui.
I bone, flaventes i, decute meſſor ariſtas:
Vinitor i, prælis exprime muſta tuis.
Hæc ſacra, triticeas donec teret area meſſes,
Donec florebit vinea, ſemper erunt.
4. Dum loquor, atque ipſis mihi mens ſalit excita verbis,
Quo rapior? tua me, Carole, ſacra vocant.
Te video ſubeuntem aras, epuláſque parantem.
Hoc age: quiſquis adeſt, linguâ animíſque favet.
Et res in promptu eſt: quid pane paratius? æquè
Pauperibus cibus eſt divitibúſque datus.
Nil opus undanti ſpument Carcheſia Baccho,
Ut toto madeant ſanguine, gutta ſat eſt.
Nec levius quidquam verbis: age, concipe ritè
Paucula, & in manibus corpus amantis erit.
Certa fides verbis: ne guſtum conſule; fallet.
Quod guſtus, quod res viſa refutet, ede.
Quod fuit, eſſe nega: ſeſe hac ſub imagine celant.
Majeſtas & amor: quod fuit, eſſe nega.
Sic aliquis cœnavit aves, conchylia, piſces:
Nec guſtus piſces, nec referebat aves.
Ipſa quæ celabant notos conchylia ſuccos,
Delic'is tantùm fercula nota ſuis.
O menſæ novitas! cibus eſt, totóque receptus
Pectore te reficit, te ſibi miſcet amans.

Cœnarum quota pars avido contingitur ore,
  Cum totam explicuit menſa ſuperba penum ?
Exiguum eſt, quod & hîc guſtu libatur & illic,
  Paſcendis oculis cætera pompa datur.
At tuus eſt, totúſque tuo ſe pectore condit,
  Qui, quam miſiſti, voce vocatus adeſt.
Audiat hoc æther, & ſi quis livor in illo eſt,
  Invideat: manſo paſceris ipſe Deo.
At non vitali conſumitur ille calore:
  Quâ tegitur ſpecies interit, ipſe manet.
Ipſe manet, plenúmque ſui te paſcit, & in ſe
  Vertit, & in mores te facit ire ſuos.
Vidi ego ſic truncos alieno ſæpè feraces
  Germine naturam dedidiciſſe ſuam.
Fagus caſtaneis, ilignis glandibus ulmus
  Obſita, cana pyri floribus ornus erat.
Quæ dederat ſterilem platanus potantibus umbrã,
  Stipite nata ſuo non ſua poma dabat.
Felix, qui menſis infers alimenta loquendo,
  Quæ faciant homines, quà licet, eſſe Deos!
5. Atque iterùm felix, denſam qui ſæpè coronam
  Diceris eloquio ſuſtinuiſſe tuo!
Nunc, dum ſacra facis, curæ fuit illa tueri:
  Et benè tutelæ credita ſacra tuæ.
Ut reſponſa dares, tibi mens, tibi lingua, vigórq;
  Qui potuit dictis maximus eſſe, fuit.
Si liceat conferre tuos bellíque labores,
  Hæc arcis facies, quam quatit hoſtis, erat.
Non te miſſa ſuper telorum turba valentem
  Terruit: audenti eſt illa repulſa manu
Dum miles validus, dum pars adverſa ſub ictu eſt,
  Sæva quidem patitur, non timet arma locus.
Inde tuo major ſignata eſt area Marti,
  Et mihi tum plauſus cauſa futura novi.
At nunc cæleſtes epulas, libatáque dicam
  Munera, quæq; hominem ſigna Deúmq; tegunt.

Quos tibi tum credam libanti talia motus
  Gliſcere ? quos ignes pectoris eſſe tui ?
Ureris, ut rutilæ tua circum altaria tædæ,
  Ut ſacris à te thura cremata focis.
Et nihil eſt, quod non plenus jam numine poſſis,
  Et nihil eſt, quod non victus amore velis.
Nec ſatis eſt tibi te, ſacris jam ritè litatis,
  Cæleſtes inter ſacra paraſſe dapes.
Convivas adhibes pluſquam regaliter aris,
  Millia quot nunquam Perſica menſa tulit.
Nulli non molles aditus; ſua ſit modò cuíque
  Teſſera, non facit hîc ulla repulſa metum.
Non terret magni præſentia numinis, & qui
  Fulgor ab ardenti plurimus ore venit.
Qui ſolis retegit radiis, quem condidit, orbem,
  Exiguo farris ſuſtinet orbe tegi;
Suſtinet & latebras animæ pectúſque ſubire,
  Anguſtóſque vocat maxima regna ſinus.
Uſque adeò, ut faciles hominum ſe fingat in uſus,
  Invento pietas ingenioſa ſuo eſt.
Nil amor hoc melius, nil ipſa potentia majus,
  Quod det, habet: poſitus limes utríque ſuus.

JACO-

JACOBI
WALLIJ
E SOCIETATE IESU
LYRICORUM
LIBER PRIMUS.

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO

FERDINANDO A FURSTENBERG,

S.D.N. ALEXANDRI VII. CUBICULARIO INTIMO,

CANONICO HILDESIENSI ET PADERBORNENSI.

ID inſitum eſt, Illuſtriſſime ac Reverendiſſime Domine, rebus omnibus à naturâ, ut quibus principiis ortum, iiſdem & incrementum debeant. Quem animantes à corde ſanguinem, & ſpiritum, & calorem ſemel acceperunt, eodem deinde vegetantur, & creſcunt. Novellas arbores, priuſquam è ſeminario transferantur, rubricâ notari jubet Columella, ut, cùm alio in ſolo defigentur, eaſdem cœli partes aſpiciant, quas antè conſpexerant. Nec alia eſt in ſcientiis ratio. Quid vitæ ſanctimonia? Divinis præſidiis & exercitationibus virtutum in dies provehitur, à quibus initium fecerat. De amicitiâ noſtrâ

philoſophari ſimiliter mihi tecum lubet; cujus ut fundamenta ſunt poſita, ita ſequi velim cetera. Quantâ cum voluptate exiſtimas illius temporis à me uſurpari memoriam, quo primùm illa coaluit, neque literis tantùm, ſed verſibus etiam ultrò citróque miſſis adolevit, & floruit? Eſt enim hoc Muſis cum virtute commune, ut eos etiam quos numquam vidimus, ob illarum cultum ſingulariter diligamus. Plotinus, Philoſophorum è Platonis familiâ ſuo tempore princeps habitus, animas quaſdam eſſe dixit, quas non alieno vocabulo ſulphuratas nominari poſſe exiſtimabat, quòd ob egregiam indolis morúmque conſenſionem ſtatim primo congreſſu altera alterius amore inardeſcat. At profectò in nullos aptiùs hæc appellatio conveniat, quàm in poëtas, qui præter naturalem ingeniorum cognationem, quâ inter ſe arctiſſimè continentur, ſtudium prætereà in eas artes intendunt, quæ propter ſummam ſuavitatem blandiſſimè ſe in animos

mos inſinuant, & amorem inflammant. Quid hîc ego amicorum paria commemorem, quando, ut produnt fabulæ, vagam multitudinem iiſdem mœnibus, diſciplinis, legibus, judiciis, ſacrorum ritibus prima devinxit Poëtica? Amplector igitur, amplector illam humanæ ſocietatis conciliatricem dulciſſimam, eíque gratiam habeo, non modò quòd me tibi adjunxerit, verùm etiam quòd nunc mihi ſuppeditaverit aliquid, quo videbor amicitiam noſtram & publicè colere, & conſtanter tueri voluiſſe. Verùm ſi de officiis agitur, fateor quod res eſt, tuis vincor: ídque non in tuâ ſolùm laude pono, ſed etiam, quod mireris, meâ. Quid enim? egóne ignorare poſſim, quantum ad laudem meam interſit aditum Muſis meis ad Alexandrum VII. Pontificem Optimum Maximum, te agente, patefactum eſſe? ſilere poſſim incredibilem in illâ altitudine comitatem, quâ libellos noſtros, te porrigente, ſumet in manus? ſilere bene-

ficia, te interprete, ab eodem mihi impetrata? Sacra quidem antiquitati fuere fontium capita, creditáque iis ineſſe vis major Numinis, quòd perenni ſuo curſu referre propiùs videantur bonitatem illius inexhauſtam & profuſam ſui: ſed tamen quid debeat aquæductibus Roma, teſtis es ipſe, qui urbem vides variorum Pontificum magnificentiâ dulcibus ac ſalutaribus aquis è longinquo perductis irrigari. Adeóque cùm & ego Pontificiæ beneficentiæ fontem, cujus venas uberrimas ſupremum illud ac divino ſuppar imperium aperit, quâ poßim obſervantiâ & veneratione proſequar: eſt tamen quod in his ipſis beneficiis & amicitiæ tuæ, & in urgendâ occaſione vigilantiæ acceptum meritò referam. Sed hæ amoris cauſæ, quæ mihi tecum ſunt, habent quidem, quia privatæ, ſuavitatis multum; aliæ tamen, quia publicæ, plus ſplendoris ac dignitatis. Societatem quippe noſtram impensè à te amari tua laus etiam eſt,

cujus

cujus te heredem fecit Illuſtriſſimus Patruus tuus Theodorus Furſtenbergius; Epiſcopus Paderbornenſis, vir famâ, & , quæ illam peperit, virtute immortalis, rei ad Paderæ fontes perditæ reſtitutor, Catholicæ libertatis vindex, Collegii noſtri Fundator, Imperii Princeps, Patriæ Pater. Infinita ſunt merita, quæ ab illo in varium hominum genus ſunt profecta. Quid, quæ in urbem Paderbornam, quam perduellium furori & armis eripuit? in Pontificatus ſui Sedem, quàm Romanæ reſtituit? in religionem, quam collapſam erexit? in populum fidei ſuæ creditum, quem ſervavit? in urbem iterùm ſuam, quam ornavit & communivit? Cui cùm præſidium aliquod adferri poſſe exiſtimaret à Societate noſtrâ, Collegium noſtrum velut alteram religionis tuendæ arcem ibidem conſtituit, è quâ militares educerentur copiæ, quæ, quocumque ille velut imperator evocaret, irent in ſolem ac pulverem: utque paratiores

animis atque corporibus aut rem agerent, aut in procinctu ſtarent, ſuis illas ſtipendiis liberalibus atque perpetuis ali voluit. Quæ immortalia Patrui tui beneficia uti in oculis gerimus, & quaſi comprehenſa manibus tenemus, ita recordatione tantæ virtutis, quam heres adiiſti, illum adhuc in te ſuperſtitem ac vivum intueri nos credimus. Ego igitur publico privatóque nomine hac qualicumque inſcriptione, quam & alibi & poſt me legendam auguror, teſtari cupio magno quidem nos debito appellari, ſed tamen, ſi interdum alii debitores non reſpondeant ſemper ad tempus, nos ſaltem primam, quæ à beneficiis præſtitis exigitur, penſionem nullo non tempore ſolvere voluiſſe agnoſcendo.

ODE I.

S. IGNATIUS LOIOLA SUB JESU SIGNIS NOVI ORDINIS DUCTOR: S. FRANCISCUS XAVERIUS IN INDIAM MILITIÆ SUÆ SIGNA INVEHENS.

CUm bellicoſus Cantaber è tholo
Suſpendit enſem: Non ego lugubri
Defuncta bello, dixit, arma
Degener, aut timidus perire
Miles reſigno. Me nova buccina,
Me non profanus militiæ labor
Depoſcit: & magnos ſecutus
Auſpicio meliore Divos,
Non indecorus transfuga, Cæſarum
Signis relictis, nil cupientium
Accedo caſtris, iam futurus
Splendidior ſine clade victor.
Quàm ſi propinquis Gadibus ultimos
Jungam Gelonos, aut Ligeri Tagus
Graves triumphato catenas
Injiciat, Rhodanóque Bætis.
Hæc elocutus Virgineis caput
Devovit aris, nec violabile
Dixit ſacramentum: ter aræ,
Ter ſubitæ tremuere flammæ.
Exinde quò te non rapuit tuus,
Loiola, Mavors? Exiguus fuit
Europa limes: navigarunt
Ad Braſilos, Japonáſque bella.
Beata claſſis! non tibi nauticum

Cupido funem ſordidus abſcidit :
Non arma bellatrix , & Indis
Signa vehis metuenda regnis.
I, rumpe fluctus, labere naufragi
Secura ponti. Xaverium vehis ,
Regum Navarrorum beatam
Progeniem , generi daturam
Nomen, quod olim primus & ultimus
Miretur orbis , nec minuat dies.
Illum inter undoſos tumultus
Hippotades, Helicéque, & omnis
Obſervat æther. Ille, ubi turbido
Malus fatiſcet ſaucius Africo ,
Intérque clamores paventûm
Deficiet tumidos carina
Durare fluctus, jura dabit mari ,
Ventis & undis imperioſior:
Nautæque ſi deſint ratéſque ,
Ipſe ſibi ratis, ipſe nauta.
Ille & recepto vaticinans Deo
Spectabit abſens æquore fervido
Deprælliantes, & crematæ
Relliquiis opibúſque claſſis
Armis timendas & numero virûm
Frangi triremes. Illius ad precem
Succumbet indignans, ſuíſque
Funera Mors rediviva cernet
Exire buſtis. Sæpè & inanium
Aras Deorum proruet, & Deo
Æterna victori tropæa
In mediis ſtatuet ruinis..
Quin & favillas, ſaxáque montibus ,
Cælóque flammarum eliciet globos ,
Stantéſque nutu vertet arces.
Perfidiæ manifeſtus ultor.
Heu quantus illi ſub Jove torrido

Sudor ! quot illum, dum metuit nihil,
Pericla circumſtant ! minatur
Multa viro mare, multa tellus.
Quoſcumque adibit, conſcia ſentiet
Crux ſacra caſus, ſub patrio lare
Sudans, & abſentis labores
Sanguineis miſerata guttis ;
Seu Maurus illi pocula luridis
Tinget venenis ; ſeu tabulâ ſuper
Innabit alto ; ſeu jacebit
Litoreâ moribundus algâ.
Orbem minorem dimidio ſui
Vicina Calpes ad juga quid tuis
Metatus, Alcide, columnis
Diceris, emeritíque ſignum
Fixiſſe curſus ? Quid ſpatii ſuper,
Metire, quà ſe porrigit Africa,
Indúſque, Gangéſque, & jacentes
Axe ſub oppoſito Molucæ.
Huc, huc columnas, quos poſuit tuo
Virtus labori Famáque terminos,
Huc transfer. Inſcribam : NEC ILLAE
XAVERIO POSUERE METAM.
Sic vidit Eos, vidit & Heſperus,
Quid lecta poſſet Loiolidæ manus,
Sortita quas ſol cumque anhelis
Afflat equis retegítque terras.
Cælóque ſignum credidimus datum.
Quod Roma ut altis extulit arcibus,
Quas undique excitas coëgit
Illa acies ! quibus arſit armis !
Non ipſe, quamquam per freta Theſſalæ
Florem juventæ traxit, & igneos
Sopire juratus dracones
Æolio grave vellus auro
Ferox Iaſon Æmoniâ procul

Avexit Argo; non Mareoticæ
  Gemmis renidentes & oſtro;
    Non Agamemnoniæ phalanges
Tot clara bello nomina, tot patrum
Cenſere poſſint ora perennibus
  Expreſſa ceris, quas ſequaces
    Circum oleæ, fluitántque lauri.
Et iſta Martis præmia pars quota
Dicenda laudum eſt? Nam neque cædibus,
  O ſanguis Heroum, nec iras
    Vindicibus ſatiaſſe dextris
Hæc ſumma virtus. Quod proprium eſt decus,
Vos palma nulli flebilis hoſtium,
  Et cædis expertes & iræ,
    Regna ſuper populóſque vexit.
Utcumque ſancti deficiunt genus
Illuſtre mores, credite Principes,
  Parum eminere eſt. Vos premendo
    Nobilitas, grave pondus, urget.
Non ſi Calænas vincula ſubligent
Aurata vites, nobilioribus
  Livet per autumnos racemis
    Cultus ager: nec equus ſuperbo
Inſtratus oſtro certiùs aureis
Metam quadrigis vitat Olympicam
  Victor: nec impexum feroces
    Deſtituunt animi leonem.
Magnum eminere eſt, cùm domus, & genus,
Et quæ [illegible]c ipſi fecimus, arduis
  Æquantur auſis. Una virtus
    Supra apices, titulóſque regum eſt.

ODE

ODE II.

B. FRANCISCUS BORGIA,

Rerum humanarum deſpicientiâ humano faſtigio altior.

AUt nos volentes fallimur: aut ſibi
Habere Divos ſidera juſſimus,
Noſtro beati. Nam quid umbris
Auferimur, tenuéſque voti
Altis ſuperbas porticibus domos,
Et ſecta tanti marmora ducimus,
Cultúſque, fortunáſque regum
Attonito memoramus ore?
Ad veſtra, Divi, tollimur atria,
Formoſa ſtellis atria, Numinis
Regnantis arces: huc ſolutam,
Huc celerem levat aura mentem.
Hinc illa magnum ſub pedibus videns
Titana verti, ſplendida divitum
Ridet pavimenta, & potentûm
Quidquid opum ſibi finxit uſus.
Hinc illa, mundi pars quota ſit, videt,
Subjectus orbis, terrigenûm vicem,
Crebróſque in anguſto recurſus,
Et ſteriles miſerata curas.
Hac arte nixum Gloria Borgiam
Supra 1 Quiritûm culmen, & aſperos

Gem-

1 *Calliſtus III. & Alexander VI. Romani Pontifices, è gente Borgiâ. Iulius III. Romanus Pontifex primùm per ſe, dein Carolo V. Cæſare Auguſto; poſteà etiam Philippo Hiſpaniarum Principe adnitente, denique Pii duo Pontifices IV. & V. Franciſcum Borgiam Cardinalium Collegio adſcribere voluerunt.*

Gemmis Alexandri tiaras,
Et Carolos, Aquiláſque vexit.
Non ille avitis Aragonum 2 genus
Proferre faſtis. Ipſe ſibi genus,
Noménque, dignatus beatis
Ordinibus, patrióque cælo.
Hinc Gotthalanum, quod tenuit ſuo
Pro rege regnum, tectáque Gandiæ,
Et cuncta terrarum, puſillo
Vix apici ſimulanda, cernens:
O, inquit, ô quàm ridiculos ſibi,
Arctóque clauſos limite terminos
Immenſa regnantûm cupido
Montibus aut pelago diremit!
Hîc Taurus Indos, hîc medius liquor
Secernat Afros: Arſacidis modum
Imponat Euphrates: Canopo
Æthiopas dirimant arenæ.
Et illa quondam maxima gentium
Regina primùm regnet ad Albulam,
Cui deinde porrectas utrimque
Ponat Atlas Tanaíſque metas.
Mundúmque feris altera ſæculis
Exploret Argo, & grande aliquid putet
Trans æquor ignotóſque fluctus
Orbe alio religaſſe funem.
Heu vana rerum! Quid niſi ſtrenuâ
Exile punctum dividitur manu,
Paréſque formicis laborem
Quiſque ſibi rapiunt inanem?
Hic circus, hæc eſt area gloriæ?
Hîc bella fervent? hîc dolor, hîc metus,
Hîc ira tot gentes avaris

Implicitas

2 *Natus eſt Franciſcus matre Ioannâ Aragoniâ, Alphonſi filiâ, ejus qui Ferdinandi Regis Catholici filius fuit.*

Implicitas ſtudiis fatigant?
Curíſque tantis eſt pretium lapis
Aut ſtipes uno ceſpite longiùs
Defixus agris, aut ſupellex
Mundior, aut titulus ſepulcri?
O qui potentem circumagis manum
Quacumque curſum ſol peragit ſuum,
Tuóque ſubjungis, Philippe,
Oceanum 3 Cybelénque curru:

3 *Cybelen à veteribus eamdem cum Terrâ cenſeri, notum eſt; non itidem hoc erit, deberi à me hujus locutionis elegantiam Erinnæ poëtriæ, quam, ſive una, ſive plures hujus nominis fuerint, in Heroïcis cum Homero, cum Sappho in Lyricis antiquitas contulit: quamquam Propertiana Cynthia illi ſe non veretur anteponere, Carmináque Erinnes non putat æqua ſuis. Prop. lib.2. elegiâ tertiâ, aut, ut Poëtam hunc luxavit miſeréque diſtraxit Scaliger, ſecundâ. qui & hunc locum dum emendare voluit, corrupit. Sed ad Erinnam: illa in Odâ ſuâ, quod ejus ingenii inter ceteras Lyricorum Poëtarum reliquias exſtat monumentum, ſic Romam alloquitur.*

Σᾷ δ' ὑπὸ ζεύγλᾳ κρατερῶν λεπάδνων
Στέρνα γαίας καὶ πολιάς θαλάσσας
Σφίγγεται.

Quorum vim & proprietatem non expreſſit ſatis Henricus Stephanus hâc ſua interpretatione;

Vinculis ponti ſinuoſa terga
Atque telluris validis coërces.

Nos hoc modo reddidimus!

Quos agis currus ſubeunt valente
Ad jugum loro religata Tellus,
Canáque Tethys.

Sed Erinnæ Odam integram, & ſelecta quædam Græcorum Poëtarum à nobis verſa, ſi Deus dederit, daturi aliàs ſumus libello ſingulari.

Paullùm ſeveras divitis imperî
Omitte curas, & liquidum æthera
Prævectus, immetata regna,
Regna tuis potiora, toto
Diffuſa cælo ſuſpice: finium
Tum te pigebit, quos tibi litora
Terræque deſcribunt; & orbe,
Quem regis, imperióque major,
Mortalitatem tranſilies tuam,
Cælíque plenus, non aliter diem,
Utcumque venturus, ſupremum
Excipies, ſolióque cædes:
Quàm ſi, biluſtris quem procùl à domo
Caríſque natis detinuit labor,
Dulces reviſurus penates
Deſerat hoſpitium viator.
Huc vota tendant. Intereà tibi
Terras regendas, qui dedit Arbiter,
Legéſque ſacrorum, meíque
Corporis 4 exuviis dicatas
Commendat aras. Atque adeò tuas
Converte curas, & ſtudia, & manus,
Fatale quò terris regendis
Nomen, & Auſtriadûm triumphi,
Et pacis artes, & gemini vocat
Tutela mundi. Sic tibi debeat,
Quam nulla te non poſcit ora,
Tuta mari via, tuta terris.
Sin bellà poſcunt, regnáque vindicem
Tuenda dextram, non revocabili
Aſtræa victorem Gradivum
Anteeat, Pietáſque greſſu.

Hoc

4 *Sacrum B. Franciſci Borgiæ corgiæ corpus, Ducis de Lerme conſanguinei ipſius poſtulatu, Româ Madridium tranſlatum eſt.*

Hoc expetendum regibus: hoc habent
Commune Divis. Prima potentiæ,
Prodeſſe, laus eſt. Illa numquam
Conſpicitur meliore cauſâ.

ODE III.

D. ALOYSIUS GONZAGA,

Poſt arduum cum parente certamen Societatem JESU *ingreſſus.*

EXceſſit, & ſe major, & omnium
Conzaga victor. Quâ genitus domo!
Quot illa Torquatos, quot armis
Scipiadas, patriæque natos
Dedit Camillos, Caſtilionii
Stantes columnas! Barbaricas opes,
Curváſque 1 Tunetûm ſecures,
Et trabeas, Ducibúſque ſigna
Detracta teſtor: teſtor ad arduos
Affixa vectes roſtra triremibus
Erepta, captivóſque currus,
Et galeas, clypeóſque centum
Perfoſſa telis. Sæpè dolens pater,
Durámque mentem flectere pertinax,
Tot ſculpta majorum tropæa,
Marmaricæ monumenta pugnæ,
Tot magna priſcæ nomina Mantuæ,
Faſtóſque, vultúſque, & ſeriem Ducum
Narratur oſtentaſſe nato.

Sæpè

1 *Ferdinandus Gonzaga Aloiſii parens tria peditum Italorum millia ſub ſignis ad Tunetanam expeditionem duxit.*

Sæpè preces, gemitúſque miſcens:
Per iſta, dixit, per generis decus,
Et ſpem tuorum, per lacrymas meas,
Matríſque, per ſiquid paternum
Grande tibi eſt, miſerere gentis,
Iſtámque, quæ te degenerem arguat,
Depone mentem. Non aliter tamen
Gonzaga ſe ſenſit paternis
Imperiis, precibuſque flecti,
Quàm ſi protervis obvia fluctibus
Immota ſtarent Acroceraunia.
Urſit per obſtantes propinquos
Pulcrum abitum generoſus heres,
Lætóque vultu limina flentibus
Obſeſſa liquit, ſic etiam pius,
Mitíſque. Nec ſegnis tenaces
Rumpere ſervitii catenas,
Gemmas, & aurum, ſplendida vincula
Exutus ibat, quà Pietas comes,
Rectúmque, cognatúſque cæli
Traxit Amor, meliórque flamma.
Qualis juventâ fervidus igneâ
Pompeius armis prima crepundia
Mutavit, & pulcro ſubegit
Pænè puer Numidas triumpho:
Deliberatâ non aliter fugâ
Domeſticarum fertur imaginum
Pertæſus, intentúſque cælo
Diripuiſſe humeris amictus
Auro rigentes, paupere lætior
Tegi lacernâ. Vade potens tui
Victor, triumphalíque lauro
Adjice, quod Latium, quod orbis,
Quod laudet æther. Tu genus eveches
In majus: aras Romulidæ tibi
Ac templa ponent: te vocabit

Carolus 2 indigetem, tuóque
Signabit aurum nomine, ſe tibi
Suóſque credens. Tu nova Mantuæ
Tutela damnabis vocatus
Sæpè Ducem populúmque votis.

2 *Carolus I. Dux Mantuæ pecuniam Aloyſii ſignavit imagine, hac epigraphe :* B. ALOYSIUS GONZAGA PROTECTOR MANTUAE , *ejuſque urbis patrocinium illi publicâ auctoritate detulit.*

ODE IV.

B. STANISLAUS KOSTKA AMORE DIVINO ÆSTUANS.

Ridente vultu te quoque regiis
Ceſſiſſe dicunt, Koſtka, penatibus,
Faſcéſque, & Arctoi pretioſum
Divitias, ſtrepitúmque regni.
Dilecte terris & Superis puer,
Quæ flamma venis hauſta, quis oſſibus
Inſedit ardor, cùm ſonantem
In te Amor expediit pharetram,
Hæſitque multo vulnere ſauciis
Victor medullis! Pectus amoribus,
Tegíque dedignante flammâ
Virginei caluere vultus.
Urebat alti te domus ætheris,
Puríſque cæli purior ignibus
Regina, te præſens amico
Numine, ſidereóque prolis
Dignata vultu. Qui nitor aureo
Infantis ori, qui decor eſt genis!
Ut pectus, & cervix eburnis
Artificum potiora ſignis!
Ut ille ſtringi ſe cupit! ut tua

Se pronus ultrò curvat ad oſcula,
Parviſque complexum lacertis
Te tenet, & placidos amanti
Inſpirat ignes! Non color eſt tibi,
Non vultus unus. Deficis, & pio
Erepta tormento repentè
Vita fugit, fugiúntque venæ.
Percuſſa vernis ſic roſa ſolibus
Heſterna languet: ſic radiis gravem
Narciſſus expertus Leonem
Floriferis jacet uſtus hortis.
At ſævienti cur puer innocens
Tabeſcat igni? ferte citi, precor,
Lenimen ardori, ſodales,
Et gelidi date fontis undas.

ODE V.

CAROLO VANDEN BOSCH,
EPISCOPO BRUGENSI,
ET
ANDREÆ CRUESEN,
EPISCOPO RURÆMUNDENSI.

Cùm Brugis anno M. DC. LI. 10.*Kal. Auguſti feſto die S. Apollinaris Epiſcopi & Martyris, ſub cujus patrocinio Romæ olim in Collegio Germanico unà per quinquennium vixerant, ambo conſecrarentur.*

HUc hoſpitales, huc adeſte Gratiæ,
Violis decenter, & roſis,
Nodóque flavas aureo vinctæ comas,
Et mutuas nexæ manus;

Nihílque

Nihílque veſtro diſſidentes nomini,
Nil diſſidentes tempori
Afferte vultus. Ille cui tenerum, Deæ,
Finxiſtis os, & nectaris
Puro imbuiſtis rore, quo nil gratius,
Humaniúſque nil tulit
Amœna Bruga, veſter ille Carolus
Ad ſacra vos vocat ſua.
Quem geſtientis inter urbis gaudia
Deducit in templa hoſpitem!
Vultúque quo reducit, & mensâ, & lare,
Animóque lætus excipit!
Æqualis hoſpes hoſpiti incedit ſuo:
Uterque ſacrorum arbitri,
Uterque ſacris infulis cincti caput,
Sacróque donati pedo
Stetere ad aras. Quis tibi fulſit dies
Præſente, Bruga, lætior?
Non ille, quamquam ferverent ludis fora,
Flueréntque vino compita,
Et hic & illic tollerent cælo arduum
Arcus triumphales caput,
Gemmíſque, & auro, ſumtibuſque regiis
Fulgeret interior domus,
Non ille, quo ſollemnis Hymenæus, tuis
Spectatus olim civibus,
Pactâ Britannam 1 Carolo junxit fide,
Totíſque prælucens viis
Feſtâ jugalem diſpulit noctem face.
Plus nominis lux hæc tibi,
Famæque plus hæc attulit. Pulcrum diem,
Creſsâque ſignandum notâ
Inſcribe faſtis Bruga, qui vidit duos
Sacríſque & aris præfici,

Duos

1 *Carolus Burgundio Margaritã Eboracenſem Brugis duxit ingenti nuptiarum apparatu, an.*1468.

Duos honore, & munere, & meritis pares
 Paribus coronari infulis.
Inſcribe faſtis, quidquid ipſa Comitas,
 Et Amoris ingenium ſuo
Dives paratu potuit, hoc viſum tibi.
 Hoc in ſuæ ſpem 2 patriæ,
Quæ prima dulci fovit exceptum ſinu,
 Magnúmque claris extulit
Belgis alumnum, Carolus ſeſe ſuo
 Debere credit hoſpiti,
Qui deſtitutæ, poſt tot annorum moras,
 Et orbitatis tædia,
Mœſtas verendâ lacrymas tergit manu,
 Et dulce ſolamen venit.
Cruſene ſalve, Rura quo felix patre,
 Quo Bruga felix hoſpite.
Ut te libens voléntque conſortem ſuî
 Gaudet videre muneris,
Domóque ſociat, dexterámque Carolus
 Tibi hoſpitalem porrigit!
Non hæc amoris ſigna ſunt novi: vetus
 Utrique contubernium:
Utrique longi temporis tenax ſtetit
 Cauſis valentibus fides.
Æterna Roma teſtis, & Tybris pater,
 Qui vos perenni vinculo
Fratrúmque junctos more conſpexit ſuas
 Errare per ripas ſimul,
Simul erudito in pulvere ad famam evehi,
 Atque adyta naturæ ſuper
Invadere altâ mente ſemotum æthera.
 Quinquennis hîc Olympias
Vos acta vidit infulis proludere,
 Et apta culti pectoris

Arma

2 *Epiſcopus Brugenſis Ruremundæ natus.*

Arma expolire, quæ nigras Erebi domos,
Totámque terrerent Stygá.
Quæ te voluptas tenuit, ô cæli decus,
Pubíſque Germanæ pater,
Apollinaris, tanta cùm juvenum indoles,
Nutrita ſub penetralibus
Tuo dicatis nomini, ſpecimen ſui
Laudíſque venturæ daret!
Jam tum fovebas illa, quæ Brugam efferunt,
Præcepta mente gaudia.
Jam tum futuri conſcio ante oculos erat
Sacer tiaras, vertici
Utriuſque dandus, & tuo dandus die,
Tuis triumphis nobili.
Sic antè junctos, urbe nunc rurſum, & domo,
Et ritibus jungis ſacris,
Populis regendis, arduóque culmini,
Oneríque, quod ſubeunt, pares.
O grande par Antiſtitum, ô lux Belgii,
Quos Cælitum pronus favor,
Sumtæque pariter infulæ, & locus, & dies,
Et ipſa conjungunt ſacra,
Florete longùm pariter, & vota omnium
Et ſpes merendo vincite.
Si ſpreta Virtus vindicem poſcit manum,
Si ſede pellendus ſuâ eſt
Veſanus Error, Noctis infauſtum genus,
Noſtríque raptor arbitrî;
Inſtate: vobis ore fatidico loqui
Apollinarem credite:
Inſtate: nil non veſter efficiet labor
Illo laboris auſpice.

ODE

ODE VI.

CLAUDIO AQUAVIVÆ,

SOCIETATIS JESU PRÆPOSITO GENERALI: ET

RUDOLPHO AQUAVIVÆ,

EJUSDEM SOCIETATIS, IN SALSETIDE PRO FIDE INTEREMPTO.

O Magna frugum, magna virûm parens,
Romana tellus, cui neque media
Silvis odoratíſque dives
Arboribus, neque pulcer Indus,
Nec Bactra certent: conſiliis potens,
Armiſque felix, ſive aquilas procul
Inferre victrices laboras,
Seu populos regis æqua victos.
Non Hippocrene, non Helicon tibi
Umbræque deſunt, ſeu juga Tuſculi,
Seu Tibur, umbratíque lauro
Albuneæ placuere fontes.
Ut hîc perennes, dum canimus, juvat
Libare rivos! Ut liquido pede
Decurrit, humectátque latè
Romuleos Aqua Viva campos!
Ut illa vitro 1 purior, algidis
Manat ſcatebris! ut fluit utilis
Ægris, inexpletam tenacis
Sævitiem medicata morbi!

Certum

1 *Notatur Claudii candor, & in curandis animi morbis prudentia.*

Certum ſalubres numen habent aquæ,
Mellíſque 2 vincunt flumina, Thyadum
Educta thyrſo, quæque pingues,
Ut perhibent, ſecuere campos,
Cùm pulſa nondum ceſſerat impiis
Aſtræa terris, & faceret ſibi
Ver ipſa tellus, & beatas
Rura darent inarata meſſes,
Simpléxque paſſim turba feracibus
Spectaret agris nectaris uberes
Errare rivos, atque truncis
Lapſa cavis trepidare mella.
O fons beatus! ſeu rapidus ſalit,
Ferítque venis 3 ſidera, ſeu fluit
Per plana terrarum quietus,
Et placido rigat arva curſu.
Non ſævus 4 Auſter, non pecus inſolens,
Non ramus altâ lapſus ab arbore
Turbare pellucentem ad imum
Uſque ſolum potuere lympham.
Siticuloſos hinc quoque Maurica
Rigavit agros: has ſterilis bibit
Salſetis undas, heu! Rudolphi
Innocuo tepidas cruore.
Rudolphe, fratrem 5 murice; te tuo
Rubere dicam ſanguine pulcriùs.
Non ille fraternum nigrantes
Detulit ad tumulum cupreſſos.

Palmis

2 *Morum ſuavitas:*
3 *Familiaritas cum Deo in maximis negotiis:*
4 *Imperturbatus animus.*
5 *Rudolphus duorum Cardinalium Iulii & Octavii frater germanus: quorum hic intellecta Rudolphi pro Fide interemti morte, aula ſua parietes non atro, ſed purpureo periſtromate ornari juſſit.*

Palmis & oſtro, quà patuit, domum
Ridere juſſit. Quando erit, ut ſacro
Te ture dignentur Quirites,
Et poſitis venerentur aris?

ODE VII.
GONZALO SYLVERIÆ E SOCIETATE JESU,
In Æthiopiâ pro Fide interfecto.

VIdere Cafres litora 1 legibus
Subjecta noſtris, ſignáque Tartaro
Direpta: quis victrice palmâ
Nectere Silveriæ coronas,
Curátve lauro? Magnum Erebo intulit,
Magnum frementi barbariæ metum
Heroa virtus: vidit illam,
Et pariter trepidavit omni
Cocytus undâ. Non Agamemnona
Tardo Scamander flumine palluit;
Non Indus æquè, dum minores
Voluit aquas, Macetæque Regis
Tulit catenas. Ille Phrygum timor,
Et iſte Pori: livida Tænari
Palus, & importuna Ditis
Silveriam timuere monſtra.
Heu ægra lætis perfidia! heu nefas
Immane gentis! præcipiti omnia
Traxit ruinâ, cúmque verſis
Spes reliquas abolevit aris.

Sic

1 *Cafres ſine legibus vivunt: &, ſi vocem Cafres interpreteris, ipſorum linguâ Exleges ſignificat. Hos Chriſtianis legibus ſubjecit Silveria.*

Sic meſſem in herbâ perdit, & arbutis
Vitique gemmas decutit Africus:
Sic ſævit, infeſtúſque velis
Invidet Hippotades ſecundis.
Vitæ parentem gens fera barbaro
Abſumſit auſo: Tiſiphone ad ſcelus
Præluxit armatæ: jacentis
Guttura corripuit probroſo
Eliſa nodo. Nec furor hîc ſtetit:
Ripas & amnem crimine polluit:
Fluctúſque raptarunt cruenti
Exanimum ſine honore corpus.
At ſubter imo gurgite pectora
Planxere palmis Naïadum chori,
Fletúque ſparſit non coacto
Sanguineas crocodilus undas.
Sic ille membris viſus inanibus
Referre honorem, ſævitiæ immemor,
Nec auſus adnantes iniquo
Exuvias violare morſu.
Narratur illo non timidè, ut priùs,
Expleſſe rivo ſicca canis ſitim:
Narratur & tutus 2 viator
Innocuâ jacuiſſe ripâ.

M

2 *Ex quo Gonzali Silveriæ corpus in hunc amnem projectum eſt, crocodili, qui anteâ ſoliti erant homines incautè ad ripam accedentes devorare, nemini poſteà nocuere, cùm id facere non difficilè poſſent.* Godignus in ejus Vitâ lib. 2. c. 12. *Quem Auctorem propterea hîc proferre viſum fuit, ut hujus miraculi fides non penes poëtam eſſet, ſed hiſtoricum.*

ODE VIII.

AD
FLORENTIUM
DE MONTMORENCY,
SOCIETATIS JESU
PER FLANDRO-BELGICAM
PRÆPOSITUM PROVINCIALEM.

Cùm in navi, quâ Trajecto Ruræmundam vehebatur, à Batavis Moſæ inſidentibus captus, ſuæ Provinciæ redderetur.

O Navis, altum cui Moſa turbidus
Inſternit æquor, depoſitum tibi
Quàm grande committunt ſecuti
Sollicitis tua vela votis
Jeſu Sodales! ſe tibi Pelias
Non æquet arbor, ſemideos licet
Mirante Neptuno per undas
Vexerit, Argolicóſque reges.
Heroa prono devehis alveo,
Cui quidquid auri Theſſaliæ rates
Tulere, ſordet, præque gazis
Nuda placet ſine dote virtus.
Curſu peracto tu fueras novis
Addenda ſtellis. hoc pretium viæ.
At ô quid ad ripam doloſis
Viminibus, calamíſque ſeptam

Incauta

Incauta ferris, nec Batavûm times
Secura fraudes! Eripe te fugâ:
Converte remos: flecte vela:
Arma latent: habet hoſtis amnem.
Eheu! per auras intonuit fragor:
Pronus magiſter volvitur in caput,
Clavóque dejectum cruentus
Amne vorat miſerante vortex.
Hoc, dum rudentes aggere ſolveres,
Lupæ cadaver fluctibus innatans,
Lævumque cornicis ferebat
Ad ſalices recinentis omen?
Tu tauriformi debueras, Moſa,
Timende vultu, cornibus impiam
Terrere prædonum catervam,
Et tumidâ exſpatiatus undâ,
Ripam hoſpitalem, marginis immemor,
Latè evagari, non ſine fluctuum
Fragore, figendo tropæo,
Scuta virûm, galeaſque volvens.
At vos puellæ dicite Naiades,
Qui ſaltus, aut quod vos habuit nemus,
Quæ ſtagna, muſcoſique fontes,
Dum trepido ratis hæſit amne?
Quid horruiſtis, cùm Moſa bellico
Arſit tumultu, cæruleis caput
Efferre regnis, & carinam
Dum licuit, prohibere ripâ?
Sic illa velis acta fugacibus
Sibi imminentes effugeret manus,
Puppique, & antennis virentem
Adderet incolumis coronam.
Quò caſſa tendunt vota, procacibus
Jactata ventis? Fluctuat heu vaga,
Suoque (prô triſtem rapinam!)
Depoſito natat orba navis.

O navis, atro concita turbine,
Formidoloſo ludibrium Africo
Non ſola debes! fluctuabit,
Nec leviùs ferietur undis
Rectoris exſors altera, apluſtribus
Signata Jeſu nomine, terminos
Emenſa terrarum, nec antè
Chriſtiadûm freta verſa tonſis.
Nunc orba caſum luget, & horrido
Suſpenſa fluctu, frigida remigum
Tot corda percellit pavore
Digna ratis meliore curſu.
Dilecta cælo pectora, remiges,
Quorum obſequentes antevolant manus
Vocem magiſtri, ſic procella
Excutiat decumana clavum?
Macti, ſodales. Eſt Deus, & fides
Huic noſtra cordi. Triſtitiam, & metus
In æquor Arctoum protervis,
Fronte hilares, date ferre ventis.
En, nube pulsâ, vicimus horridum
Injurioſi turbinis impetum.
Amica Libertatis ara
Flore nitens adoleſcat igni.
Clavo magiſter providus aſſidet:
Florente clavum cingite laureâ
Subducta prædonum furori
Rurſus avi volitat ſecundâ
Navis per undas: rurſus amabili
Directa dextrâ, tendere carbaſa
Novit ſecundis, novit atris
Hæc eadem removere ventis.
Curſum natantis, ſeu modò palmulis
Opus feratur, ſeu modò linteis,
Rectore tanto non præibit
Velivolo ratis ulla campo.

At

At nunc recentis conſcia gaudii
Sonent canoris litora plauſibus,
Et ſaxa reſponſent Camœnis
Pulſa meis, iteréntque carmen.
Si puppe fractâ conſecrat ad tholos
Pictam tabellam navita, liberas
Nos puppe ſervatâ catenas
Ad memorem ſtatuemus aram.

ODE IX.

JOANNIS MASCAREGNÆ;
LUSITANI,
ARCIS DIENSIS PRÆFECTI,
BELLICA FORTITUDO.

ORbem irrepertum, & remige non priùs
Pulſata noſtro cærula viſere,
Longéque porrectis ad ortum
Figere litoribus tropæa
Hoc Luſitanum eſt. Hîc ſtetit, hîc manu
Gens illa parvâ viribus & fide
Majora geſſit: vicit armis
Cauſa prior, numeróque virtus.
Quæ Maſcaregnis par fuerit chelys?
Heu clara belli fulmina! quos metus
Fecere Gangi! quâ ſuperbas
Cambaïæ Mogoriſque vires
Fregere dextrâ! Quis mihi barbito
Majore dicat bella Dienſibus
Pugnata ſub muris, & unâ
Fractam Aſiam domitámque in arce?
Quis inde Eoi litora Nerei
Complevit horror? Terret adhuc Scythas

Fatale nomen : terret ipſos
Mamudii 1 Sofariſque manes.

1 *Arcem Dienſem obſedit Mamudius Cambaiæ Rex Mahometanus, Sofare conſiliorum ſuorum armorúmque moderatore : obſidionem à 14. Kal. Maij ad 3. Idus Novembris parvâ manu ſuſtinuit Ioannes Maſcaregna, & auxiliaribus adjutus copiis ſolvit.*

ODE X.
AD
SIDRONIUM HOSSCHIUM,
E SOCIETATE JESU.

Cùm ab eo cultiſſimam accepiſſet Elegiam.

O Gratos mihi, gratiiſque plenos,
O cultos elegos, & expolitos,
Quos ad Pegaſeæ caput ſcatebræ
Dictarunt faciles tibi Camœnæ!
Nuſquam ſimplicitas, decénſque cultus,
Et nuſquam nitor, eruditióque
Et nuſquàm veneres, ſaléſque deſunt.
O cultos elegos, & expolitos,
O gratos mihi, gratiiſque plenos!
An ſpectem numeros? tenentur aures.
An cultum? capior. modóſne? ducor.
Senſus? robur habent. tuámne limam?
Nil exactius eſt, politiúſque.
Artem? ſumma latet. meáſne laudes?
Hoc tantùm (ſed amoris iſta culpa eſt,
Et gratæ venia eſt parata culpæ)
Peccarunt elegi, tuæque Muſæ.

ODE

ODE XI.

AD LYRAM MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII, E SOCIETATE JESU, EUROPÆOS PRINCIPES AD SACRUM BELLUM EXCITANTEM.

QUæ Martiales barbitos incitat
In arma turmas ? quos ſtrepitus canit,
Bellíque cauſas ? quas coire
Principum amicitias, & enſes
Pingues amico ſanguine barbara
In terga verti juſtiùs imperat ?
An rurſus Alcæi minaces
Claſſica perſonuere Muſæ ?
Altérque rurſus ſævit, & impotens
Lesbon tyrannus ſervitio premit ?
Sævúmque detrectat ſuperbi
Ferre jugum Mitylena regni ?
Lesbous olim fregerit illius
Vates furorem : nunc Tanaim lyra,
Latéque regnatum tyranno
Boſporon, Ioniúmque terret.
Fallórne ? triſti Luna Othomanidûm
Palleſcit umbrâ : cornua contrahit :
Plenúmque deſperavit orbem
Sarmatico tremefacta cantu.
Sic noctilucis pallida cornibus

Phœbe laborat, ter magico ſacra
Luſtrante ritu, ter Cyræum
Canidiâ præeunte carmen.
Natis in uſum lætitiæ modis
Has eſſe quiſquam crediderit minas!
Jam ſceptra, jam Thracum caducæ
Verticibus trepidant coronæ.
Ite, ite, Reges, quò citharæ potens
Alter Latinæ vos fidicen vocat:
Muſam antecedentem ſecuti
Threiciis volitate campis.
Non molle quiddam, non quod Ionicis
Aptum choreis leniter accinit:
Urget per obſtantes Gelonos
Ferre pedem benè temperatum.
Ordo, Gradivi robur, aheneas
Firmat catervas. Ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatas
Muſa reget numeroſa turmas.
Lycurgus olim ſic Lacedæmone
Pugnæ imminentis ſigna dedit lyrâ:
Sic ibat obſervans modorum,
Ante aciem moritura primam
Spartana pubes, neſcia cedere,
Vitíſque centum degenerem fugam,
Aut ſegnis averſura pugnæ
Crimen, & opprobrium catenæ.
Sic ite: belli pulvere ſordidis
Mavors coronas deſtinat aureas.
Nilúſque, Jordaneſque pridem
Palmiferis viruere ripis;
Veſtróſque tandem cædua vertices
Palmeta poſcunt. Nec fera prælia,
Bellique, quos ſuaſit labores
Muſa premet. Canet illa torvo
Decuſſa per vos cornua Boſporo,

Gravémque nexis Strymona vinculis:
Canet, quod Auroræ, quod Auſtri
Regna legant, roſeúſque Veſper.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu: ſed, eheu! non niſi funera,
Vocéſque ſupremas cadentûm
Docta ſono tenuare rauco.
At illa quæ vos increpuit lyra
Pugnas cruentas dicet, & obvium
Pectus ſariſſis, & decorè
Vulnus hians, obitáſque mortes.
Quæ quiſque geſſit, poſteritas ſciet:
Quis ſigna Budæ fixerit arcibus
Primus: quis Eurotam natatu;
Quis pedibus ſuperarit Hæmum.
Dircæa quamquam Muſa Deos canit,
Regéſque, per quos impia brachiis
Fidens juventus, & tremendæ
Ignea vis cecidit Chimeræ,
Seſéque terris altior arduum
Plaudente pennâ tollit in æthera:
Thracas triumphatos Latinis
Materiem invideat Camœnis.
O magne Vates, ô Aganippidum
Myſtes ſororum, quem Deus incola
Muſæque, ſecurum pericli,
Pindaricos docuere niſus:
Quem nunc repreſſis Viſtula fluctibus,
Olim & canentem corniger audiet
Sperchius, arrectuſque captâ
Thermodoon, Hypaniſque ripâ,
Intende chordas: Martem Heliconio
Accende cantu. Quis cuneos furor
Committet armatos! quis ardor
Creſcet equis, equitúmque ſignis!
Quot inde raſo pilea vertici,

Cultúſque noſtris reſtitues ſacris :
Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas !
Jo, ter io! Siquid Apollinis
Divina laurus fatidicum canit,
Veróſque præſagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Muſis,
Dicentur olim Sarmaticæ fides
Viciſſe miſtas cum lituis tubas:
Dicetur excantata Thracum
Luna tuo trepidaſſe plectro.

LYRICORUM
LIBER SECUNDUS.
ODE I.
AD
HERMANNUM SPRUYT,
SOCIETATIS JESU,
RECTOREM BRUGENSEM.

Poëtas etiam vitæ magiſtros eſſe.

QUòd me Camœnas inter, & vatum choros,
  Laurique odoratum nemus,
Et Theſpiorum lene murmur fontium
  Amica paſcant otia,
Mihíne quiſquam deſides vitæ dies,
  Hermanne, labi dixerit?
Hoc ſi quis auſit, noſque non ſanos putet
  Curas inutiles ſequi,
Illi nec Helicon, nec ſacri pateant ſpecus,
  Nec unda Permeſſi fluat;
Quam ni bibiſſet, ipſa famæ ac nominis
  Jaceret expers Græcia:
Nec ſciret ætas fera, quæ vatum pater,
  Quæ cecinit Aſcræus ſenex
Documenta cedro digna, quæ primùm auribus,
  Animóque dein blandè incidunt.
Tu magna nutrix artium, tuo volens
  Me, Bruga, ſeceſſu excipe.
In hoc laboro, méque in hæc ſacra abdidi,
  Plus uni ut ævo conſulam,
Nondúmque natis audiar nepotibus,

Fructû

Fructúque non vano legar.
Mihi ipſe medeor : ipſe Apollineis lego
Succos & herbas collibus ;
Quodque uſus ipſe docuit ægroto mihi
Prodeſſe , vates eloquor.
Audete , moneo , quæ dat & caſus rapit,
Audete , quæ celant dolum ,
Diſſentientes vulgi opinionibus ,
Cæloque nati ſpernere :
Boníque ſpecie ſiquid oblatâ allicit ,
Inhibete pavitantes manum.
Quæ vos putatis dona , fraudes Colchicas,
Arteſque Circæas tegunt.
Sic eſca volucres fallit , & laqueo impedit :
Sic invenit mortem fera ,
Calamúmque piſcis ſequitur,atque hamum vorat,
Avidiſque credulitas nocet.
Quicúmque fraudum vivere immunis volet ,
Doloſa fortunæ bona
Prudens futuri caveat. Heu ! fruſtrà miſer
Habere ſeſe aliquid putat :
Habetur ipſe , retibúſque clauditur ,
Aut pendet hamo credulus.
Quid multa ſequimur ? Corpori exiguum ſat eſt,
Animo imperanti ut pareat.
Famem cibus depellat , & potus ſitim,
Frigúſque non ſordens toga.
Quid intereſt , an Appulo ſit vellere ,
Tyriúmque ahenum ſenſerit ?
Quid intereſt , ut frigus , & ſparſas nives ,
Solemque , & imbres arceas ,
Domúmne ceſpes fortuitus exſtruat ,
An gentis alienæ lapis ?
Non culmus aliter arcet hibernum Jovem,
Aliter lacunar aureum.
Nec , ſi diurnis feſſa curis corpora
Noctur

Nocturna jam vocet quies,
Aliter ſaligno lectus impoſitus pedi,
Aut mollis herbarum torus,
Aliter jacentem ſponda mulcet aurea,
Et tincta cocco ſtragula.
Nec ſtructa fago menſa, cui ſimplex anus
Teſtâ imparem fulcit pedem,
Olúſque cœnæ pauperis, curas minùs
Frontémque ſollicitam explicant,
Quàm citrius orbis dente fultus Indico,
Et lance cælatâ gravis.
Sed multa luxus, multa ridendus labor
Stultos in uſus congerit.
Ad iſta vulgus interim arrectum ſtupet,
Credítque per fas, & nefas,
Per & venena, perque fratrum funera,
Quæri atque ſervari benè.
Et illa rerum ſcena Fabricios propè,
Curióſque tranſverſos agit.
Nil præter animum grande: nil mirabile,
Quàm quidquid hunc cælo invehit.
Cui magnus ille eſt, purpuram atque aurum Indicum
Tractabit, ut caſſas nuces.
Quod ſi iſta mecum, cumque poſteris loquor,
Musâque convicti meâ
Parvo ſuoque ſe beatos autumant,
Ridentque quidquid ambitus
Aut incitatus ſperat, aut præceps timet,
Aut anxiâ tenet manu,
Mihíne quiſquam deſides vitæ dies,
Hermanne, labi dixerit?

ODE

ODE II.

ANTONIUS CORDUBA

REPUDIATO CARDINALATU

SOCIETATEM JESU SIBI DELIGIT.

Ad S.Ignatium deliberabundus ita ſcripſit : *In eorum numero, Pater, quos Cæſar à Pontifice impetravit, ut faceret Cardinales, me quoque retulit : proximiſque Pentecoſtes ſollemnibus, quantùm certis comperitur nuntiis, creatio fiet. Ego cùm ad certamen id ſuſtinendum omni caream propugnaculo, Societatem* JESU *(turris enim fortiſſima nomen Domini) mihi delegi.* Orland. Hiſt. Societ. Jeſu lib. 12.

NOn ſemper anceps alea militi
Tentanda : pugnæ ſe quoque ſubtrahit
Experta virtus. Sæpè & hoſtem
Fallere pars aliqua eſt triumphi.
Latere certus Corduba, nec fugam
Parans inertem, ſe popularibus
Subduxit auris, & verendum
Purpurei timidus ſubire
Culmen ſenatus : Quæ latebræ meos,
Dixit, timores munierint ſatis ?
O, ſi quid indulges precanti,
Abde tuis, profugúmque ſerva,
Loiola, caſtris. Aſſyriis tibi
Fundata turris tutior arcibus,
Quam non Typhœus, non tremendo
Subruat Enceladus tumultu.
Invicta turris ! nubibus arduis
Propinqua moles, centum adamantinis
Obſtructa clauſtris, cui trecentæ

Poſtibus advigilant phalanges.
Mille hinc & illinc te clypei tegunt,
Mille & ſecures, telaque fortium
Pondus lacertorum: minaces
Mille vomunt procul æra flammas.
Invicta turris! quod mare, quæ mari
Abſciſſa tellus non videt agminum
Pugnas tuorum? quæ tropæis,
Quæve tuis vacat ora ſignis?
Inſcripta ſignis teſſera diſſipat
Quidquid timetur: tu quoque, tu meo
Murum timori, tu receptum
Militiæ dabis una noſtræ.

ODE III.

INIGUS GUEVARA, DUX BOVINI.

Societatem JESU *ingreſſurus, inſigni pompâ rebus humanis nuntium remittit.*

QUis ille noſtras alipedum ſonus
Complevit aures? quis rutilantium
Feſto quadrigarum tumultu
Attonitam ſtupefecit urbem?
Spectatis? an Mars Threïcios agit
Victor jugales? an patrium genus
Alter probaturus feroces
Iunxit equos, rutiliſque Solem
Refert quadrigis? Aureus undique
Collucet axis: flectitur aureo
Temone currus: fulva pictis
Signa rotis radiiſque fulgent.
Quacumque velox fertur equus, ſolo
Inſultat auro, paret & aureis
Spumans lupatis, & rubentes

Fuſcat

Fuſcat anhelitibus pyropos.
Scena hæc, Quirites, ultima fabulæ eſt:
Vos ritè plauſum, ſi placuit, date.
Sic luſit, illuſitque luxum,
Roma, tuæ ſtrepitúmque pompæ
Guevara, rerum feſſus inanium
Servire ſcenæ: nunc alias aget
Cum laude partes. O Bovini
Magna domus, memoranda faſtis,
Faſtis Ieſu, ſed neque barbito
Silenda noſtro! Tecum ebur, atque opes,
Plauſúſque, regaléſque ridet
Muſa rotas, populúmque falſa
Jactare rerum nomina dedocet,
Unique currus deſtinat aureos,
Æterna quem virtus inerti
Tollit humo, ſuperiſque miſcet.

ODE IV.
AD
ANTONIUM A BURGUNDIA,
E COMITIBUS DE VVACKEN,
PRIMARIÆ ECCLESIÆ BRVGENSIS DECANVM.

Cùm Emblemata de Linguâ in lucem daret, velut publico epulo totidem è linguis fercula lectori ſuo appoſiturus.

CONVIVATORI EUCHARISTICON.

DUm rectas in Apollinis diætâ
Cœnas inſtituis, datíſque linguis
Luculli quoque vincis apparatus,
Quas vates tibi, quas amicus hoſpes
Sat dignas poterit referre grates?
Tales nec Phrygius ſuo coëmit
Æſopus domino, nec aut Tarentum,

Aut

Aut mollis Sybaris, nec ipſa vidit
Perſis delicias. Poëta linguas
Hìc centum ſibi poſcat, ora centum,
Vt tot fercula, tamque delicata
Extollat totidem canátque linguis.
Sed quídni liceat Peruviano
Perjuri licet oris, atque obeſæ
Naris mancipio, malo, & voraci
Jam nunc credere, & autumare chartis
Linguas eſſe ſuas? Ita eſt: loquuntur.
Eſt chartis ſua literíſque lingua;
Et multùm ingenii, bonæque mentis,
Nec nil vocis habent. Ita eſt: loquuntur,
Et peccare vetant, reóſque damnant,
Uirtutemque docent. Licet, lubétque
Indo credere, perfidóque Davo.
Vidit ſcilicet ille gurges, illa
Famoſiſſima ficuum vorago,
Vidit, quod populus, quod omnis ætas
His mirabitur evenire chartis,
Doctis, Phœbe! loquentibúſque chartis.
Nec linguâ tibi blandiente verba,
Aut fumos damus. Odimus doloſas
Linguæ blanditias: & ipſa nobis
Dictat ſimplicitas, amórque veri,
Quod de te loquimur, tuas ſecuti,
Queis linguam regis, inſtruiſque, leges.
Quin cùm lubrica, cùm ſoluta lingua
Per te docta loqui, tacere docta,
Leges ipſa ſibi, modúmque ponet:
Cùm tu materies eris loquendi,
Legem nulla ſibi, modúmque ponet.
Sed, dum ſpiritus incitare linguas,
Dum vocem poterunt referre linguæ,
Te, quanto decet ore, prædicabit
Omnîs lingua tuas locuta linguas.

ODE V.

AD
MAXIMILIANUM
VVARTENBERGICUM,
E SOCIETATE JESU.

Favete Boii. Non mihi perfidis
Extorta dextris ſceptra, nec imperî
Defenſa majeſtas ad Albim
Carmen erit, domitúſque juſto
Mœnus triumpho. Nam quid inertibus
Conflata cervis agmina 1 Boicos
Contra Leones, Auſtriáſque
Contra Aquilas poterant colombæ?
Me, Boia proles, me rapis, & ſacro
Te dicar olim carmine ad Iſaram
Stellis, & æterno merentem
Concilio inſeruiſſe Divûm.
Exempla vitæ non tibi diſſitis
Petenda regnis. Tu Superûm 2 trahis
De ſtirpe mores: tu beatos
Indigetum cineres avorum,
Et oſſa tractas. Quáque oculos jacis,
Boiæ recurrunt munera dexteræ,
Et iſta 3 Guilelmus nepoti
Tecta ſuo poſuiſſe gaudet.

1 *Habet Bavaria in inſignibus Leones.*
2 *Sanctos Bavariæ Duces multos vide apud Raderum in Bavariâ ſanctâ.*
3 *Sereniſſimus Dux Guillelmus Collegii Monachienſis fundator.*

ODE

ODE VI.

AD JOANNEM BAPTISTAM UVVENUM, E SOCIETATE JESU.

Cùm ſuos in Ionam Commentarios edere differret.

QUid clauſum pluteo premis, novóque
Rurſum carcere detines Jônam?
An pœnam ſemel, exigente cælo,
Perſolviſſe, parum eſt? parúmne, culpam
Conjurantibus expiaſſe nautis,
Cùm præceps datus, obrutúſque ponto
Tres ſoles olidâ ſepultus alvo
Piſtricis jacuit? Quid, ô, quid ultrà
Incluſum pluteo premis, novóque
Rurſum carcere detines Ionam?
Quas tum naufragus edidit querelas,
Et ſupra tumidos iere fluctus,
Et ſupra volucres iere nubes,
Et flexere Deum: Niníque fatum
Quæ vexit pelago vagata piſtrix,
Magno protinus obſecuta vati,
Legit litora, reddiditque terris
Ingens depoſitum. Suâque nondum
Te flectit prece, publicámque lucem
Exorare tuus poteſt Ionas?
Dum cæcâ jacuit miſer cavernâ,
Ipſæ, ſiqua meis fides Camœnis,
Deſertæ halcyones, vagique mergi
Plangorem trepidis dedere pennis,
Et quid neſcio præter aut amores,

Aut

Aut luctus veteres & hîc, & illic
Auditi querulo referre cantu,
Quo Ceyx velit, Æſacuſque fleri.
Neptunus pater, ut liquente regno
Erexit caput, hoſpitémque vidit,
Captivo gemitum dedit, ſuóque
Fluctus imperio premens & Euros,
Ad monſtri latus abditíque vatis
Fractas molliùs ire juſſit undas.
At ne belua ludibunda cæco
Hæreret ſcopulo, ſonante conchâ
Triton anteiit, brevéſque primus
Prætentavit aquas, iterque rexit.
Ut demum ſuperos diemque vidit,
Formoſa Ægiale repentè vatem
Excepit gremio. Adfuere Nymphæ,
Crenéque, atque Hyale, putrémque limum
Deterſere manu, capútque, & omne
Tabeſcens ſale perluere corpus.
Ah! ne te volucres, ſuóque Triton,
Neptunúſque pater, mariſque Nymphæ
Vincant obſequio. Quid, ô, quid ultrà
Incluſum pluteo premis, novóque
Rurſum carcere detines Ionam?
Ohe, jam ſatis eſt, ohe, morarum.
Jam vates iterùm ſibi ſuperſtes,
Et ſtridentibus erutus procellis,
Et nigrantibus erutus latebris
Per te prodeat, hauriátque lucem.
Non rurſum Cilicas propinqua Tauro
Invadet freta, deviúſque Tarſon
Injuſſam repetet. Fugæ prioris
Vatem pœnitet. Ardet, ardet ire,
Ut quæ fulmina, flebiléſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nuntiet, arceátque terris.

Nec

Nec jam una eſt Ninive nocens, nec uni
Incumbunt populo Tonantis iræ.
Qua ſol cumque aperit, diémque condit,
Regnant crimina, criminúmque pœnas
Ruptis nubibus, igneíſque nimbis
Depoſcunt Superi. Quid, ó, quid ultrà
Invitum premis? Ardet, ardet ire,
Vt quæ fulmina, flebiléſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nuntiet, arceátque terris.
Eheu! quis gemitus, quis ille flentis
Confuſus populi ſonus repentè
Arrectas mihi verberavit aures?
Nil fletur ſolitis modis. Nec ora
Queſtu ſufficiunt, manúſque planctu.
Heu! heu! quò gemitus, dolórque vergit?
Poſtratum gelido pavore regem
Hirſuto video rigere texto.
Non aurata premit corona frontem:
Squalet cæſaries, capútque ſparſi
Deturpant cineres, & ora fletus.
Non auro bibitur: Falerna nemo,
Nemo tempora floribus coronat.
Pallent ora fame: ſitis peruſtis
Ardet viſceribus: nec ullus uſquam
Fit tectis ſtrepitus, niſi ejulantis
Quem ſuſpiria reddidere turbæ.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
Nec Regem modo, ſupplicémque luctus
Exercet populum. Greges & ipſi
In partem veniunt: nec ulla gramen
Attingit quadrupes, nec ulla fontem.
Impaſtæ ſtabulis gemunt capellæ:
Impaſtæ ſtabulis gemunt & agnæ.
Arent ubera; nec ſuas, ut antè,
Ad mulctram Pholoë vocat juvencas.

Muta

Muta eſt fiſtula, nec ſuos, ut antè,
Aut Daphnis canit, aut Alexis ignes.
Heu! heu! quò gemitus, dolórque vergit?
An reges iterùm, ſimul ſeveris
Aures impulerit minis Ionas,
Deſcendent ſolio? hiſpidíſque cingent
Setis corpora? lividúmque pectus
Et palmis ferient, & aſtra votis?
An mœrens populus, cibíque, & undæ
Expers, flebiliter Deum per aras
Expoſcet veniam, preceſque noſtras
Et noſtros aliquid valere fletus
Placari facilis probabit æther?
Quid, cùm pœnituit, piæ reorum
Non poſſunt lacrymæ? Rubentis æthræ
Siſtunt fulmina. Sæpè deſtinato
Urbes perdere jam parabat ictu,
Cùm luctus ſubitò pavórque flentem
Inceſſit populum, ſimúlque noxæ
Terras pœnituit, Deúmque pœnæ.
Hoc ſi ſalva Ninos, tuúſque vates
Nos ſperare jubent, per hunc, & omnes
Te teſtor Superos, per aſtra juſtis
Pridem feta minis, metúſque noſtros,
Per ſuſpiria, flebiléſque planctus,
Quos antiqua Ninos dedit, dabítque
Jam nunc altera, ne morare vatem,
Utquæ fulmina flebiléſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nuntiet arceátque terris.

ODE VII.

AD PARENTES.

Vitæ exempla ad rectam educationem momentum adferre maximum.

FRuſtrà juventam fingimus; & bonas
Laudamus artes, ſi neque debitis
Præimus exemplis ſequacem,
Nec dociles reveremur annos.
Damnoſa patrem ſi juvat alea,
Sperare de ſe nil melius jubet
Futurus heres, ad fritillum
Nunc loculis, poſitâque tandem
Iturus arcâ. Nec patrimonia
Matura virgo non etiam geret
Dimiſſa collo, nec fluentem
Non & Achæmeniâ perunget
Nardo capillum, ſi genitrix pares
Induta cenſus ambulet, & comas
Gemmâque nodatas & auro
Vibret acu, balanóque tingat.
Sic eſt: paternis cerea moribus
Aſſueſcit ætas: hac ſequitur viâ,
Sive antecedentes Cethegos,
Seu Curios videt, aut Catones.
Obſcena vultur diripit ilia,
Diſperſa campis: at neque mitiùs
Exercet ungues in cadaver
Æmula progenies parenti.
Proléſque Niſi non aliam rapit
Adulta prædam, quam rapuit pater:
Ignéſque Phœbeos in ipſo
Ferre aquilæ didicere nido.

ODE VIII.

AD
ALOYSIUM LAVENBACH, E SOCIETATE JESU.

Cùm à gravi morbo nondum confirmatus ad ſe literas dediſſet.

AGnovi calami notas labantis,
Agnovi veteris notas amoris,
Quæ poſt longa tui pericla morbi
Salvum te referunt, mihíque mittunt,
Quâ, qui mittit, adhuc eget, ſalutem.
Vt vidi, exſilui, preménſque blando
Chartam ſuaviolo: Meúſne, dixi,
Lavenbachius, ille nuper, ille
Conclamatus, anhelitúque crebro
Singultantem animam trahens, ab ipſo
Leti veſtibulo pedem reduxit?
Atque illas potuit tremente dextrâ,
Quas læti legimus, notare chartas?
Atque illis benè me valere juſſit,
Qui nondum bené ſe valere ſenſit?
O dulces calami notas labantis?
O dulces veteris notas amoris!
At tu (namque ſedens in ore pallor,
Et vultus macies adhuc timoris
Non una eſt mihi cauſa) dic, amabo,
Dic, pars magna mei, ſatíſne certò
Evâſti incolumis? novíſque Parcæ
Ducent ſtamina reſtituta fuſis?
Ite hinc ſolliciti procul timores:
Ite, & Carpathias Atlanticáſve
Vos ater rapiat Notus per undas.

Dica

Dicamus bona verba, digna læto
Natalique die. Jubente Divâ
Rurſus naſceris, aſpicíſque lucem.
Hoc Sidronius, hoc tuus Becanus,
Supplex, Virgineas jacens ad aras
Votis crediderim ſuis, ſuíſque
Evicere elegis. Fuit Fremautî
Prima hæc cura tui, tuíque Friſî.
Illi Virgineum movere pectus,
Illi præcipites tenere fuſos,
Illi ferrea mitigare jura,
Et fatalia prorogare penſa,
Et plenas iterùm válent precando
Inſtaurare colos. Quid ô moramur.
Dum nil ſupplicibus negavit æther,
Centum millia gratulationum
Læto protinus expedire verſu?
Dicamus bona verba: quid ſilemus?
Qui te námque dies valere vidit,
Natalis tuus eſt, tuoſque nobis
Hinc ſubducere jam licebit annos.
Dúmque illum colimus, tuus fac adſit
Viſurus Genius ſuos honores;
Formoſus Genius, tuâque dignus
Ornari citharâ, tuâque lauro.
Illi cæſaries, & ora nardo
Diſtillent Syrio, roſâque vernent.
Illi cymbia lactis, atque mellis,
Et natalitium dicare libum,
Et natalitium dicare carmen,
Et natalitios decet trientes,
Et natalitias decet coronas.
Qui te námque dies valere vidit,
Natalis tuus eſt, tuóſque nobis
Hinc ſubducere jam licebit annos.
Sic penſo tibi longiore ductos,

Sic & ſtamine firmiore textos
Virgo carminibus vocata noſtris
(Noſtris dicere ſi tamen Camœnis
Fas ſit Numina poſſe magna flecti)
Addat, quos reliquos vovemus, annós.

ODE IX.

AD
CAROLUM
A LOTHARINGIA,
EPISCOPUM VIRDUNENSEM,

Cùm depoſitis infulis Societatem JESU *ingrederetur.*

QUis ille, Divi! quis Viroduniis
Avulſus aris grandem animum novis
Accingit auſis? quo citatus
Numine, quo rapitur calore?
Jamque & ſacrati verticis infulás
Remittit ultrò: non lituo manus
Gemmâque fulget: jam repoſti
Carbaſei, Tyriíque cultus.
Prô quantus ori depoſitâ quoque
Decor tiarâ! quantùm animos rapit
Privata jam virtus! ut intus
Ipſe ſibi ſine teſte plaudit,
Quis regna & urbes miſceat, unicè
Securus! O lux, ô Lotharingicæ
Sidus coronæ, Godefridi
Progenies generoſa ſalve.
Ne limen, hoſpes, deſpice, quod tibi
Loiola pandit. Scilicet illius
Sinu reclinatus beatos

E pateris Superorum & auro
Libabis hauſtus. Inde ubi Mutii,
Dulcíque Romæ principis urbium
Divulſus amplexu, Padúmque,
Et gelidas ſuperaris Alpes,
Regnata Magno Gallia Carolo
Tibi, relictis excita ſedibus,
Occurret: occurrent & amnes
Indigenæ, viridéſque Nymphæ.
Tibi hoſpitales obvius offeret
Garumna 1 ripas: quas ubi preſſeris,
Securus innitetur urnæ,
Et placido fluet unda lapſu.
At te nec Afros vellera murices
Incocta prodent: nec volitantium
Inter quadrigarum tumultus
Per medias rapieris urbes.
Arrecta ſtabit Gallia, pauperem
Mirata cultum, & conſcia ſanguinis,
Nil ipſa te magnis minorem
Ducet avis, minimámque laudum
Partem tuarum credet ab ultimis
Traxiſſe avitum Cæſaribus genus.
Non ſceptra, regaléſque cultus,
Non domitis data jura terris
Heroas æquè regibus inſerunt,
Vt clara virtus. Hæc ſatis eſt ſibi:
Nec facta, nec quidquid ſuorum eſt,
Laude ſuâ meritíſque miſcet.

1 *Burdigalæ Domui Profeſſæ præfuit.*

ODE X.

AD BELGAS SODALES, GENERE CLAROS.

Fruſtrà illos velle pro ſuâ modeſtiâ tacitos prætermitti.

ÆTerna, Belgæ, nomina patriis
Laudata faſtis, cur ſubiit genas
Pudor, verecundíque noſtram
Barbiton erubuere vultus?
An & ſeverâ ſurripitis manu
Plectrum canenti? Mittite, mittite
Muſæ laborantis, Sodales,
(Quamquam humiles terit illa nervos)
Tardare cantum. Scilicet ardua
Quæ vos Olympo gloria ſuſtulit,
Vulgata non eſt, & canentis
Poſcit opem citharámque vatis.
Si nocte purâ Lucifer aureos
Occultat ignes, ſe tacitis quoque
Celabit umbris, quæ, videri
Dum metuit, meliore prodit
Se luce virtus. Scimus, ut inclytas
Ceras, & ingens à proavis genus
Divinus & ſæcli labantis
Moribus ac vitiis iniquus
Deſpexit ardor. Splendida vidimus
Anciliorum, & caſſidum, & enſium
Cælamina: auratas avorum
Effigies, titulóſque circùm,
Circùm coronas, & lituos Ducum
Fulgere longo vidimus ordine.
Elucet, & virtus in ipſis

Spira

Spirat adhuc animoſa ſignis.
At non aviti gloria ſanguinis
Claræque ſplendor vos tenuit domus
Fulgore perſtrictos inani.
Plus ſpecies habet ipſa vero.
Sic clara fulvo picta ſinus croco
Illudit Iris, dum pluviâ gravis
Phœbo ſub adverſo colores
Mille trahit, radiiſque fulget.
Hæc illa magnis cognita vatibus,
Regúmque caſtris: nunc reſidem movet
In arma Turnum: nunc remiſſum
Suſcitat Æacidæ furorem.
At illa nuſquam eſt: ſcilicet aureus
Incauta fallit lumina Cynthius,
Lucis repercuſſæ nitorem
Imbriferâ variante nube.

ODE XI.

AD BELGAS SODALES POETAS.

Belgium etiam Muſarum ſedem eſſe.

QUis fata verſæ triſtia Græciæ,
Pulſáſque Muſas, templaque Phocidos
Disjecta, & infandum, Sodales,
Excidium memorare dignis
Speret querelis? O Heliconidum
Antiqua ſedes, ô nemora, ô ſacræ
Laurus, Meduſæíque fontes,
Ingeniis celebrata Tempe,
Fortuna quæ vos illacrymabili
Merſit ruinâ! Quid niſi nomina
Nunc nuda, deſertæque cautes

Pieriis catulos ferarum
Celatis antris? Heu miſeras vices,
Caſúſque flendos! Omnia Thracius
Habet tyrannus, nec fugatis
Barbarus hoſpitium Camœnis
Ullum reliquit. Tantùm Aquilonibus,
Sæviſque rauci turbinibus Noti
Parnaſſus impulſus remugit,
Et madidis quatit Auſter alis
Impunè lucos, quos Aganippides,
Et ipſe quondam verticis arbiter
Nunc voce mulcebant acutâ,
Nunc fidibus, citharæque cantu.
At non Dearum Mars quoque barbarus
Subvertit artes. Qualibet exules
In parte terrarum reſidant,
Inveniunt Helicona Divæ.
Sunt, Atticarum quos amor artium,
Dulcéſque cantus, & citharæ juvant,
Quos docta ſecernit profano
Frons ederis redimita vulgo.
Et Liza Muſas, & pater amnium
Scaldis virenti margine devias
Excepit, & feſtas dicavit
Carminibus, choreíſque ripas.
Florete ripæ, Pieridum domus,
Sacríque colles, antráque Cynthio
Dilecta, quantùm non Cithæron,
Non viridi nemoroſa lauro
Secreta Pindi. Vos mihi Theſpio
Ripas ſonantes carmine, vos ſpecus,
Umbráſque Cirrhæ, vos amœnos
Caſtaliæ ſimulatis amnes.
Hîc Tollenarî Muſa potens lyræ, JOANNES
Rerúmque prudens, ſeſe homines ſupra TOLLE-
Curáſque mortales inerti NARIUS

Tollit humo, populúmque vanis
Regéſque falli nominibus vetat.
Conſulta magnæ quid ſapientiæ
Moramur victi? quid umbras
Perſequimur, tenuéſque tantùm
Captamus auras, ut canis irritos
Spartana morſus in vacuo aëre
Exercet, elapſámque prædam
Non tenet aſſimilis tenenti?
Hîc te magiſtro ſparſit Amor ſuas, HERMANNUS HUGO.
Hermanne, tædas: hic gemitus dedit,
Cæloque tranſmiſit querelas,
Quas Libanus, Solymæque valles,
Et parva Bethle rettulit aureo
Percuſſa plectro, ſeu quibus exulem
Solata quondam Muſa regem
Hermonias pepulit cupreſſos.
Non ſola nuper Muſa tuis, Heſi, GUILIELMUS HESIUS.
Vocata votis; ipſa etiam Fides
Immota veri, dum canebas,
Adfuit, ingenióque lætos
Afflavit ignes. Hæc fidibus dedit
Aptare noſtris, quæ Superûm Pater
Celavit æternis minores
Conſiliis, voluítque credi.
Te vate non me caſſa fugacibus
Spes fallat umbris. Tu vacuum jubes,
Rerúmque contemtu beatum,
Aſtra ſuper rapidóſque mundi
Fulgentis orbes, primâ in origine
Hærere pulcri. Tum nebulis procùl
Et luce digreſſum malignâ,
Principium juvat uſque & uſque
Finémque rerum, quantùm acies ſinit,
Spectare tecum. Non mihi tunc nitor
Illudat auri, non voluptas

Attalico ſpecioſa cultu.
Non, non amoris tunc ego ſim potens
Evolvere æſtus. Ah! penitus mihi
Puris inardeſcunt medullæ
Ignibus, abſiliúntque flammæ.
Nec pulſa non eſt ardua vatibus — JACOBUS
Orcheſtra noſtris. Tu quoque grandium — LIBENUS
Fies tragœdorum, Libene:
Tu nova Cecropio theatra
Tundis cothurno. Non tibi flebilis
Orbúſque Theſeus relliquias legit
Et oſſa nati: non feroces
ŒDipodionio furore
Ad arma fratres, & ſolium vocas,
Thebáſque terres. Vidi ego fabulis
Majora fictis, cùm parenti
Creditus ingluviem ferarum
Expleſſe natus pulpita miſcuit
Turbata luctu. Scena ſtetit nefas
Mirata, fraternæque tantum
Invidiæ licuiſſe flevit.
Non hujus eſt vis dicere pectoris;
Tui, Libene, eſt, quid patrius dolor,
Amórque, mentitæque mortis
Indicium potuere veſtes.
Tui, Libene, eſt dicere pectoris,
Quo clauſa motu fabula: quo minas
Vultu remiſit, quæ rependit
Oſcula, quos odiis amores
Ille, ille quondam venditus, & ſuis
Togâ invidendus, Niliaco puer
Regi ſecundus, cui ſalutem
Debuit & Cererem Canopus;
Cui Luna, cui Sol præſcius imperî
Augur futuri ſubdiderant jubar,
Viſæque per noctem ſerenas

Pleïades, Hyadéſque flammas.
At vos meorum prima ſodalium
Pars, flóſque vatum, cum quibus Aonas
Errare per lucos, diémque
Sæpe mihi licuit morantem
Explere cantu, dicite, quo pede
Collem ſubiſtis: dicite, quâ ſitim
Levaſtis undâ, quo ſcatebræ
Lene caput reperiſtis antro.
Vos verba puris æmula fontibus,
Cultúſque ſimplex munditiis, capit
Qualéſve Apelleis decebant
In tabulis venerem colores.
Aſſurgit omnis Sidronio chorus, SIDRONIUS
Volenſque laurũ ſertáque porrigit HOSSCHIUS.
Seu plectra ſumſit, ſive totum
Ipſe aliis Helicona pandit.
Et te per illos hoc duce vidimus ALOYSIUS
Colles vagantem, qui modò cælites LAVENBA-
Inter Poëtas, Aloyſi, CHIUS.
Elyſiâ ſpatiaris umbrâ.
Becane, dulces te gremio Deæ GUILIELMUS
Fovere vatem: te puerum ſacrâ BECANUS.
Texere lauro, mox daturæ
Promeritam capiti coronam.
Tibi ora Pitho finxit, & aurea
Liquente ſucco nectaris imbuit.
Narratur & cunis in ipſis
Te Pietas præiiſſe cantu.
Rerúmque inanes Simplicitas tibi
Odiſſe fucos & ſtrepitus dedit,
Illimis, & nuſquam fragoſus
Vt Superûm caneres amores.
Frrantem & illo vertice Cleinium FRANCISCUS
Per omne duxit Calliope nemus: CLEINIUS.
Totâque Goivardi receptus IGNATIUS.

Mente Deus rapuit calentem — GOIVARDUS.
In antra vatem, Loiolidas ubi,
Et arma gentis, factáque fortia,
Ævóque venturo legendos
Fatidicus cecinit triumphos.
Et te, Caloni, ſæpè agitat Deus, — JACOBUS
Diviſque miſcet. Nec Friſius ſonat — CALONIUS.
Mortale quidquam, dum faventem — JUSTUS
Sollicitat, patitúrque Phœbum. — FRISIUS.
His, ô Camœnæ, vatibus, & mihi
Virente lauro, ſi mereor, caput
Velate. Sic vobis ademtum
Reſtituant Helicona Belgæ.

ODE XII.

AD

PETRUM CLASENIUM

IN ACADEMIA LOVANIENSI JURIS UTRIUSQUE DOCTOREM.

Cùm ad L. Vinum, ff. de rebus creditis, lucubratiunculam ſuam evulgaret.

Ex vetere fori conſuetudine Oratores cauſas acturi aſſignatum ſibi tempus aquâ metiebantur ad clepſydram. Spectavit huc Ciceronis jocus in dicaces neſcio quos & voluptarios ganeones, cùm & ipſe ad aquam pro M. Cælio peroraret. In luſtris quippe & conviviis, facundos inter immaneſque calices, cùm garrire ſemper, numquam tacere conſueſſent, atque è popinis poſteà in lucem forenſem extracti cauſarum magnitudini imparem eloquentiam adferrent, eos feſtivè dixit ad vinum diſertos.

diſertos. Nimirum ut ipſe loquitur, alia fori vis eſt, alia triclinii: alia ſubſelliorum ratio, alia lectorum: non idem judicum, comeſſatorúmque conſpectus: lux denique longè alia eſt ſolis, & lychnorum. *Atque adeò fit plerúmque, ut ad vinum diſerti, ad aquam infantes frigentéſque titubent, ac ſiniſtris auſpiciis cauſas ſuas clientéſque deſtituant. Sed mittamus Romani Oratoris jocum.*

CLaſeni, Themidos togate Myſta,
Næ tu, dum faciles paras libellos,
Qui lites dirimunt, ſupérque vino
Partes conciliant, ſupérque vino
Legum diſcutiunt, ſecántque nodos,
Ad vinum meritò diſertus audis.
Attentas alius fatiget aures,
Et cauſas ubi feſſus ad ſtatutam
Exſudavit aquam, tulítque palmam,
Monſtretur digito, audiátque paſſim,
Hic eſt, quem colit, ille, quem clientûm
Stipat turba frequens; hic acer ille,
Et ſubtilis, & ad brevem diſertus
Declamator aquam, foríque princeps:
Hæc laudum quota pars erit tuarum,
Claſeni, Themidos togate Myſta?
Patroni tibi námque, quotquot îſdem
Hærent in tabulis, ſuperque vino
Partes conciliant, ſuperque vino
Legum diſcutiunt, ſecántque nodos,
Tantúm cedere ſe fatentur omnes,
Quantùm frigida cedit ipſa vino.
At non te faciunt in his diſertum
Facundi calices. Olet lucernas
Hoc quodcumque tui ferunt libelli,
Præclari, faciles, boni libelli.

Qui pro pignore creditiſque rebus
Vocem ſollicito locat clienti,
Quandocumque tuos leget libellos,
Præclaros, faciles, bonos libellos
Dicet lampada, non olere vinum.
At, ſi laus tamen eſt locúſque vero,
Ad vinum meritò diſertus audis,
Claſeni, Themidos togate Myſta.

LYRICORUM
LIBER TERTIUS.

ODE I.

AD
BEATAM VIRGINEM,

Quæ non procùl à 'Bruxellâ colitur in celeberrimo monte, qui ab abſinthio nomen ducit, Belgis Alſembergh dictus.

Cùm Leopoldus Guilielmus, Archidux Auſtriæ, Belgii Gubernator, templum illius ſubiiſſet.

STROPHE
CONTRA ABSINTHIUM.

E colle dulciſſimæ Virgini dicato abſinthium exſtirpandum eſſe.

QUæ te beato colle conſevit manus,
  Saporis auſteri frutex?
Te flore pallidáque liventem comâ,
  Et triſtibus ſuccis gravem
Horrent propinquis excitæ ſilvis feræ,
  Horrent capellæ tangere.
Non terra, non hoc convenit cælum tibi.
  Te Pontus Arctoâ rigens
Alat pruinâ: te Tomitanus Geta,
  Te Tauricus meſſor legat,
Immitis, aſper, ſtirpis ingenio tuæ,

Suóque

Suóque non diſpar ſolo.
Hîc Diva ſedem fixit, hîc implet ſuo
Benigna collem numine.
Hîc mella fundit, ipſa melle dulcior.
Nullíque non mitis favet.
Tu me colonum, Diva, tu me frondibus
Veſtire te dignis ſine
Tibi dicatum verticem. Mitis tibi
Noſtríſque lenimen malis
Aſſurget olea, balſamúmque cortice
Sudans odorato fluet.
Nihil hîc Idumæ palma decedet, nihil
Hîc uva decedet Cypro.
Sionis alto pulcra cypariſſus jugo
Libanóque certabit cedrus.
Non hîc Sabæa virga, non Arabum crocus
Eoa tantùm ſidera
Primóque tactos ſole montes expetet,
Quantùm illa quæ colis juga,
Illúmque ſolem, luce qui tepens tuâ
Clementiùs terram fovet.
Quodcumque demum noſter hîc feret labor,
Tibi creſcet, atque aliquid tui
Stirps quæque referet: nulla non dulcem exprimet
Promtámque miſereri indolem.
Fons purus, intactúſque, nec fruſtrà advenis
Habere numen creditus
Opima leni culta percurret pede,
Seriemque diſpoſitam arborum
Humore dulci nutriet. Quin & cavâ
Subinde libatus manu
Maculoſa morbis corpora & peſtem eluet,
Salubrium undarum pater,
Hîc, ſive magnæ Virginis gremio tuas,
Leopolde, lauros inferes,
Sive in propinquo nemore frendentes apros
Cer

Cervóſque laſſus figere
Captabis umbras, collis intonſi jugum
Te Martis & rerum procùl
Strepitu remotum, téque redditum tibi
Umbrâ hoſpitali proteget.
Nunc alta cedrus, nunc triumphalis tibi
Placebit arbor, ſeu magis
Amica pacis olea. Te capiet, ſcio,
Auguſta majeſtas loci,
Locíque præſes Diva, Diva balſamo,
Et flore pubentis croci,
Palmæque baccis, & Sabæis frugibus,
Dulcíque olivâ dulcior.

ANTISTROPHE

PRO ABSINTHIO.

Abſinthium, malorum hìc depulſorum indicium, retinendum eſſe.

AMara meſſis, non ego, quamquam tibi
Flos livet, & pallet coma,
Graviterque ſpirat, non ego, non te velim
Cui nomen imponis jugo
Ferro reciſam eruere. Quo creſcis ſolo
Secura perge creſcere.
Sacrúmque latè verticem & collem tene,
Futura tot diſcriminum,
Totiéſque pulſæ teſtis ægrimoniæ
Quoties laborantûm annuit
Votis clientum Diva, nutu pellere
Amara morborum efficax.
Non occupabis, perge, perge creſcere,
Inutilis ſolùm frutex.
Benè ominatum ſtabis hoc ſignum jugo,

Quos

Quos Diva, quótquet juverit.
Sic & leænæ pellis, aut acris lupi,
Aut dentibus minax caput
Quondam coloni vota, & infirmum pecus,
Et obvium incurſu nemus
Sternentis apri, ſplendidis potentium
Affixa pendent poſtibus,
Revocántque cauſas gaudii ſpectantibus
Monumenta ſublati mali.
O blanda Mater, Attico nomen favo
Uvâque Cypri dulcius,
Quis has ad aras tura, quis preces tulit,
Triſtiſque, nec voti potens
Abſceſſit aris? Tu jubes molleſcere
Soluta ferri vincula:
Tu carcerum refringis æratas fores:
Tu ſæpè defletis diem
Vocata reddis. Sæpè & informis lues,
Et lenta morborum cohors,
Comeſque lentis additus morbis dolor,
Maciéſque vix ægrum trahens
Defecta greſſum, nomen ad tuum fugit.
Te dirus umbrarum arbiter
Impunè regna ſæpè populantem ſua
Horreſcit, atque imis pavens
Se condit antris. Auguror, veniet dies,
Brevíque veniet, quâ tuo
Leopoldus arma victor affigens tholo
Extrema belli deleat.
At tu beato qui facis nomen jugo,
Saporis auſteri frutex,
Stabis reductâ pace felix triſtium
Index malorum, quæ trahit
Bellona ſecum, quæque Leopoldi prece
Evicta Mater Thracios
Ad uſque fines egerit. Non hoſtibus

Erepta

Erepta ſigna, non locis
Perfoſſa centum ſcuta, & exuviæ ducum,
Nec æde pendentes ſacrâ
Solùm tabellæ, donáque aris addita
Opem loquentur Virginis.
Docebis & tu, liber armorum metu
Quid Belga Divæ debeat.
Non occupabis, perge, perge creſcere,
Inutilis ſolum frutex.

ODE II.

AD
FREDERICUM
DE MARSELAER,
EQUITEM,
TOPARCHAM DE PARCK, &c.
LEGATO A SE SCRIPTO CLARUM.

Ignatium Mendozam, Marchionis Mondexar Ducis Infantado fratrem, Philippi II. & III. Hiſpaniæ Regum ad Venetos Legatum celebrat, qui peractâ legatione hoc à Rege pro munere petiit, ut bonâ ejus veniâ ſibi liceret Societatem JESU *ingredi.*

NUllúſne tandem, quem ſibi triſtibus
Everſa bellis ſæcula poſtulant,
Qualémve deſcribunt, tuæque
Inſtituunt, Frederice, curæ,
Nullúſne tandem conſilio & prece
Irata Regum pectora molliat
Legatus, & lætum celebret

Pacifico reditum, triumpho?
An, quod fateri ſit pudor, æmula,
Semperque, dum ſe latiùs efferat,
Infeſta bellantûm cupido,
Quæ rapuit, vetat arma condi?
O ſi inquietis conſilium modò
Mendoza regnis & daret, & dato
Pareret orbis! jam coïrent
Fœdera, jam litui ſilerent.
Dum certa nuper mens geminis fuit
Et vox Philippis, ac medio Patrum
Sedit Senatu, nil Atridæ,
Nil Itacho, Cyneæque ceſſit.
Sive arma paci, ſeu magis otia
Præferret armis, audiit Adria
Excitus orantem, & ſonoras
Mulſit aquas, celeréſque ventos.
Sed re peractâ maluit abditus
Latere caſtâ Loiolidûm domo,
Egenus, ignotus, reique
Splendidior dominus relictæ.
Atqui ſciebat, quid ſibi regius
Favor pararet: quidquid erat tamen,
Quiete, nec quidquam petenti
Pauperie minus eſſe duxit.
Quis ſit tot inter, quorum humeris ſalus
Innixa Regum eſt, certior arbiter
Rerum gerendarum? Patrono
Sæpè malo bona cauſa nutat.
Hic conſulendus Regibus: hic docet,
Quæ prima belli ſemina, quæ viæ,
Quæ pacis artes, ipſe pacis,
Ipſe ſui ſibi cauſa regni.
Audite Reges: ipſe ſibi dedit
Mendoza regnum, dum nihil aut timet,
Aut ſperat, & rerum quod uſquam

Cernitur, attonitóſque fallit
Prævectus, infra ſe videt omnia,
Uno beatus, quo fruitur, bono.
Audite Legati : quod unum
Tot ſtudiis opibuſque regna
Utrimque poſcunt, quod nimiùm diu
Pacis miniſtri gentibus invident,
Tantiſque nequidquam Gradivus
Nititur excidiis paciſci,
Mendoza ſecum ſanciit, & ſibi
Janum ipſe clauſit, ferrea ſæcula,
Bellíque dementes ruinas,
Et viduas miſeratus urbes.
Ah! finiendis luctibus utiles
Neſcitis artes. Magna tenentibus
Maiora deſunt, & quid abſit
Reſpicitur, petitúrque ferro.
Quò bella, quò vos deferet impotens
Tandem cupido? Siſtite barbaras
Cædes, fatigatúmque Martem
Immodicis prohibete votis.
Quæcumque diri meta cupidinis,
Hæc ipſa belli eſt. Ille odiis faces
Miniſtrat : ille iras & enſes
Exacuit : ſcelus omne in illo eſt.

ODE

ODE III.

GARCIÆ PIMENTELLI LAUDATA MORS AD FRANCISCUM ET PETRUM PIMENTEL, E SOCIETATE JESU, EJUSDEM GARCIÆ FRATRES.

In Belgio militans occubuit Vir Illuſtriſſimus aſpero accinctus cilicio, cùm in obſidione Bergarum ad Zomam, diſſiliente hoſtili cuniculo, caſtrenſi crate in eum impactâ oppreſſus eſſet.

Non bellicam ſolùm Fortitudinem, ſed etiam Chriſtianam Pœnitentiam, quæ pugnanti ferebat audaciam, ad ejus tumulum ſedere.

QUæ Muſa, Patres, quem modò plangimus,
Heroa dignè ſcribat, & illius
Æternet extentas in ævum
Carminibus citharáque laudes?
Dum bella nuper Belgica fortibus
Urgebat armis, & Pavor, & Fuga,
Pallórque, qua ſe cumque campo
Arduus intulerat, præibant:
Nunc terra cæſum dum gremio tegit,
Non ſola vultum pulvere Martio
Conſperſa Virtus, & leonum

Exuvias,

Exuvias, variaſque lyncum
Incincta pelles ad tumulum ſedet,
Manéſque ſervat. Servat & hiſpidis
Velata ſetis, ſparſa crines,
Uda oculos Metanœa manes;
Teſtata, cujus militiæ inſuper
Ferret laborem: quos premeret jugo
Victor: quod ambiret ferendo
Imperium: quibus & triumphos
Deberet armis. Acrior, acrior,
Quàm qui videtur, rémque gerit manu,
Nos poſcit hoſtis: nec pericla
Non etiam graviora terrent.
Incluſa peſtis viſceribus latet?
Et magna virtus ſæpè ſuis perit
Confecta telis: corpus ipſum
Nequitiæ ſua præbet arma.
Nunc felle pectus, nunc Paphio jecur
Torretur igni: lingua nocens ſuo
Dentéſque liveſcunt veneno:
Sunt oculis ſua tela flammæ.
Et ſæpè diſcors in varias abit
Mens ſciſſa partes: utque parùm potens
Auriga per præceps equorum
Arbitrio rapitur ſuorum;
Sic, quâ refringat lege cupidines,
Neſcit; nec illis, ſi ſciat, imperet.
Has inter ipſas fervet anceps
Conſiliis odiiſque pugna.
Non ſic coorto plebs ſibi diffidet
Amens tumultu, cùm medias ruit
Pugnax per urbes, & cruenta
Cuique ſuum dedit ira telum.
Ut illa victor bella retunderet,
Thoraca Diti non penetrabilem
Indutus ibat, quo ſubactos

Supplicio tenuaret artus.
Quem tutus illo pectora tegmine
Paveret hoſtem ? Juſta moventibus
Dat cauſa vires, & quod obſtat
Dedidicit bona mens timere.
At quos libido per vetitum rapit,
Ad ſigna pallent, & genibus tremunt,
Cedúntque, ut imbelles ferocem
Dum fugiunt capreæ leonem.
Nec cauſa, cùm res & litui vocant,
Palloris una eſt : congeminat metum,
Quod quiſque fecit : quemque fraudis
Umbra ſuæ manifeſta terret.
Sic antè manes mens patitur ſuos
Impura manes : impatiens ſui
Sibi eſt Erinnys : quæ recurſat,
Pro facibus colubríſque noxa eſt.
Non ille caſtos exanimat pavor.
Primi laceſſunt prælia, provocant
Pericla primi, ſéque vitâ,
Quàm clypeo meliùs tuentur,
Sit ille triplex, ſit Chalybum manu
Incoctus igni. Ferrea mugiat
Procella telorum, & cadentûm
Hæreat ante oculos imago,
Dum ſtare fas ſit, ſtant, ope Numinis
Cauſáque nixi. Talis erat manu,
Quem noſtra nunc mœſtis ademtum
Proſequitur lacrymis Thalia.
Miléſne credet ? Pectora vidimus
Devota morti, vidimus aſpero
Horrere texto, cùm Gradivus
Sulphureum jaculatus imâ
Tellure fulmen, ruperat horrido
Vallum tumultu, qua patuit via,
Cælúmque fumantéſque nubes

Incre

Increpitans. Dedit ille caſtris
Muróque labem, Zomáque turbidas
Concuſſit undas, & ſimul igneo
Stantem Pimentellum fragoſa
Turbine corripuit procella.
At non eodem, qui miſerabiles
Afflixit artus, concidit impetu
Sublata virtus: ipſa cælo
Extulit impavidam ruina.

ODE IV.

IN FUNERE MAXIMILIANI GANDAVILLANI TORNACENSIUM EPISCOPI LXXXV.

Ex perſonâ Petri le Loup Prætoris Iſegemienſis, qui ejuſdem decimas exigebat.

EXſtinctum miſero dolore Thyrſin
Deflebat Lycus, aviúſque ſilvis,
Solaménque ſuo negans amori,
Solaménque ſuo negans dolori,
Fata, heu! ferrea, neſciamque flecti
Teſtatus Lacheſin, diu vocatum
Poſcebat prece, lacrymíſque Thyrſin.
Sed nec ferrea reddidere fata,
Nec Thyrſin Lacheſis: Lycúmque fruſtrà
Vidit Lucifer, Heſperúſque flentem.
Vos ô Helcinii referte colles,
Vos ô Helciniæ referte valles,
Quæ ſuſpiria ruperint querelas.
Námque è collibus illa, vallibúſque

Mæſto

Mœſto cum gemitu remiſit Echo.
Et Scaldis pater audiit querentem,
Et flevit pariter, ſuíſque ab antris
Excitæ gemitum dedere Nymphæ.
His Nymphas præiit Lycus querelis,
Dum per devia, per fragoſa ſolæ,
Herbarum immemores, vagantur agnæ.
Hos, ô, qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrſi, ferat! Lyci dolorem
Abſens noſce tui, beate Thyrſi.
Nec te non memorem mei recepit
Felix Elyſium, nec illa ſic te
Delectant loca, quin ſubinde colles
Reſpectes patrios, Meóſque, dicas,
Hi ſervant cineres, Lycúmque ſervant.
Hos, ô qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrſi, ferat! Lyci dolorem
Abſens noſce tui, beate Thyrſi.
Thyrſin delicias meas, meóſque,
Poſtquam funere raptus eſt, dolores
Et mecum Dryades amare diſcent,
Et mecum Dryades dolere diſcent;
Et quodcumque canam, canent & illæ,
Et quodcumque gemam, gement & illæ;
Conjungéntque ſuos meis amores,
Conjungéntque ſuos meis dolores.
Si deſit Dryadum chorus querenti,
Dicam collibus, aviiſque dicam
Queſtus arboribus, priúſque cedent
Piſces fluminibus, feræque ſilvis,
Quàm noſtris amor, & dolor medullis.
Hos, ô qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrſi, ferat! Lyci dolorem
Abſens noſce tui, beate Thyrſi.
Hæc nuper volucres tegebat umbra,
Argutas volucres: & illa noſtra,

Dum

Dum Thyrſin canit, Æpolúmque vicit
Cantando, meruit cicuta caprum.
At nunc omnis ager ſilet, ſiléntque
Argutæ volucres, & illa noſtra,
Quæ nuper meruit cicuta caprum,
Pendens funereâ ſilet cupreſſo:
Et, ſi quid mediter levare luctum,
Nil præter miſeras ſtrepit querelas.
Tecum ſcilicet, ô beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Dum præſens aderas, agros benigni
Mulcebant Zephyri: nemúſque frondes,
Et campi frutices, & aſtra rorem,
Et rores apibus dedere mella.
Nunc dum raptus abes, ſimul benigni
Ceſſerunt Zephyri, comæque ſilvis,
Et campis frutices: nec aſtra rorem,
Nec rores apibus dedere mella.
Tecum ſcilicet, ó beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Dum præſens aderas, tibi coloni
Sudabat labor, & Ceres virente
Turgebat ſtipulâ: tibi quotannis
Non ingratus ager dabat maniplos,
Noſtrâ ſepoſitos manu maniplos,
Plenos frugibus optimis maniplos,
Quales nec Libye metit, nec udum
Centeno domitum ligone Tibur.
At nunc cui gravidos ego maniplos
Secernam domino? Probare noſtrum
Non ultrà potero tibi laborem,
Laudatámque fidem. Tamen ſupremùm
Dixiſti moriens: Probabis illi
Qui poſt me veniet, pedúmque ſumet.
Non illud queat impedire livor,
Non mens improba, jurgiúmque Codri.

O

Hæc tu deficiens, levíque flexu
Fractos in me oculos, & ora vertens,
Dicebas, nemini; meámque flentis
Senſi pænè animam migraſſe tecum.
At nunc, dum mihi, Thyrſi, te carendum eſt,
Dum te, Thyrſi, lapis tegit, nec uſquam
Terrarum mihi Thyrſis eſt, & umbra
Fruſtratur miſeros amata ſomnos,
Nec poſſunt ſine te placere colles,
Nec poſſunt ſine te placere valles.
Tecum ſcilicet, ô beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Vos ô Helcinii valete colles,
Vos ô Helciniæ valete valles,
Arx antiqua vale, ſimúlque, Thyrſi,
Extremum vale. Ipſe te quotannis
Largis fletibus, humidíſque ſertis,
Quando nunc aliud nihil relictum eſt,
Mœrens proſequar, annuúmque carmen,
Si vox, & gemitus ſinant, rependam.
Hæc, & talia dum calente luctu
Cantabat Lycus, Heſperus gementem
Deprendit miſerans: ſuúmque Thyrſin,
Thyrſin per juga, per vireta Thyrſin
Ne quidquam ingeminans, reduxit agnas.

ODE V.

NICOLAUS ALMAZAN DE LA CERDA,

SOCIETATIS JESU ASSISTENS,

Lecto plerumque non uſus, & cilicio ſemper indutus.

CErdam quis hoſtis falleret ? impiger,
Rerúmque prudens excubitor ſtetit,
Durâ fatigatum reclinans
Corpus humo. Vigil ille Martem,
Martem ſilenti nocte ſub igneis
Spirabat aſtris. Nexa trilicibus
Lorica nodis, non ſagittis,
Non Scythico violanda ferro,
Armabat ingens pectus, & hoſtium
Frangebat iras. Salve Erebi potens
Tuíque victor. Non ahenum
Æolio tibi cudit antro
Thoraca Lemnos : non Telamonius
Te texit umbo. Jam ſenio gravis
Setas, & hirſutos amictus
Indueris, Cilicúmque texta.
Ævo trementes lugubre ſi ſagum
Attrivit artus ; at Stygii nihil
In te furores, nil acerbis
Actæ odiis potuere peſtes.
At jam refinxit Gloria lividos
Victoris artus : at laterum exuit
Tormentum, & injecit merentis
Purpureos humeris amictus.

ODE VI.

AD

LUDOVICUM DE VELASCO, E SOCIETATE JESU.

Illum ſui victoriâ bellicas ſuorum laudes excedere.

IBera proles, non ego barbaro
Injecta per vos vincula Nereo,
Non Marte debellata dicam
Americes Aſiæque regna.
Sunt hæc avorum, ſunt, fateor, tuæ
Tropæa gentis. Vos ego regios
Mirabor (hic veſtri triumphus
Martis erat) poſuiſſe cultus.
Tuæ, Velaſco, quis titulos domus
Faſtóſque neſcit, ſive equitum ciet
In arma turmas, ſive claro
Æthiopas ſubigit triumpho:
Sive & Philippo præſidium & ſuos
Præbente Divos ſceptra tenet manu,
Noſtrúmque trans orbem repoſtos
Imperio moderatur Indos.
Vos ſæpè Mauro ſanguine decolor
Mirata Calpe eſt: vos Naſamonii
Senſere reges: vos ſubactæ
Marmaridûm tremuere terræ.
Quid arma tantùm, regnáque perſequor
Colliſa bello? Quid niſi mœnia,
Turréſque, præruptáſque moles,
Imperii ruitura clauſtra,
Et nata leto corpora Martiæ
Stravere vires? Huc ades, ô novâ

Donan

Donande Ludovice lauro,
Bella novis meditatus armis.
Non, more patrum, fulmineo quatis
Haſtam lacerto: non aciem regis:
Non Terror & Cædes euntem
Antevolant, lituíſque circùm
Horreſcit æther. Nil tuus alteri
Mars debet: unus caſtra tibi facis.
Tu ductor, & miles moveri
Signa jubes, ſequeriſque, téque
Laceſſis idem, nil animo ſinens
Licere caſto. Triſtitiam, & Metus,
Et Spes, & impermiſſa mentis
Gaudia, corporeáſque Peſtes
Vincis premendo. Sic tibi Pax venit,
Sertóque velat Palladio caput,
Afflátque ſomnos, quos nec arma,
Nec litui, ſtrepitúſque rumpant.
Bellator, io! quis patrios tuis
Æquet triumphis? Non tibi ſanguine
Mercede pacto, ſed labore
Palma tuo meritíſque conſtat.

ODE VII.

AD

CAROLUM ET ALBERTUM A MALASPINA, BELGAS, E SOCIETATE JESU.

PAr dulce fratrum, quorum atavis dedit
Mars grande nomen, ſive Atheſis pater
Cruentus iret, ſeu flagraret
Parthenope generoſa bello,

Fortuna quæ vos tam bona Belgicis
Donavit oris, ut thalami fide
Cum gente ſe noſtrâ jugaret
Magnum Italis Malaſpina nomen?
Non ut Falernus palmes in exteras
Tranſlatus oras diſſimilis ſui eſt,
Succóſque non ſervans priores
Degenerat peregrina pomus:
Sic vera virtus. Patria vitibus
Sua eſt alendis: pampinus Africos
Imbréſque culpat: nec ſub Arcto,
Quas tepidis metit Indus arvis,
Fert terra meſſes. At patriam ſibi
Metitur alti finibus ætheris
Virtus, nec an ſolis propinqui
Sub face, Parrhaſióve ſudet
Sub axe, curat. Stet glacialibus
Concreta nimbis, pulchior evenit:
Nec ſervat, aut perdit vigorem
Arbitrio variantis auræ.
Teſtes mearum Belgica vos habet
Sententiarum. Sidere ſub ſuo
Vos illa fert, quales paterna
Vidit avos atavóſque Parma.

ODE VIII.
ARNOLDO DE REYNEGOM

In ordine S. Auguſtini vota ſollemnibus verbis nuncupanti.

Dialogus Guilielmi & Arnoldi fratrum.

Guil. DOnec nos amor, & fides
Conjunctos patriâ detinuit domo,
Quod fratri fuerat ſuo
Alter Tyndarides, hoc fueras mihi.

Arn,

Arn. Poſtquam me pietas domo
Abduxit patriâ, quod fueras mihi,
Quod fratres Helenæ ſibi,
Hoc præſtat melior turba ſodalium.
Guil. At nunc abriperis meæ
Pars vitæ potior: nunc mea gaudia,
Nunc & delicias tuæ
Solaménque domus tecum abiens rapis.
Arn. At, qui me ſtimulat; Deus
Noſtri dimidio plus ſibi vindicat.
Vires, atque animum, atque opes,
Et quodcumque meum eſt, ille habeat ſibi.
Guil. Ergo transfuga, pauperum
Nudus caſtra petes? nec tibi fenora
Aut feti parient greges,
Aut dives gravidis area meſſibus?
Arn. Virtus nullius indiga
Fenus grande ſibi eſt. Divitis Indiæ
Theſauris opulentior
Parcâ ſuppeditat, quod ſatis eſt, manu.
Guil. Non pectus Scythico tibi
Exciſum eſt ſcopulo. Quid licitas faces,
Quid dulcem tibi Liberum,
Quid molles epulas durior invides?
Arn. Verſos in pecudum genus
Circæo perhibent carmine remiges.
Me præter vada fervida,
Pellacéſque dolos aura ferens vehat.
Guil. An te ſervitii jugum
Voto ferre juvat non revocabili?
Atqui non benè quolibet
Libertas pretio venditur aurea.
Arn. O quiſquis volet aſperum
Excuſſiſſe jugum, ſancta jubentibus
Ultrò gaudeat obſequi,
Haud umquam dominus liberior ſui.

Guil. Quæ, frater, tibi par chelys,
Illum quando animum non domus, & genus,
Non natura potentibus
Armata illecebris eripiat tibi?
Arn. Non, non hoc opis eſt meæ:
At cæli auſpiciis ibimus, ibimus,
Quò jurata Deo fides,
Humanóque vocat ſpiritus altior.

ODE IX.

Florentiſſimam variorum regnorum juventutem Societati JESU *ſeſe adjungentem celebrat.*

QUis me per Euri, per Boreæ domos,
Auſtríque tractus Pegaſus arduo
Ferat volatu? Me Garumnæ,
Me Rhodani, Tameſiſque potor,
Me Rhenus ingens, me ſibi Viſtula,
Iſtérque poſcunt. Convolat undique
Invicta pubes: ardet omni
Pugna loco, triplicémque ſupplex
Virtute murum vividus inclytæ
Ardor juventæ. Quo ſibi robore
Ad ſigna Loiolæ negatum
Rumpit iter, cuneóſque denſat.
Fruſtrà invidendis explicat atriis
Longam ſuorum progeniem pater.
Hæc prima laus eſt, ampla torvo
Atria præteriiſſe vultu.
Abſciſſa crines, & viduos parens
Amplexa poſtes diripuit ſinus,
Cælúmque complevit querelis,
Nec tenuit moritura natum.
Vis major urſit. Non ſi iterùm graves
Crateras auro, & plauſtra Corinthiis

Onuſta

Onuſta ſignis, & quod uſquam
Terrifico malè blandus hoſti
Objecit hoſtis, fraus mala ſparſerit,
Objecta quemquam præda morabitur.
Si totus obluctetur orbis,
Vincet amor ſtudiúmque recti.
Qualis recluſo libera carcere
Ruptíſque vinclis emicat alitum
Regina, & immenſam per æthram
Tendit iter fugiente pennâ:
Dat illa cælo plauſum Hyperionis
Obverſa flammis, & vaga fulmina
Diémque portantes quadrigas
Luminibus videt irretortis:
Talis juventus, jam ſua, jam novis
Addicta ſignis, quò Deus impulit
Et cauſa victrix, ad beatas
Ipſa viam ſibi fecit arces.
O feta magno pectora Numine,
Exemta terris, quæ neque purpuræ
Fulgentis uſus, nec doloſis
Molliit illecebris voluptas!
Non ordo patrum ſplendidus aſpici,
Non quæ ſuperbis porticibus ſtetit
Frequens ſalutantûm caterva,
Vota animi generoſa flexit.
Dum Roma terras imperio reget,
Nováſque Romæ ſubdere ſtrenuus
Loiola florentes ad Eurum
Expediet Zephyrúmque turmas;
Vos promta virtus, & niveus pudor,
Et munda caſtæ pauperies domus
Ævúmque fortunámque ſupra
Tollet humo, Superiſque junget.
Quò vos avorum gloria Martiis
Spectata rebus provehat altiùs?

Aut quid tot heroum nepotes
Suſpiciant ſimile aut ſecundum?
Quidquid repugnat ſumma petentibus,
Hoc Marte frangunt: & generoſiùs
Perire dum quærunt, eodem
Fama jacet ciner éſque buſto.

ODE X.

AD

AUGUSTINUM VRANCX, E SOCIETATE JESU.

Cùm Olivam Pacis, hortatu P. Antonii Kintſii, ſuis verſibus celebraſſet, & in hanc rem de Amphione & Orpheo quædam accommodaſſet.

OHe quò raperis, canore vates?
Fugit te tua mens; ſuíque plenum,
Et quid neſcio turbidum canentem
Verſat non ſolito Deus furore,
Auritos lapides, ſuíſque cautes
Avulſas ſcopulis ego ut coïre
In turres jubeam, nováſque Thebas?
Imbelles Elegi, levéſque Muſæ
Æratis foribus revulſa clauſtra
Centum poſtibus additiſque centum
Firment roboribus? ſuóque cantu
Fundari jubeant domos & arces,
Quas nunc & cineres tegunt & herbæ?
Ohe quò raperis, canore vates?
Non hoc carminis eſt mei, nec artis.
Ceſſa non ſolito furore ceſſa
Tantum luſibus arrogare noſtris.
Hoc Orpheus citharæ ſciens lyræque,

Hoc

Hoc blandâ prece barbitóque fretus
Amphion potuit, ſed huic, & illi
Vocem cum citharâ dedere Divi,
Illi Mercurius parens, & illi
Mater Calliope. Quid huc Camœnæ
Aſpirent tenues? ſequentur illas
Quercus ſcilicet, arduæque cautes.
Vos bellæ juga, conſitíque colles,
Vos hoſpes potiùs ſequor: ſequenti
Receſſum mihi conſciósque vatum
Saltus pandite, deviáſque valles.
O Phœbi domus, ô amœna Bella,
Belgi deliciæ, beata tempe,
Vos dum me trahitis, nec expedito
Confeſtim ſinor advolare curſu,
Iuro (Calliopeia pejeranti
Nec carmen mihi, nec miniſtret undas)
Per lauros, Aganippidóſque fontes.
Per Pindi ſacra, Phocidóſque templa,
Id per vim fieri, moráſque necti
(Heu lentas nimiùm moras!) amori.
Nam cur Pieridas morer vocantes,
Cùm ſint & faciles mihi vocanti?
Hîc me Kintſius ipſe, Vrancxiúſque
Defeſſum accipient, mihíque totis
Juncti pectoribus, petent dabúntque
Amplexus mihi mille, mutuíſque
Nexi hærebimus arctiùs lacertis,
Quàm molles ederæ, vel ulmus hæret,
Ille vel ſalici, vel illa viti.
Nec tantùm patriis amata Nymphis
Me tempe capient, & ipſa Bella:
Quamvis & patriis amata Nymphis
Me tempe capient, & ipſa Bella:
Quantùm Kintſius ipſe, Vrancxiúſque.
Hic denſum arboribus nemus canentes
Secer

Secernet populo, canentibúſque
Lactis flumina nectaríſque fontes
Grato molliter obſtrepent ſuſurro.
Hîc è ceſpite, ſub virente lauro,
Paci gramineam ſtruemus aram.
Dicemus pariter: Reviſe noſtrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te frugum Dea, te Pales abactos
Lugens cum gregibus gregum magiſtros
Abſentem nimiùm diu requirunt.
En ut ſarcula, ruſticáſque falces,
Queis herbas meliùs, gravéſque meſſor
Tonderet ſegetes, in arma paſſim,
Non hos agricolis datas in uſus,
Diffingit furor! En ut ipſa belli
Feralis ſpecies ubique mœſtos
Exterret populos! Cruore noſtro
Quis non decolor intepeſcit amnis,
Quis non ſqualet ager? Reviſe noſtrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te Fas, te Pietas, Amorque recti,
Te Candor ſequitur: reditque tecum
Regnorum vigor, aureúmque ſæclum.
Fraterno madidas cruore tecum
Terras Erigone peroſa liquit;
Pacatas repetet coletque tecum.
At Vis, & Rabies, Metúſque, & Iræ,
Et cæcus Furor, impiæque Fraudes
Cocytum repetent. Reviſe noſtrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te Ver flore novo, Cereſque ſpicis
Cinget flava ſuis: tibi Lyæus
Fundet vina pater: choriſque noſtris
Permiſtæ Charites tibi virentem
Innectent Oleam. Reviſe noſtrum,
Quid pax aurea, quid moraris? orbem.

Hæc

Hæc ad pacificas canemus aras
Concordes animis lyríſque vates.
Hic noſter labor: hinc paranda nobis
Surget laurea. Sic Oliva Pacis
Lauris addita gratiùs virebit.

ODE XI.

AD

CAROLUM LAURIN,

PISCIUM FASTIDIO LABORANTEM.

Ex perſona avunculi Georgii Vvvens; in Supremo Brabantiæ Senatu Conſiliarii.

Faſtidii cauſam horoſcopo ejus aſſignat: eumque jejunii verni tempore ad piſces invitat, eorum faſtidium carmine diſcuſſurus.

QUod ſidus tibi, Carole,
Naſcenti placidis fulſerit ignibus,
Nec fas ſcire, nec abditam
Fati dicere vim; carminis eſt mei.
At, quantùm æthereas mihi
Perluſtrare domos Uranie dedit,
Piſces, ultima ſidera,
Subſediſſe reor Tethyos in ſinu,
Aut magni imperio Jovis
Euphratæa iterùm trans vada naufragum
Subvexiſſe Cupidinem,
Cùm primùm tepidis humida fletibus
Vitæ limina tangeres.
Nam cur hæc adeò ſtella tibi eſt gravis?
Aut cur ſic ſtomachum movet
Faſtidita tibi copia piſcium?
Cur illos quaſi Theſſalo

Spar

Sparſos Canidiæ gramine deſpuis?
Muſæ ſiqua fides meæ,
Cùm te tergeminæ, Carole, Gratiæ
Naſcentem exciperent ſinu,
Felicéſque faces Heſperus undique
Pleno cogeret agmine,
Ut cunas radiis ſpargeret aureis,
Piſces illo aberant choro:
Et merſi pelago nec rutilum jubar,
Nec deſiderium ſui
Infudere animo. Nauſea piſcium
Illâ fluxit origine.
Ergo perpetuùm, quæ ſalis æquora,
Et dulces pariunt lacus,
Sint intacta tibi? Non Syrus, & Pharos,
Non & Panthoïdes ſenex,
Rupto ſi tumulo prodeat, hoc velit.
Hîc mollem, pueri, ſcarum,
Hîc trutam, teneros hîc mihi lucios,
Laudatúmque acipenſerem,
Mullúmque, & ſoleas ponite, & oſtrea
Dulcis cum paterâ meri.
Mecum, Pieriis non ſine cantibus,
Convivabere, Carole.
Nil adverſa time ſidera: ſiderum
Fatales ſtomacho minas
Dulci Pierides carmine lenient.

ODE

ODE XII.

AD

ALOYSIUM LAVENBACH,

E SOCIETATE JESU,

Cùm ſub aſperrimum gelu neſcio quid rerum ſuarum à ſe deſcribi poſtulaſſet.

QUis te, quis rapuit calor, quis æſtus?
Dum vinctas glacie coërcet undas
Durus Jupiter algidúſque Caurus,
Cui non & digiti rigent & artus?
Et duri Jovis immemórque Cauri
Tu me ſcribere, tu movere mandas
Arctoo digitos gelu rigentes?
Quis te, quis rapuit calor, quis æſtus?
Si præcordia ſanguinémque noſtrum,
Quæ Scaldim modò Diliámque vinxit,
Vinciret glacies, ad hos calores
Ardoréſque tuos repentè noſtris
Ceſſiſſet glacies ſoluta venis.
Plus illi tepido valent ſereno,
Plus molli Zephyro, novóque vere.
Quid Cauros igitur, gelúque tardos
Excuſem digitos, nec expetitas
Curem protinus expedire chartas,
Quamvis illepidas, & eruditos
Indignas oculos ſubire chartas?
Vos ite intereà, brevémque ſaltem
Exorate moram mei Phaleuci.
Si vos dicat, ut eſtis, obſoletos
Seu fuligine, ſeu nigrante fumo,
Quæſo, dicite (nec diem locúmque
Natalem fuerit pudor fateri)
Quod me frigora compulere furvum
Vos excudere proximè caminum.

ODE XIII.

AD
LEONEM BELGICUM
DOMI MILITIÆQUE
VULNERIBUS ET MORBIS AFFECTUM.

Cùm Petrus Braye, cui Leo gentilitia erat teſſera, ſollemni Medici titulo in Academiâ Lovanienſi ornaretur, & ſubinde rei bellicæ benè gerendæ præclaræ negligerentur opportunitates.

QUid lenta pendet, nec rutilam, ut priùs,
Toroſa cervix excutiens jubam
Incumbit armo? quid remiſſos
Præda fugit, quibus hæſit, ungues?
Aſſurge, & iras concipe Belgicâ
Virtute dignas; quáque tuis patet
Arena bellis, i, negatas
Quære vias, aditúſque rumpe.
Si concitatum ſpina tibi pedem
Impacta cæco vulnere ſauciet,
Eſt qui cruentatam revellat,
Et medicâ levet arte vulnus.
Si te morentur quæ mediis vides
Stipata campis agmina, ſi cruor
Per ora ſudantéſque villos
Multus eat, pretióque palma
Emenda tanto eſt, eſt ab hiantibus
Qui fixa coſtis ſpicula detrahat,
Tabúmque ſudorémque tergat,
Et laceros medicetur artus.
At non acerbo ſola viam facit
Bellona leto. Parte alia nocet,
Æviquelabentis vigorem

Præ

Præcipitat, volucríſque fati
Impellit alas quidquid ab infero
Emerſit Orci gurgite, pyxidem
Pandora dum clauſam relevit
Ingenio malè curioſo.
Hinc annus orbi letifer incubat,
Auſtróſque cælum corporibus graves
Aſpirat. Interdum venenis,
Quas trahimus, vitiantur auræ.
Funeſta nuſquam non domus eſt: carent
Illota juſtis funera honoribus:
Nec terra projectis nec arbor
Sufficit in tumulos & urnas.
At ire contrà nil metuet potens
Myſtes Hygiæ, cui penetralia
Recluſit, herbarúmque tutas
Noſſe dedit Medicina vires.
Novit quid ægris utile, quid nocens:
Vis unde morbi: vena quid indicet:
Quæ culpa ferro, quæ ſit igni,
Quæ medicis abolenda ſuccis.
Hac arte fatis injiciet moram,
Magníſque peſtes exiget urbibus,
Crebráſque ſubducet frementi
Exuvias animáſque Morti.
Sic, Petre, ſic te Diva ſuperſtitem
Hygia ſervet: ſic medicâ valens
Manu laborantem Leonem,
Et patrias tuearis urbes,
Sic fas ſit olim dicere, poſtera
Quod laudet ætas, te quoque Belgici
Vixiſſe tutorem 1 Leonis,
Belgicus ut Leo te tuetur.

JACO

1 *Reſpeximus ad id quod Androdo leonem per urbem deducenti acclamatum fuit: Hic eſt leo hoſpes hominis, Hic eſt homo medicus leonis.*

JACOBUS VVALLIUS PETRO JACOBO VVALLIO FRATRIS SUI FILIOLO.

MIſi, Petre Iacobe, Arnoldo fratri tuo carmen, cùm loqui nondum poſſet: tibi, ne à me præteritus fuiſſe videaris, epiſtolam mitto cum libelli mei, qui nunc prodit, exemplo. Non ut illius te lectione magnoperè detineas, qui literas nondum attigiſti; ſed ut ea quæ nondum capis, admirari jam nunc aſſueſcas. Fit enim neſcio quo modo, ut eorum etiam ſtudiorum, quæ nondum per ætatem attigimus, cupiditate incendamur, ſi animum præoccupet eorum dignitas & exiſtimatio. Itaque tempeſtivus ad te hortator accedo, ut, cùm Latini ſermonis à te parandæ fuerint opes, id eâ facias contentione animi, quæ ſperare me jubeat, cùm in Muſarum adyta penetraveris,

carum

earum te conſuetudine atque uſu captum iri. Nimirum ex abſolutiſſimâ oportet literarum cognitione effloreſcat ac redundet poëſis : adeóque niſi divitiæ illæ & ornamenta ingenii atque linguæ, quæ hanc artem ceteris extollunt altiùs, ubertim affluant, nihil poëtæ, in quo magnus eſſe poſſit, relinquitur. Sive enim fingendi amplificandíque licentiam, quæ hîc una dominatur, ſequi velit, ſive ætatis cujuſque mores effingere, ſive aliud quidpiam perpolire, quænam ad id præſtandum illi eſſe poteſt hiſce præſidiis deſtituto facultas aut copia? Ac propterea cogitanti mihi quid ſit, cur poëtas multi docti homines, non quidem rectè, ſed tamen multi, in poſtremis habeant, non aliud occurrit certius, quàm quòd & ipſi neceſſariis ad poëticam præſidiis careant. Quod igitur in illâ neglecti ſermonis jejunitate non vident, id, ut inſcitia plerum-

que

que res faſtidioſiſſima eſt, velut inutile, aut longè infra ſe poſitum deſpiciunt, judicii ſui in tantâ corruptè, & inquinatè loquentium ſcribentiumque multitudine ſecuri. At tu ætate tuâ nunc uti incipe, atque illud paullatim enitere & elabora, ut magno elegantiarum omnium inſtructu ornatúque ad hæc tractanda ſtudia te effingas. Eo certè conſilio domeſticum tibi exemplum, qui ſtimulus acerrimus eſt monendi, ante oculos pono. Quo ſi te incitari videam, næ ego poſthac non modò te, ſed etiam Muſas meas plus amem. Nec laboro, ſiquis, qui ex eorum neceſſe ſit numero, quibus poëſis in contemtum venit, in me conjiciat, quod Q. Cicero Marco fratri, exemplo illum ſuo in publicum lucémque forenſem extrahere cupienti, reſpondiſſe fertur. Abhorrebat is, ſive judicio, ut dicebat ipſe de ſe, ſive, ut eloquentiæ pater Iſocrates, pudore & ingenuâ

genuâ quadam timiditate à tribunalibus, tractandiſque cauſis: ac proinde familiariter & jocandi gratiâ ſolitus erat dicere, unum ſatis eſſe non modò in unâ familiâ rhetorem, ſed pænè in totâ civitate. Dixerit hoc vir prudentiſſimus joco planè ſapienti ac ſerio, quòd non ignoraret in tantâ litium æquè ac patronorum frequentiâ forum, velut ægrotæ ac propè deſperatæ Reipub. partem, remediis laborare. At ſi Poëtæ elegantiarum omnium florem, ſi ſublimiorum ſcientiarum ornamenta, ſi rerum benè prudenterque gerendarum præſidia penes ſe habeant, ſi ut verba, ſic mores componant, cur aliquis tam parcè tamque reſtrictè illorum numerum præfiniendum putet, ut nolit quemquam ſicuti ſanguinis, ſic horum ſtudiorum cognatione alteri devinctum teneri? Ego verò te, Petre Iacobe, ad quem juſtis veluti tabalis aliqua poëticæ laudis

per

perventura eſt hereditas, cavere te jubeo, ne hanc nihilo locupletiorem feciſſe videaris. Quocircà ut animum tuum ad hæc ſtudia impellam magis, te ad Ciceronem, qui tibi brevi in manibus habebitur, voco: eámque à te iterùm atque iterùm legi epiſtolam volo, in quâ Leptam viri clariſſimi filium, ſuaviſſimum puerum, pari fortaſſis tecum ætate atque indole, hortatur, non ut evolvat tantùm, ſed ut ediſcat Poëtas, & habeat in ore præclariſſimas eorum utiliſſimáſque ſententias. Ciceronem itaque cùm tractare primùm cœperis, ſic manibus teres, ut quoties in hunc epiſtolæ locum incideris (incides autem meâ causâ ſæpiùs) ſimùl memineris ita tibi in literas incumbendum, ut cùm ad Poëtas veneris, Leptæ Romani illius pueri quadam æmulatione eos poſſis & cum fructu legere, & ediſcere cum voluptate. Tu interim, ut, iiſdem ferè te verbis

bis alloquar, quibus apud Virgilium regia mulier Aſcanium, ſpem ſurgentis Romæ,

Acccipe, Muſarum tibi quæ monumenta mearum
Sint, puer, & longum patrui teſtentur amorem.

APPRO

APPROBATIO CENSORIS.

[a] *Sum ex iis qui mirer antiquos : non tamen, ut quidam, temporum noſtrorum ingenia deſpicio. Neque enim quaſi laſſa & effeta natura, ut nihil jam laudabile pariat. Atque adeò legi* Jacobi VVallii Poëmata *ad exemplar veterum ſcripta, tam benè, ut eſſe quandoque poſſint exemplar.* Ita quibus olim verbis Virginii Romani Plinius, ego hujus poëſin proſequi mihi poſſe videor.

a *Plin.* lib.6. Epiſt.21.

Chriſtianus Voochts Canonicus,
& Archid. Ant. Lib. Cenſor.

FACULTAS
R. P. PRÆPOSITI PROVINCIALIS
SOCIETATIS JESU.

EGo Thomas Dekens Præpoſitus Provincialis Societatis Jesu in Provinciâ Flandro-Belgicâ, poteſtate ad id mihi factâ ab admodum R. P. N. Præpoſito Generali Goſvvino Nickel, facultatem concedo, ut P. Jacobi vande VValle Societatis noſtræ Sacerdotis Poëmatum libri novem, eruditorum ex eadem Societate noſtrâ virorum judicio probati, typis excudantur. In cujus rei fidem literas manu meâ ſubſcriptas, & ſigillo officii mei munitas dedi [illegible] xxv. Auguſti, anno M. DC. LX.

Thomas Dekens.

[illegible]s.

IOTECA